

ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
พ.ศ. 2566

ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ปรีชา จินดาหลวง

คุณูปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

สำนักบริหารและพัฒนาระบบราชการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสินกับความยั่งยืนของบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ปรีชา จินดาหลวง

ดุษฎีนิพนธ์นี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารธุรกิจ

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี ยศบุตร)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัตพงศ์ อวีโรธนานนท์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริกุล ตูลาสมบัติ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.ญาณิน โอภาสพัฒนกิจ)

รองอธิการบดี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อเรื่อง	ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ชื่อผู้เขียน	นางสาวปรีชา จินดาหลวง
ชื่อปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล

บทคัดย่อ

การศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืนของกิจการ และผลกระทบของประเภทอุตสาหกรรมที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืนของกิจการของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2565 โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้จะสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The Contingency Theory) และทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) การศึกษานี้ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่าการบัญชีแบบลิ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนของกิจการ และประเภทอุตสาหกรรมมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืนของกิจการของกิจการ

ผลจากการศึกษาพบว่า การบัญชีแบบลิ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนของกิจการ และเมื่อพิจารณาถึงองค์ประกอบแล้ว พบว่าการบัญชีแบบลิ้นด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่าด้านบันทึกบัญชี และด้านรายงานทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนของกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้างต้น ในทางกลับกันในการศึกษาคั้งนี้ไม่พบผลกระทบของประเภทอุตสาหกรรมที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืนของกิจการ กล่าวคือประเภทอุตสาหกรรมไม่มีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืนของกิจการ ดังนั้นสมมติฐานข้อนี้จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้างต้นดังกล่าว จึงสามารถสรุปได้จากข้อค้นพบนี้ว่าแม้กิจการจะอยู่ในอุตสาหกรรมประเภทใดก็ตาม หากแต่ละกิจการมีการใช้การบัญชีแบบลิ้นที่สูงก็จะส่งผลให้ความยั่งยืนสูงตามไปด้วย

คำสำคัญ : การบัญชีแบบลิ้น, ความยั่งยืน, ประเภทอุตสาหกรรม

Title	RELATIONSHIP BETWEEN LEAN ACCOUNTING AND SUSTAINABILITY OF LISTED COMPANIES IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND
Author	Miss Parisa Jindaluang
Degree	Doctor of Philosophy in Business Administration
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Chaiyot Sumritsakun

ABSTRACT

The objective of the research in this volume is to investigate the relationship between lean accounting and the sustainability of businesses, as well as the impact of industry types on the relationship between lean accounting and business sustainability of companies listed on the Stock Exchange of Thailand in the year 2022. The research utilizes Multiple Regression Analysis and aligns with Contingency Theory and Stakeholder Theory. This study hypothesizes that lean accounting has a positive relationship with business sustainability, and it also posits that industry types have a positive impact on the relationship between lean accounting and the sustainability of businesses.

The results of the study indicate that lean accounting has a positive relationship with the sustainability of businesses. When considering the components, it is found that lean accounting in terms of analysis and measurement of value in accounting records and financial reporting has a positive relationship with the sustainability of businesses. This finding is consistent with the hypotheses. On the other hand, this study did not find any significant impact of industry types on the relationship between lean accounting and business sustainability. In other words, the industry type does not affect the relationship between lean accounting and business sustainability. Therefore, the hypothesis regarding the impact of industry types on this relationship is not supported. In conclusion, it can be inferred from this discovery

that regardless of the industry type, if each business employs high levels of lean accounting, it will likely lead to higher sustainability.

Keywords : Lean Accounting, Sustainability, Industry Type

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืนของกิจการ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จะไม่สามารถลุล่วงไปได้ด้วยดีหากปราศจากความอนุเคราะห์และความสนับสนุนจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรุณี ยศบุตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพงศ์ อวิโรธนานนท์ ที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ช่วยปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง และเอาใจใส่ในทุกๆ ขั้นตอนของงานวิจัยจนงานวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงความกรุณาจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 3 ท่านเป็นอย่างสูงจากใจจริง

ทั้งนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณครอบครัวที่ให้กำลังใจและให้กำลังทรัพย์ในการศึกษาเล่าเรียน ปรัชญาคุณปฏิบัติในครั้งนี้ และทำให้ผู้วิจัยสามารถมีแรงผลักดันจนการทำวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยชิ้นนี้ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย เพื่อให้งานวิจัยชิ้นนี้สมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณเพื่อนร่วมชั้นสาขาบริหารธุรกิจทุกคนที่ช่วยสนับสนุน เป็นที่ปรึกษา และให้คำแนะนำที่ดีแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณประชากรและผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ได้กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดีทำให้สามารถทำงานวิจัยชิ้นนี้ และเป็นองค์ความรู้แก่วงการวิชาการต่อไป

ท้ายที่สุดแล้วขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในงานวิจัยชิ้นนี้ หากไม่ได้พวกท่าน งานวิจัยชิ้นนี้คงไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ไม่ว่าจะเป็นทั้งคำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ความช่วยเหลือ หรือกำลังใจ ที่ให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งใจในความกรุณาเหล่านี้เป็นอย่างยิ่ง สุดท้ายผู้วิจัยหวังว่างานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นประโยชน์ต่อวงการวิชาการ และองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่มากนักน้อย

ปรีชา จินดาหลวง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
สารบัญตารางผนวก.....	ฐ
สารบัญภาพผนวก.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญ.....	1
คำถามงานวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์งานวิจัย.....	6
ขอบเขตงานวิจัย.....	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์.....	13
ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย.....	15
แนวคิดการจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM).....	17
แนวคิดการผลิตแบบลีน.....	18
แนวคิดลีนสำนักงาน.....	22

แนวคิดความยั่งยืน.....	29
แนวคิดการวัดความยั่งยืน.....	35
ประเภทอุตสาหกรรม.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
สมมติฐานงานวิจัย.....	51
กรอบแนวคิดงานวิจัย.....	54
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	55
ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	60
การวัดค่าของตัวแปร.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	65
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา.....	68
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ.....	81
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	89
สรุปผล.....	89
อภิปรายผล.....	93
ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา.....	95
ข้อเสนอแนะ.....	97
บรรณานุกรม.....	98
ภาคผนวก.....	118
ภาคผนวก ก แบบสอบถามของตัวแปรการบัญชีแบบลิ้น.....	119

ภาคผนวก ข การประเมินการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนในกระบวนการบัญชีของอุตสาหกรรม ที่ จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	126
ภาคผนวก ค การประเมินผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ในรายงานความยั่งยืน	132
ภาคผนวก ง ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยและหนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย	139
ภาคผนวก จ แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถามงานวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืนของบริษัท จดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	142
ภาคผนวก ฉ หนังสือขอความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถามงานวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืน ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย.....	152
ภาคผนวก ช ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถามงานวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่ง ประเทศไทย.....	156
ภาคผนวก ซ หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลแบบสอบถาม เรื่อง การบัญชีแบบลีน ของบริษัทที่จ ดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.....	176
ภาคผนวก ญ ผลการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของตัวแปรการบัญชีแบบลีน และ การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือของตัวแปรความยั่งยืน	178
ภาคผนวก ฎ ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวอย่าง	205
ภาคผนวก ด ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ของตัวแปรการบัญชีแบบลีน...	207
ภาคผนวก ต การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ.....	214
ภาคผนวก ถ ประวัติผู้วิจัย.....	220
บรรณานุกรม.....	222
ประวัติผู้วิจัย.....	223

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การจำแนกหมวดหมู่ประเภทอุตสาหกรรม	8
2	เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างระบบการผลิตแบบลีนและระบบการผลิต แบบจำนวนมาก	19
3	เปรียบเทียบการบัญชีแบบดั้งเดิมและการบัญชีแบบลีนในมิติบัญชีต้นทุน	25
4	เปรียบเทียบการบัญชีแบบดั้งเดิมและการบัญชีแบบลีนในมิติการนำแนวคิดแบบลีน มาประยุกต์ใช้ในระบบบัญชี.....	26
5	การประยุกต์ใช้แนวคิดและเครื่องมือแบบลีนในระบบบัญชี	27
6	ตัวชี้วัดความยั่งยืนในมิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม	38
7	การจำแนกประเภทอุตสาหกรรมตามหมวดธุรกิจ	42
8	ผู้ศึกษาการบัญชีแบบลีนในมิติบัญชีต้นทุนและมิติการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีน ในกระบวนการบัญชี	46
9	แสดงการคำนวณประชากร	55
10	แสดงรายละเอียดหมวดธุรกิจของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย.....	57
11	สรุปรายละเอียดของตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุม	64
12	แสดงชื่อตัวแปรและตัวแปรในสมการโมเดล.....	67
13	แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสัญลักษณ์และความหมายของตัวแปรและสถิติที่ใช้ในการนำเสนอ ข้อมูล	68
14	การแจกแจงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม และประเภทอุตสาหกรรม.....	69
15	สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2565.....	71
16	การแจกแจงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบลีน ด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่าภาพรวม.....	72
17	การแจกแจงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบลีนด้านการบันทึก บัญชีภาพรวม	73

ตารางที่	หน้า
18	การแจกแจงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสิน ด้านการรายงานทางการเงินภาพรวม 74
19	สถิติเชิงพรรณนาของการบัญชีแบบสินด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่าในแต่ละข้อย่อย 74
20	สถิติเชิงพรรณนาของการบัญชีแบบสินด้านการบันทึกบัญชีในแต่ละข้อย่อย 76
21	สถิติเชิงพรรณนาของการบัญชีแบบสินด้านการรายงานทางการเงินในแต่ละข้อย่อย 78
22	แสดงสถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรควบคุม 80
23	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน 83
24	คำอธิบายของแต่ละตัวแปร 84
25	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ 86

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบการพัฒนาความยั่งยืน	2
2	กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี.....	14
3	แสดงความยั่งยืน 3 มิติตามหลักแนวคิด TBL (Triple Bottom Line)	30
4	กรอบแนวคิดงานวิจัย	54

สารบัญตารางผนวก

ตารางผนวกที่		หน้า
1	ระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนในกระบวนการวิเคราะห์และวัดมูลค่า.....	127
2	การประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนในกระบวนการบันทึกบัญชี	128
3	การประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนในกระบวนการรายงานทางการเงิน.....	130
4	การวิเคราะห์สถิติขั้นพื้นฐาน.....	206
5	แสดงค่า Cook's Distance ของข้อมูลเพื่อตรวจสอบความผิดปกติ	215
6	การตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของค่าความคลาดเคลื่อนโดยวิธี Kolmogorov-Smirnov Test.....	216
7	แสดงผลการตรวจสอบค่า Durbin Watson	217
8	แสดงค่า Tolerance และ VIF เพื่อดูปัญหาตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือ Multicollinearity.....	219

สารบัญภาพผนวก

ภาพผนวกที่

หน้า

- 1 กราฟ Scatter Plot เพื่อหาค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนคงที่ 218

บทที่ 1

บทนำ

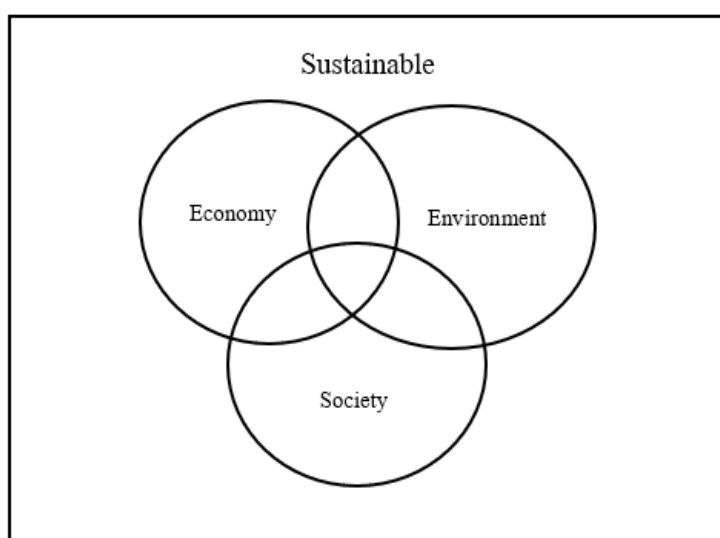
ที่มาและความสำคัญ

ปฏิเสธไม่ได้ว่าในปัจจุบันปรัชญาการจัดการธุรกิจสมัยใหม่ที่องค์กรนิยมใช้ในการดำเนินงานมากที่สุดคือการบริหารคุณภาพโดยรวม หรือ Total Quality Management (TQM) ซึ่งเป็นปรัชญาการจัดการและเป็นแนวทางที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์และบริการที่องค์กรมอบส่งให้ผู้บริโภค ในขณะที่เดียวกันยังมุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องในทุกด้านของการดำเนินงาน (Dale et al., 1999) อีกหนึ่งประการที่สำคัญ คือ TQM เป็นแนวทางการจัดการที่ครอบคลุมซึ่งออกแบบมาเพื่อแก้ไขปัญหาและความท้าทายต่างๆ ภายในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นปัญหาคุณภาพผลิตภัณฑ์หรือบริการไม่ดี ปัญหาความไม่พึงพอใจของลูกค้า ปัญหาความไร้ประสิทธิภาพในกระบวนการ ปัญหาต้นทุนการดำเนินงานสูง ปัญหาการตัดสินใจที่ไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาการเลิกจ้างพนักงาน ปัญหาคุณภาพของซัพพลายเออร์ ปัญหาความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด และปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม (Makrygianni et al., 2011) จะเห็นได้ว่า TQM เป็นเครื่องมือที่สามารถใช้แก้ไขปัญหาต่างขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นทางด้านผลการดำเนินงาน ด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล และปัญหาทางด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่ง TQM จะมีหลายเครื่องมือในการปรับปรุงคุณภาพในองค์กร เช่น ไคเซ็น ชิกชิกมา แผนที่สายธารคุณค่า และลีน เป็นต้น (Chiarini et al., 2018) โดยลีนที่เป็นเครื่องมือใน TQM มักถูกมองว่าเหนือกว่าเครื่องมือและวิธีการอื่นๆ ในบางบริบท เนื่องจากมีชุดหลักการและวิธีปฏิบัติที่เป็นเอกลักษณ์ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพสูงสุด ลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด และปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้แนวคิดแบบลีนยังมุ่งเน้นไปที่การกำจัดของเสีย (Waste) ในทุกรูปแบบที่สามารถนำไปสู่การประหยัดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพได้ (Boyle et al., 2009)

ในอดีตนั้นแนวคิดแบบลีนถูกนำไปปรับปรุงประสิทธิภาพในกระบวนการผลิตเท่านั้นแต่ในปัจจุบันแนวคิดแบบลีนสามารถนำไปปรับปรุงได้ในทุกกระบวนการขององค์กรรวมไปถึงกระบวนการทางบัญชีที่เรียกว่าการบัญชีแบบลีน (Lean Accounting) เนื่องจากการใช้แนวคิดแบบลีนเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพและเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการทางบัญชี ทำให้องค์กรสามารถลดกิจกรรมและข้อผิดพลาดที่ซ้ำซ้อนซึ่งนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพ อีกทั้งการบัญชีแบบลีนยังสามารถช่วยระบุและลดต้นทุนที่ไม่จำเป็นในกระบวนการบัญชี เช่น เอกสารส่วนเกิน การป้อนข้อมูลด้วยตนเองและเวลาที่ใช้ในกิจกรรมที่ไม่เพิ่มมูลค่าทำให้สามารถนำไปสู่การประหยัดต้นทุน มากไปกว่านั้นการบัญชีแบบลีน

ยังช่วยให้การประมวลผลที่เร็วขึ้นด้วยการขจัดปัญหาคอขวด ลดการรอคอย และลดความล่าช้า ทำให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจได้ทันที่และแม่นยำ (Adam et al., 2016) เนื่องจากการบัญชีแบบลินสามารถช่วยในการระบุและแก้ไขข้อผิดพลาดและความไม่สม่ำเสมอของข้อมูลทางการเงิน ช่วยเพิ่มความแม่นยำโดยรวมของงบการเงินและรายงาน และที่สำคัญการบัญชีแบบลินยังช่วยเรื่องความผูกพันของพนักงานโดยพนักงานที่มีส่วนร่วมมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการปรับปรุงกระบวนการ แนวคิดแบบลินในการบัญชีสามารถให้พนักงานทุกระดับมีส่วนร่วมในการระบุและแก้ไขข้อผิดพลาด ซึ่งนำไปสู่การมีส่วนร่วมและความพึงพอใจในงานที่เพิ่มขึ้น (Weerasooriyan et al., 2017) แสดงให้เห็นว่าการบัญชีแบบลินมีความเกี่ยวข้องกับการพัฒนาความยั่งยืนในหลายๆ ด้าน เนื่องจากการส่งเสริมหลักการและแนวปฏิบัติที่นำไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจในระยะยาว (León et al., 2017)

แนวคิดความยั่งยืนถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคจากความตระหนักของผู้บริโภคและผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับปัญหาทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากมีหลายปัจจัยในการดำเนินงานขององค์กรที่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสังคม เกิดวิกฤตการณ์มากมายได้ส่งผลกระทบต่อโลกของเราอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นจากการผลิต การทำอุตสาหกรรม การดำเนินงานของธุรกิจ จนก่อให้เกิดมลภาวะ (Yigitcanlar & Lee, 2014) โดยความยั่งยืนจะประกอบไปด้วย 3 ด้าน คือ ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ความยั่งยืนด้านสังคม และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ตามกรอบการพัฒนาความยั่งยืน ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบการพัฒนาความยั่งยืน

ที่มา: Fahriye et al. (2012)

จากที่กล่าวไปแนวคิดความยั่งยืนจะเกี่ยวเนื่องกับแนวคิดแบบสิ้นเพราะสิ้นมุ่งเน้นไปที่การระบุและกำจัดของเสียในกระบวนการ ด้วยการลดของเสียและความไร้ประสิทธิภาพ องค์กรต่างๆ จึงลดการใช้ทรัพยากรและนำไปสู่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งยังปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์และบริการ ซึ่งการปรับปรุงคุณภาพนี้นำไปสู่ความพึงพอใจและความภักดีของลูกค้าที่มากขึ้น สนับสนุนความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจในระยะยาวขององค์กร อีกทั้งยังส่งเสริมให้องค์กรมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ รวมถึงลูกค้า พนักงาน และชุมชน การรวมหลักการความยั่งยืนเข้ากับแนวคิดแบบสิ้นสามารถลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ปรับปรุงประสิทธิภาพด้านความยั่งยืน และสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปสำหรับการดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมเพียงเท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มชื่อเสียงขององค์กรและความสามารถในการแข่งขันในตลาดอีกด้วย (Boutayeb et al., 2022) จากการรับรู้ถึงประโยชน์มากมายของแนวคิดแบบสิ้นจึงสามารถนำไปใช้ในทุกระบวนการของกิจการรวมถึงวิธีการทางบัญชี ดังนั้นจึงเกิดวิธีการบัญชีแบบสิ้นขึ้นเพื่อให้บรรลุการควบคุมทางการเงิน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานตระหนักดีว่าไม่เพียงแต่กระบวนการผลิตเท่านั้นแต่ยังรวมถึงการบริหารต้นทุนและระบบบัญชีต้องสอดคล้องกับกลยุทธ์การผลิตแบบสิ้น การบัญชีแบบสิ้นเป็นนวัตกรรมด้านบัญชีที่ถูกเสนอเป็นแนวทางในระบบบัญชีเพื่อประเมิน ควบคุม และกระบวนการทางบัญชี (Gerald, 2012)

จากที่กล่าวไปข้างต้นจะเห็นได้ว่าการบัญชีแบบสิ้นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดแบบสิ้นน่าจะมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และมากกว่านั้นจากการทบทวนวรรณกรรมของความเกี่ยวข้องและความสัมพันธ์ของการบัญชีแบบสิ้นกับความยั่งยืนพบว่า ประเภทอุตสาหกรรมมีความเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์นี้เนื่องจากประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักการแบบสิ้น (Amaro et al., 2019) เนื่องจากประสิทธิผลและแนวทางเฉพาะในการนำแบบสิ้นไปใช้อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับลักษณะของอุตสาหกรรม ประเภทอุตสาหกรรมมีอิทธิพลต่อความท้าทายและโอกาสที่องค์กรต้องเผชิญเมื่อนำสินมาใช้ที่จะทำให้ส่งผลถึงความยั่งยืน ยกตัวอย่างเช่น ระดับความแปรปรวนของอุปสงค์ในอุตสาหกรรมสามารถส่งผลกระทบต่อกรยอมรับแบบสิ้น กล่าวคืออุตสาหกรรมที่มีความแปรปรวนของความต้องการสูง เช่น แฟชั่น เครื่องใช้ไฟฟ้า อาจจำเป็นต้องปรับแนวปฏิบัติแบบสิ้นเพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงความต้องการของลูกค้าและแนวโน้มของตลาดอย่างรวดเร็ว (Muckstadt, 2003) อีกทั้งความซับซ้อนของกระบวนการผลิตแตกต่างกันไปในแต่ละอุตสาหกรรม ในอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการที่ซับซ้อน เช่น อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแพทย์ สินอาจต้องทำการวิเคราะห์กระบวนการและคำนึงถึงรายละเอียดที่มากขึ้น เพื่อให้มั่นใจถึงประสิทธิภาพโดยไม่กระทบต่อคุณภาพ (King, 2019) ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่แตกต่างกันจะทำให้แนวทางการจัดการสินค้าคงคลังต่างกัน โดยหลักการแบบสิ้น

มุ่งเน้นไปที่การลดสินค้าคงคลังให้เหลือน้อยที่สุด ซึ่งควรจะนำไปใช้ในอุตสาหกรรมที่มีวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์สั้น และเน้นที่การกักตุนสินค้าน้อยลง เช่น อุตสาหกรรมอาหาร (Lehtinen et al., 2005) มากไปกว่านั้นอุตสาหกรรมที่มีการแข่งขันที่รุนแรงอาจพบว่าสินค้าจำเป็นสำหรับการลดต้นทุนและการปรับปรุงกระบวนการเพื่อรักษาความสามารถในการแข่งขัน (Prado-Prado et al., 2020) จากงานวิจัยในอดีตพบกระตือรือร้นระหว่างประเภทอุตสาหกรรมกับความสัมพันธ์ของกลยุทธ์ขององค์กรกับผลการดำเนินงานขององค์กร (Hitt et al., 1982) แต่ในทางกลับกันจากการศึกษาวิจัยในอดีตกล่าวหาว่าไม่พบผลกระทบของประเภทของอุตสาหกรรมต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ของกิจการและประสิทธิภาพของกิจการ (Hitt, 1986) ซึ่งการบัญชีแบบลินถือเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่ใช้เพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรและความยั่งยืนก็ถือเป็นผลการดำเนินงานขององค์กรเช่นกัน

ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลินและความยั่งยืนโดยมีประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรกำกับจะอยู่ภายใต้ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์และทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียเนื่องจากในอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลินในระบบบัญชีอาจมีความแตกต่างกัน (Netland, 2016) ซึ่งการบัญชีแบบลินเป็นเครื่องมือหรือกลยุทธ์ที่ช่วยทำให้กิจการลดความสูญเปล่าในกระบวนการลดต้นทุนทางด้านเวลา และเพิ่มคุณค่าในสายตาของลูกค้า ส่งผลให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดี อีกทั้งแนวคิดแบบลินยังช่วยลดการใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็น ทำให้กิจการสะอาดจากการกำจัดของเสียซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ผู้มีส่วนได้เสียพึงพอใจที่กิจการมีผลการดำเนินงานที่ดีควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อม (Bader et al., 2020) จึงเป็นไปได้ว่าการบัญชีแบบลินซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดแบบลินน่าจะมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืน อีกทั้งยังมีงานวิจัยในอดีตพบว่าการดำเนินกิจการตามแนวคิดแบบลินเป็นปัจจัยความสำเร็จของกิจการที่บริหารงานตามสถานการณ์ (Netland, 2015) จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตมีนักวิจัยศึกษาเรื่องแนวคิดแบบลินมาพอสมควรแต่เป็นในเชิงของการผลิตแบบลินต่อความยั่งยืนของกิจการ ในงานวิจัยชิ้นนี้สนใจศึกษาการบัญชีแบบลินซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดแบบลินต่อความยั่งยืนของกิจการ ผู้วิจัยจึงจัดทำงานวิจัยชิ้นนี้เพื่อข้อมูลที่มีคุณค่าทางวรรณกรรมและให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษาครั้งนี้จะปิดช่องว่างงานวิจัย (Research Gap) ของปัญหางานวิจัย โดยสามารถแยกเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1. พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการผลิตแบบลินและความยั่งยืนของกิจการจากงานวิจัยในอดีต ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาตัวแปรการบัญชีแบบลิน (มิติการประยุกต์ใช้ลินในระบบบัญชี) กับความยั่งยืนของกิจการ

2. มีนักวิจัยได้ศึกษาประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลินกับผลการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งตัวแปรผลการดำเนินงานของกิจการถือว่าเป็นมิติด้านเศรษฐกิจ แต่ในการศึกษายังขาดมิติด้านสังคมและมิติด้านสิ่งแวดล้อม

3. ในประเทศไทยมีนักวิจัยได้ทำการศึกษาเรื่องการบัญชีแบบสินในมิติบัญชีต้นทุนแต่มีน้อยมากที่ศึกษาในมิติการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสินในระบบบัญชี

4. พบผลการวิจัยที่ขัดแย้งกันระหว่างผลกระทบของประเภทอุตสาหกรรมต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ของกิจการต่อผลการดำเนินงานของกิจการ

ดังนั้นจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสินกับความยั่งยืนของกิจการโดยประชากรที่สนใจจะศึกษาคือ กิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เป็นกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ (Publicly Accountable Entities: PAEs) เนื่องจากกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีการระดมทุนสำคัญเกี่ยวข้องกับการเติบโตและการขยายตัวของธุรกิจในประเทศไทยผ่านตลาดทุนที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ คือ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือ The Stocks Exchange of Thailand ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (SET) เป็นตลาดรองที่ใหญ่และสำคัญที่สุดสำหรับระดมทุนในประเทศ โดยเป็นตลาดทุนที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ทำให้กิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ซื้อขายหลักทรัพย์ที่ผ่านมาจากตลาดแรกได้ง่ายขึ้นซึ่งเป็นแหล่งส่งเสริมการลงทุนในระยะยาว และเป็นแหล่งลงทุนระดมทุนสำคัญที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย กิจการที่จะเข้ามาทำการซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์นั้นจำเป็นต้องจดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามาร่วมลงทุนถือหุ้นเป็นเจ้าของกิจการ โดยจะได้รับผลตอบแทนรูปแบบของเงินปันผล (Dividend) หรือกำไรส่วนเกิน (Capital Gain) (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563) การดำเนินงานของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จะต้องอาศัยทุนจากผู้ถือหุ้น ไม่ว่าจะป็นรายใหญ่หรือรายย่อย ซึ่งในปัจจุบันผู้ถือหุ้นมิได้ตระหนักถึงแค่ความมั่งคั่งของกิจการเท่านั้น แต่ตระหนักถึงการดำเนินงานภายใต้ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ทำให้กิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย และ กิจการจะต้องบรรลุผลการดำเนินงานและสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันพร้อมทั้งยังต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นเป้าหมายของกิจการส่วนใหญ่คือการบรรลุผลการดำเนินงาน เกิดกำไรอย่างยั่งยืน สร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ถือหุ้นและผู้มีส่วนได้เสีย (Fonseca et al., 2016) กิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะมีการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบและมีลักษณะซับซ้อนมากกว่ากิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ จึงทำให้เกิดธุรกรรมทางการเงินมาก การนำแนวคิดแบบสินมาประยุกต์ใช้อาจช่วยลดความสูญเปล่าในระบบบัญชี อีกทั้งกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะจะต้องมีการจัดทำรายงานทางการเงินเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูล และการดำเนินงานของกิจการจดทะเบียนมีการเปลี่ยนแปลงตามความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียทำให้กิจการจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบต่อส่วนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคมและทางด้านสิ่งแวดล้อม ด้วยเหตุนี้กิจการจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาการดำเนินงานในธุรกิจให้ทันสมัยและตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียเนื่องจากผู้มีส่วนได้เสียนั้นจะเป็นแรงขับเคลื่อนและผลักดันกิจการให้ไปสู่เป้าหมาย

คำถามงานวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้มุ่งเน้นการศึกษาการใช้วิธีการบัญชีแบบลื่นต่อความยั่งยืนของกิจการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังนั้นจึงกำหนดคำถามในงานวิจัยได้ดังนี้

1. การบัญชีแบบลื่นมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือไม่ อย่างไร
2. ประเภทของธุรกิจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลื่นกับความยั่งยืนของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์งานวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลื่นกับความยั่งยืนของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของประเภทธุรกิจมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลื่นกับความยั่งยืนของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตงานวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลื่นกับความยั่งยืนของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2565 ยกเว้นกิจการในอุตสาหกรรมการเงิน กิจการจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน และกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

เก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรการบัญชีแบบลื่น (มิติการประยุกต์ใช้สินในกระบวนการบัญชีการเงินเท่านั้น) โดยจะมีตัวแปรย่อยเป็นองค์ประกอบของระบบบัญชี ได้แก่ การวิเคราะห์และการวัดมูลค่า การบันทึกบัญชี และการรายงานทางการเงิน ส่วนตัวแปรด้านความยั่งยืนจะมีตัวแปรตัวแปรย่อยเป็นมิติทั้ง 3 ด้าน ของความยั่งยืน นั่นคือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม ตัวแปรกำกับในงานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นอุตสาหกรรมแบ่งออกเป็นอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมที่ใช้การผลิต

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

3.1 ช่วงระยะเวลาในการเก็บข้อมูลแบบสอบถามจะทำการเก็บในช่วงเดือนธันวาคม 2565 - เดือนเมษายน พ.ศ. 2566

3.2 การเก็บข้อมูลรายงานความยั่งยืนจะทำการเก็บข้อมูลจากรายงานประจำปีและรายงานความยั่งยืนในปี พ.ศ. 2565

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การบัญชีแบบลีน (Lean Accounting) หมายถึง การใช้แนวคิดแบบลีนที่มุ่งเน้นถึงการกำจัดความสูญเปล่าในกระบวนการทางบัญชีการเงิน เพื่อให้เกิดความสูญเปล่าในกระบวนการน้อยที่สุดและตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล ซึ่งองค์ประกอบของการบัญชีแบบลีนจะประกอบไปด้วย

1. การวิเคราะห์และวัดมูลค่า คือ การรวบรวมรายการทางการเงินให้เป็นส่วนหนึ่งของงบการเงินในกระบวนการบัญชีการเงิน ซึ่งรายการนั้นจะต้องเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการและมูลค่าตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน โดยการใช้แนวคิดแบบลีนกำจัดความสูญเปล่า กำจัดความซ้ำซ้อนในกระบวนการและต้นทุนที่ไม่จำเป็น ลดการใช้ทรัพยากร ลดเวลารอคอยในกระบวนการ มีการใช้เทคโนโลยี และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล

2. การบันทึกบัญชี คือ การรวบรวมรายการหรือเหตุการณ์ทางการเงินในกระบวนการบัญชีการเงินของกิจการที่เกิดขึ้นในแต่ละวันตามหลักการบันทึกบัญชีที่ยอมรับ เพื่อให้สามารถบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้องและแม่นยำตามมาตรฐานการบัญชีโดยการใช้แนวคิดแบบลีนกำจัดความสูญเปล่า กำจัดความซ้ำซ้อนในกระบวนการและต้นทุนที่ไม่จำเป็น ลดการใช้ทรัพยากร ลดเวลารอคอยในกระบวนการ มีการใช้เทคโนโลยี และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล

3. การรายงานทางการเงิน คือ การแสดงรายงานทางการเงิน การนำเสนอข้อมูลที่ผ่านการสรุปผลมาแล้ว เพื่อแสดงผลการดำเนินงาน แสดงฐานะการเงิน ณ ช่วงเวลาหนึ่งในกระบวนการบัญชีการเงิน โดยการใช้แนวคิดแบบลีนกำจัดความสูญเปล่า กำจัดความซ้ำซ้อนในกระบวนการและต้นทุนที่ไม่จำเป็น ลดการใช้ทรัพยากร ลดเวลารอคอยในกระบวนการ มีการใช้เทคโนโลยีและตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล

ความยั่งยืน (Sustainability) หมายถึง ความสามารถในการดำรงอยู่ของกิจการ การดำเนินงานของกิจการอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ภายใต้ปัจจัยและเงื่อนไขทั้งภายในและภายนอก ความยั่งยืนในงานวิจัยชิ้นนี้ได้นำแนวคิดของ Jamrozky มาใช้ โดย Jamrozky ได้เสนอแนวคิดที่ว่า ความยั่งยืนประกอบไปด้วยมิติของความยั่งยืน 3 ด้าน คือ ด้านความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ (Economic Viability)

ความเสมอภาคทางสังคม (Social Equity) การปกป้องสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection) (Jamrozy, 2007)

1. มิติทางด้านเศรษฐกิจ กิจกรรมต้องดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายหรือดำเนินงานให้บรรลุผลการดำเนินงานที่กิจการตั้งไว้ ซึ่งผลประกอบการของกิจการก็มีส่วนช่วยให้เศรษฐกิจดีขึ้นได้ด้วย
2. มิติทางด้านสังคม ต้องมีการบริหารทรัพยากรบุคคลอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม การดูแลและใส่ใจต่อผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชนใกล้เคียง
3. มิติทางด้านสิ่งแวดล้อม กิจการจะต้องมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่ามีประสิทธิภาพและไม่ให้สภาพแวดล้อมได้รับผลกระทบจากการดำเนินธุรกิจ

ประเภทอุตสาหกรรม หมายถึง หมวดหมู่หรือการจัดหมวดหมู่กว้างๆ ของธุรกิจหรือองค์กร ตามลักษณะของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผลิตภัณฑ์ หรือบริการ เป็นวิธีการจัดกลุ่มและจัดหมวดหมู่บริษัท ที่มีลักษณะ หน้าที่ หรือวัตถุประสงค์ที่เหมือนกัน งานวิจัยชิ้นนี้จะแยกประเภทอุตสาหกรรมตามอุตสาหกรรมการผลิตและมีใช้การผลิตเนื่องจากมีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ การจัดสรรทรัพยากร และการกำหนดนโยบาย (Conway et al., 2006) อีกทั้งการจัดประเภทอุตสาหกรรมตามนี้จะช่วยแยกแยะธุรกิจตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลัก อำนวยความสะดวกในการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และการตัดสินใจลงทุน (Conway et al., 2006) ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการแบ่งประเภทอุตสาหกรรม ผู้วิจัยจะแบ่งประเภทอุตสาหกรรมการผลิตและมีใช้การผลิตจาก 26 หมวดธุรกิจ ตามสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย ดังตารางที่ 1 (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย, 2564)

ตารางที่ 1 การจำแนกหมวดหมู่ประเภทอุตสาหกรรม

หมวดหมู่	ประเภทอุตสาหกรรม
กระดาษและวัสดุการพิมพ์	อุตสาหกรรมการผลิต
การท่องเที่ยวและสันทนาการ	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
การแพทย์	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
ขนส่งและโลจิสติกส์	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน	อุตสาหกรรมการผลิต
ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์	อุตสาหกรรมการผลิต
ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	อุตสาหกรรมการผลิต
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
ธุรกิจการเกษตร	อุตสาหกรรมการผลิต
บรรจุภัณฑ์	อุตสาหกรรมการผลิต

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมวดหมู่	ประเภทอุตสาหกรรม
บริการเฉพาะกิจ	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
บริการรับเหมาก่อสร้าง	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	อุตสาหกรรมการผลิต
พลังงานและสาธารณูปโภค	อุตสาหกรรมการผลิต
พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
พาณิชย์	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
แฟชั่น	อุตสาหกรรมการผลิต
ยานยนต์	อุตสาหกรรมการผลิต
วัสดุก่อสร้าง	อุตสาหกรรมการผลิต
วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	อุตสาหกรรมการผลิต
สื่อและสิ่งพิมพ์	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
เหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ	อุตสาหกรรมการผลิต
อาหารและเครื่องดื่ม	อุตสาหกรรมการผลิต

ในงานวิจัยเล่มนี้จะไม่นำหมวดธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์ หมวดธนาคาร และหมวดประกันภัยและประกันชีวิต มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเนื่องจากเป็นธุรกิจที่มีกระบวนการซับซ้อนและมีลักษณะโครงสร้างเฉพาะ (Yiu et al., 2007)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ประโยชน์ในทางวิชาการ

ผลการวิจัยชิ้นนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการวิชาการ โดยจะเป็นตัวเพิ่มองค์ความรู้และหลักฐานเชิงประจักษ์ในเรื่องการใช้แนวคิดแบบลินเข้ามาใช้ในระบบบัญชีต่อความยั่งยืนของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนารอบแนวคิดงานวิจัย ทำให้ได้ปัจจัยและตัวแปรการบัญชีแบบลินและความยั่งยืน และได้แนวคิดการจัดการกับกระบวนการทางบัญชีที่เหมาะสมกับบริบทของกิจการในตลาดหลักทรัพย์ จนนำไปสู่การเกิดองค์ความรู้ใหม่เชิงวิชาการในเรื่องของการบัญชีแบบลินและความยั่งยืนและทำให้เกิดข้อค้นพบที่สำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างทั้ง 2 ตัวแปร โดยมีประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรกำกับ ทั้งนี้งานวิจัยชิ้นนี้จะช่วยเติมเต็มความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชี

แบบสลับกับความยั่งยืนในกิจการจนนำไปสู่ข้อค้นพบใหม่และปิดช่องว่างงานวิจัย ทำให้กิจการได้ทราบถึงความสำคัญในการนำแนวคิดแบบสลับมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการต่างๆ ของกิจการที่นอกเหนือจากกระบวนการผลิตที่แต่เดิมกิจการได้นำแนวคิดแบบสลับมาปรับใช้ในกระบวนการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการเท่านั้น แต่ในปัจจุบันกิจการต่างๆ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของแนวคิดแบบสลับมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการต่างๆ ของธุรกิจ ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสลับในกระบวนการบัญชี ซึ่งเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพช่วยให้กระบวนการทางการเงินบัญชีคล่องตัวและกำจัดของเสีย ส่งผลให้ประสิทธิภาพดีขึ้นและลดต้นทุนทางการเงินและเวลา อีกทั้งยังช่วยให้การตัดสินใจของผู้บริหารให้ดีขึ้นเนื่องจากการให้ข้อมูลทางการเงินที่ถูกต้องและทันท่วงที การบัญชีแบบสลับช่วยให้ฝ่ายบริหารตัดสินใจได้ดีขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความสามารถในการทำกำไรและการเติบโตที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้การบัญชีแบบสลับยังปรับปรุงการมีส่วนร่วมของพนักงาน เช่นส่งเสริมให้พนักงานมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเงิน ซึ่งสามารถปรับปรุงการมีส่วนร่วมและแรงจูงใจได้ อีกหนึ่งผลกระทบที่สำคัญของการประยุกต์ใช้การบัญชีแบบสลับในกระบวนการทางการเงินบัญชี คือ เป็นการจัดการความเสี่ยงที่ดีขึ้นเพราะการบัญชีแบบสลับช่วยให้มองเห็นความเสี่ยงและโอกาสทางการเงินได้ดีขึ้น ทำให้ธุรกิจสามารถจัดการความเสี่ยงในเชิงรุกและหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ ในทางเดียวกันงานวิจัยชิ้นนี้จะช่วยเติมเต็มองค์ความรู้เกี่ยวกับการนำแนวคิดแบบสลับมาประยุกต์ใช้ในระบบบัญชีของกิจการจนนำไปสู่ความยั่งยืนทั้ง 3 มิติ ไม่ว่าจะเป็นมิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นข้อยืนยันกรอบแนวคิดงานวิจัยจนนำไปสู่ข้อค้นพบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสลับกับความยั่งยืนของกิจการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นอกจากนี้ผลการวิจัยในครั้งนี้ยังเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนแนวคิดเกี่ยวกับการบัญชีแบบสลับและความยั่งยืนเพื่อต่อยอดงานวิจัยในอนาคตอีกด้วย

2. ประโยชน์ในทางปฏิบัติ

ข้อค้นพบในการวิจัยนี้จะเป็ข้อมูลให้แกกิจการในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้นำไปประยุกต์ใช้ทางด้านกระบวนการทางการเงินบัญชีและเป็นแนวทางในการเสริมสร้างกลยุทธ์ในธุรกิจเพื่อเสริมสร้างความยั่งยืน ทั้งนี้ยังเป็นแนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ของกิจการเพื่อเพิ่มความยั่งยืนจนทำให้เกิดความสามารถในการแข่งขัน ทั้งยังเป็นแนวทางให้ผู้บริหารของกิจการในการตลาดหลักทรัพย์ได้ใช้เครื่องมือแบบสลับในระบบบัญชีเพื่อจัดการประสิทธิภาพในระบบบัญชี โดยหลักการแบบสลับสามารถกำจัดความสูญเปล่าในกระบวนการทางการเงินบัญชี เช่น ขั้นตอนที่ไม่จำเป็น การผลิตมากเกินไป สินค้าคงคลัง หรือข้อบกพร่อง ซึ่งสามารถนำไปสู่การลดต้นทุน ประสิทธิภาพที่ดีขึ้น และเพิ่มผลกำไร อีกทั้งเป็นการปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการทางการเงินบัญชี ลดรอบเวลา และปรับปรุงความถูกต้องของข้อมูล ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานแบบสลับสามารถช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพลดข้อผิดพลาด และเพิ่มผลผลิต ซึ่งผู้บริหารสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการเพิ่มความยั่งยืน

ด้วยการบัญชีแบบสินโดยการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการทางบัญชีอย่างต่อเนื่อง โดยการตรวจสอบกระบวนการทางบัญชีอย่างสม่ำเสมอและดำเนินการเปลี่ยนแปลงกระบวนการให้ดีขึ้น สิ่งนี้สามารถช่วยให้องค์กรคงความสามารถในการแข่งขันและปรับตัวเข้ากับสภาวะตลาดที่เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งกิจการสามารถใช้เป็นแนวทางเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงาน สร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน และส่งผลต่อความยั่งยืนต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรและงานวิจัย ได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 1.1 ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์
 - 1.2 ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย
2. แนวคิดที่เกี่ยวข้อง
 - 2.1 แนวคิดการจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM)
 - 2.2 แนวคิดการผลิตแบบลีน
 - 2.3 แนวคิดลีนสำนักงาน
 - 2.4 แนวคิดการบัญชีแบบลีน
 - 2.5 แนวคิดความยั่งยืน
 - 2.6 แนวคิดเกี่ยวกับการวัดความยั่งยืน
 - 2.7 ประเภทอุตสาหกรรม
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 การบัญชีแบบลีน
 - 3.2 ความยั่งยืน
 - 3.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืน
 - 3.4 ประเภทธุรกิจมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืน
4. สมมติฐานงานวิจัย
5. กรอบแนวคิดงานวิจัย

ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์

ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The Contingency Theory) มีรากฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ หรือ A System Approach แรกเริ่มจะเป็นการบริหารจัดการบริหารธุรกิจแบบพฤติกรรมศาสตร์ นำเอาองค์ความรู้ใหม่มาพัฒนาและปรับใช้ในกิจการ ซึ่งจะมีแนวคิดที่ว่า การประยุกต์นำเอาองค์ความรู้ใหม่มาใช้ในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้กิจการดำเนินอยู่ภายใต้สภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมาจึงได้มีการศึกษาถึงปัจจัยทุกระบบที่สามารถส่งผลกระทบต่อถึงกันได้จนเกิดเป็นแนวคิดทฤษฎีระบบ หรือ General System Theory ในปี ค.ศ. 1950 โดยนักวิชาการนามว่า Ludwing Von Bertalanffy ให้ความสำคัญกับระบบทั้งภายในและภายนอกกิจการซึ่งต่างจากแนวคิดแบบดั้งเดิมที่สนใจแต่ระบบภายในกิจการเพียงเท่านั้น ทั้งนี้คำว่าระบบจะหมายถึง ส่วนย่อยที่ต่อกันเป็นจำนวนหนึ่งแล้วรวมเข้าเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์บางประการ ต่อมาจึงเกิดเป็นทฤษฎีการบริหารจัดการเชิงระบบซึ่งจะมองว่าทั้งกิจการเป็นระบบเดียวกัน ทฤษฎีเหล่านี้จะเกิดเป็นที่มาของแนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ ซึ่งเป็นแนวคิดในการบริหารจัดการที่ผู้บริหารจะปฏิบัติหรือจะบริหารจัดการจะขึ้นอยู่กับแต่ละสถานการณ์ ซึ่งเป็นแนวคิดที่ผู้บริหารใช้กำหนดโครงสร้าง กลยุทธ์ ระบบ และการควบคุมภายในกิจการ โดยทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ หรือ The Contingency Theory เริ่มมีบทบาทประมาณปี พ.ศ. 2501 เริ่มจากนักวิชาการที่ชื่อ Fiedler ได้เสนอแนวคิดที่ว่ากิจการที่เหมาะสมที่สุดคือกิจการที่มีโครงสร้าง กลยุทธ์ และการควบคุมภายในที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง และสภาพแวดล้อมของกิจการแต่ละกิจการมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับหลายๆปัจจัย การที่ผู้บริหารจะกำหนดโครงสร้าง กลยุทธ์ และการควบคุมภายในกิจการนั้นจะขึ้นอยู่กับ ลักษณะ สถานการณ์ต่างๆของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อปฏิบัติงานหรือการดำเนินกิจการ กล่าวคือกิจการที่มีลักษณะแตกต่างกันย่อมเผชิญกับสถานการณ์ที่แตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นจะต้องต้องใช้วิธีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2510 Fiedler (1958) ได้นำแนวคิดนี้มาสร้างเป็นทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The Contingency Theory) ซึ่งเป็นทฤษฎีในการบริหารจัดการตามสภาพข้อเท็จจริงของกิจการและไม่มีวิธีใดที่ดีที่สุดในการบริหารจัดการ แต่ละกิจการจะมีบริบทในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน สถานการณ์จะเป็นตัวตัดสินว่ากิจการจะกำหนดรูปแบบโครงสร้างและบริหารจัดการอย่างไร จากหลักการของการบริหารเชิงสถานการณ์นั้น ถือว่าการบริหารจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสภาพแวดล้อม โดยที่สถานการณ์จะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ และรูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสม และผู้บริหารจะต้องพยายามวิเคราะห์สถานการณ์ให้ดีที่สุด (Fiedler, 1958) แนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (The Contingency Theory) มีการผสมผสานระหว่างแนวคิดในการบริหารจัดการที่สำคัญ 4 ประการ คือ (Fred, 1977)

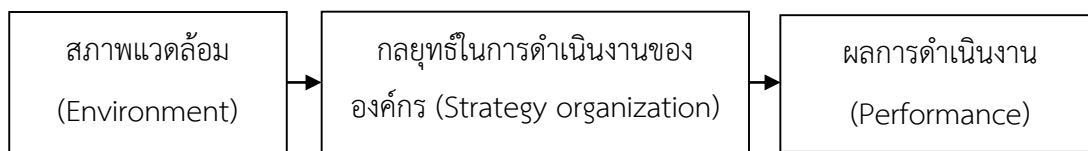
1. แนวคิดแบบดั้งเดิม ทฤษฎีของการดำเนินกิจการสมัยดั้งเดิมมีการกำหนดกฎเกณฑ์อย่างมีระเบียบแบบแผน องค์กรจะต้องมุ่งการผลิตเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมุ่งการผลิตให้มากที่สุด

2. แนวคิดเชิงพฤติกรรม เชื่อว่าพนักงานทุกคนมีความต้องการที่จะอยู่ร่วมกัน มีความเป็นมิตรต่อกันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นแนวคิดเชิงพฤติกรรมนี้จึงเน้นความเข้าใจในตัวบุคลากรและเชื่อว่าผู้บริหารสามารถเข้าใจพนักงานและปรับองค์กรของตนให้เข้ากับผู้ร่วมงานได้แล้วจะทำให้กิจการประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายได้

3. แนวคิดเชิงปริมาณ เป็นแนวคิดในการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานด้วยการใช้ความรู้ทางคณิตศาสตร์เชิงปริมาณ ซึ่งจะให้คณิตศาสตร์เป็นเครื่องมือในการคำนวณว่ากิจการจะใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร

4. แนวคิดเชิงระบบ เป็นแนวคิดที่ผู้บริหารมีความสามารถมองทุกอย่างให้อยู่ในองค์กรรวม เพื่อให้สามารถสร้างกรอบแนวคิดในการทำงาน และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างตรงจุดและสมเหตุสมผล

ทั้ง 4 แนวคิดจะเป็นที่มาของทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์โดยมีธรรมชาติเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดรูปแบบ โครงสร้าง นโยบาย ระเบียบแบบแผน และเป้าหมายของกิจการ โดยมีข้อสมมติฐานที่ว่ากิจการที่เหมาะสมที่สุดคือกิจการที่มีโครงสร้าง รูปแบบ และการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมนั้นๆ ซึ่งหลักการที่สำคัญของแนวคิดทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์คือ ทุกกิจการมีความแตกต่างกัน ดังนั้นปัญหาที่เกิดขึ้นหรือการบริหารจัดการกิจการย่อมมีความแตกต่างกันด้วยซึ่งการกำหนดโครงสร้างและระบบของการทำงานในแต่ละฝ่ายนั้นไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในระบบการผลิตและการดำเนินงานได้ทั้งหมด (Mikko, 2006) ผู้บริหารกิจการจำเป็นต้องปรับให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ บุคลากรทุกคนจำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการปรับปรุงนี้ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับปรุงกิจการอย่างต่อเนื่องอีกด้วย ในสถานการณ์ทางการบริหารและการจัดการมีความแตกต่างกันไปในแต่ละกิจการ (Drazin et al., 1984) โดยจะมีกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี

ที่มา: Lesmana & Haron (2019)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะสรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมต่างๆ ของกิจการจะส่งผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ซึ่งการกำหนดกลยุทธ์ของกิจการและจะส่งผลถึงผลการดำเนินงานหรือ Performance ดังนั้น ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์จะเชื่อมโยงกับงานวิจัยนี้คือ เปรียบเทียบอุตสาหกรรมที่ต่างกันจะมีการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสลิ้นต่างกันทำให้ส่งผลไปถึงความยั่งยืนของกิจการ โดยกิจการจะใช้กลยุทธ์แบบสลิ้นเพื่อลดความสูญเปล่าและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการ โดยงานวิจัยชิ้นนี้สนใจศึกษาความสัมพันธ์ของการใช้เทคนิคแบบสลิ้นในระบบบัญชีหรือ Lean Accounting ว่ากิจการในอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันมีการนำเทคนิคการบัญชีแบบสลิ้นเข้ามาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจการจะมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของกิจการอย่างไร ซึ่งความยั่งยืนเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการอยู่รอดของกิจการ กิจการควรมีเทคนิคหรือกลยุทธ์ที่จะนำมาซึ่งความยั่งยืน โดยเทคนิคการบัญชีแบบสลิ้นมีแนวคิดรากฐานมาจากการผลิตแบบสลิ้น หรือ Lean Manufacturing เพื่อพัฒนาระบบการบัญชีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดโดยการขจัดความสูญเปล่าที่เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของกิจการ (Kennedy, 2005) ทั้งนี้ผู้บริหารควรคำนึงถึงความเหมาะสมในการตัดสินใจบริหารจัดการระบบบัญชีภายใต้สถานการณ์และสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับความต้องการของกิจการและความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสีย มีนักวิจัยได้ทำการศึกษาทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์กับแนวคิดแบบสลิ้น เน็ตแลนด์ได้ทำการศึกษาในปี พ.ศ. 2558 ว่าการดำเนินกิจการตามแนวคิดแบบสลิ้นเป็นปัจจัยความสำเร็จของกิจการที่บริหารงานตามสถานการณ์ ผลการศึกษาพบว่านอกจากแนวคิดแบบสลิ้นที่มีผลต่อความสำเร็จของกิจการแล้วยังมีแนวคิดที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกิจการ เช่น TQM, JIT, TPM และ Six Sigma เป็นต้น (Netland, 2015) ทั้งนี้ Peter Hines ได้กล่าวถึง ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดแบบสลิ้นและการบริหารเชิงสถานการณ์ว่าการประยุกต์ใช้ความคิดแนวสลิ้นได้ส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญทั้งในด้านวิชาการและวงการอุตสาหกรรม กล่าวคือ ถึงแม้ว่าแนวคิดแบบสลิ้นจะทำให้องค์กรประสบความสำเร็จและบรรลุผลการดำเนินงาน แต่แนวคิดแบบสลิ้นก็ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ เช่น สภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป มีข้อจำกัดในการประยุกต์แนวคิดกับทรัพยากรมนุษย์ เป็นต้น (Hines et al., 2004)

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) มีวิวัฒนาการมาจากหนังสือเรื่อง The Functions of the Executive เกิดจากแนวคิดของ Barnard ในหนังสือเรื่อง The Functions of the Executive ซึ่งได้นำเสนอเกี่ยวกับมุมมองของการรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการ และมีแนวคิดที่กว้างกว่าแนวคิดเดิมว่าผู้บริหารของกิจการไม่ควรใส่ใจเพียงแค่ผลกำไรหรือภายในกิจการเท่านั้นแต่ควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย (Barnard, 1938) ต่อมาได้มีแนวคิดของ Freeman ในปี พ.ศ. 2527 โดยหนังสือการจัดการเชิงกลยุทธ์ซึ่งมีความตั้งใจที่จะเสนอแนวทางปฏิบัติสำหรับกลยุทธ์ที่กระตุ้นกิจการ

ให้ตระหนักถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียและบรรลุผลการปฏิบัติงานที่เหนือกว่าคู่แข่ง Freeman ได้กล่าวไว้ว่าหากกิจการมีการสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะส่งผลถึงผลลัพธ์ของกิจการและส่งผลไปถึงความสำเร็จของกิจการ (Freeman, 1984) เนื่องจากแนวคิดแบบดั้งเดิมจะให้ความสำคัญกับการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันโดยมุ่งเน้นการแสวงหากำไรและการลดต้นทุนให้มากที่สุดหรือมุ่งเน้นกำไรสูงสุด (Max Profit) หากแต่กิจการคงลืมไปว่าปัจจัยที่สำคัญในการผลักดันกิจการเพื่อที่จะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย คือ ผู้มีส่วนได้เสีย โดยเชื่อว่าผู้มีส่วนได้เสียได้รับผลกระทบทั้งดีและไม่ดีจากการดำเนินงานของกิจการ เพราะหากได้รับการสนับสนุนและแลกเปลี่ยนกับผู้มีส่วนได้เสียจะส่งผลทำให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดีแก่กิจการ (Freeman et al., 2010; Harrison & Bosse & Phillips, 2010) การรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียแสดงถึงการมีความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อการดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ Post et al. (2002) ที่กล่าวว่าผู้มีส่วนได้เสีย คือ บุคคลที่ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจในการดำเนินงานของกิจการเพื่อให้กิจการบรรลุเป้าหมาย องค์ประกอบของผู้มีส่วนได้เสียแบ่งออกเป็น 2 ประเภท (Freeman et al., 2010) คือ

1. ผู้มีส่วนได้เสียหลัก เช่น พนักงานในองค์กร ลูกค้า ผู้ผลิตวัตถุดิบ ผู้ถือหุ้น คู่แข่ง เป็นต้น
2. ผู้มีส่วนได้เสียรอง เช่น องค์กร ชุมชน สภาพแวดล้อม องค์กรของรัฐ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการดำเนินกิจการควรพิจารณาถึงผู้มีส่วนได้เสียเป็นอย่างมาก เนื่องจากกิจการได้รับความคาดหวังจากผู้มีส่วนได้เสียให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและรักษาสีงแวดล้อม (Simmons, 2004) ทั้งนี้การคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียจะทำให้กิจการได้รับรู้และเข้าใจถึงโอกาสและอุปสรรค ทำให้เกิดการร่วมมือ สนับสนุน และแลกเปลี่ยนทรัพยากรกันระหว่างกิจการและผู้มีส่วนได้เสียเป็นตัวผลักดันให้เกิดการพัฒนากลยุทธ์และเกิดการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันในที่สุด (Ketchen et al., 2007) ดังนั้นทฤษฎีนี้จึงเป็นพื้นฐานในการพัฒนาแนวคิดของความยั่งยืน การรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากรมุ่งเน้นถึงการสร้างความพึงพอใจและรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย (Friedman et al., 2006)

ดังนั้นทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียจะสอดคล้องกับงานวิจัยชิ้นนี้เนื่องจากกิจการต้องคำนึงความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียเป็นสำคัญเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงถึงผู้มีส่วนได้เสียเป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถเป็นกลไกผลักดันให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม โดยความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียคาดหวังให้กิจการมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและการรักษาสมดุลในระบบนิเวศ แต่ในขณะเดียวกันกิจการจำเป็นต้องบรรลุผลการดำเนินงานที่ดีเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียหลักอีกด้วย ดังนั้นจึงนำแนวคิดแบบสลิ้นเพื่อเข้ามาจัดการประสิทธิภาพ จนทำให้เกิดการลดต้นทุนจนนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่มีผลกระทบโดยตรงกับกำไรและเป็นผลการดำเนินงานที่ดีแก่กิจการจะสอดคล้องกับหลักการความยั่งยืนในด้านเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกันแนวคิดแบบสลิ้น คือ การลดความสูญเปล่าในกระบวนการให้ได้มากที่สุด ทำให้กระบวนการสะอาดและปลอดภัยแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องจะสอดคล้องกับแนวคิดความยั่งยืนในมิติด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย

จึงมีผลกระทบต่อแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมเนื่องจากนอกจากการมุ่งเน้นถึงความสำเร็จของกิจการแล้ว ยังต้องมีการคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอีกด้วย

แนวคิดการจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM)

TQM ย่อมาจาก Total Quality Management และเป็นแนวทางที่ครอบคลุมในการปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของกระบวนการ ผลิตภัณฑ์ และบริการภายในองค์กร TQM มุ่งเน้นไปที่การให้พนักงานทุกคนทุกระดับมีส่วนร่วมในการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุหรือเกินความคาดหวังของลูกค้า (Dale et al., 1999) TQM มักเกี่ยวข้องกับปรัชญาของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและหลักการของการมุ่งเน้นที่ลูกค้า การปรับปรุงกระบวนการ และการมีส่วนร่วมของพนักงาน มีเครื่องมือและเทคนิคหลายอย่างที่ใช้กันทั่วไปใน TQM เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (Hellsten et al., 2000) เครื่องมือและแนวคิดหลักบางประการของ TQM ได้แก่

1. PDCA (Plan-Do-Check-Act): วิธีการจัดการสี่ขั้นตอนอย่างเป็นระบบสำหรับการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการวางแผน การนำไปปฏิบัติ การติดตาม และการปรับกระบวนการ
2. Kaizen: คำภาษาญี่ปุ่น หมายถึง การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกระบวนการและผลิตภัณฑ์ทีละน้อยทีละน้อยเมื่อเวลาผ่านไป
3. Six Sigma: แนวทางที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูลเพื่อปรับปรุงกระบวนการซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดข้อบกพร่องและความแปรปรวนในกระบวนการเพื่อปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพ
4. การควบคุมกระบวนการทางสถิติ (SPC): การใช้เทคนิคทางสถิติในการติดตามและควบคุมกระบวนการ เพื่อให้มั่นใจว่ากระบวนการเหล่านั้นยังคงอยู่ในสถานะควบคุมและให้ผลลัพธ์ที่สม่ำเสมอและมีคุณภาพสูง
5. การวิเคราะห์พาเรโต: การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาหรือปัญหาโดยมุ่งเน้นไปที่ปัจจัยที่สำคัญที่สุดหรือสาเหตุที่มีผลกระทบต่อคุณภาพที่สำคัญที่สุด
6. แนวคิดแบบลีน: ซึ่งมักเรียกว่าการคิดแบบลีนหรือการจัดการแบบลีน เป็นแนวทางที่เป็นระบบในการขจัดของเสียและเพิ่มมูลค่าสูงสุดภายในกระบวนการ ผลิตภัณฑ์ และบริการขององค์กร

โดยงานวิจัยชิ้นนี้จะสนใจการใช้แนวคิดแบบลีน เนื่องจากโดยลีนที่เป็นเครื่องมือใน TQM มักถูกมองว่าเหนือกว่าเครื่องมือและวิธีการอื่นๆ ในบางบริบท เพราะมุ่งเน้นไปที่ประสิทธิภาพ การลดต้นทุน การปรับปรุงคุณภาพ และความพึงพอใจของลูกค้า สามารถนำไปใช้กับอุตสาหกรรมต่างๆ ได้ (Dahlggaard et al., 2006) แนวคิดแบบลีนสนับสนุนการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมของพนักงาน และแนวทางที่ยืดลูกค้าเป็นศูนย์กลาง ช่วยให้องค์กรมีความได้เปรียบทางการแข่งขัน และช่วยให้องค์กรเจริญเติบโตในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลง (Sreedharan et al., 2018)

แนวคิดการผลิตแบบลีน

จากที่กล่าวไปว่าแนวคิดแบบลีนที่เป็นส่วนหนึ่งของการจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM) เป็นเครื่องมือที่นิยมใช้มากในปัจจุบัน ก่อนจะเกิดเป็นแนวคิดแบบลีน (Lean Manufacturing) ในยุคแรกการดำเนินงานของกิจการจะเน้นไปที่การบริหารจัดการแบบลดต้นทุนให้ได้มากที่สุด (Cost Focus) โดยจะแบ่งงานตามทักษะและความชำนาญของพนักงานและใช้การผลิตชิ้นส่วนแบบมาตรฐาน ต่อมาจะเป็นยุคการผลิตเชิงวิทยาศาสตร์โดยใช้ Gantt Chart ในการวางแผนและควบคุม และเริ่มศึกษากระบวนการทำงานแบบการเคลื่อนไหวและเวลา หรือ Motion and Time Study จนเกิดเป็นทฤษฎีแกวค้อยขึ้น ซึ่งในยุคนั้นจะเน้นการดำเนินงานแบบลดต้นทุนไปด้วยทำให้การผลิตได้ต้นทุนต่อหน่วยที่ต่ำที่สุดที่เรียกว่า การผลิตแบบจำนวนมาก (Mass Production) ทั้งนี้จะใช้ชิ้นส่วนประกอบที่เคลื่อนที่โดยใช้สายพานลำเลียงและเน้นการสั่งซื้อที่ประหยัดที่สุด จนการดำเนินงานเกิด Waste หรือความสูญเปล่าขึ้นเนื่องจากยังไม่มีกระบวนการควบคุมทางด้านนี้ จนทำให้เกิดแนวคิดการแบบลีน หรือ Lean Thinking มีจุดเริ่มต้นเมื่อปี พ.ศ. 2521 จากบริษัท โตโยต้า มอเตอร์ คอร์ปอเรชัน เป็นบริษัทผลิตรถยนต์ในประเทศญี่ปุ่น โดย Taiichi Ohno มีแนวคิดมาจากบริษัท ฟอร์ด ที่เป็นผู้นำตลาดรถยนต์ในขณะนั้นและมีกลยุทธ์ในการผลิตคือ มุ่งเน้นผลิตรถยนต์เป็นจำนวนมาก หรือ Mass Production ซึ่ง Taiichi Ohno วิศวกรชาวญี่ปุ่นพยายามที่จะปรับปรุงกระบวนการผลิตโดยจะมุ่งเน้นไปที่การผลิตต่อเนื่อง เน้นการไหลเป็นหลัก มีความยืดหยุ่นในการผลิตสูง ผลิตจำนวนน้อย และลดความสูญเปล่าในกระบวนการซึ่งแตกต่างจากกระบวนการผลิตของบริษัทฟอร์ด แนวคิดการผลิตแบบลีนจะเป็นรูปแบบการผลิตแบบดึงจากการนำแนวคิดบางส่วนของระบบซูเปอร์มาเก็ต หรือ Supermarket System ที่ไม่สามารถคาดเดาได้ว่าในแต่ละวันจะมียอดขายหรือลูกค้าจำนวนเท่าใด ดังนั้นจึงต้องคอยตรวจสอบและนับสินค้าด้วยระบบแบบทันเวลาพอดีหรือ Just In Time (JIT) (Taiichi, 1978) แตกต่างกับระบบการผลิตแบบจำนวนมากอย่างสิ้นเชิง ผู้วิจัยจึงได้จัดทำตารางสรุปข้อแตกต่างระหว่างระบบการผลิตแบบลีนและระบบการผลิตแบบจำนวนมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างระบบการผลิตแบบลีนและระบบการผลิตแบบจำนวนมาก

การผลิตแบบลีน (Lean Manufacturing)	การผลิตแบบจำนวนมาก (Mass Production)
1. เน้นการผลิตสินค้าตามคำสั่งซื้อของลูกค้า	1. เน้นการผลิตสินค้าที่ละมากๆ
2. มุ่งเน้นความพึงพอใจของลูกค้าเป็นหลักโดยลูกค้าจะเป็นคนกำหนดการผลิต	2. มุ่งเน้นการประหยัดของต้นทุนหรือต้นทุนต่อหน่วยที่ต่ำที่สุด (Economy of Scale)
3. ไม่สำรองสินค้าคงคลัง เนื่องจากการผลิตตามคำสั่งซื้อของลูกค้า	3. มีการพยากรณ์สินค้าคงคลังเพื่อสำรองสินค้าคงคลังให้เพียงพอขายต่อลูกค้า (Push System)
4. มุ่งลดความสูญเปล่าหรือความสูญเสียในกระบวนการผลิต	4. มีการใช้ประโยชน์จากเครื่องจักรสูงที่สุดเนื่องจากการผลิตที่ละมากๆ
5. ไม่มีต้นทุนจมที่เกิดจากการเก็บสินค้าคงคลัง	5. เกิดต้นทุนจมเมื่อเก็บสินค้าคงคลังไว้มากจนทำให้สินค้าเกิดการล้าสมัย
6. มีความยืดหยุ่นสูงหากต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงการผลิต	6. ไม่มีความยืดหยุ่นหากต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงการผลิต
7. สามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการผลิตได้ทันที	7. ถ้าช้าหากต้องการแก้ปัญหาที่เกิดจากการผลิต

ในปี พ.ศ. 2523 James Womack ได้เริ่มใช้คำว่า การผลิตแบบลีน ว่าเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการจัดการกระบวนการ มุ่งเน้นการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการกำจัดสูญเปล่าทั้ง 8 ประการ ได้แก่

1. ความสูญเสียเนื่องจากการผลิตมากเกินไป (Overproduction) คือ การผลิตสินค้ามากเกินไป ความจำเป็นหรือผลิตเร็วเกินไป นำไปสู่สินค้าคงคลังส่วนเกินและของเสียที่อาจเกิดขึ้น

2. ความสูญเสียเนื่องจากการเก็บวัสดุคงคลัง (Inventory) คือ สินค้าคงคลังหรือวัตถุดิบส่วนเกินที่ไม่จำเป็นสำหรับการผลิตในทันที สินค้าคงคลังจำนวนมากสามารถผูกมัดกับทุนและนำไปสู่การสูญเปล่าเนื่องจากการล้าสมัยหรือเสียหาย

3. ความสูญเสียเนื่องจากการขนส่ง (Transportation) คือ การเคลื่อนย้ายวัสดุหรือผลิตภัณฑ์ระหว่างสถานที่โดยไม่จำเป็น ซึ่งอาจนำไปสู่ความล่าช้า ความเสียหาย หรือต้นทุนที่เพิ่มขึ้น

4. ความสูญเสียเนื่องจากการเคลื่อนไหว (Motion) คือ การเคลื่อนย้ายคนหรืออุปกรณ์โดยไม่จำเป็นในระหว่างกระบวนการผลิต ซึ่งอาจต้องใช้แรงกายและใช้เวลานาน

5. ความสูญเสียเนื่องจากระบวนการผลิต (Processing) คือ การทำงานมากขึ้นหรือใช้ทรัพยากรมากเกินไปในการผลิตสินค้าหรือบริการ ซึ่งมักทำให้ต้นทุนเพิ่มโดยไม่เพิ่มมูลค่า

6. ความสูญเสียเนื่องจากการรอคอย (Waiting) คือ เวลาว่างที่เกิดจากความล่าช้าในกระบวนการผลิต เช่น การรอวัสดุ อุปกรณ์ หรือข้อมูล

7. ความสูญเสียเนื่องจากการผลิตของเสีย (Defect) คือ การผลิตสินค้าที่มีข้อบกพร่องหรือ ผิดพลาดซึ่งต้องทำใหม่ ซ่อมแซม หรือกำจัดทิ้ง

8. ความสูญเสียเนื่องจากไม่มีการใช้ความคิดจากทีมงาน (None use idea from team Lost) คือ ความล้มเหลวในการใช้ศักยภาพและความคิดสร้างสรรค์ของพนักงานอย่างเต็มที่ ซึ่งอาจขัดขวางการ พัฒนาและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง

การระบุและลดความสูญเสียเปล่าเหล่านี้ในกระบวนการสามารถนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพ ประหยัดต้นทุน และปรับปรุงคุณภาพโดยรวม ผู้ปฏิบัติงานแบบลีนมีเป้าหมายที่จะกำจัดหรือลดความ สูญเสียเปล่าเหล่านี้ให้เหลือน้อยที่สุดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตและเพิ่มมูลค่าให้กับลูกค้า ในทุกกระบวนการทำงานจะมุ่งคุณค่าสูงสุดในสายตาของลูกค้า หรือ Maximize Customer Value และอยู่บนพื้นฐานการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง (Womack et al., 2005) ทั้งนี้ในประเทศไทยได้มี ผู้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดแบบลีน ดนุชา คุณพนิชกิจ (2553) ระบุว่า แนวคิดการผลิตแบบลีนหรือ Concept of Lean ที่เป็นระบบในการจัดการกระบวนการ ระบุและกำจัดความสูญเสีย หรือ Waste สิ่งที่ไม่เพิ่มคุณค่าในกระบวนการ โดยคำนึงถึงความต้องการของลูกค้าด้วยระบบดึง (Pull System) ทำให้เกิดการไหลของกระบวนการอย่างต่อเนื่องและมีการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อสร้างคุณค่าให้ระบบ อยู่เสมอ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

1. ระบุคุณค่าของสินค้าและบริการ ในขั้นตอนนี้ลูกค้าจะเป็นคนกำหนดคุณค่าของสินค้า และบริการมิใช่กิจการกำหนด กิจการจะต้องผลิตสินค้าและบริการที่ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ โดยผู้บริหารและบุคลากรจะต้องมีส่วนร่วมในการสร้างคุณค่าในมุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทุกภาคส่วน ซึ่งก็คือลูกค้าภายในและภายนอก

2. การระบุหรือแสดงสายธารคุณค่า คือ การระบุกิจกรรมทั้งหมดในกระบวนการโดยใช้ แผนภาพสายธารคุณค่า หรือ Value Stream Mapping เป็นการสร้างกระแสคุณค่าในทุกๆ ขั้นตอนของ การดำเนินงานซึ่งการระบุและแสดงสายธารคุณค่านี้จะทำให้กิจการทราบและตระหนักถึงความสูญเสียเปล่า ในกระบวนการ และจะต้องหาวิธีการลดกิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่าและไม่จำเป็นในการดำเนินงาน

3. ทำให้กิจกรรมที่เพิ่มคุณค่าดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง คือ การทำขั้นตอนการดำเนินงานให้ ไม่มีปัญหาอุปสรรคหรือข้อขัดข้องต่างๆ ที่ทำให้เกิดความสูญเสียในกระบวนการและสามารถดำเนินงาน ได้อย่างราบรื่น

4. การผลิตภายใต้ระบบดึง โดยมีลูกค้าเป็นผู้กำหนดอุปสงค์ หรือ Demand Pull System ซึ่งการที่ลูกค้าเป็นคนกำหนดวัตถุประสงค์เอง ให้ความสำคัญเฉพาะสิ่งที่ลูกค้าต้องการเท่านั้น กิจการ จะผลิตตามคำสั่งของลูกค้า หรือ Made to Order ซึ่งลูกค้าในที่นี่จะรวมทั้งลูกค้าภายในและ ภายนอก ทำให้กิจการลดความสูญเสียเปล่าในด้านของการเก็บสินค้าคงคลังและด้านการรอคอย โดยจะ สอดคล้องกับหลักการผลิตทันเวลาพอดี หรือ Just-In-Time

5. มุ่งสู่การผลิตที่มีความสมบูรณ์แบบ จากที่กล่าวไปข้างต้นคือหลักการแบบลีนจะมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยทำตามหลักการไคเซ็น หรือ Plan Do Check และ Act ซึ่งความสูญเสียเปล่า หรือ Waste ในการดำเนินงานจะต้องมีค่าน้อยที่สุด ต้นทุนทางด้านเวลา ค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด และคุณค่าในสายตาลูกค้าจะต้องมากที่สุดอีกด้วย

จากที่กล่าวมาจะพบว่า แนวคิดการผลิตแบบลีนมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญอยู่ 2 ประการ คือ การกำจัดหรือการลดความสูญเสียในกระบวนการ และการสร้างหรือเพิ่มคุณค่าในสายตาลูกค้าจากการศึกษาของ Silva Alves และคณะ พบว่า มีหลายเครื่องมือที่เกิดจากแนวคิดของลีนซึ่งจะช่วยกิจการในการลดความสูญเสียและเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการ เช่น (Guerrero et al., 2017)

1. Just in Time (JIT) ระบบแบบทันเวลาพอดี เป็นระบบการผลิตที่ไม่ให้เกิดปัจจัยส่วนเกินในกระบวนการ ระบบนี้จะต้องเกิดจากการร่วมมือที่ดีระหว่างผู้ผลิตและกิจการเพื่อให้เกิดการส่งมอบวัตถุดิบที่ตรงเวลาและทันเวลาในการส่งมอบให้แก่ลูกค้า

2. Jidoka เป็นการควบคุมการผลิตแบบอัตโนมัติ ซึ่งสายการผลิตหรือเครื่องจักรจะหยุดทันทีเมื่อตรวจพบของเสีย หรือ Defect เพื่อให้สามารถแก้ไขข้อบกพร่องได้ทันที เนื่องจากของเสียจะทำให้กิจการนั้นเกิดต้นทุนทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย

3. Kaizen หรือไคเซ็น เป็นวิธีการลดขั้นตอนส่วนเกินในกระบวนการผลิต มีการใช้ปรัชญาในการสร้างคุณภาพงานของเดมมิ่งหรือวงล้อเดมมิ่งที่เรียกว่า PDCA (Plan Do Check Action) ได้เสนอแนวทางที่สามารถใช้ปรับปรุงกระบวนการดำเนินงาน ส่งเสริมการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

4. การปรับปรุงคุณภาพด้วย 6 Sigma เป็นการปรับปรุงกระบวนการให้เกิดของเสียให้น้อยที่สุด เป็นการค้นหาปัญหาในกระบวนการเพื่อปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้การผลิตแบบลีนคือระบบที่ผสมผสานเทคนิคต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็นเทคนิคความทันเวลาพอดีและเทคนิคการผลิตขั้นสูงแบบการจัดการคุณภาพโดยรวม (TQM) และการบำรุงรักษาเชิงป้องกัน (TPM) แนวคิดแบบลีนไม่ได้ถูกนำเสนอเพื่อการผลิตเท่านั้น แต่เป็นแนวคิดที่มีผลกระทบกับทุกภาคส่วนในกิจการ ในปี พ.ศ. 2533 มีนักวิจัยพบว่า เมื่อกิจการนำแนวคิดการผลิตแบบลีนมาใช้ในการดำเนินงานจะพบว่าระบบบัญชีและการวัดผลแบบเดิมนั้นไม่ได้มีความเหมาะสมกับการผลิตแบบลีน เนื่องจากระบบบัญชีแบบเดิมไม่ทำให้เห็นผลการดำเนินงานที่แท้จริงของแนวคิดการผลิตแบบลีน โดยระบบการบัญชีแบบเดิมเป็นอุปสรรคที่ขัดขวางแนวคิดแบบลีนอยู่ จึงเป็นที่ถกเถียงกันว่า การผลิตแบบลีนจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวิธีปฏิบัติทางบัญชี การควบคุม และระบบการวัด (Rosemary et al., 2002) ดังนั้นมุมมองของลีนในด้านบัญชีต้นทุนจึงเป็นมุมมองที่น่าสนใจ และเกิดเป็นคำว่า การบัญชีแบบลีนขึ้นเพื่อตอบสนองและวัดผลให้แก่องค์กรที่มีแนวคิดการผลิตแบบลีน (Stephen et al., 2010) ส่วนในอีกมิติหนึ่งที่สนใจในงานชิ้นนี้ คือ มิติการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนกับระบบบัญชีของกิจการเป็นมิติที่พบเจอได้น้อยมากจากงานวิจัยในอดีตที่ได้ทำการศึกษา มา ซึ่งแนวคิดแบบลีน

ไม่เพียงแต่สามารถปรับใช้แค่กระบวนการผลิตเท่านั้น แต่สามารถประยุกต์ใช้กับทุกส่วนของกิจการได้ ทั้งนี้ต้องอยู่บนพื้นฐานของการกำจัดความสูญเปล่าในกระบวนการ และการเพิ่มคุณค่าในสายตาของผู้ใช้ข้อมูล (Rosemary et al., 2014) งานวิจัยชิ้นนี้จึงสนใจที่จะศึกษาในมิติของการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนกับระบบบัญชีของกิจการกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แนวคิดลีนสำนักงาน

ลีนสำนักงาน หรือ Lean Office เป็นแนวคิดในการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการในกิจการโดยใช้แนวคิดแบบลีน โดยมุ่งเน้นการลดความสูญเปล่าที่เกิดขึ้นในกระบวนการในแผนกต่างๆ ในสำนักงาน ดังนั้นจึงเป็นที่มาของแนวคิดนี้ที่เรียกว่า แนวคิดลีนสำนักงาน (Lean Office) ซึ่งเป็นปรัชญาในการปรับปรุงประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกับแนวคิดของการผลิตแบบลีน ที่มุ่งเน้นการกำจัดความสูญเปล่าในกระบวนการเพื่อให้เกิดการไหลที่ต่อเนื่อง (Danielsson, 2013) เป็นการประยุกต์ใช้หลักการและวิธีการแบบลีนเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพ ผลผลิต และประสิทธิผลของกระบวนการบริหารและสำนักงาน เป็นส่วนขยายของหลักการการผลิตแบบลีน ซึ่งพัฒนาขึ้นในขั้นต้นเพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตในสภาพแวดล้อมการผลิต ในสำนักงานแบบลีน หลักการหลักเดียวกับที่ใช้ในการผลิตแบบลีนถูกนำไปใช้กับกระบวนการในสำนักงานเพื่อลดของเสีย ปรับปรุงแผนผังการไหล และเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวม เป้าหมายคือปรับปรุงงานธุรการ กำจัดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรเพื่อส่งมอบคุณค่าที่สูงขึ้นแก่ลูกค้า ซึ่งประเด็นสำคัญของการนำลีนสำนักงานมาใช้ คือ (Chen et al., 2012)

1. การระบุและกำจัดความสูญเปล่า (Identifying and Eliminating Waste) เช่นเดียวกับการผลิตแบบลีน สำนักงานแบบลีนมุ่งเน้นที่การระบุและกำจัดความสูญเปล่า 8 ประการ ที่กล่าวถึงก่อนหน้านี้ เช่น การขนส่งที่ไม่จำเป็น สินค้าคงคลัง เวลารอ และกระบวนการที่มากเกินไป
2. การทำแผนที่สายธารคุณค่า (Value Stream Mapping) การทำแผนที่สายธารคุณค่าเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่ใช้ในลีนสำนักงานเพื่อแสดงภาพและวิเคราะห์สถานะปัจจุบันของกระบวนการในสำนักงาน ช่วยระบุปัญหาคอขวด ความไร้ประสิทธิภาพ และพื้นที่ที่สามารถปรับปรุงได้เพื่อให้ได้กระบวนการที่มีความคล่องตัวมากขึ้น
3. งานมาตรฐานและการกำหนดมาตรฐาน (Standard Work and Standardization) การใช้ขั้นตอนและขั้นตอนการทำงานที่เป็นมาตรฐานจะช่วยสร้างความสม่ำเสมอ ลดข้อผิดพลาด และปรับปรุงคุณภาพของงาน

4. ไคเซ็นและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง (Kaizen and Continuous Improvement) ลีนสำนักงานส่งเสริมวัฒนธรรมของการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง โดยพนักงานได้รับการสนับสนุนให้ระบุปัญหาและแนะนำวิธีแก้ไขสำหรับการปรับปรุงที่เพิ่มขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป

5. การจัดการด้วยภาพ (Visual Management) การใช้สัญลักษณ์แสดงภาพ เช่น กระดานคัมบัง ตัวบ่งชี้สถานะ และแดชบอร์ดประสิทธิภาพ ช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและช่วยในการจัดการแผนผังการไหลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. ระบบดึง (Pull Systems) การนำระบบดึงมาใช้ ซึ่งงานจะถูกดึงตามความต้องการจริง แทนที่จะผลักดันผ่านกระบวนการ สามารถช่วยลดการล้นเกินและจับคู่ปริมาณงานกับความจุได้ดียิ่งขึ้น

7. ระเบียบวิธี 5 ส (5S Methodology) ระเบียบวิธี 5 ส (สะสาง สะดวก สะอาด สร้างมาตรฐาน และสร้างวินัย) มักใช้เพื่อจัดระเบียบพื้นที่ทำงาน ลดความยุ่งเหยิง และส่งเสริมสภาพแวดล้อมสำนักงานที่สะอาดและมีประสิทธิภาพ

แนวคิดแบบลีนสำนักงานไม่จำกัดเฉพาะองค์กรบางประเภทและสามารถนำไปใช้กับหน่วยงานด้านการบริหารต่างๆ รวมถึงทรัพยากรบุคคล การเงิน การจัดซื้อ และการบริการลูกค้า การนำหลักการแบบลีนมาใช้ในสำนักงาน องค์กรสามารถปรับปรุงประสิทธิภาพ ลดต้นทุน เพิ่มความผูกพันของพนักงาน และส่งมอบคุณค่าที่ดีขึ้นแก่ลูกค้าในท้ายที่สุด (Yokoyama et al., 2019)

แนวคิดการบัญชีแบบลีน

หลายกิจการต่างก็นำกระบวนการแบบลีนไปใช้ในการปรับปรุงในกระบวนการด้านต่างๆ ของกิจการ ไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต ด้านการดำเนินงาน หรือแม้กระทั่งในด้านการบัญชีก็สามารถนำแนวคิดการปรับปรุงกระบวนการแบบลีนมาใช้ Maskell ระบุว่า การบัญชีแบบลีน คือ กระบวนการรายงานข้อมูลทางการเงินได้อย่างทันเวลา โดยระบุความสูญเปล่าที่เกิดขึ้นภายในกระบวนการและเกิดการพัฒนาระบบการอย่างต่อเนื่อง (Maskell, 2011) ไตรรงค์ สวัสดิกุล (2563) ระบุว่า การบัญชีแบบลีนเป็นกระบวนการกำจัดความสูญเปล่าทางการเงินด้านการบัญชีโดยกำจัดกระบวนการที่ไม่จำเป็นต่อกระบวนการและตอบสนองข้อมูลต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการเงินได้อย่างทันเวลา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์ซึ่งลักษณะของการใช้การบัญชีแบบลีน มีดังนี้ (Baggaley et al., 2006)

1. ให้ข้อมูลที่ถูกต้อง ทันเวลา และเข้าใจได้ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแบบลีนตลอดทั้งองค์กรและเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ทั้งนี้ยังทำให้เพิ่มมูลค่าในสายตาคูกค้า นำไปสู่การเติบโตของกิจการ ความสามารถในการทำกำไร และกระแสเงินสด

2. ใช้แนวคิดลีนเพื่อกำจัดของเสียในกระบวนการทางบัญชีพร้อมทั้งมีระบบควบคุมบัญชีในองค์กร

3. ปฏิบัติตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป หรือ GAAP สนับสนุนวัฒนธรรมแบบลีนโดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดความร่วมมือเพื่อให้เกิดการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง

การบัญชีแบบลีนมีแนวคิดเช่นเดียวกับการผลิตแบบลีนที่มุ่งเน้นไปที่การทำให้กระบวนการง่ายขึ้นและการลดของเสียในกระบวนการ ซึ่งการบัญชีแบบลีนจะช่วยทำให้ระบบการบัญชีการควบคุม และระบบการประเมินในธุรกิจง่ายขึ้น (Carnes & Hedin, 2005) ในปี พ.ศ. 2547 Yvone กล่าวว่า บริษัทต่างๆ เริ่มตระหนักว่าการคิดต้นทุนและการบัญชีแบบเดิมอาจขัดแย้งกับการผลิตแบบลีน ดังนั้นจำเป็นต้องมีการบริหารต้นทุนและวิธีการบัญชีแบบใหม่และการวัดผลสำหรับองค์กรแบบลีนที่เรียกว่าการบัญชีแบบลีน (Ward et al., 2004) Ward และ Graves ระบุว่า การนำหลักการและแนวทางปฏิบัติแบบลีนไปใช้แพร่หลายในหลายอุตสาหกรรม ในช่วงต้นทศวรรษ 1990 กิจกรรมต่างๆ เริ่มเกิดความกังวลว่าการคิดต้นทุนและการบัญชีแบบเดิมอาจขัดแย้งกับหลักการแบบลีนที่ใช้ในกิจการ ดังนั้น Ward และ Graves จึงได้ทำการศึกษากการบัญชีสำหรับกิจการที่ใช้ระบบลีน โดยสร้างกรอบแนวคิดการวิจัยการบัญชีแบบลีนเป็น 3 ประเด็น คือ ต้นทุน การบัญชี และการวัดมูลค่า ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การบัญชีแบบลีนมีส่วนทำให้ผลการดำเนินงานของกิจการดีขึ้น (Ward & Graves, 2004) อย่างไรก็ตาม Jeremy กล่าวในปี พ.ศ. 2551 ว่า CFO ทั่วโลกเริ่มที่จะพัฒนาธุรกิจให้ดีขึ้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบบัญชีภายใต้แนวปฏิบัติที่ดีที่สุดและการจัดการแบบลีน โดยการนำแนวคิดแบบลีนมาประยุกต์ใช้ในระบบบัญชีโดยเฉพาะ เพราะเชื่อว่าบริษัทจะสามารถลดค่าใช้จ่ายลงได้และจะเป็นผลดีในระยะยาวของกิจการ สามารถทำกำไรได้มากขึ้นและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้แก่กิจการได้ (Haber et al., 2008) กิจการไม่เพียงแต่ใช้แนวคิดแบบลีนเพื่อการบัญชีต้นทุนเพียงเท่านั้นแต่แนวคิดแบบลีนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในระบบบัญชีได้ เช่น Worathida และ Amusawi ได้นำแนวคิดแบบลีนไปประยุกต์ใช้ในระบบบัญชีเพื่อกำจัดความสูญเปล่า เพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการและเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน (Worathida, 2016; Amusawi et al., 2019) ดังนั้นเห็นได้ว่าการบัญชีแบบลีนจะมีสองมิติ คือ มิติบัญชีต้นทุนและการบัญชีแบบลีนในมิติการนำแนวคิดแบบลีนมาประยุกต์ใช้ในระบบบัญชี ซึ่งมุมมองหลักของการบัญชีแบบลีนในงานวิจัยนี้คือได้มีการประยุกต์นำเทคนิคและเครื่องมือของแนวคิดแบบลีนมาปรับใช้ในระบบบัญชีเพื่อลดของเสียในระบบและกระบวนการทำงานและเพื่อความสะดวกในการตัดสินใจของผู้บริหาร ทั้งนี้การบัญชีแบบลีนยังรวมไปถึงแนวทางปฏิบัติทางบัญชีที่พยายามลดขั้นตอนในการประมวลผลธุรกรรม (Maskell et al., 2004) การส่งผลกระทบต่อของแนวคิดแบบลีนกับการบัญชีจะมี 2 มิติ คือ มิติแรกเป็นการปรับเปลี่ยนการนำเสนอบัญชีต้นทุนให้แก่ฝ่ายบริหารเพื่อเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจขององค์กรที่มีการผลิตแบบลีน ส่วนมิติที่สอง คือ

การประยุกต์แนวคิดแบบลีนเข้ากับระบบบัญชีในองค์กรมีใช้เฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการผลิตเท่านั้น ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้สนใจในมิติที่สอง คือ การประยุกต์แนวคิดแบบลีนเข้ากับระบบบัญชี ซึ่งความแตกต่างระหว่างการบัญชีแบบดั้งเดิมและการบัญชีแบบลีนทั้ง 2 มิติ มีความแตกต่างกันดังตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการบัญชีแบบดั้งเดิมและการบัญชีแบบลีนในมิติบัญชีต้นทุน

บัญชีแบบดั้งเดิม	บัญชีแบบลีน
1. เน้นการจัดทำรายงานทางการเงินตามแนวมาตรฐานการรายงานทางการเงิน	1. มุ่งเน้นการจัดทำรายงานทางการเงินที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร
2. ใช้ต้นทุนมาตรฐานซึ่งเป็นต้นทุนประมาณการมาใช้ในการคิดต้นทุนการผลิตและควบคุมต้นทุน	2. ใช้ต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงในการคิดต้นทุนการผลิต หลีกเลี่ยงการปันส่วนต้นทุนเข้าต้นทุนการผลิต
3. รายงานทางการเงินจะนำเสนอเฉพาะข้อมูลที่เป็นตัวเงิน	3. รายงานทางการเงินจะนำเสนอข้อมูลลักษณะผสม มีทั้งข้อมูลที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงิน
4. มีการใช้ศัพท์ทางการบัญชีสูง เนื่องจากรายงานตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน (GAAP)	4. หลีกเลี่ยงการศัพท์ที่ซับซ้อน เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ข้อมูลให้เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อน
5. เพิ่มประสิทธิภาพด้วยการเน้นการควบคุมต้นทุนการผลิตให้เป็นไปตามต้นทุนมาตรฐานที่ตั้งไว้	5. เพิ่ม ประสิทธิภาพ ด้วยการลดของเสียในกระบวนการและเพิ่มคุณค่าในสายตาลูกค้าให้มากที่สุด
6. กวดรายงานทางการเงินจะเป็นกวดรายสัปดาห์ รายเดือน หรือรายปี หากมีข้อผิดพลาดจะต้องไปตรวจสอบข้อมูลย้อนหลัง	6. กวดรายงานทางการเงินจะเป็นกวดรายงานที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด เพราะหากมีข้อผิดพลาดจะสามารถแก้ไขข้อมูลได้ทันท่วงที
7. ถูกรอกแบบมาเพื่อการผลิตทีละมากๆ	7. ถูกรอกแบบมาเพื่อการผลิตแบบดึง หรือ Pull System ที่จะให้ลูกค้าเป็นผู้กำหนดว่าควรผลิตเมื่อใด

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการบัญชีแบบดั้งเดิมและการบัญชีแบบสิ้นในมิติการนำแนวคิดแบบสิ้นมาประยุกต์ใช้ในระบบบัญชี

บัญชีแบบดั้งเดิม	บัญชีแบบสิ้น
1. เอกสารรายการทางบัญชีมากมายทำให้เกิดการซ้ำซ้อนในรายการ	1. จัดทำระบบบัญชีเป็นแบบ One piece Flow เพื่อลดความซ้ำซ้อนของรายการทางการเงิน
2. ในกระบวนการรับ-จ่ายเงิน ต้องมีใบแจ้งหนี้ ใบรับจ่ายเงิน และใบกำกับภาษี	2. ลดการจัดทำใบสำคัญทางการเงินให้มากที่สุด
3. รายงานทางการเงินที่ได้จะต้องจัดทำตรงตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน	3. รายงานทางการเงินที่ออกมาจะต้องมีคุณค่าในสายตาของผู้ใช้ข้อมูล

Maskell & Baggaley (2006) ระบุว่า การบัญชีแบบสิ้นให้ความสำคัญกับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพทางการบัญชีจึงถูกนำมาเป็นเครื่องมือในบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์เพื่อลดต้นทุนตลอดวงจรผลิตภัณฑ์ ลดความสูญเปล่าในกระบวนการ และเพิ่มคุณค่าในสายตาของลูกค้าอีกด้วย หากกิจการสามารถนำแนวคิด หลักการแบบสิ้นไปใช้ในระบบบัญชีจะมีประโยชน์ต่อกิจการดังนี้

1. ช่วยให้ประสิทธิภาพของระบบบัญชีเพิ่มขึ้น เนื่องจากการบัญชีแบบสิ้นเป็นการกำจัดความสูญเปล่าในกระบวนการ
2. ลดต้นทุนทางด้านเวลาเพราะกิจการจะลดเวลาในขั้นตอนกระบวนการบัญชีที่ไม่มีความจำเป็นในกระบวนการ เช่น รายการทางการเงินบัญชีที่มีกระบวนการซ้ำซ้อน เวลารอคอยที่เกิดจากการผิดพลาดในระบบบัญชี เป็นต้น
3. ลดต้นทุนที่เป็นตัวเงิน จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสินคงคลัง เพราะการจัดเก็บสินคงคลัง ถือว่าเป็นภาระค่าใช้จ่าย หากสามารถลดต้นทุนส่วนนี้ได้จะสามารถช่วยลดความเสี่ยง

การประยุกต์นำแนวคิดแบบสิ้นเข้ากับระบบบัญชีเพื่อลดความสูญเปล่าในระบบจะช่วยให้ลดต้นทุนการดำเนินงานของกระบวนการ ช่วยเพิ่มผลิตภาพ และพัฒนาคุณภาพหรือประสิทธิภาพในกระบวนการ ทั้งนี้การประยุกต์แนวคิดของสิ้นเข้ากับกระบวนการทำงานของบัญชีจะเป็นไปตามตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 การประยุกต์ใช้แนวคิดและเครื่องมือแบบลีนในระบบบัญชี

Waste	Process	Lean Tool
ความสูญเปล่าจากการมีของเสียมากเกินไป	<ol style="list-style-type: none"> 1. การกรอกข้อมูลทางการเงินผิด 2. การกรอกรหัสผิดพลาด 3. การกำหนดราคาผิดพลาด 4. การส่งเอกสารที่ยังไม่เรียบร้อย 5. การทำเอกสารทางการเงินหาย 6. พนักงานไม่พอเพียงในการบริการลูกค้า 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Standard work 2. Predictable output 3. Visual controls 4. Mistake-proofing 5. Office file system
ความสูญเปล่าจากการผลิตที่มากเกินไป	<ol style="list-style-type: none"> 1. การจัดทำเอกสารทางการเงินที่ซ้ำซ้อน 2. การทำรายงานทางการเงินที่ไม่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ 3. การทำสำเนาการพิมพ์งานเดิมซ้ำ 4. การส่งอีเมลล์เดิมซ้ำ 5. การส่งแฟกซ์เดิมซ้ำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Takt time 2. Data collection techniques 3. Standard work 4. Predictable output 5. Pull systems
ความสูญเปล่าจากการรอคอยงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. การลงนามรับรองเอกสารทางการเงินที่ไม่จำเป็น 2. ต้องพึ่งพาแผนอื่นในการทำงาน 3. การรอคอยข้อมูลข่าวสาร 4. โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่างเวอร์ชันต้องอาศัยทรัพยากรจากต่างแผนก 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Value stream mapping 2. 5S 3. Data collection techniques 4. Lean reporting and communication 5. Work load balancing 6. Office file system
ความสูญเปล่าเนื่องจากการใช้คนไม่คุ้มค่า	<ol style="list-style-type: none"> 1. การทำรายงานทางการเงินไม่ทันกำหนด 2. กระจายงานไม่เหมาะสมและไม่สมดุล 3. อัตราการขาดงานหรืออัตราการลาออกสูง 4. พนักงานมีข้อบกพร่องในการประเมินทักษะก่อนรับทำงาน 5. พนักงานไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนางานและกระบวนการทางบัญชี 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Process capture 2. Standard work 3. Office file system 4. Business case of lean
ความสูญเปล่าเนื่องจากการขนส่ง	<ol style="list-style-type: none"> 1. การรับส่งเอกสารที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว 2. จัดเก็บเอกสารทางการเงินที่มากเกินไป 3. การส่งอีเมลล์ในรายชื่อที่ไม่ทันสมัย 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Standard work 2. 5S 3. Office layout 4. Document tagging 5. Work load balancing 6. Office file system 7. Continuous flow

ตารางที่ 5 (ต่อ)

Waste	Process	Lean Tool
ความสูญเปล่าเนื่องจากการมีสินค้าคงคลังที่มากเกินไป	<ol style="list-style-type: none"> เอกสารทางการบัญชีมากมายที่รอการลงนามมืออยู่มาก งานหรือเอกสารที่รอให้ผู้อื่นทำต่อ เอกสารทางการบัญชีล้าสมัย อุปกรณ์ล้าสมัย ขาดการอบรมบุคลากรหรือการทดแทนที่ไม่พอเพียง การสั่งซื้ออุปกรณ์ที่มากเกินไป 	<ol style="list-style-type: none"> 5S Value stream mapping Standard work Visual controls Pull system Kanbans for office supply Cycle time
ความสูญเปล่าเนื่องจากการเคลื่อนไหวที่มากเกินไป	<ol style="list-style-type: none"> การค้นหาเอกสารที่ซับซ้อน การค้นหาไฟล์ในคอมพิวเตอร์ที่อยู่ยาก การหาข้อมูลข่าวสารจากหนังสือคู่มือ การถือเอกสารไปยังแผนกอื่น 	<ol style="list-style-type: none"> Standard work 5S Office layout Document tagging Office file system Just-In-Time Kanbans for office supply Pull system
ความสูญเปล่าจากการมีกระบวนการที่มากเกินไป	<ol style="list-style-type: none"> การทำรายงานทางการเงินที่ซ้ำซ้อน การกรอกข้อมูลเดิมซ้ำๆ การเผยแพร่ข้อมูลที่ผิดๆ การทำเอกสารที่ซ้ำซ้อน การวางแผนงานไม่ดี 	<ol style="list-style-type: none"> Value stream mapping Standard work Document tagging Lean reporting and communication Work load balancing Kaizen events Data collection techniques

จากที่กล่าวถึงทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ว่าการบริหารและการดำเนินงานของธุรกิจจะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ รายงานทางการเงินถือเป็นหนึ่งในกลยุทธ์ที่สำคัญอันจะช่วยให้ผู้บริหารสามารถตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อให้กิจการสามารถเติบโตขึ้น ดังนั้นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรายงานทางการเงินควรที่จะสามารถตอบสนองความต้องการการใช้ข้อมูลของผู้บริหารเพื่อประเมินความสำเร็จของกิจการภายใต้แนวคิดแบบลีน ทั้งนี้การบัญชีแบบลีนนั้นไม่เพียงแต่การนำหลักการแบบลีนมาใช้กับบัญชีต้นทุนของกิจการเท่านั้น แต่การบัญชีแบบลีนถูกนำมาใช้ภายในกระบวนการบัญชีโดยจะโดยมุ่งการกำจัดความสูญเปล่าในกระบวนการจัดทำบัญชีและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูล (นิพนธ์ กาญจนพัฒนกุล, 2554) โดยจะมีองค์ประกอบดังนี้

การวิเคราะห์และวัดมูลค่า คือ การรวบรวมรายการทางการเงินให้เป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน โดยรายการนั้นจะต้องเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการและมูลค่าตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน โดยมุ่งเน้นถึงการกำจัดความสูญเปล่า กำจัดต้นทุนที่ไม่จำเป็น และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล

การบันทึกบัญชี คือ การรวบรวมรายการหรือเหตุการณ์ทางการเงินของกิจการที่เกิดขึ้นในแต่ละวันตามหลักการบันทึกบัญชีที่ยอมรับ เพื่อให้สามารถบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้องและแม่นยำตามมาตรฐานการบัญชีโดยมุ่งเน้นถึงการกำจัดความสูญเปล่า กำจัดต้นทุนที่ไม่จำเป็น และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล

การรายงานทางการเงิน คือ การแสดงรายงานทางการเงิน การนำเสนอข้อมูลที่ผ่านการสรุปผลมาแล้ว เพื่อแสดงผลการดำเนินงาน แสดงฐานะการเงิน ณ ช่วงเวลาหนึ่ง โดยมุ่งเน้นถึงการกำจัดความสูญเปล่า กำจัดต้นทุนที่ไม่จำเป็น และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล

ทั้ง 3 องค์ประกอบนี้เป็นกระบวนการทางบัญชีของกิจการที่สามารถนำแนวคิดแบบลีนมาประยุกต์ใช้เพื่อให้ระบบบัญชีมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยสรุปแล้วการบัญชีแบบลีนเป็นการกำจัดความสูญเปล่าในขั้นตอนต่างๆ ในกระบวนการทางด้านการบัญชี ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงกระบวนการทำงานและการดำเนินงาน การปรับปรุงข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารกับบุคคลในองค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจน เข้าใจง่าย รวดเร็ว สะดวกสบาย ทำให้ไม่เสียเวลาในการติดต่อสื่อสารทางด้านรายงานทางการเงินที่จะนำไปสู่การตัดสินใจของผู้บริหาร

แนวคิดความยั่งยืน

จากปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นการเกิดปัญหาภาวะโลกร้อน มลภาวะทางสิ่งแวดล้อม ค่าครองชีพที่สูงขึ้น ปัญหาความยากจนที่เกิดจากการจ้างงานที่ต่ำ ปัญหาการเหลื่อมล้ำในสังคม ปัญหามลพิษทางอากาศ ปัญหามลพิษทางน้ำ ปัญหาภัยพิบัติทางธรรมชาติ อันเกิดจากมนุษย์และปัญหาที่เกิดจากการทำอุตสาหกรรม ปัญหาเหล่านี้เป็นผลโดยตรงที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์อันเนื่องมาจากความต้องการด้านต่างๆ ของมนุษย์ซึ่งกระตุ้นให้มนุษย์พัฒนาความก้าวหน้าของตนเองจนเกิดเป็นวิทยาการในการนำทรัพยากรมาใช้ อีกทั้งมีการพัฒนากระบวนการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เองที่ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความตระหนักที่สำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมของกิจการต่อลูกค้าและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Petraru et al, 2010) เพื่อความอยู่รอดในสถานะที่กดดันจากหลายทางที่กิจการกำลังเผชิญนั้นทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านกลยุทธ์และเป้าหมายของกิจการที่มากกว่าการทำกำไรสูงสุดเพียงอย่างเดียว การดำเนินธุรกิจในอดีตจะมุ่งเน้นกลยุทธ์เพื่อให้ได้มาซึ่ง

กำไรสูงสุดหรือ Maximize Profit เป็นหลัก ซึ่งผลดีจะเกิดขึ้นแก่กิจการเองเนื่องจากกำไรสูงสุดจะทำให้กิจการมีผลการดำเนินงานที่ดีและดำเนินต่อไปได้ แต่ในทางกลับกันการได้มาซึ่งกำไรสูงสุดก็ก่อให้เกิดผลเสียมากมายเพราะเนื่องจากการมุ่งเน้นไปที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียวโดยมิได้สนใจที่จะรับผิดชอบต่อสังคมและรักษาสิ่งแวดล้อม โดยผลเสียที่เกิดขึ้นจากการมุ่งเน้นกลยุทธ์เพื่อให้ได้มาซึ่งกำไรสูงสุดจะกระทบทั้งสังคมและสิ่งแวดล้อม (Ahmed et al, 2019) ผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอาจทำให้เกิดการขาดสมดุลในระบบ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ผู้มีส่วนได้เสียของกิจการต่างให้ความสนใจและตระหนักถึง ดังนั้นแนวคิดการดำเนินธุรกิจโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานกำไรสูงสุดจนละเลยทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเริ่มเป็นที่ไม่ยอมรับในสังคม จึงเกิดแนวคิดที่เรียกว่า ความยั่งยืน หรือ Sustainability ขึ้นเพื่อเน้นการพัฒนาองค์กรและรักษาสมดุลใน 3 มิติ คือ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม (Martine et al., 2015) เพราะหากกิจการมุ่งเน้นผลการดำเนินงานที่เป็นตัวเลขเพียงอย่างเดียวอาจทำให้ไม่สามารถยืนหยัดและอยู่รอดในสภาวะแวดล้อมทางธุรกิจเช่นนี้

แนวคิดความยั่งยืน (Sustainability) ได้รับความนิยมนับเป็นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน เพราะแนวคิดที่วางรากฐานการเจริญเติบโตของกิจการในระยะยาว ทั้งนี้ในฐานะกิจการ นักลงทุน และผู้บริโภคกำลังเห็นความสนใจไปสู่ความยั่งยืนที่สำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ (Lourenço et al., 2012) โดยที่ความยั่งยืนของกิจการคือการขยายจากการมุ่งผลกำไรทางการเงินไปสู่สิ่งสำคัญสามประการรวมไปถึงการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย (Albertini, 2013) แนวคิดความยั่งยืนสอดคล้องกับหลักแนวคิด TBL (Triple Bottom Line) ที่ว่ากิจการจะเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนจะต้องมีความสมดุลของทั้ง 3 มิติ คือ มิติทางด้านสิ่งแวดล้อม มิติทางด้านการเงิน และมิติทางด้านเศรษฐกิจ โดย John Elkington ได้กล่าวถึงการวัดเป้าหมายความสำเร็จของแนวคิด TBL (Triple Bottom Line) โดยการวัดผลการดำเนินงานทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ผลตอบแทนที่เป็นตัวเงิน ผลตอบแทนจากความรับผิดชอบต่อสังคม และผลตอบแทนจากความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เมื่อผลการดำเนินงานของทั้ง 3 ด้าน มีความสมดุลกันสิ่งที่กิจการจะได้รับ คือ ความยั่งยืน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงความยั่งยืน 3 มิติตามหลักแนวคิด TBL (Triple Bottom Line)

ที่มา: Elkington (1997)

ความยั่งยืนถือเป็นสิ่งสำคัญที่กิจการควรให้ความสำคัญ เนื่องจากในปัจจุบันเกิดปัญหาทางสังคมและสิ่งแวดล้อมมากมายทำให้ลูกค้าและผู้มีส่วนได้เสียต่างก็ให้ความสำคัญถึงจริยธรรมในการทำธุรกิจ หากกิจการขาดหรือไม่ตระหนักในด้านนี้ก็จะนำมาซึ่งความหายนะของธุรกิจ (Ross et al., 2015) ความยั่งยืนตามความหมายของ Dow Jones Sustainability Index (DJSI) คือ การที่กิจการดำเนินงานเพื่อสร้างมูลค่าให้กับผู้ลงทุนในระยะยาวด้วยการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม (Stanley, 2012) ส่วน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2560) ได้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับความยั่งยืนว่าเป็นแนวคิดที่สำคัญและยิ่งใหญ่ในการจัดการองค์กรแนวใหม่ที่เกี่ยวข้องกับ 3 มิติ ได้แก่ ด้านความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ (Economic Viability) ความเสมอภาคทางสังคม (Social Equity) และการปกป้องสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection)

1. มิติด้านเศรษฐกิจ จะเน้นผลกำไรหรือผลการดำเนินงานเป็นสำคัญและเน้นดูการประสบความสำเร็จของกิจการ ซึ่งความยั่งยืนจะช่วยให้เศรษฐกิจในประเทศเติบโตขึ้น กลยุทธ์ที่มุ่งเน้นถึงผลกำไรมากเกินไป ไม่ได้ทำให้กิจการเกิดความยั่งยืนเนื่องจากหากกิจการมีได้กำไรถึงผลประโยชน์ทางสังคมหรือการรักษาสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดผลกระทบต่อลูกค้าและผู้ลงทุนที่คำนึงทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งในปัจจุบันเป็นเรื่องที่สำคัญที่กิจการควรคำนึงถึง (Belz & Peattie, 2009) คำว่า “มิติเศรษฐกิจในด้านความยั่งยืน” หมายถึง แง่มุมทางเศรษฐกิจหรือองค์ประกอบของความยั่งยืน ความยั่งยืนเป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรอย่างรับผิดชอบและการส่งเสริมแนวปฏิบัติที่รับประกันความเป็นอยู่ที่ดีของคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต ประกอบด้วยมิติที่เชื่อมโยงถึงกัน 3 มิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม มิติทางเศรษฐกิจของความยั่งยืนมุ่งเน้นเป็นพิเศษที่การทำให้แน่ใจว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจดำเนินไปในลักษณะที่เป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ความเท่าเทียม และความรับผิดชอบต่อประเด็นสำคัญของมิติเศรษฐกิจด้านความยั่งยืน ได้แก่ (Kristensen et al., 2020)

1.1 การสร้างความมั่นใจว่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจ ธุรกิจ และอุตสาหกรรมมีความยั่งยืนทางเศรษฐกิจในระยะยาว จำเป็นต้องมีแนวทางปฏิบัติที่ไม่ทำให้ทรัพยากรหมดเร็วเกินกว่าที่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ และต้องสร้างรายได้และผลกำไรเพียงพอเพื่อรองรับการเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

1.2 แนวทางปฏิบัติทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืนมุ่งเป้าไปที่การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดของเสียและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงการลดการใช้พลังงาน การอนุรักษ์น้ำ และการใช้วัตถุดิบให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.3 แนวคิดของเศรษฐกิจแบบวงกลมเน้นการลด การใช้ซ้ำ และการรีไซเคิลทรัพยากรและผลิตภัณฑ์เพื่อลดของเสียและเพิ่มการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

1.4 บริษัทและองค์กรต่างๆ ได้รับการส่งเสริมให้นำแนวทางปฏิบัติทางธุรกิจที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมควบคู่ไปกับเป้าหมายทางเศรษฐกิจ ซึ่งรวมถึงความรับผิดชอบต่อองค์กร ห่วงโซ่อุปทานที่มีจริยธรรม และผลิตภัณฑ์และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

1.5 มิติทางเศรษฐกิจของความยั่งยืนยังส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจแบบครอบคลุม โดยที่ประโยชน์ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจจะถูกแบ่งปันอย่างเท่าเทียมกันทั่วทั้งสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้และสร้างความมั่นใจว่าทุกคนเข้าถึงโอกาสทางเศรษฐกิจได้

1.6 แนวปฏิบัติด้านการลงทุนที่ยั่งยืนไม่เพียงคำนึงถึงผลตอบแทนทางการเงินเท่านั้น แต่ยังรวมถึงปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแล (ESG) ด้วย นักลงทุนจะประเมินแนวทางปฏิบัติด้านความยั่งยืนและจริยธรรมของบริษัทที่ผู้ลงทุนได้ลงทุน

1.7 การเตรียมและบรรเทาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อม เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ถือเป็นส่วนสำคัญของความยั่งยืนในมิติทางเศรษฐกิจ

1.8 นโยบายและข้อบังคับของรัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความยั่งยืนในระบบเศรษฐกิจ สิ่งเหล่านี้อาจรวมถึงสิ่งจูงใจสำหรับแนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืน ราคาคาร์บอน และกฎระเบียบด้านสิ่งแวดล้อม

2. มิติด้านสังคม มิติดังกล่าวส่งผลโดยตรงกับความยั่งยืน เนื่องจากกิจการควรอยู่ร่วมกับสังคมโดยไม่เอารัดเอาเปรียบสังคมจนเกินไป การที่กิจการใส่ใจสังคมจะช่วยให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อกิจการและเกิดความเกื้อหนุนกันระหว่างกิจการและสังคม (Grundey, 2008) มิติทางสังคม ในด้านความยั่งยืนหมายถึงหนึ่งในสามเสาหลักของความยั่งยืน ควบคู่ไปกับมิติทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม มิติดังกล่าวเน้นไปที่ความเป็นอยู่ที่ดีและคุณภาพชีวิตของคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต โดยเน้นความสำคัญของความเสมอภาคทางสังคม สิทธิมนุษยชน และความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน โดยครอบคลุมแง่มุมทางสังคมและการพิจารณาต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและครอบคลุม ประเด็นสำคัญของมิติทางสังคมในด้านความยั่งยืน ได้แก่ (Dempsey et al., 2011)

2.1 การสร้างความมั่นใจว่าบุคคลและชุมชนทั้งหมดสามารถเข้าถึงโอกาส ทรัพยากร และผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกัน มีจุดมุ่งหมายเพื่อลดความแตกต่างและส่งเสริมความเป็นธรรมในสภาพสังคมและเศรษฐกิจ

2.2 ความยั่งยืนเน้นการปรับปรุงคุณภาพชีวิตโดยรวมของบุคคลโดยจัดให้มีการเข้าถึงความต้องการขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำสะอาด อาหาร การดูแลสุขภาพ การศึกษา และสภาพความเป็นอยู่ที่ดีปลอดภัย

2.3 การเคารพสิทธิมนุษยชนเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของมิติทางสังคมในด้านความยั่งยืน เพื่อให้มั่นใจว่าบุคคลจะได้รับการปฏิบัติอย่างมีศักดิ์ศรีและยุติธรรม

2.4 ส่งเสริมการไม่แบ่งแยก การรวมกลุ่มประชากรชายขอบและกลุ่มเปราะบาง เช่น ผู้พิการ ชนกลุ่มน้อยทางชาติพันธุ์ และผู้ที่เผชิญกับความท้าทายทางสังคมหรือเศรษฐกิจ ในทุกด้านของสังคม

2.5 ความยั่งยืนส่งเสริมการพัฒนาชุมชนที่มีชีวิตชีวาและเหนียวแน่น ซึ่งผู้คนรู้สึกเชื่อมโยง ได้รับการสนับสนุน และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในท้องถิ่น

2.6 แนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืนมีจุดมุ่งหมายเพื่อปกป้องและส่งเสริมสุขภาพของมนุษย์ ลดการสัมผัสสารที่เป็นอันตราย และส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ

2.7 การสร้างความตระหนักรู้และให้การเข้าถึงการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นด้านความยั่งยืน และความสำคัญของพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นองค์ประกอบสำคัญของมิติทางสังคม

2.8 แนวปฏิบัติที่ยั่งยืนให้ความสำคัญกับสภาพแรงงานที่เป็นธรรม ค่าจ้างที่ยุติธรรม และสภาพแวดล้อมการทำงานที่ปลอดภัยสำหรับพนักงานทุกคน

2.9 การเตรียมพร้อมและตอบสนองต่อความท้าทายและวิกฤติทางสังคม เช่น ภัยพิบัติทางธรรมชาติและภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ถือเป็นส่วนสำคัญของความยั่งยืนทางสังคม

3. มิติด้านสิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรเป็นสิ่งสำคัญที่กิจการควรที่จะคำนึงถึง การใส่ใจสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องที่สำคัญมากในปัจจุบันนี้ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมที่ถูกทำลายจะทำลายสังคม เกิดภัยพิบัติต่างๆมากมาย ดังนั้นผู้บริโภคในปัจจุบันจึงให้ความสำคัญกับมิตินี้เป็นอย่างมาก หากกิจการสามารถรักษาทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมได้จะเกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อกิจการและสิ่งแวดล้อม (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2560) มิติสิ่งแวดล้อมในด้านความยั่งยืนหมายถึงหนึ่งในสามเสาหลักของความยั่งยืนควบคู่ไปกับมิติทางเศรษฐกิจและสังคม มิตินี้เกี่ยวข้องกับการปกป้องและการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและการใช้ทรัพยากรอย่างรับผิดชอบต่อโลกเพื่อให้แน่ใจว่าสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของโลกในระยะยาว โดยครอบคลุมประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมและการพิจารณาต่างๆ ที่มีความสำคัญต่อการสร้างสังคมที่ยั่งยืนและรับผิดชอบต่อระบบนิเวศ ประเด็นสำคัญของมิติสิ่งแวดล้อมในด้านความยั่งยืน ได้แก่ (Wan et al., 2018)

3.1 การปกป้องระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ รวมถึงป่าไม้ มหาสมุทร พื้นที่ชุ่มน้ำ และสัตว์ป่า

3.2 ความพยายามในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นองค์ประกอบสำคัญของมิติด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนไปใช้แหล่งพลังงานหมุนเวียนและการนำแนวทางปฏิบัติด้านพลังงานมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 แนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืนมุ่งเป้าไปที่การจัดการทรัพยากร เช่น น้ำ แร่ธาตุ และเชื้อเพลิงฟอสซิลอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม

3.4 พยายามลดมลพิษทางอากาศ น้ำ และดินให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อปกป้องสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

3.5 การลดของเสียและส่งเสริมการรีไซเคิลและการนำกลับมาใช้ใหม่ถือเป็นสิ่งสำคัญในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคและการผลิต

3.6 การเปลี่ยนไปใช้แหล่งพลังงานสะอาดและหมุนเวียน เช่น พลังงานลม พลังงานแสงอาทิตย์ และไฟฟ้าพลังน้ำ มีบทบาทสำคัญในการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

3.7 แนวทางปฏิบัติด้านการขนส่งที่ยั่งยืนมีเป้าหมายเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการคมนาคม ส่งเสริมทางเลือกอื่นนอกเหนือจากยานพาหนะที่ใช้เชื้อเพลิงฟอสซิล และปรับปรุงระบบการขนส่งสาธารณะ

3.8 การรับรองคุณภาพน้ำและอากาศที่สะอาดและปลอดภัยถือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับความเป็นอยู่ที่ดีของระบบนิเวศและสุขภาพของมนุษย์

แนวคิดความยั่งยืนมีการวัดผล 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านการเงิน ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งในแต่ละด้านจะสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์และทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย จากงานวิจัยในอดีตมีผู้ศึกษาทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์กับความรับผิดชอบต่อสังคม Gerde และคณะกล่าวว่า สภาพแวดล้อมทางสังคมมีบทบาทที่สำคัญในการอยู่รอดของกิจการ การเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับบทบาททางสังคมของกิจการทำให้กิจการสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (Gerde et al., 2001) ไม่เพียงเท่านั้นรากฐานของทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์เป็นแนวคิดที่นิยมสำหรับการนำมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ของกิจการเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีตามบริบทของกิจการนั้นๆ สอดคล้องกับความยั่งยืนในมิติด้านเศรษฐกิจที่ว่าหากกิจการมีความคาดหวังที่จะบรรลุผลการดำเนินงานที่ดีจะต้องดูสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขของกิจการ เพราะไม่มีวิธีใดที่เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการบรรลุผลการดำเนินงาน (Rejc, 2004) และจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคาดหวังของผู้บริโภคและผู้ที่มีส่วนได้เสีย กิจการต้องเผชิญกับความคาดหวังที่หลากหลายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสอดคล้องกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียที่ว่ากิจการควรตระหนักถึงและมุ่งเน้นไปยังผู้มีส่วนได้เสียกับกิจการ กิจการจึงจำเป็นต้องหาทางตอบสนองต่อปัญหาเหล่านี้โดยการเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานแต่ยังมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Haffar et al., 2017) ทั้งนี้ในสถานะที่ตลาดมีการแข่งขันที่สูงขึ้นและการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้บริษัทต่างๆ อยู่ภายใต้แรงกดดันที่ไม่เคยมีมาก่อน การพัฒนากลยุทธ์ที่สำคัญอย่างหนึ่ง คือ การทำให้กิจการเป็นกิจการที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เพราะมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของกิจการ (Busse et al., 2016)

ในการสื่อสารด้านความยั่งยืนในแต่ละมิติต่างๆ ของกิจการ 3 มิติ ได้แก่ มิติทางด้านเศรษฐกิจ มิติทางด้านสังคม และมิติทางด้านสิ่งแวดล้อม โดยจะมีกรอบแนวทางความรับผิดชอบต่อสังคมของกิจการทางด้านความยั่งยืนอยู่หลากหลาย ได้แก่ GRI, UN Global Compact และ ISO26000 ในงานวิจัยชิ้นนี้จะใช้รายงานความยั่งยืนของ Global Reporting Initiatives Version 4.1 เป็นตัวชี้วัด

แนวคิดการวัดความยั่งยืน

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบว่า มีนักวิชาการได้พัฒนาตัวชี้วัดความยั่งยืนขององค์กรทั้ง 3 มิติ ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ มิติสังคม และมิติสิ่งแวดล้อม ดังต่อไปนี้

1. เริ่มต้นด้วยตัวชี้วัดมิติทางด้านสังคม ซึ่งมีส่วนใกล้ชิดกับกิจการที่กิจการอาจมีการละเลยไปบ้าง เช่น การดูแลพนักงาน ความรับผิดชอบต่อชุมชนที่ธุรกิจตั้งอยู่ เป็นต้น จากการศึกษาตัวชี้วัดมิติด้านสังคมจะมีตัวชี้วัด ได้แก่ Social Index (SI) และ CSR Index เป็นต้นพัฒนาเพื่อให้บุคลากรในกิจการเกิดความเท่าเทียมกัน สามารถนำมาปรับใช้ในกิจการเพื่อรักษาสิทธิของบุคลากรในองค์กร โดยจะคำนึงถึงด้านสังคมเท่านั้น

2. ต่อมาจะเป็นตัวชี้วัดมิติด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ CSR Index และ Environmental Corporate Social Responsibility (ECSR) เป็นต้น จะบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติขององค์กร โดยเป็นพื้นฐานของตัวชี้วัดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG Index and Dashboard) โดยจะคำนึงถึงด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น

3. ตัวชี้วัด Environmental Social Governance (ESG) ตามแนวคิด World Federal of Exchanges เป็นแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนของกิจการ มีการคำนึงถึง 3 ด้านหลัก สิ่งแวดล้อม สังคม และการกำกับดูแลเป็นเกณฑ์ที่ทำให้เห็นว่ากิจการมีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งกิจการมีการจัดการและกำกับดูแลกิจการเป็นอย่างไร โดยจะมีตัวชี้วัดอยู่ 3 ประเด็นหลัก และ 37 ประเด็นย่อย (ประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา, 2562) ดังนี้

3.1 ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) เช่น ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ปริมาณการใช้พลังงาน ปริมาณการใช้น้ำ การดูแลด้านสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับสภาพอากาศ เป็นต้น

3.2 ด้านสังคม (Social) เช่น อัตราการหมุนเวียนของพนักงาน การใช้แรงงานเด็ก สิทธิมนุษยชน เป็นต้น

3.3 ด้านบรรษัทภิบาล (Governance) เช่น ความหลากหลายของคณะกรรมการบริษัท จรรยาบรรณทางธุรกิจของคู่ค้า นโยบายการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืน เป็นต้น

4. ต่อมาจะเป็นตัวชี้วัดตามแนวคิด Global Reporting Initiative (GRI) เป็นกรอบการรายงานความยั่งยืนที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน กิจการส่วนมากจะนำหลักการนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมโดยที่ยังรักษาผลการดำเนินงานด้านเศรษฐกิจไว้ ซึ่งในปัจจุบันตัวชี้วัดด้าน GRI ประกอบด้วย 3 ส่วน (อภิรดา ชิมประทีป, 2559) ได้แก่

4.1 ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) เช่น การปล่อยก๊าซ การปฏิบัติทางสิ่งแวดล้อม ความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น

4.2 ด้านสังคม (Social) เช่น การปฏิบัติต่อแรงงาน สิทธิมนุษยชน ความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

4.3 ด้านเศรษฐกิจ (Economy) เช่น ยอดขายของกิจการ อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ เป็นต้น

5. อีกทั้งยังมีตัวชี้วัดตามแนวคิดของ UN Global Compact เป็นแนวคิดริเริ่มเพื่อความยั่งยืนขององค์กรธุรกิจ ประกอบไปด้วย 4 หมวดหลัก คือ หมวดสิทธิมนุษยชน มาตรฐานแรงงาน สิ่งแวดล้อม และการต่อต้านการทุจริต โดยมีหลักการ 10 ประการ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ข้อ เช่น แนวคิดด้าน Corporate Citizenship แนวคิดด้านสิทธิมนุษยชนสิทธิแรงงาน แนวคิดด้านการพัฒนาสังคม และแนวคิดด้านสิ่งแวดล้อม เป็นต้น (Orzes et al., 2020)

6. ต่อมาได้มีการพัฒนาตัวชี้วัดที่ความยั่งยืนจากองค์การระหว่างประเทศ คือ ISO26000 เป็นมาตรฐานสากลของว่าด้วยการรับผิดชอบต่อสังคม ในการสนองตอบความต้องการที่เพิ่มขึ้นของสังคมที่ให้ความสำคัญกับการดำเนินกิจการอย่างรับผิดชอบต่อสังคม จะประกอบไปด้วย 7 หมวด (Prayuda et al., 2020) ดังนี้

6.1 การกำกับดูแลองค์กร (Organizational Governance) องค์กรจะต้องมีความรับผิดชอบต่อสามารถตรวจสอบกับผลกระทบที่มีต่อสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมได้

6.2 สิทธิมนุษยชน (Human Rights) เช่น ความเสี่ยงด้านสิทธิมนุษยชน การแก้ไขข้อขัดแย้ง การเลือกปฏิบัติ เป็นต้น

6.3 การปฏิบัติด้านแรงงาน (Labor Practices) เช่น การจ้างงานและแรงงานสัมพันธ์ สุขอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน เป็นต้น

6.4 สิ่งแวดล้อม (The Environment) การป้องกันมลภาวะ การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน เป็นต้น

6.5 การปฏิบัติดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (Fair Operating Practices) การต่อต้านการคอร์รัปชัน การแข่งขันกับคู่แข่งอย่างเป็นธรรม เป็นต้น

6.6 ประเด็นด้านผู้บริโภค (Consumer Issues) การปกป้องดูแลสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค การตลาดอย่างเป็นธรรม เป็นต้น

6.7 การมีส่วนร่วมและพัฒนาชุมชน (Community Involvement and Development) การจ้างงานและการพัฒนาทักษะ การมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นต้น

7. อีกหนึ่งแนวคิดที่นิยมใช้เป็นตัวชี้วัดสำหรับตัวแปรความยั่งยืนเป็นแนวคิดของ John Elkington ที่พัฒนาจากแนวคิดเดิมที่ Brundtland Commission ขององค์การสหประชาชาติได้กำหนดไว้เมื่อปี ค.ศ. 1987 (John, 2006) โดยเน้นความสมดุลของทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ (การทำให้ธุรกิจเติบโต) ด้านสังคม (การเกื้อกูลต่อ สังคมรอบข้าง) และด้านสิ่งแวดล้อม (การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม)

7.1 ผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ คือ การวัดและแสดงผลประกอบการของกิจการที่เป็นผลตอบแทน ทางเศรษฐศาสตร์ตามองค์ประกอบที่สามารถดำเนินการและผลการวัดค่าค่อนข้างถูกต้องแม่นยำ มากที่สุด ด้วยมาตรฐานการบัญชีได้พัฒนามารองรับแล้ว (เป็นส่วนใหญ่) ผลประกอบการทางเศรษฐศาสตร์ จึงเน้นคุณค่าที่วัดเป็นตัวเงินได้ หรือที่เรียกว่า Net Profit

7.2 ผลตอบแทนทางสังคม คือ การวัดและแสดงผลประกอบการที่เป็นผลตอบแทนทางสังคม แต่มีความยุ่งยากและซับซ้อนมากกว่าการวัดผลตอบแทนทางเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากต้องนิยามคำว่าผลตอบแทนทางสังคมให้ชัดเจนหรือต้องระบุเกณฑ์และวิธีการวัดผลตอบแทนทางสังคมที่เหมาะสมและยอมรับได้

7.3 ผลตอบแทนด้านสิ่งแวดล้อม คือ การวัดผลประกอบการที่พยายามมีส่วนร่วมต่างๆ เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเยียวยาฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมถึงการลดผลกระทบที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อม การดำเนินการส่วนนี้เน้นการวัดว่ากิจการได้พิจารณาวงจรการดำเนินธุรกิจตั้งแต่ต้นจนจบอย่างครบถ้วนและครอบคลุม เพื่อดูว่าสินค้าและบริการมีผลต่อสิ่งแวดล้อมทางลบอย่างไรบ้าง

จากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตพบว่า มีนักวิจัยวิจัยได้ทำการศึกษาตัวแปรด้านความยั่งยืน โดยใช้ตัวชี้วัดข้างต้นตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ตัวชี้วัดความยั่งยืนในมิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม และมิติด้านสิ่งแวดล้อม

Measurement	Sustainability		
	Economy	Social	Environment
Social Index (SI)		Venkateswaran et al. (2013), Schuch et al. (2016), Cobb et al. (2009), Yilmaz et al. (2020), Barnea (2010)	
CSR Index		Durand et al. (2019), Olanipekun et al. (2021), Diaz et al. (2021), Galant et al. (2017), Ridho (2016), Wang et al. (2018)	
Environmental Corporate Social Responsibility (ECSR)		Rashid et al. (2014), Rahman et al. (2012), Chuang et al. (2018), Lioui et al. (2012), Rashid et al. (2015) Li et al. (2022), Suska (2021), Rela et al. (2020), Post et al. (2011)	
Environmental, Social, Governance (ESG)		Chitra et al. (2016), Valentina et al. (2018), Majumder, Akter & Li. (2017), Baldini et al. (2016), Cucari et al. (2018), Husted de Sousa Filho (2018), Stuart et al. (2010), Danny (2018), Manapon (2016), Ester Clementino et al. (2018), Kocmanová (2012), Sultana et al. (2018), Oana et al. (2020)	
GRI Index		Bice et al. (2016), Isaksson et al. (2009), Junior et al. (2017), Batista et al. (2018), Novokmet et al. (2016), Hahn et al. (2014), Gaudencio et al. (2020), Orazalin et al. (2019), Batista et al. (2018)	
UN Global Compact		Rasche (2020), Perez-Batres et al. (2011), Lacy et al. (2011), Zemanová et al. (2020), Gonzalez-Perez et al. (2015), Cetindamar (2007)	
ISO26000		Hahn (2013), Hasan (2016), Talib et al. (2020), Chaloemvivatkit et al. (2020), Mahjoub (2019)	
John Elkington		Chapin et al. (2010), Smith et al. (2013), Sprinkle et al. (2010), Matsumura et al. (2014), Hansen et al. (2009)	

จากคำนิยามศัพท์ความยั่งยืนในงานวิจัยชิ้นนี้ว่าผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Jamrozy มาใช้ ดังนั้นจึงสนใจตัวชี้วัด GRI Index เนื่องจากเป็นตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับแนวคิดความยั่งยืนข้างต้นและเป็นแนวทางที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด เนื่องจากมีตัวชี้วัดที่เหมาะสมสำหรับทุกธุรกิจและสนใจของผู้มีส่วนได้เสีย ทำให้สะดวกในการรายงานความยั่งยืนของกิจการ อีกทั้งไม่ได้จำกัดช่องทางการเปิดเผยข้อมูลด้านความยั่งยืนเพียงแคในรายงานประจำปีเท่านั้น กิจการจึงสามารถเปิดเผยข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ของกิจการได้และในรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมหรือรายงานความยั่งยืนก็ได้ด้วยเช่นกัน (ประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา, 2562) มากไปกว่านั้น GRI ยังเป็นมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม งานวิจัยชิ้นนี้จะสนใจที่จะศึกษาความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้แนวคิดแบบสิ้นมีความเกี่ยวข้องและสอดคล้องกับประสิทธิภาพโดยตรง กล่าวคือ หากกิจการนำแนวคิดแบบสิ้นมาใช้ทำให้เกิดประสิทธิภาพ ซึ่งประสิทธิภาพมีผลกระทบต่อกำไรและผลการดำเนินงานทางการเงินโดยตรง ซึ่งกำไรและผลการดำเนินงานด้านการเงินก็เป็นส่วนหนึ่งของความยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงใช้ตัวชี้วัด GRI Index เป็นตัวชี้วัดความยั่งยืนของกิจการ

ประเภทอุตสาหกรรม

“ประเภทอุตสาหกรรม” โดยทั่วไป หมายถึง หมวดหมู่หรือภาคส่วนที่ธุรกิจหรือองค์กรดำเนินธุรกิจ เป็นวิธีการจำแนกธุรกิจตามผลิตภัณฑ์หรือบริการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ประเภทอุตสาหกรรมช่วยอธิบายลักษณะของธุรกิจและสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวการแข่งขัน พลวัตของตลาด และข้อพิจารณาด้านกฎระเบียบที่เฉพาะเจาะจงสำหรับภาคนั้น (Banerjee et al., 2003) ในอดีตมีการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมอยู่หลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการแบ่งประเภทธุรกิจตามประเภทกิจกรรมทางธุรกิจหรือเศรษฐกิจ การแบ่งตามโครงสร้างความเป็นเจ้าของ การแบ่งตามขนาดของธุรกิจ การแบ่งตามการจัดเก็บภาษี การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และการแบ่งประเภทตามการผลิตและมีใช้การผลิต แต่ในงานวิจัยชิ้นนี้จะแบ่งประเภทอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมการผลิตและมีใช้การผลิตจาก 26 หมวดธุรกิจตามแนวคิดของ Conway et al., (2006)

การแบ่งประเภทตามการผลิตและมีใช้การผลิต โดยอุตสาหกรรมสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภทหลัก อุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่การผลิต (Conway et al., 2006)

1 อุตสาหกรรมการผลิตเกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าที่จับต้องได้และครอบคลุมภาคส่วนต่างๆ เช่น การผลิตยานยนต์ การผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ การแปรรูปอาหาร และอื่นๆ อุตสาหกรรมเหล่านี้มักต้องการแรงงานที่มีทักษะ โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ และห่วงโซ่อุปทาน

2 อุตสาหกรรมที่ไม่ใช่การผลิตหรือที่เรียกว่าอุตสาหกรรมบริการ ให้บริการที่จับต้องไม่ได้ มากกว่าผลิตภัณฑ์ที่จับต้องได้ ได้แก่ การดูแลสุขภาพ การศึกษา การเงิน การโรงแรม เทคโนโลยีสารสนเทศ การให้คำปรึกษา การขนส่ง การค้าปลีก อสังหาริมทรัพย์ และความบันเทิง ธุรกิจที่ไม่ใช่ภาคการผลิต มักจะพึ่งพาผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ เทคโนโลยี และการโต้ตอบกับลูกค้า

ส่วนในบริบทประเทศไทย ประเภทอุตสาหกรรม หมายถึง ภาคส่วนและประเภทต่างๆ ภายในเศรษฐกิจของประเทศจะแบ่งตามกิจกรรมทางธุรกิจหรือเศรษฐกิจ โดยรายชื่อภาคส่วนและอุตสาหกรรมหลักๆ ในประเทศไทย แยกออกตามหมวดหมู่ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย, 2564)

1. กระดาษและวัสดุการพิมพ์ เกี่ยวข้องกับการผลิตผลิตภัณฑ์กระดาษและวัสดุที่ใช้ในการพิมพ์ และการพิมพ์
2. การท่องเที่ยวและสันทนาการ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและสันทนาการเป็นการพักผ่อนหย่อนใจเป็นส่วนหนึ่งของการให้บริการ ครอบคลุมธุรกิจและกิจกรรมต่างๆ มากมายที่มุ่งสร้างความบันเทิงและรองรับนักท่องเที่ยว นักเดินทาง และบุคคลที่ต้องการพักผ่อน สนุกสนาน หรือมีส่วนร่วมในประสบการณ์ทางวัฒนธรรมและสันทนาการ
3. การแพทย์ เกี่ยวข้องกับการป้องกัน การวินิจฉัย การรักษา และการจัดการสภาวะทางการแพทย์ ตลอดจนการส่งมอบบริการด้านสุขภาพโดยรวม
4. ขนส่งและโลจิสติกส์ เกี่ยวข้องกับการวางแผน การจัดการ และการดำเนินการของการเคลื่อนย้าย และการกระจายสินค้าและผู้คน
5. ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน เกี่ยวข้องกับการผลิต และการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และสินค้าต่างๆ ที่ออกแบบมาเพื่อใช้ในครัวเรือน สำนักงาน
6. ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์ เกี่ยวข้องกับการผลิตและการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์และเวชภัณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพส่วนบุคคล สุขอนามัย และความเป็นอยู่ที่ดี
7. เงินทุนและหลักทรัพย์ เป็นภาคส่วนของอุตสาหกรรมบริการทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการลงทุนของกองทุนในนามของนักลงทุนรายบุคคลและสถาบัน
8. ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เป็นภาคส่วนของอุตสาหกรรมการผลิตและเทคโนโลยีที่มุ่งเน้นการผลิต การจัดจำหน่าย และการขายชิ้นส่วนและส่วนประกอบอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตอุปกรณ์และระบบอิเล็กทรอนิกส์
9. เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เป็นภาคส่วนเศรษฐกิจที่มีความหลากหลายและมีพลวัต ซึ่งครอบคลุมเทคโนโลยี ผลิตภัณฑ์ และบริการที่หลากหลายที่เกี่ยวข้องกับข้อมูล การสื่อสาร และคอมพิวเตอร์

10. ธนาคาร เป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเงิน โดยหลักๆ แล้ว คือ การธนาคารและบริการที่เกี่ยวข้อง ธนาคารเป็นตัวกลางทางการเงินที่นำเสนอผลิตภัณฑ์และบริการทางการเงินที่หลากหลายแก่บุคคล ธุรกิจ และรัฐบาล
11. ธุรกิจการเกษตร อุตสาหกรรมการเกษตรเกี่ยวข้องกับการเพาะปลูกพืชผลและการเลี้ยงปศุสัตว์เป็นหลัก แต่ธุรกิจการเกษตรเป็นแนวคิดที่กว้างกว่าซึ่งครอบคลุมห่วงโซ่คุณค่าทางการเกษตรทั้งหมด ตั้งแต่การผลิตไปจนถึงการจัดจำหน่ายและการตลาด
12. บรรจุภัณฑ์ ครอบคลุมการออกแบบ การผลิต การจัดจำหน่ายวัสดุ บรรจุภัณฑ์ ภาชนะบรรจุ บรรจุภัณฑ์สำหรับการป้องกัน การขนส่งสินค้าและผลิตภัณฑ์
13. บริการเฉพาะกิจ สามารถรวมบริการเฉพาะทางต่างๆ ที่อาจไม่เหมาะสมกับหมวดหมู่อุตสาหกรรมแบบเดิม โดยทั่วไปบริการนี้ได้ปรับให้เหมาะสมกับความต้องการหรือสถานการณ์เฉพาะและมักจะต้องใช้ทักษะหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะตัว
14. บริการรับเหมาก่อสร้าง เกี่ยวข้องกับการวางแผน การออกแบบ การดำเนินการ และการจัดการโครงการก่อสร้าง
15. ประกันภัยและประกันชีวิต มีบทบาทสำคัญในการจัดการและลดความเสี่ยงต่างๆ ที่บุคคล ธุรกิจ และองค์กรต้องเผชิญ หมวดนี้ให้ความคุ้มครองทางการเงินและความปลอดภัย
16. ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมเคมีภัณฑ์และปิโตรเคมีเป็นภาคส่วนของเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การกลั่น และการจำหน่ายสารประกอบเคมีและผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ได้จากปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ
17. พลังงานและสาธารณูปโภค เป็นอุตสาหกรรมการผลิต การจำหน่าย และการขายพลังงานในรูปแบบต่างๆ เช่น ไฟฟ้า ก๊าซธรรมชาติ น้ำมัน และแหล่งพลังงานหมุนเวียน
18. พัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เป็นอุตสาหกรรมการวางแผน การก่อสร้าง และการจัดการอสังหาริมทรัพย์
19. พาณิชยกรรม ครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อ การขาย และการแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ
20. แพชั่น อุตสาหกรรมแฟชั่น เป็นภาคส่วนของเศรษฐกิจที่ครอบคลุมการออกแบบ การผลิต การตลาด และการจัดจำหน่ายเสื้อผ้า รองเท้า เครื่องประดับ และผลิตภัณฑ์
21. ยานยนต์ อุตสาหกรรมยานยนต์หมายถึงกลุ่มบริษัทและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ การพัฒนา การผลิต การตลาด และการขายยานยนต์
22. วัสดุก่อสร้าง มุ่งเน้นไปที่การผลิตและการจัดหาวัสดุและผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายที่ใช้ในการก่อสร้างและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

23. วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร เป็นอุตสาหกรรมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องจักร ที่หลากหลายที่ใช้ในการผลิต การก่อสร้าง และการดำเนินงานของกระบวนการทางอุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐาน

24. สื่อและสิ่งพิมพ์ เกี่ยวข้องกับการสร้าง การผลิต และการจัดจำหน่ายเนื้อหาสำหรับสื่อรูปแบบต่างๆ รวมถึงสิ่งพิมพ์ ดิจิทัล การออกอากาศ และแพลตฟอร์มออนไลน์

25. เหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ มุ่งเน้นไปที่การผลิต การแปรรูป และการจำหน่ายโลหะและผลิตภัณฑ์โลหะต่างๆ

26. อาหารและเครื่องดื่ม ครอบคลุมการผลิต การแปรรูป การจัดจำหน่าย และการขายอาหารและเครื่องดื่ม

ในงานวิจัยชิ้นนี้จะแบ่งประเภทอุตสาหกรรมการผลิตและมีใช้อุตสาหกรรมการผลิตจาก 26 หมวดธุรกิจในประเทศไทย โดยทั้ง 26 หมวดธุรกิจในประเทศไทยจะจำแนกประเภทเป็นอุตสาหกรรมการผลิต และมีใช้อุตสาหกรรมการผลิตได้ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 การจำแนกประเภทอุตสาหกรรมตามหมวดธุรกิจ

หมวดหมู่	ประเภทอุตสาหกรรม
กระดาษและวัสดุการพิมพ์	อุตสาหกรรมการผลิต
การท่องเที่ยวและสันทนาการ	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
การแพทย์	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
ขนส่งและโลจิสติกส์	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน	อุตสาหกรรมการผลิต
ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์	อุตสาหกรรมการผลิต
ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	อุตสาหกรรมการผลิต
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
ธุรกิจการเกษตร	อุตสาหกรรมการผลิต
บรรจุภัณฑ์	อุตสาหกรรมการผลิต
บริการเฉพาะกิจ	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
บริการรับเหมาก่อสร้าง	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	อุตสาหกรรมการผลิต
พลังงานและสาธารณูปโภค	อุตสาหกรรมการผลิต
พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
พาณิชย์	มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต
แฟชั่น	อุตสาหกรรมการผลิต

ตารางที่ 7 (ต่อ)

หมวดหมู่	ประเภทอุตสาหกรรม
ยานยนต์	อุตสาหกรรมการผลิต
วัสดุก่อสร้าง	อุตสาหกรรมการผลิต
วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	อุตสาหกรรมการผลิต
สื่อและสิ่งพิมพ์	มิใช่อุตสาหกรรมการผลิต
เหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ	อุตสาหกรรมการผลิต
อาหารและเครื่องดื่ม	อุตสาหกรรมการผลิต

การแยกประเภทอุตสาหกรรมตามอุตสาหกรรมการผลิตและมิใช่การผลิตเนื่องจากมีความแตกต่างทางด้านเศรษฐกิจ การจัดสรรทรัพยากร และการกำหนดนโยบาย (Conway et al., 2006) อีกทั้งการจัดประเภทอุตสาหกรรมตามนี้จะช่วยแยกแยะธุรกิจตามกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลัก อำนวยความสะดวกในการวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ และการตัดสินใจลงทุนอีกด้วย (Sarjono et al., 2020)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การบัญชีแบบลีน (Lean Accounting)

หากกล่าวถึงคำว่า “ลีน” มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับคำนี้ Wilson ให้คำนิยามในมุมมองของนักวิจัยว่า “ลีน” หรือ Lean เป็นแนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพและปรับปรุงกระบวนการภายในองค์กรให้ดีขึ้นและต้องพยายามรักษาคุณภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้นไปอย่างต่อเนื่อง (Wilson, 2010)

Achanga (2006) ได้ศึกษาเรื่องการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติของกิจการเพื่อเน้นถึงระดับการใช้การผลิตแบบลีนในกิจการ SMEs จำนวน 10 ราย จากภาคตะวันออกของอังกฤษ Achanga เชื่อว่าแนวคิดของลีนนี้จะมุ่งเน้นการกำจัดความสูญเปล่าหรือ Waste เพิ่มผลผลิตภาพ เป็นแนวคิดที่ต้องการสร้างความพึงพอใจให้แก่ลูกค้ารวมถึงการใช้ทรัพยากรในองค์กรให้มีศักยภาพมากที่สุด ซึ่ง Achanga ได้สำรวจกิจการ SMEs จำนวน 10 รายในภาคตะวันออกของประเทศอังกฤษว่าได้มีการปฏิบัติตามแนวคิดแบบลีนตามวัตถุประสงค์และคำนิยามหรือไม่ ผลปรากฏว่ากิจการส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติตามแนวคิดแบบลีนเพื่อกำจัดความสูญเปล่า เพิ่มประสิทธิภาพและความพึงพอใจของลูกค้า มีปัจจัยสำคัญหลาย

ประการที่กำหนดความสำเร็จของการนำแนวคิดของสินมาใช้ ได้แก่ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การจัดการทางการเงินของกิจการ วัฒนธรรมองค์กร และทักษะความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสิน

Francisco (2019) นักวิจัยชาวบราซิลได้เปรียบเทียบผลการดำเนินงานก่อนและหลังการใช้แนวคิดแบบสินในบริษัทมหาชนชั้นนำสี่บริษัทในตลาดหลักทรัพย์บราซิล ผลการประเมินพบว่าประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจของทั้งสี่บริษัทดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ไม่เพียงเท่านั้นรายได้สุทธิของกิจการยังมีการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกมากหลังจากใช้แนวคิดแบบสินมาปรับปรุง แม้ว่าแนวคิดแบบสินจะเป็นการเพิ่มภาระในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง แต่ในระยะยาวการใช้แนวคิดแบบสินจะเป็นผลดีต่อกิจการ

ไตรรงค์ สวัสดิกุล (2562) ได้ศึกษาว่าเทคนิคการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์ของ Kelety (2006) ที่ระบุว่าการบริหารต้นทุนที่ครอบคลุมถึง การหว่านโซ่คุณค่า การบัญชีแบบสิน และการต้นทุนเป้าหมาย โดยนี้เก็บข้อมูลจากผู้บริหารฝ่ายบัญชีกิจการอุตสาหกรรมในประเทศไทย จำนวน 213 คน โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารฝ่ายบัญชีเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน อันได้แก่ด้านหว่านโซ่คุณค่า ด้านการบัญชีแบบสิน และด้านการต้นทุนเป้าหมาย อีกทั้งแสดงถึงการตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารฝ่ายบัญชี

ไตรรงค์ สวัสดิกุล (2563) ได้ศึกษาต่อว่าการบัญชีแบบสินที่มีองค์ประกอบ การวิเคราะห์และวัดมูลค่าการบันทึกบัญชีและรายงานสารสนเทศทางการเงินจะส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม ผลการวิจัยพบว่ากิจการที่แตกต่างกันมีการประยุกต์ใช้การบัญชีแบบสินด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านการบันทึกบัญชีและด้านการรายงานที่แตกต่างกัน และการประยุกต์ใช้การบัญชีแบบสินด้านการบันทึกบัญชีมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการทั้งทางด้านการเงินและด้านอื่นที่ไม่ใช่การเงิน ส่วนด้านการรายงานยังส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานกิจการที่ไม่ใช่ด้านการเงินอีกด้วย

อัญชุลี เรืองพลัปลา และคณะ (2560) ได้ศึกษาทัศนคติของนักวิชาการการเงินและการบัญชีว่ามีความคิดเห็นอย่างไรต่อการประยุกต์แนวคิดแบบสินในระบบบัญชี ผลปรากฏว่านักบัญชีมีความมีความคิดเห็นต่อการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสินภาพรวมในระดับที่น้อยและปานกลาง เนื่องด้วยปัจจัยบุคคลที่ต่างกัน ประสบการณ์และอายุที่ต่างกัน ทำให้นักบัญชีมีทัศนคติที่แตกต่างกัน

รมิตา คงเขตวณิช (2563) ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการใช้บัญชีแบบสินต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย และได้พัฒนาตัวแบบการบัญชีแบบสินโดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและกลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 ตัวอย่าง โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างและสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับการใช้บัญชีแบบสิน ผลวิจัยปรากฏว่าคุณลักษณะระบบสารสนเทศทางการบัญชีและความโปร่งใสของข้อมูลสารสนเทศทางการบัญชี

มีอิทธิพลทางตรงทิศทางบวกต่อการบัญชีแบบลิ้นและมีอิทธิพลทางตรงทิศทางบวกต่อผลการดำเนินงานทางการเงิน และได้แผนกลยุทธ์ในการใช้บริหารจัดการสำหรับกลุ่มวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย

Amusawi et al. (2019) ได้นำเครื่องมือแบบลิ้นมาปรับปรุงประสิทธิภาพในกระบวนการบัญชีกรณีศึกษาในสถานพยาบาลแห่งหนึ่งในประเทศอิหร่าน เพื่อดูว่าการประยุกต์ใช้การบัญชีแบบลิ้นนั้นส่งผลถึงการดำเนินงานทางการเงินที่ดี ซึ่งเครื่องมือแบบลิ้นที่ใช้ในงานวิจัยนี้คือกระแสคุณค่าหรือ Value Stream Mapping นำมาใช้ดูกิจกรรมในกระบวนการว่ากระบวนการใดที่ทำให้เกิดคุณค่าและกระบวนการใดที่ไม่ทำให้เกิดคุณค่า และเมื่อทราบถึงกิจกรรมที่ไม่ทำให้เกิดคุณค่าและไม่จำเป็นแล้วจะให้เครื่องมือ ECRS (Eliminate, Combine, Rearrange, Simplify) ทำการกำจัดความสูญเปล่าในส่วนผลคือกิจการที่ใช้ประยุกต์ใช้เครื่องมือแบบลิ้นในระบบบัญชีจะทำให้กิจการมีการลดต้นทุนเนื่องจากการกำจัดความสูญเปล่า จนนำไปสู่ความสามารถในการแข่งขันของกิจการได้

วรธิดา รัตน์โค้น (2559) ได้ศึกษาแนวทางในการนำความคิดแบบลิ้นมาปรับปรุงกระบวนการทำงานในทางบัญชี โดยได้นำเครื่องมือแบบลิ้นไปใช้ในกระบวนการบัญชีเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพของกิจการแห่งหนึ่งในประเทศไทย นอกจากนั้นยังได้เสนอเครื่องมือการทางบัญชีเพื่อปรับขั้นตอนให้เหมาะสมและลดความซ้ำซ้อนในกระบวนการ โดยการนำเอาหลักการ ECRS มาใช้ในการปรับปรุงผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าการใช้แนวคิดแบบลิ้นมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการบัญชีทำให้กระบวนการบัญชีมีการลดต้นทุนทางด้านเวลาและวัสดุสิ้นเปลืองต่างๆ ในองค์กร ส่งผลให้ประสิทธิภาพในกระบวนการบัญชีเพิ่มขึ้นและทำให้เกิดประโยชน์ต่อแผนกบัญชีและกิจการมากขึ้นเช่นกัน

Ali et al. (2020) ได้สำรวจผลกระทบของ Lean และ Six Sigma และความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมในผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในปากีสถาน ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดการแบบลิ้นส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมของ SMEs นอกจากนี้ยังไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างเครื่องมือการจัดการแบบลิ้นและ Six Sigma ต่อสิ่งแวดล้อมและผลการดำเนินงานของกิจการ

จะเห็นได้ว่ามีนักวิจัยสนใจศึกษาการบัญชีแบบลิ้นทั้ง 2 มิติ คือ มิติบัญชีต้นทุนและมิติการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลิ้นในกระบวนการบัญชี นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการทบทวนวรรณกรรมของการบัญชีแบบลิ้นในมิติบัญชีต้นทุนและมิติการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลิ้นในกระบวนการบัญชี ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผู้ศึกษาการบัญชีแบบสิ้นในมิติบัญชีต้นทุนและมิติการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสิ้นในกระบวนการบัญชี

การบัญชีแบบสิ้นในมิติบัญชีต้นทุน	การบัญชีแบบสิ้นในมิติการนำแนวคิดแบบสิ้นมาประยุกต์ใช้ในระบบบัญชี
ไตรรงค์ สวัสดิกุล (2563), Okpala Kenneth (2013), Lamida Kongkadvanich (2020), Hipolito Francisco Teixeira et al. (2004), Frances A. Kennedy et al. (2008), Yvonne Ward et al. (2004), Patxi Ruiz de Arbulopez et al. (2013), Ana Cristina Raposo Rosa (2012), Rosemary (2014), Tugce Uzun Kocamis (2015), Brain H. Maskell (2006), Xiaobling Pei (2018), Allawi K. (2019), Santichai (2009), Triron (2018), Maskell et al. (2005), Jeremy Paul Haber (2008), Pichet (2010), Ramida (2020), Francesca M. (2014), Stephen (2020)	Ana Cristina Raposo Rosa (2012), Jovana Karac (2014), Worathida (2016), Danucha (2012), Tanco et al. (2013), Jeremy Paul Haber et al. (2008), Anaam Almusawi et al. (2019)

2. ความยั่งยืน (Sustainability)

หากกล่าวถึงความยั่งยืนของกิจการ คือ กิจการจะต้องมีการสร้างสมดุลกันระหว่าง 3 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ หากกิจการไม่มีการพัฒนาทั้ง 3 ด้านนี้ก็จะไม่ช่วยให้กิจการนั้นเติบโตอย่างยั่งยืนได้ และหากกิจการสามารถพัฒนาสิ่งเหล่านี้ได้จะนำพากิจการไปสู่ความยั่งยืน ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ทำให้กิจการเป็นผู้นำในการแข่งขัน และช่วยเพิ่มศักยภาพทางด้านประสิทธิภาพทางการเงิน

Darnall & Edwards (2006) ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาความสัมพันธ์ระหว่างความยั่งยืนและผลปฏิบัติการทางการเงินของบริษัทจดทะเบียน เนื่องจากมีผู้เรียกร้องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมของกิจการ SMEs และการเพิ่มประสิทธิภาพด้านสิ่งแวดล้อมขององค์กร โดยผลส่วนใหญ่พบความสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างความยั่งยืนและผลปฏิบัติงานทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามพบงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาพบผลกระทบความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อความสามารถในการทำกำไรที่ยั่งยืน

Hernádi (2012) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการใช้กระบวนการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมเพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการบัญชีที่ยั่งยืน จากการศึกษาจะมุ่งเน้นไปที่การเสนอแนวคิดระบบการบัญชีที่ดีและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สามารถเป็นแนวทางสู่ความยั่งยืนขององค์กรได้

Shamil et al. (2014) ได้ตรวจสอบอิทธิพลของลักษณะคณะกรรมการต่อการรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์โคลัมโบ (CSE) ประเทศศรีลังกา โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียน 148 บริษัท จาก CSE และรวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2555 ผลการวิจัยปรากฏว่า ขนาดของคณะกรรมการและความเป็นผู้นำความเกี่ยวข้องกับการรายงานความยั่งยืน และกรรมการที่เป็นเพศหญิงมีความเกี่ยวข้องในเชิงลบการรายงานความยั่งยืน การศึกษานี้ยังพบว่าการรายงานความยั่งยืนมีแนวโน้มที่จะได้รับอิทธิพลด้วยขนาดที่มั่นคงและการเติบโตอย่างมั่นคงของกิจการ นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่า บริษัทอายุน้อยมีแนวโน้มที่จะใช้การรายงานความยั่งยืนมากขึ้นอีกด้วย

Ross et al. (2015) ได้สำรวจกิจการในธุรกิจเกษตรรายใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับการนำแนวคิดความยั่งยืนมาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ผลการวิเคราะห์พบว่ากิจการในธุรกิจเกษตรรายใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการผสมผสานแนวคิดความยั่งยืนในการดำเนินงานโดยไม่มี การเชื่อมโยงที่ชัดเจนกับกลยุทธ์ทางธุรกิจ นอกจากนี้กิจการยังมีความคิดริเริ่มประยุกต์แนวคิดความยั่งยืนเข้ากับการดำเนินงานภายในเพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและปัญหาในห่วงโซ่อุปทาน

Ojo et al. (2015) ได้เสนอแนวทางพัฒนากิจการสู่ความยั่งยืนโดยมีการดำเนินวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยจากกรณีศึกษาของ 2 กิจการ พบว่า ทั้ง 2 กิจการใช้นวัตกรรมลดการใช้ทรัพยากรในองค์กรและเพื่อให้เกิดความยั่งยืนซึ่งจะส่งผลให้กิจการเกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน ความได้เปรียบในการแข่งขันเป็นผลมาจากแนวทางปฏิบัติด้านความยั่งยืนของกิจการ และความยั่งยืนเป็นส่วนหนึ่งของความสามารถหลักของกิจการ ดังนั้นกิจการควรจะมีนวัตกรรมเพื่อให้อกิจการมีความยั่งยืนและเจริญเติบโตต่อไป

Walsh et al. (2017) ได้ศึกษาศึกษาแนวทางการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันสู่ความยั่งยืนในโรงแรมทั่วอเมริกาเหนือโดยการใช้กลยุทธ์ต้นทุนต่ำและกลยุทธ์สร้างความแตกต่าง เนื่องจากกลยุทธ์ต้นทุนต่ำและกลยุทธ์สร้างความแตกต่างเป็นหนทางสู่ความสำเร็จทางเศรษฐกิจ ผลการศึกษาพบว่า โมเดลสมการโครงสร้างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการแข่งขันสู่องค์กรแห่งความยั่งยืนมีความสอดคล้องกับวรรณกรรมและข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ว่า กลยุทธ์ด้านประสิทธิภาพส่งอิทธิพลทางตรงต่อความสามารถในการแข่งขัน จนนำไปสู่องค์กรแห่งความยั่งยืน

Bratianu et al. (2020) ได้ตรวจสอบผลกระทบของความเสียด้านความรู้ที่มีต่อธุรกิจความยั่งยืนของกิจการ ซึ่งความรู้เป็นทรัพยากรเชิงกลยุทธ์ของทุกกิจการและมีสำคัญต่อประสิทธิภาพขององค์กรและความได้เปรียบในการแข่งขัน ความเสี่ยงของความรู้เกิดจากการขาด

ความรู้การสูญเสีย การรั่วไหล การรั่วไหล และกิจกรรมอื่นใดที่ก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในการตัดสินใจ เครื่องมือในการเก็บข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้คือแบบสอบถาม ซึ่งจะส่งแบบสอบถามไปยังพนักงานบริษัทจำนวน 1,500 คน ผลการศึกษาพบว่า ความเสี่ยงด้านความรู้ส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการและส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนขององค์กรอีกด้วย

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสินกับความยั่งยืน

Jørgensen et al. (2007) และ Lapinski et al. (2005) แม้ว่าแนวคิดแบบสินจะได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว แต่การประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสินยังเป็นเพียงแค่การเพิ่มประสิทธิภาพเท่านั้น บางกิจการอาจประสบปัญหาในการดำรงอยู่ในระยะยาว ดังนั้นมีนักวิชาการได้เสนอแนวทางการใช้สินให้เกิดความยั่งยืนเพื่อการปรับปรุงประสิทธิภาพและการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของกิจการ

Thomas et al. (2012) ในปัจจุบันความยั่งยืนเป็นหนึ่งในความท้าทายที่สำคัญสำหรับกิจการ การกำหนดความยั่งยืนของธุรกิจเป็นการเพิ่มผลผลิตและการลดลงของใช้ทรัพยากรโดยไม่กระทบต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือบริการ ไม่กระทบต่อความสามารถในการแข่งขันหรือผลกำไรพร้อมทั้งมีความรับผิดชอบต่อสังคมและช่วยรักษาสิ่งแวดล้อม การบรรลุความยั่งยืนของธุรกิจจำเป็นต้องบรรลุการเติบโตของธุรกิจควบคู่ไปกับลดการใช้ทรัพยากรต่างๆ กับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากความตระหนักที่เพิ่มขึ้นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการรับรู้ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ซึ่งจำกัดความของสินมีการขยายให้ครอบคลุมแนวความคิดด้านความยั่งยืนทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ว่าเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์คุณภาพสูงสุด ต้นทุนต่ำที่สุดกับเวลานำที่สั้นที่สุดโดยการกำจัดของเสียอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องโดยคำนึงถึงผู้คนและสิ่งแวดล้อม (Sajan et al., 2017)

Allawi et al. (2019) และ Wu et al. (2016) ได้ศึกษาความเข้ากันได้ระหว่างการบัญชีแบบสินและเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดขึ้นเพื่อรักษาสมดุลสิ่งแวดล้อม เป็นการปรับปรุงคุณภาพเพื่อส่งเสริมความยั่งยืน และการผลิตที่สะอาดนี้จะเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันของกิจการ ในทางเดียวกัน Wu ก็ได้ทำการศึกษาการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสินในนวัตกรรมเพื่อเพิ่มความยั่งยืนและความสามารถในการแข่งขันของกิจการแบบ SMEs ประเทศอินเดียพบว่า นวัตกรรมแบบสินช่วยเพิ่มความยั่งยืนในห่วงโซ่อุปทาน เพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันอีกด้วย

นอกจากนี้นักวิชาการยังได้ศึกษาแบบวัดและประเมินผลเพื่อประสิทธิภาพที่ยั่งยืนของกิจการที่ใช้แนวคิดแบบสินในการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการในกิจการ เพื่อประสิทธิภาพที่ยั่งยืน การสร้างการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสิน (Salmana et al., 2020) ซึ่งสิ่งสำคัญในการพัฒนาความยั่งยืนของกิจการ คือ กิจการจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือแบบสิน เครื่องมือแบบสินมีผลดีต่อระบบสินและความยั่งยืน (Zhang et al., 2020) จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นบทความที่พบความสัมพันธ์

เชิงบวกระหว่างการบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืน ในทางกลับกันมีบทความที่ไม่พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืน คือ Ali (Ali et al., 2020) พบว่า ผลการวิจัยพบว่า เครื่องมือการจัดการแบบลิ้นและ Six Sigma ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมและผลการดำเนินงานของกิจการ SMEs นอกจากนี้ยังไม่พบความสัมพันธ์ที่มีนัยสำคัญระหว่างเครื่องมือการจัดการแบบลิ้นและ Six Sigma ต่อสิ่งแวดล้อมและผลการดำเนินงานของกิจการ SMEs ในประเทศปากีสถาน

Iranmanesh et al. (2019) กล่าวว่า แม้ว่าการปฏิบัติแบบลิ้นอาจให้ผลประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และการเงินแก่กิจการ แต่ผลกระทบของลิ้นต่อผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนยังไม่ชัดเจนเท่าที่ควรนัก ดังนั้นจึงทำการศึกษาผลกระทบเพื่อเป็นหลักฐานเชิงและเพิ่มองค์ความรู้ด้านวิชาการระหว่างการปฏิบัติแบบลิ้นต่อประสิทธิภาพที่ยั่งยืนในอุตสาหกรรมการผลิตประเทศมาเลเซีย ผลการศึกษาพบว่าไม่มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับการปฏิบัติแบบลิ้นต่อประสิทธิภาพที่ยั่งยืนอันเนื่องมาจากผลกระทบด้านลบบางประการของการปฏิบัติแบบลิ้นต่อสิ่งแวดล้อม

Kowang et al. (2019) ทั้งนี้มีงานวิจัยในประเทศเกาหลีเกี่ยวกับ Lean Six Sigma ซึ่งเป็นวิธีการและกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพเพื่อความสำเร็จทางธุรกิจ โดยนักวิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง Lean Six Sigma ซึ่งเป็นเครื่องมือหนึ่งของลิ้นกับความยั่งยืนในกิจการ ผลการศึกษาพบว่า มีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญระหว่าง Lean Six Sigma ต่อความยั่งยืนของกิจการน้อยหรือไม่มีเลย จะเห็นได้ว่ามีทั้งนักวิจัยที่พบความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดแบบลิ้น หรือการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของกิจการและมีทั้งไม่พบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรนี้ ดังนั้นจึงสนใจที่จะทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืนทั้ง 3 มิติของกิจการเพื่อเป็นหลักฐานสนับสนุนและองค์ความรู้ในเชิงวิชาการต่อไป

4. ประเภทอุตสาหกรรมมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืน

ประเภทธุรกิจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการกำหนดทิศทางธุรกิจ เนื่องจากธุรกิจแต่ละประเภทก็มีการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน (Smith, 1983) MELTON (2005) กล่าวว่า จะมีกี่คนๆ ในอุตสาหกรรมการผลิตสามารถพูดได้อย่างแท้จริงว่าไม่เคยได้ยินแนวคิดแบบลิ้นเพราะลิ้น คือ ตัวแทนการเปลี่ยนแปลงที่ดี ลิ้นไม่ใช่แค่การใช้เครื่องมือหรือการเปลี่ยนแปลงขั้นตอนเล็กๆ น้อยๆ ในกระบวนการผลิตแต่ยังรวมถึงการเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานของธุรกิจอีกด้วย เช่น การจัดการกับห่วงโซ่อุปทาน ด้วยเหตุนี้ปัจจุบันแนวคิดแบบลิ้นได้ถูกนำไปใช้ทั่วโลกในอุตสาหกรรมหลายประเภท

Hitt et al. (1982) กล่าวว่า กิจการในอุตสาหกรรมต่างๆ ต้องเผชิญกับสภาพแวดล้อมภายนอกและภายในที่ไม่เหมือนกันด้วยเหตุนี้จึงต้องใช้กลยุทธ์ที่แตกต่างกันไปใน การบรรลุความสำเร็จ ภายใต้ทัศนคติการบริหารเชิงสถานการณ์ นักวิจัยได้ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบของประเภทอุตสาหกรรม เช่น ความแตกต่างของการผลิตและอัตราการเติบโตของอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งประเภทธุรกิจเหล่านี้

จะส่งผลถึงการใช้กลยุทธ์และผลการดำเนินงานของกิจการ Hitt ได้ศึกษาว่า ประเภทธุรกิจมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ขององค์กรกับผลการดำเนินงานขององค์กร ผลการวิจัยพบว่าประเภทธุรกิจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของกลยุทธ์ขององค์กรและผลการดำเนินงานตามเป้าหมายที่องค์กรตั้งไว้

มากไปกว่านั้น Hitt (1986) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทอุตสาหกรรมจำนวน 185 บริษัท ที่มีความโดดเด่นในระดับองค์กร และมีการตรวจสอบความสามารถและประสิทธิภาพทั่วทั้งบริษัทโดยใช้กลยุทธ์การกระจายความเสี่ยงที่แตกต่างกันและมีโครงสร้างองค์กรที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถและประสิทธิภาพที่โดดเด่นมีความแตกต่างกันตามประเภทของกลยุทธ์และการกระจายความเสี่ยง แต่ไม่ตามประเภทของโครงสร้างองค์กร นอกจากนี้พบว่า มีความสัมพันธ์เพียงเล็กน้อยระหว่างการกระจายความเสี่ยงกลยุทธ์และโครงสร้างองค์กร ความสัมพันธ์เฉพาะระหว่างองค์กรระดับความสามารถและประสิทธิภาพที่โดดเด่น

Powell et al. (2017) ได้ตรวจสอบการประยุกต์ใช้ Lean Six Sigma อุตสาหกรรมการผลิตในประเทศนอร์เวย์ และประเมินผลกระทบของ Lean Six Sigma ต่อความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เข้าใจปัจจัยที่เกี่ยวข้องและข้อมูลเชิงลึกที่เป็นประโยชน์และเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่า Lean Six Sigma สามารถมีส่วนช่วยด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ผลปรากฏว่า LSS สามารถนำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพในอุตสาหกรรมการผลิต ผลจากการศึกษาพบ ความสัมพันธ์ระหว่าง Lean Six Sigma (LSS) และความยั่งยืนในด้านสภาพแวดล้อมและ[ผลกระทบของแนวคิดแบบลีนและห่วงโซ่อุปทานสีเขียวของบริษัทในอุตสาหกรรมการผลิตอีกด้วย

Thune & House (1970) ยังพบความสัมพันธ์ระหว่างการวางแผนระยะยาวและประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ในอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันโดยวิเคราะห์ในแบบจำลอง PIMS ท่ามกลางลักษณะโครงสร้างของอุตสาหกรรมต่างๆ มีส่วนทำให้เกิดความแปรปรวนในประสิทธิภาพของหน่วยธุรกิจ

Porter (1980) ได้ตั้งข้อสมมติฐานว่า โครงสร้างของอุตสาหกรรมมีอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างกลยุทธ์ Porter ยังให้เหตุผลด้วยว่าเนื่องจากสภาพแวดล้อมภายนอกส่งผลกระทบต่อทุกกิจการภายในอุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่ง ประสิทธิภาพของกิจการอาจเป็นผลมาจากความสามารถของกิจการในการกำหนดกลยุทธ์เพื่อจัดการกับความเสียงของสภาพแวดล้อมภายนอก ดังนั้น Porter จึงสรุปว่าประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์กับการดำเนินกลยุทธ์เพื่อไปสู่ผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นว่าประเภทกลยุทธ์ขององค์กรขึ้นอยู่กับประเภทอุตสาหกรรมอีกด้วย

Albliwi และคณะ (2015) ได้สำรวจการใช้เครื่องมือแบบลีนที่มีชื่อว่า Lean Six Sigma (LSS) ในภาคการผลิต เนื่องจากเครื่องมือแบบลีนเป็นเครื่องมือที่นิยมใช้ในภาคการผลิต เพื่อช่วยเพิ่มผลการดำเนินงานและประสิทธิภาพของกิจการให้ดีขึ้น โดยเขาได้ทำการสำรวจจากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการใช้แนวคิดแบบลีนของกิจการในอุตสาหกรรมการผลิต พบว่าความนิยมของ LSS และระดับการใช้งาน LSS เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดในภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะในองค์กรขนาดใหญ่ในประเทศตะวันตก เช่น สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร และเนเธอร์แลนด์ และใน SMEs บางแห่งในประเทศกำลังพัฒนา กรณีศึกษาในภาคการผลิตส่งผลให้เกิดประโยชน์อย่างมากในภาคการผลิต บทความนี้ยังสำรวจเครื่องมือและเทคนิคที่ใช้บ่อยที่สุดในกรณีนี้ คือ Lean Six Sigma อีกด้วย

Dicle et al. (2014) ได้ทำการศึกษากลยุทธ์องค์กรด้านการเรียนรู้ว่ามีความสัมพันธ์อย่างไรกับความยั่งยืนโดยมีประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรกำกับโดยความสัมพันธ์นี้จะอยู่ภายใต้ทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ ซึ่งศึกษาในบริษัทในประเทศตุรกี ผลการวิจัยพบว่าพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างกลยุทธ์ด้านการเรียนรู้กับความยั่งยืน และพบผลกระทบของประเภทธุรกิจต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ขององค์กรกับความยั่งยืน

จากการทบทวนวรรณกรรมนี้จะนำไปสู่สมมติฐานที่ว่าประเภทธุรกิจมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืน

สมมติฐานงานวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืนของกิจการ

จากที่กล่าวไปว่าการบัญชีแบบลีนมี 3 องค์ประกอบหลักๆ ได้แก่ การวิเคราะห์และวัดมูลค่า การบันทึกบัญชี และการรายงานทางการเงิน โดยกระบวนการทั้ง 3 นี้สามารถนำแนวคิดแบบลีนเข้ามาประยุกต์ใช้ในกระบวนการได้ (Trironq, 2562) การบัญชีแบบลีนเป็นส่วนหนึ่งของการนำแนวคิดแบบลีนเป็นเครื่องมือมาประยุกต์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการ (Haber, 2008) ในงานวิจัยชิ้นนี้สนใจที่จะศึกษาผลกระทบของการบัญชีแบบลีนมีผลต่อความยั่งยืนของกิจการ จากการสืบค้นงานวิจัยในอดีตพบว่าหลายกิจการมีการแสวงหาการได้มาซึ่งความยั่งยืน เนื่องจากกิจการมีความท้าทายและความเสี่ยงเสมอ ดังนั้นกิจการจะต้องปรับตัวและพัฒนาเพื่อให้สามารถอยู่รอดและเติบโตได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน (Moktadir et al., 2018) โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนและความยั่งยืนสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ที่ว่าไม่มีวิธีที่ดีที่สุดในการดำเนินกิจการ มีแต่วิธีที่เหมาะสมที่สุดขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม กิจการจะสามารถบรรลุเป้าหมายได้ก็ต่อเมื่อกิจการใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม และทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียที่ว่า ผู้มีส่วนได้เสียต่างตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อ

สังคมและสิ่งแวดล้อมของกิจการ ดังนั้นกิจการจึงต้องใส่ใจและมีการดำเนินงานที่คำนึงถึงผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมและด้านสังคมด้วย ในงานวิจัยชิ้นนี้กลยุทธ์ที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนนั้นคือกลยุทธ์การประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีน ซึ่งแนวคิดความยั่งยืนมีการวัดผล 3 ด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม มีการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของการบัญชีแบบลีนและสิ่งแวดล้อม พบว่าการ บัญชีแบบลีนจะทำให้กระบวนการภายในกิจการสะอาดและปลอดภัยขึ้น ทำให้กิจการสามารถเพิ่มความได้เปรียบในการแข่งขันของกิจการในอุตสาหกรรมการผลิต (Allawi et al., 2019) Hernadi ได้กล่าวไว้ว่าหากกิจการมีระบบบัญชีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมจะเป็นแนวทางที่จะนำกิจการไปสู่ความยั่งยืนได้ (Hernadi, 2012) ในขณะเดียวกันก็ได้มีนักวิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการบัญชีแบบลีนกับผลดำเนินงานด้านการเงินและที่มีใช้ด้านการเงิน ขององค์กร ผลการศึกษาพบว่าการประยุกต์ใช้การบัญชีแบบลีนในองค์กรมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานทั้งทางด้านการเงินและด้านอื่นที่ไม่ใช่การเงิน (ไตรรงค์ สวัสดิกุล, 2563) อย่างไรก็ตาม Amusawi ได้ศึกษาการประยุกต์นำแนวคิดแบบลีนมาใช้ในระบบบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการ ผลการวิจัยพบว่า การนำแนวคิดแบบลีนมาประยุกต์ใช้ในระบบบัญชีทำให้กิจการลดต้นทุนทางด้านเวลา ทำให้ผลการดำเนินงานในกระบวนการดีขึ้น ประสิทธิภาพภายในกระบวนการเพิ่มขึ้น (Amusawi et al., 2019) ในปี พ.ศ. 2561 Darnall และ Edwards ได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาความสัมพันธ์ระหว่างความยั่งยืนและผลปฏิบัติการทางการเงินของบริษัทจดทะเบียน โดยผลส่วนใหญ่พบความสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างความยั่งยืนและผลปฏิบัติงานทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามพบงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาผลกระทบความรับผิดชอบขององค์กรต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อความสามารถในการทำกำไรที่ยั่งยืน (Darnall & Edwards, 2006) เช่นเดียวกันนี้ Fullerton et al. (2014) ได้ทำการศึกษาผลกระทบของการผลิตแบบลีนต่อผลการดำเนินงานขององค์กรใน อุตสาหกรรมการผลิตในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การผลิตแบบลีนส่งผลกระทบต่อโดยตรงและเป็นทิศทางบวกต่อผลประกอบการด้านการดำเนินงาน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือ จากนักบัญชีในการปรับปรุงระบบ จะเห็นว่าการบัญชีแบบลีนมีผู้ศึกษาวิจัยในด้านต่างๆ แต่ยังมีได้ ศึกษาไปถึงขั้นความยั่งยืนขององค์กร (Fullerton et al., 2014) ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงสนใจที่จะปิดช่องว่างงานวิจัยนี้ ดังนั้นจึงมีสมมติฐานดังนี้

H₁: การบัญชีแบบลีนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย

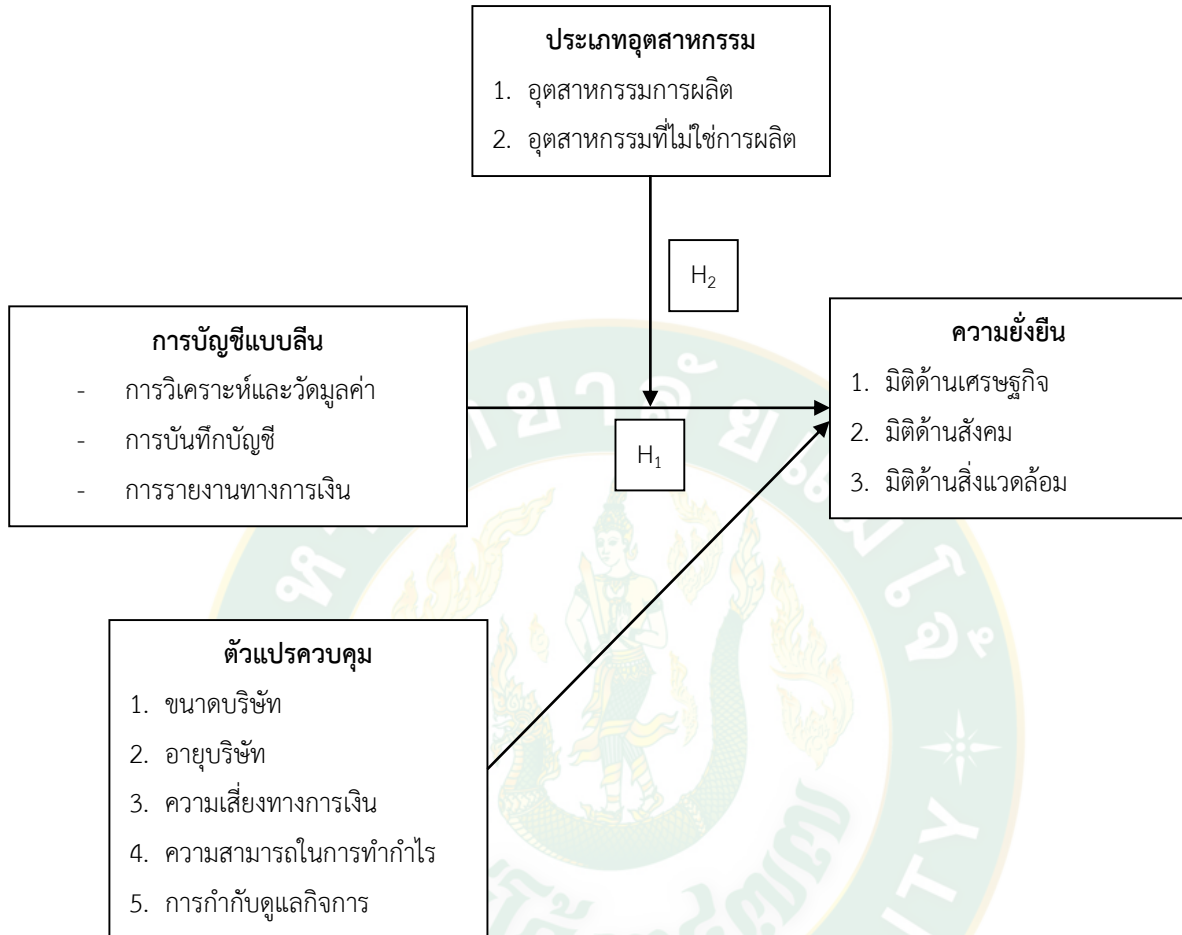
2. ประเภทอุตสาหกรรมกับความสัมพันธ์ของการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืนของกิจการ

ผลกระทบของประเภทอุตสาหกรรมกับความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนและความยั่งยืน สอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ (Dicle et al., 2014) ที่ว่าประเภทอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืน ซึ่งประเภทอุตสาหกรรม

ที่ต่างกันเปรียบดังสภาพแวดล้อมในกิจการที่แตกต่างกันจะส่งผลต่อการใช้กลยุทธ์ (การบัญชีแบบสิ้น) และกลยุทธ์จะส่งผลไปถึงผลการดำเนินงาน (ความยั่งยืน) แรกเริ่มอุตสาหกรรมที่ประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสิ้นเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพมีเพียงอุตสาหกรรมการผลิตและใช้แนวคิดแบบสิ้นในกระบวนการผลิตเท่านั้นเท่านั้น (Sundar et al., 2014; Shaman et al., 2013) ต่อมาแนวคิดแบบสิ้นกลับกลายเป็นสามารถประยุกต์ใช้เข้ากับทุกอุตสาหกรรมไม่ว่าจะเป็น อุตสาหกรรมบริการ อุตสาหกรรมการเงิน อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ เป็นต้น และสามารถประยุกต์ได้กับทุกกระบวนการเช่นเดียวกัน ในงานวิจัยชิ้นนี้สนใจการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสิ้นกับกระบวนการบัญชี ตอนแรกการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสิ้นคือ เพื่อรองรับกับระบบการผลิตแบบสิ้น ทำให้การทำบัญชีแบบสิ้นเหมาะสมทางด้านการวัดผล การควบคุมและรายงานผล กับการผลิตแบบสิ้น (Maskell et al., 2006) ต่อมาได้มีการพัฒนานำแนวคิดแบบสิ้นมาประยุกต์และประใช้ในกระบวนการบัญชีเพื่อกำจัดความสูญเปล่า เพิ่มประสิทธิภาพ ไปจนถึงการปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่อง มาปรับปรุงในกระบวนการทางการบัญชีตั้งแต่ กระบวนการวิเคราะห์และวัดมูลค่า กระบวนการบันทึกบัญชี และกระบวนการรายงานทางการเงิน (دنوخا คุณพนิชกิจ 2555) ทั้งนี้ ไตรรงค์ สวัสดิกุล (2563) ได้ทำการศึกษาการประยุกต์ใช้การบัญชีแบบสิ้นในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มต่อผลการดำเนินงานของกิจการพบว่า กิจการที่มีประเภทต่างกันจะมีการประยุกต์ใช้การบัญชีแบบสิ้นที่ต่างกัน (Swatdikun et al., 2020) มีหลายงานวิจัยที่ประยุกต์นำแนวคิดแบบสิ้นไปใช้ในอุตสาหกรรมการผลิต แต่ก็มีงานวิจัยที่นำแนวคิดแบบสิ้นมาประยุกต์ใช้กับอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่การผลิต เช่น งานวิจัยของ Amusawi ได้นำแนวคิดแบบสิ้นไปประยุกต์ใช้เพื่อจะลดความสูญเปล่าทั้ง 7 ในอุตสาหกรรมโรงพยาบาลที่ประเทศอิหร่าน ผลปรากฏว่า การนำแนวคิดแบบสิ้นไปใช้ ทำให้เวลาในการดำเนินงาน ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในกระบวนการ โดยการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสิ้นจะแตกต่างจากอุตสาหกรรมการผลิตโดยสิ้นเชิง (Amusawi et al., 2019) จะเห็นได้ว่ามีใช้แต่เพียงอุตสาหกรรมการผลิตเพียงอย่างเดียวที่สามารถนำแนวคิดแบบสิ้นมาปรับใช้ในกระบวนการบัญชีได้ อุตสาหกรรมอื่นๆ ก็สามารถนำมาปรับใช้ในกระบวนการได้เช่นกัน ทั้งนี้พบความสัมพันธ์ที่ขัดแย้งกันในเรื่องผลกระทบของประเภทธุรกิจต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ของกิจการและผลการดำเนินงาน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสร้างสมมติฐานนี้ขึ้นเพื่อศึกษาผลกระทบของทั้ง 3 ตัวแปรนี้

H₂: ประเภทของอุตสาหกรรมมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของการบัญชีแบบสิ้นและความยั่งยืนของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย

กรอบแนวคิดงานวิจัย

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดงานวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการทำวิจัยครั้งนี้จะใช้การศึกษาวิจัย คือ จะเริ่มต้นศึกษาปัญหา เก็บรวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วจึงยืนยันผลลัพธ์ด้วยเชิงปริมาณ โดยได้แบ่งการนำเสนอในส่วนนี้ออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
3. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การวัดค่าของตัวแปร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 557 บริษัท ซึ่งเป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2565 ยกเว้นบริษัทในอุตสาหกรรมการเงินเนื่องจากมีกระบวนการทางการเงินและธุรกรรมที่ซับซ้อนมากกว่าอุตสาหกรรมอื่นและมีโครงสร้างและมีลักษณะเฉพาะ (Yiu et al., 2007) ยกเว้นบริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน และยกเว้นกองทุนรวม อสังหาริมทรัพย์และกองทรัสต์เพื่อการลงทุนในอสังหาริมทรัพย์ โดยจะมีวิธีคำนวณประชากรดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 แสดงการคำนวณประชากร

ลักษณะบริษัท	จำนวนประชากร
1. บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ข้อมูล ณ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2565)	690
2. หัก ธุรกิจการเงิน	(70)
3. หัก บริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน	(3)
4. หัก กองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์และกองทรัสต์เพื่อการลงทุน ในอสังหาริมทรัพย์	(60)
รวมประชากรที่ใช้ในการศึกษา	557

ทั้งนี้ได้แบ่งประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตและกลุ่มที่ไม่ใช่ อุตสาหกรรมการผลิต จากการหาข้อมูลจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ 30 เมษายน พ.ศ. 2565 พบว่า บริษัทจดทะเบียนที่อยู่ในกลุ่มที่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตมีจำนวน 304 บริษัท ส่วนบริษัทที่อยู่ในกลุ่มที่ไม่ใช่อุตสาหกรรมการผลิตมีจำนวน 253 บริษัท (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างจะคำนวณจากสูตร Yamane (1970) ดังต่อไปนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยที่

n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{557}{1 + 557(0.05)^2}$$

$$n = 233$$

ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% จากการคำนวณจะได้กลุ่มตัวอย่าง 233 บริษัท เพื่อให้กลุ่มตัวอย่ำนั้นเป็นตัวแทนที่ดี ของกลุ่มประชากร และผู้จะให้ข้อมูลสำคัญในเรื่องที่ผู้วิจัยสนใจคือผู้บริหารระดับกลางหรือระดับสูงด้านบัญชีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เนื่องจากผู้บริหารระดับกลางและระดับสูงจะทราบถึงข้อมูลของกิจการเชิงลึก และครอบคลุมทั้งองค์กร (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2564) ซึ่งจะทำให้การเก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด เนื่องจากการเพื่อข้อมูลผิดพลาด โดยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการบัญชีแบบสิ้นจะใช้แบบสอบถาม ซึ่งจะส่งแบบสอบถามจำนวน 557 ชุด ไปยังบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยการเก็บข้อมูลจะมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยได้สำรวจข้อมูลบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ทั้ง 557 บริษัท แบ่งออกเป็น 23 หมวดธุรกิจ เนื่องจากไม่นำหมวดธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์ หมวดธนาคาร และหมวดประกันภัยและประกันชีวิต มาวิเคราะห์ ซึ่งทำการเก็บข้อมูลทั้งประชากร 557 บริษัท โดยการโทรนัดหมายเพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารระดับสูงทางการเงินหรือผู้จัดการทางบัญชีเพื่อตอบแบบสอบถามทางโทรศัพท์ ทั้งนี้มีบริษัทที่ให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้นมีจำนวน 114 บริษัท หรือร้อยละ 20.47 ของจำนวนประชากรซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Aaker, Kummar & Day (2001) ที่ว่าอัตราการตอบกลับควรเป็นอย่างน้อยร้อยละ 20 จะถือว่าเป็นจำนวนที่ยอมรับได้ ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นผู้จัดการด้านบัญชี โดยรายละเอียดของหมวดธุรกิจ แสดงรายละเอียดในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 แสดงรายละเอียดหมวดธุรกิจของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับ	หมวดหมู่	ประเภทอุตสาหกรรม	สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์	จำนวน
1	กระดาษและวัสดุการพิมพ์	อุตสาหกรรมการผลิต	1	1
2	การท่องเที่ยวและสันทนาการ	มิใช่อุตสาหกรรมการผลิต	0	15
3	การแพทย์	มิใช่อุตสาหกรรมการผลิต	0	23
4	ขนส่งและโลจิสติกส์	มิใช่อุตสาหกรรมการผลิต	0	28
5	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน	อุตสาหกรรมการผลิต	1	12
6	ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์	อุตสาหกรรมการผลิต	1	13
7	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	อุตสาหกรรมการผลิต	1	8
8	เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	มิใช่อุตสาหกรรมการผลิต	0	35
9	ธุรกิจการเกษตร	อุตสาหกรรมการผลิต	1	13
10	บรรจุภัณฑ์	อุตสาหกรรมการผลิต	1	21
11	บริการเฉพาะกิจ	มิใช่อุตสาหกรรมการผลิต	0	7
12	บริการรับเหมาก่อสร้าง	มิใช่อุตสาหกรรมการผลิต	0	28
13	ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	อุตสาหกรรมการผลิต	1	14
14	พลังงานและสาธารณูปโภค	อุตสาหกรรมการผลิต	1	69
15	พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	มิใช่อุตสาหกรรมการผลิต	0	59
16	พาณิชย์	มิใช่อุตสาหกรรมการผลิต	0	33
17	แฟชั่น	อุตสาหกรรมการผลิต	1	19
18	ยานยนต์	อุตสาหกรรมการผลิต	1	21
19	วัสดุก่อสร้าง	อุตสาหกรรมการผลิต	1	20
20	วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	อุตสาหกรรมการผลิต	1	15
21	สื่อและสิ่งพิมพ์	มิใช่อุตสาหกรรมการผลิต	0	25
22	เหล็กและผลิตภัณฑ์โลหะ	อุตสาหกรรมการผลิต	1	23
23	อาหารและเครื่องดื่ม	อุตสาหกรรมการผลิต	1	55

ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูล

ในการเก็บข้อมูลงานวิจัยจะแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ตัวแปรการบัญชีแบบสิ้นซึ่งในเนื้อหาทางการบัญชีแบบสิ้นจะใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารระดับกลางหรือระดับสูงด้านบัญชีของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ทั้งนี้การสร้างเครื่องมือแบบสอบถามที่ใช้ในงานวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดตัวแปรและคำนิยามเชิงปฏิบัติการที่ใช้ในงานวิจัยขั้นนี้

ขั้นที่ 2 สร้างข้อคำถามตามคำนิยามเชิงปฏิบัติการและนำแบบสอบถามนั้นมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมกับบริบทและกลุ่มตัวอย่างหลังจากนั้นได้ทำการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับการวิเคราะห์และบริบทแล้ว ได้ทำการเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมเพื่อตรวจสอบและขอคำแนะนำ รวมถึงตรวจสอบเนื้อหาของข้อคำถามและนำมาปรับปรุงข้อแก้ไขเพื่อจัดทำแบบสอบถามฉบับร่าง

ขั้นที่ 3 นำแบบสอบถามฉบับร่าง แบบประเมิน พร้อมทั้งเค้าโครงคชภูมินิพนธ์ให้แก่ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรง ซึ่งผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชี (รายชื่อผู้เชี่ยวชาญถูกนำเสนอไว้ในภาคผนวก ฉ)

ขั้นที่ 4 เมื่อผู้เชี่ยวชาญส่งแบบประเมินกลับมาพร้อมทั้งแนวทางแก้ไขแบบสอบถามผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขแบบถามตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำตามภาคผนวก จ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ตัวแปรความยั่งยืน โดยจะเก็บข้อมูลจากรายงานความยั่งยืนที่จัดทำตามหลักสากล Global Reporting Initiative (GRI) เป็นรายงานที่เผยแพร่เกี่ยวกับผลกระทบขององค์กรต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้การสร้างเครื่องมือกระดาษทำการ (Working Paper) ที่ใช้ในงานวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 สืบหาข้อมูลทุติยภูมิประชากร คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง อุตสาหกรรมทรัพยากร อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ยกเว้น อุตสาหกรรมการเงิน

ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจและอ่านรายงานขั้นตอนการจัดทำรายงานความยั่งยืนเพื่อศึกษาว่าการที่กิจการจะเกิดความยั่งยืนได้ หัวข้อใดหรือหรือสาระสำคัญไหนที่กิจการควรให้ความสนใจ เช่น

เป้าหมายของความยั่งยืนที่กิจการควรคำนึงถึงต้องเกี่ยวข้องกับการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานด้วย มิใช่แค่พัฒนาทางด้านธุรกิจและเติบโตทางการเงินเพียงเท่านั้น

ขั้นที่ 3 นำสาระสำคัญที่ได้จากการกลั่นกรองข้อมูลในการจัดทำรายงานความยั่งยืนมาจัดทำในรูปแบบกระดาษทำการโดยมีสาระสำคัญ ในรายงานความยั่งยืนที่ครบถ้วนตามภาคผนวก ค

เครื่องมือใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสินจะสร้างแบบสอบถามขึ้นจากกรอบแนวความคิดในการวิจัย จากทฤษฎี การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและตัวแปรในการวิจัย โดยที่จะมีส่วนประกอบของแบบสอบถามดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลของกิจการ โดยจะมีชื่อของกิจการ ประเภทอุตสาหกรรม และตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นมาตราการประมาณค่า (Rating Scale) เป็นข้อคำถามเพื่อสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสินกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กร โดยจะมีการวัดระดับ 5 - 0

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะต่างๆ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลตัวแปรความยั่งยืนจะเก็บข้อมูลจากรายงานความยั่งยืนที่จัดทำตามหลักสากล Global Reporting Initiative (GRI) เป็นรายงานที่เผยแพร่เกี่ยวกับผลกระทบขององค์กรต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะประเมินผลแบบการให้คะแนน โดยจะจัดทำในรูปแบบของกระดาษทำการ (Working Paper) ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ 4 หัวข้อหลัก และ 9 หัวข้อย่อย ด้านสังคม 4 หัวข้อหลัก และ 45 หัวข้อย่อย และด้านสิ่งแวดล้อม 12 หัวข้อหลัก 34 หัวข้อย่อย รวมทั้งสิ้น 88 หัวข้อย่อย คิดเป็น 88 คะแนน โดยประยุกต์ใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลของ สุมาลี หดคำ (2559) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ

ให้ 0 คะแนน เมื่อกิจการไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์

ให้ 1 คะแนน เมื่อบริษัทมีการปฏิบัติตามเกณฑ์

หลังจากนั้นจะแปลงคะแนนให้เป็นเปอร์เซ็นต์ดังนี้

$$\text{เปอร์เซ็นต์ (\%)} = \frac{\text{คะแนน} \times 100}{88}$$

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

1.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของเนื้อหา (Item-Objective Congruence) ของแบบสอบถามและแบบสำรวจรายการของตัวแปรการบัญชีแบบสิน โดยจะเลือกผู้เชี่ยวชาญทางด้านบัญชีการเงินจำนวน 3 ท่าน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถาม (IOC) ที่ยอมรับได้ คือ มากกว่า 0.70 (Hair et al., 2010) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญจะประเมินข้อคำถามใน 3 ระดับ คือ สอดคล้อง (1 คะแนน) ไม่แน่ใจ (0 คะแนน) และไม่สอดคล้อง (-1 คะแนน) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการส่งแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน แต่ได้รับการตอบกลับเพียง 2 ท่าน โดยรายละเอียดจะแสดงที่ภาคผนวก ญ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือของตัวแปรความยั่งยืน โดยตัวแปรความยั่งยืนจะเก็บข้อมูลจากรายงานความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ให้ 0 คะแนน เมื่อกิจการไม่ปฏิบัติตามเกณฑ์ ให้ 1 คะแนน เมื่อบริษัทมีการปฏิบัติตามเกณฑ์ จะทดสอบโดยการนำกระดาษทำการหรือ Working Paper ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ลองให้คะแนนการปฏิบัติตามเกณฑ์ของกิจการ หากผู้เชี่ยวชาญให้คะแนนตรงกันจะถือว่าเครื่องมือในการเก็บข้อมูลตัวแปรนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (ปราณี หล้าเบญจสะ, 2559) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้ทำการทดสอบดังภาคผนวก ญ

การวัดค่าของตัวแปร

ซึ่งตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุมดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ความยั่งยืน (Sustainability) โดยจะประกอบไปด้วย มิติด้านเศรษฐกิจ (Economy) มิติด้านสังคม (Social) และมิติด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) จะวัดจากคะแนนการเปิดเผยข้อมูลด้านรายงานความยั่งยืน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ 4 หัวข้อหลัก และ 9 หัวข้อย่อย ด้านสังคม 4 หัวข้อหลัก และ 45 หัวข้อย่อย และด้านสิ่งแวดล้อม 12 หัวข้อหลัก 34 หัวข้อย่อย มีเกณฑ์การให้คะแนนคือ ให้ 0 คะแนน เมื่อบริษัทไม่เปิดเผยข้อมูล ให้ 1 คะแนน เมื่อบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลโดยจะวัดค่าจากเปอร์เซ็นต์

$$\text{เปอร์เซ็นต์ (\%)} = \frac{\text{คะแนน} \times 100}{88}$$

2. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่

2.1 การบัญชีแบบลิน โดยจะประกอบไปด้วย การวิเคราะห์และวัดมูลค่า (Analysis and Measurement) การบันทึกบัญชี (Recording) และการรายงานทางการเงิน (Financial reporting) โดยจะใช้ Likert Scale ระดับ 1-5 เป็นตัววัด

2.2 ตัวแปรกำกับประเภทธุรกิจ (Industry) ซึ่งประกอบไปด้วยอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมที่มีใช้การผลิตจะใช้ตัวแปรหุ่น (0, 1) เป็นตัววัด โดยบริษัทที่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตให้ค่าเป็น 1 ส่วนบริษัทที่มีใช้อุตสาหกรรมการผลิตให้ค่าเป็น 0

3. ตัวแปรควบคุม (Control Variables) จากการทบทวนวรรณกรรมตัวแปรควบคุมในงานวิจัยชิ้นนี้จะประกอบไปด้วย

3.1 ขนาดบริษัท (Firm Size) ขนาดของกิจการทำให้ผู้เกี่ยวข้องทราบถึงความก้าวหน้า ความเติบโต และความสามารถในการแข่งขันของกิจการ เนื่องจากกิจการที่มีขนาดแตกต่างกันการสร้างและใช้กลยุทธ์ของกิจการจะแตกต่างกัน ขนาดของสินทรัพย์และขนาดบริษัทมีความสำคัญและความแตกต่างในการใช้ทรัพยากร มีนักวิจัยพบความแตกต่างระหว่างบริษัทที่มีขนาดแตกต่างกันในการใช้ประโยชน์จากนวัตกรรมเพื่อวางแผนทางความยั่งยืน พบว่า กิจการขนาดใหญ่ที่มีนวัตกรรมที่ก้าวหน้ากว่าจะสามารถวางแผนทางความยั่งยืนที่แข็งแกร่งสามารถสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันได้ดี (Jin et al., 2019) ในทางเดียวกันมีนักวิจัยที่ศึกษากลยุทธ์ของกิจการที่กำลังเคลื่อนตัวออกจากสองขั้ว คือ กิจการที่ขับเคลื่อนด้วยพันธกิจมีขนาดใหญ่กว่าและกิจการที่ขับเคลื่อนด้วยผลการดำเนินงานที่ยั่งยืนแต่มีขนาดเล็กกว่า ผลการวิจัยพบว่า ความแปรผกผันระหว่างขนาดของกิจการและผลการดำเนินงานที่ยั่งยืน เนื่องจากกิจการขนาดใหญ่จะขับเคลื่อนองค์กรด้วยพันธกิจทำให้มองข้ามกลยุทธ์เพื่อความยั่งยืนไป (Howard et al., 2013) ทั้งนี้มีนักวิจัยได้ทำการศึกษาขนาดของกิจการว่ามีผลต่อการดำเนินงานโดยวัดขนาดกิจการจากสินทรัพย์ พบว่าขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับผลการดำเนินงานด้านการเงินของกิจการ เนื่องจากกิจการขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพจากการดำเนินงานด้านการเงินมากกว่า (Orlitzky, 2001) จะเห็นได้ว่าขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เป็นตัวแปรกำกับต่อความยั่งยืน วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมตามแนวคิดของ ดลยา ไชยวงศ์ และคณะ (2019) จากสูตร

$$\text{Firm Size} = \text{Log (TA)}$$

โดยที่ TA = Total Asset

3.2 อายุบริษัท (Firm Age) จากการศึกษาในอดีตพบว่า อายุของบริษัทถือเป็นสมรรถนะหลักอย่างหนึ่ง เป็นรากฐานและความสามารถในการแข่งขันทางการตลาด (De Carolis, 2003; Leonard-Barton, 1992) อายุของกิจการแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์การดำเนินงานของกิจการ กิจการที่มีอายุมากกว่ามักจะมีรายได้เปรียบในการวางกลยุทธ์ พบงานวิจัยว่าอายุบริษัทมีผลกระทบด้านบวกอย่างมีนัยสำคัญกับความยั่งยืนของกิจการ (Dan et al., 2021) ส่วนงานวิจัยของ Orazalin ที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของแนวทางปฏิบัติในการรายงานความยั่งยืนต่อความมั่นคงทางการเงิน พบว่า ภายใต้วัยแปรกำกับลักษณะเฉพาะของบริษัท เช่น ความสามารถทางการเงิน โครงสร้างทางการเงิน ขนาดของบริษัท และอายุของบริษัท เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงิน โดยมีข้อเสนอแนะให้นักลงทุนก่อนลงทุนควรพิจารณาปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ รวมทั้งความสามารถทางการเงิน โครงสร้างทางการเงิน ขนาดของบริษัท และอายุของบริษัทอีกด้วย (Orazalin et al., 2019) จะเห็นได้ว่าอายุของกิจการมีความสัมพันธ์เป็นตัวแปรกำกับต่อความยั่งยืนวัดจากอายุบริษัทตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบันตามแนวคิดของ D'Amato et al. (2020)

3.3 ความเสี่ยงทางการเงิน (Leverage) ความเสี่ยงทางการเงินเป็นสิ่งที่กิจการควรให้ความสำคัญหากมุ่งสู่ความยั่งยืน เนื่องจากหากกิจการมีความเสี่ยงทางการเงินต่ำหรือมีการบริหารความเสี่ยงที่ดีจะแปรผันตรงกับความยั่งยืน (Cardona, 2013) Barnea และคณะกล่าวว่าขนาดและความเสี่ยงทางการเงินของกิจการเป็นตัวแปรควบคุมของการเปิดเผยรายงานทางการเงิน เนื่องจากบริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่านั้นมีผลกระทบจากการดำเนินงานที่ใหญ่ มีทางเลือกในการกู้ยืมมากขึ้น ดังนั้นจึงอาจมีความสามารถเพื่อใช้จ่ายมากขึ้นในกิจกรรมจัดทำรายงานความยั่งยืนหรือ ESG เพื่อให้ได้คะแนนที่สูงขึ้น (Barnea & Rubin, 2010; Miralles-Quirós et al., 2018) อีกทั้งการศึกษาผลกระทบของการรายงานต่อความยั่งยืนตามตัวชี้วัด GRI ในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของนักลงทุน โดยมี อายุบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน กำไรต่อหุ้น ขนาดบริษัท ผลตอบแทนผู้ถือหุ้น ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ และรายได้ต่อหุ้น เป็นตัวแปรควบคุม (Geissdoerfer et al., 2018) จะเห็นได้ว่าความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เป็นตัวแปรกำกับต่อความยั่งยืนวัดจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมตามแนวคิดของ Hussain et al. (2019) ดังสูตร

$$\text{Leverage} = \frac{\text{Total Debt}}{\text{Total Asset}}$$

3.4 ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) ความสามารถในการทำกำไรของกิจการ ทำให้กิจการสามารถพยากรณ์การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของกิจการ (Lo, 2010) ไม่เพียงเท่านั้น ความสามารถในการทำกำไรของกิจการส่งผลต่อผลการดำเนินงานและความสามารถในการแข่งขันของกิจการ ทำให้กิจการทราบถึงความอยู่รอดของกิจการอีกด้วย (Kinasih et al., 2019) หากกิจการมีความสามารถทำกำไรที่สูงจะมีความได้เปรียบในการแข่งขันอย่างยั่งยืนและความมั่นคงของกิจการ ความสามารถในการทำกำไรของกิจการสามารถวัดได้จาก อัตรากำไรขั้นต้น (Gross Profit Margin) อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin) อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) และ อัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) (Maury, 2018) ในงานวิจัยชิ้นนี้จะวัดความสามารถในการทำกำไรจาก ROE ตามแนวคิดของ Markonah (2020) เนื่องจากเป็นอัตราส่วนหนึ่งซึ่งใช้วัดประสิทธิภาพของกิจการและสามารถบอกถึงความได้เปรียบในการแข่งขันของกิจการที่จะนำไปสู่การดำเนินงานอย่างยั่งยืนได้ ดังสูตร

$$ROE = \frac{\text{Net Profit}}{\text{Total Equity}}$$

3.5 การกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) การกำกับดูแลกิจการเป็นหลักการในการปกป้องการลงทุนของผู้ถือหุ้นจากผู้บริหารของกิจการ อย่างไรก็ตาม ในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาการกำกับดูแลกิจการจะครอบคลุมไปถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อตอบสนองต่อความตระหนักของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Naciti et al., 2021) การพัฒนากิจกรรมการกำกับดูแลกิจการที่ถูกต้องจะทำให้กิจการพัฒนาที่ยั่งยืนในระยะยาว การกำกับดูแลกิจการที่ดีจะทำให้ลดช่องว่างระหว่างภายในกับภายนอกองค์กร (Salvioni et al., 2014) การที่กิจการมีการกำกับดูแลกิจการที่ดีคือกิจการมีความรับผิดชอบต่อสังคม ผู้มีส่วนได้เสียมากขึ้น ในทางเดียวกันกิจการควรมีความรับผิดชอบต่อสังคมที่กว้างกว่าผู้มีส่วนได้เสีย นั่นคือกิจการควรมีความรับผิดชอบต่อภายนอกหรือสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน กิจการที่มีความสนใจในการกำกับดูแลกิจการเพิ่มขึ้น ความสนใจด้านความยั่งยืนจะเพิ่มขึ้นไปด้วย เนื่องจากความยั่งยืนไม่เพียงแต่สนใจแค่ผลการดำเนินงานทางการเงินและผู้มีส่วนได้เสียเท่านั้น แต่ยั่งยืนยังสนใจด้านสิ่งแวดล้อมภายนอกอีกด้วย (Aras et al., 2008) มีนักวิจัยได้ทำการศึกษากิจการกำกับดูแลกิจการต่อความยั่งยืนว่า กิจการที่มีการกำกับดูแลกิจการจะมีการบูรณะกับกลยุทธ์ความยั่งยืน ซึ่งกำหนดเป็นกลยุทธ์ระดับองค์กรและเป็นเป้าหมายระยะยาว ควบคู่ไปกับการเพิ่มประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันโดยผสมผสานด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม ในการกำกับดูแลกิจการ (Kocmanová et al., 2011) จะเห็นได้ว่าการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เป็นตัวแปรกำกับต่อความยั่งยืน วัดจากระดับคะแนนการกำกับดูแลกิจการ

ที่ประกาศโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย โดยที่จะวัดค่าตามแนวคิดของ ดลยาไชยวงศ์ (2562) คือ บริษัทที่มีคะแนนการกำกับดูแลที่อยู่ในระดับดีเลิศและดีมากจะให้ค่าเป็น 1 และที่เหลือจะให้ค่าเป็น 0

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น และจากการตั้งสมมติฐาน สามารถสรุปรายละเอียดของตัวแปรอิสระ ตัวแปรตามและตัวแปรควบคุม และทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืน ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 สรุปรายละเอียดของตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุม

ตัวแปร	ทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง	อ้างอิง
ตัวแปรตาม		
ความยั่งยืน		
ตัวแปรอิสระ		
การบัญชีแบบลิ้น	เชิงบวก	Swatdikun et al. (2020) Amusawi et al. (2019) Fullerton et al. (2014) Zhang et al. (2020) Salmana et al. (2020) Allawi et al. (2019) Wu et al. (2016)
ตัวแปรควบคุม		
ขนาดบริษัท	เชิงบวก	Jin et al. (2019) Howard et al. (2013) Orlitzky (2001) ดลยา ไชยวงศ์ (2562)
อายุบริษัท	เชิงบวก	De Carolis (2003) Leonard-Barton (1992) Dan et al. (2021) Orazalin et al. (2019) D'Amato et al. (2020) ดลยา ไชยวงศ์ (2562)

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ตัวแปร	ทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดหวัง	อ้างอิง
ตัวแปรควบคุม (ต่อ)		
ความเสี่ยงทางการเงิน	เชิงลบ	Cardona (2013) Barnea & Rubin (2010) Miralles-Quirós et al. (2018) Geissdoerfer et al. (2018) Hussain et al. (2019) ดลยา ไชยวงศ์ (2562)
ความสามารถในการทำกำไร	เชิงบวก	Lo (2010) Kinasih et al. (2019) Maury (2018) Markonah et al. (2020)
การกำกับดูแลกิจการที่ดี	เชิงบวก	Naciti et al. (2021) Salvioni et al. (2014) Aras et al. (2008) Kocmanová et al. (2011) ดลยา ไชยวงศ์ (2562) กนกวรรณ ศรีทองสุข (2017)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

หัวข้อนี้จะเป็นการอธิบายถึงขั้นตอนและรายละเอียดของเครื่องมือในการวิจัยทั้งแบบสอบถามและกระดาษทำการ ซึ่งวิธีการรวบรวมข้อมูลจะแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

โดยข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสิ้น (ตัวแปรอิสระ) จะเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามซึ่งขั้นแรกผู้วิจัยได้รวบรวมรายชื่อบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทุกอุตสาหกรรม ยกเว้น อุตสาหกรรมการเงิน หลังจากนั้นได้ส่งใบขออนุญาตเก็บข้อมูลแบบสอบถามทางอีเมลล์เพื่อทำการเก็บข้อมูลให้แก่บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลปรากฏว่า ไม่มีบริษัทใดที่ตอบกลับมา ดังนั้นผู้วิจัยจึงโทรไปขออนุญาตบริษัทเพื่อทำการเก็บข้อมูล มีบริษัทที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลเป็นจำนวน 114 บริษัท แต่จะเป็นการเก็บข้อมูลแบบโทรเพื่อทำการ

ตอบข้อถามถามในแบบสอบถาม ทั้งนี้ผู้วิจัยได้รับคำตอบกลับมาครบถ้วนสมบูรณ์ทุกข้อเนื่องจากเป็นการยืนยันและตอบแบบสอบถามทางโทรศัพท์

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

ส่วนตัวแปรความยั่งยืน (ตัวแปรตาม) จะเก็บข้อมูลจากรายงานความยั่งยืนในเว็บไซต์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยใช้กระดาษทำการที่ได้พัฒนามาจาก Global Reporting Initiatives Version 4.1 ส่วนตัวแปรประเภทอุตสาหกรรม (ตัวแปรกำกับ) จะเก็บข้อมูลจากข้อมูลรายการอุตสาหกรรมในเว็บไซต์ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเช่นกัน ทั้งนี้ตัวแปรควบคุมที่ประกอบไปด้วย ขนาดบริษัท อายุบริษัท ความเสี่ยงทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไร และการกำกับดูแลกิจการที่ดี จะเก็บข้อมูลจากงบการเงินของกิจการ รายงานประจำปี และรายงานการกำกับดูแลกิจการ โดยจะมีตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมดังนี้

สมการที่ 1 สมการความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสินต่อความยั่งยืนของกิจการ

$$\text{Sus} = \beta_0 + \beta_1 \text{B_AnaMea}_{it} + \beta_2 \text{B_Rec}_{it} + \beta_3 \text{B_Rep}_{it} + \beta_4 \text{Size}_{it} + \beta_5 \text{Age}_{it} + \beta_6 \text{LEV}_{it} + \beta_7 \text{Profit}_{it} + \beta_8 \text{CG}_{it} + \Sigma$$

สมการที่ 2 คว้าประเภทของธุรกิจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสินกับความยั่งยืนของกิจการ

$$\begin{aligned} \text{Sus} = \text{Sus} = & \beta_0 + \beta_1 \text{B_AnaMea}_{it} + \beta_2 \text{B_Rec}_{it} + \beta_3 \text{B_Rep}_{it} + \beta_4 \text{B_Ind}_{it} + \beta_5 \\ & \text{B_AnaMea}_{it} * \text{B_Ind}_{it} + \beta_6 \text{B_Rec}_{it} * \text{B_Ind}_{it} + \beta_7 \text{B_Rep}_{it} * \text{B_Ind}_{it} + \beta_8 \\ & \text{Size}_{it} + \beta_9 \text{Age}_{it} + \beta_{10} \text{LEV}_{it} + \beta_{11} \text{Profit}_{it} + \beta_{12} \text{CG}_{it} + \Sigma \end{aligned}$$

โดยที่ตัวแปรจะแสดงดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 แสดงชื่อตัวแปรและตัวแปรในสมการโมเดล

ชื่อตัวแปร	ตัวแปร	วิธีในการวัด
Sus	ความยั่งยืน	คะแนนในรายงานความยั่งยืน
B_Ind _{it}	ประเภทอุตสาหกรรม	ตัวแปรหุ่น (0, 1) เป็นตัววัดโดยบริษัทที่เป็นอุตสาหกรรม การผลิตให้ค่าเป็น 1 ส่วนบริษัทที่มีใช้อุตสาหกรรมการผลิต จะให้ค่าเป็น 0
B_AnaMea _{it}	การวิเคราะห์และวัดมูลค่า	การประยุกต์ใช้การบัญชีแบบสิน 1 ถึง 5 คะแนน
B_ReC _{it}	การบันทึกบัญชี	การประยุกต์ใช้การบัญชีแบบสิน 1 ถึง 5 คะแนน
B_Rep _{it}	การรายงานทางการเงิน	การประยุกต์ใช้การบัญชีแบบสิน 1 ถึง 5 คะแนน
Size _{it}	ขนาดบริษัท	วัดจากค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม
Age _{it}	อายุบริษัท	วัดจากอายุบริษัทตั้งแต่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยจนถึงปัจจุบัน
LEV _{it}	ความเสี่ยงทางการเงิน	วัดจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวม
Profit _{it}	ความสามารถในการทำกำไร	วัดจาก ROE
CG _{it}	การกำกับดูแลกิจการที่ดี	วัดจากบริษัทที่มีคะแนนการกำกับดูแลที่อยู่ในระดับดีเลิศ และดีมากจะให้ค่าเป็น 1 และที่เหลือจะให้ค่าเป็น 0

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้น (ในมิติการนำแนวคิดแบบลิ้นมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการบัญชี) กับความยั่งยืนในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรกำกับ จากหัวข้อที่แล้วได้กล่าวถึงวิธีการเก็บข้อมูลและตัวแปร เนื้อหาของหัวข้อนี้จะกล่าวถึงสถิติที่ใช้ในการวิจัยชิ้นนี้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) และตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) จะแสดงรายละเอียดดังนี้

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงการตรวจสอบขั้นแรกของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรม SPSS เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปร เพื่อให้ทราบถึงลักษณะการแจกแจง และการกระจายตัวของตัวแปร โดยค่าสถิติที่จะใช้ตรวจสอบเบื้องต้น คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบความเบ้ (Skewness) และความโด่ง (Kurtosis) การวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะแสดงในภาคผนวก ก

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

เพื่อให้การนำเสนอข้อมูลและทำความเข้าใจผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดสัญลักษณ์และความหมายเพื่อใช้แทนตัวแปรและสถิติต่างๆ เพื่อการนำเสนอข้อมูล แสดงดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับสัญลักษณ์และความหมายของตัวแปรและสถิติที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล

สัญลักษณ์	ความหมาย
\bar{x}	ค่าเฉลี่ย
S.D.	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
CV	สัมประสิทธิ์การกระจาย
N	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
χ^2	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติไค-สแควร์

ตารางที่ 13 (ต่อ)

สัญลักษณ์	ความหมาย
Size	ขนาดบริษัท
Age	อายุบริษัท
LEV	ความเสี่ยงทางการเงิน
Profit	ความสามารถในการทำกำไร
CG	การกำกับดูแลกิจการที่ดี
Sus	ความยั่งยืน
Ind	ประเภทอุตสาหกรรม
Ana	การวิเคราะห์และวัดมูลค่า
Rec	การบันทึกบัญชี
Rep	การรายงานทางการเงิน
Mod_Ana, ModX ₁	ตัวแปรกำกับของการวิเคราะห์และวัดมูลค่า
Mod_Rec, ModX ₂	ตัวแปรกำกับของการบันทึกบัญชี
Mod_Rep, ModX ₃	ตัวแปรกำกับของการรายงานทางการเงิน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบัญชีแบบสิ้น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านการบันทึกบัญชี และด้านการรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จำนวน 114 บริษัท จากนั้นจึงนำวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาโดยโปรแกรม SPSS สามารถอธิบายถึงลักษณะของประชากรได้ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 การแจกแจงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามและประเภทอุตสาหกรรม

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี (Accounting Director)	-	-
ผู้จัดการแผนกบัญชี (Accounting Manager)	114	100
อื่นๆ	-	-
รวม	114	100

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นผู้จัดการแผนกบัญชีหรือ Accounting Manager ในบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ตารางที่ 15 สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2565

	รวม			อุตสาหกรรมการผลิต			อุตสาหกรรมที่มีใช้การผลิต					
	ค่าเฉลี่ย	%	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	%	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	%	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	จำนวน
ด้านเศรษฐกิจ	5.86	65.11	1.08	114	5.92	65.78	1.14	66	5.77	64.11	0.99	48
ด้านสังคม	23.43	52.07	5.64	114	23.56	52.36	5.59	66	23.25	51.67	5.76	48
ด้านสิ่งแวดล้อม	13.89	40.85	4.84	114	15.12	44.47	4.32	66	12.19	35.85	5.05	48
รวม	43.18	49.07		114	44.60	50.68		66	41.21	46.83		48

จากตารางที่ 15 ผลการศึกษาพบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีข้อมูลรายงานความยั่งยืนคะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 43.18 คะแนน จากคะแนนเต็ม 88 คะแนน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 49.07 ของคะแนนเต็ม โดยภาพรวมบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจมากที่สุดเฉลี่ยเป็น 5.86 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 65.11 ของคะแนนด้านเศรษฐกิจ ตามมาด้วยด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 23.43 และ 13.89 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 52.07 และ 40.85 ของคะแนนด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่าเมื่อพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่ามีการกระจายของคะแนนการเปิดเผยรายงานความยั่งยืนด้านสังคมสูงเนื่องจากข้อมูลมีค่าแตกต่างกันสูง ในทางกลับกันคะแนนความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจมีการกระจายของคะแนนที่ต่ำข้อมูลมีการเกาะกลุ่มกันมากกว่า และหากแยกประเภทอุตสาหกรรมเป็นอุตสาหกรรมการผลิตและอุตสาหกรรมที่มีใช้การผลิต จะเห็นได้ว่าอุตสาหกรรมการผลิตมีคะแนนรวมเฉลี่ยในการเปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าอุตสาหกรรมที่มีใช้การผลิต

ในส่วนนี้จะกล่าวถึงการแจกแจงข้อมูลของการบัญชีแบบสิ้น ในการแจกแจงข้อมูลของการบัญชีแบบสิ้นนั้น ผู้วิจัยจะแบ่งส่วนประกอบการบัญชีแบบสิ้นเป็น 3 หัวข้อหลัก ได้แก่ ด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านการบันทึกบัญชี และด้านรายงานทางการเงิน ทั้งนี้จะมีหัวข้อย่อยสำหรับการวิเคราะห์และแจกแจงข้อมูลตามการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสิ้นเพื่อจัดการความสูญเปล่า (Waste) ในแต่ละกระบวนการ ซึ่งการจัดการความสูญเปล่าในกระบวนการบัญชี ประกอบด้วย การจัดการความสูญเปล่าด้านความผิดพลาด การจัดการความสูญเปล่าด้านกระบวนการส่วนเกิน การจัดการความสูญเปล่าด้านการรอคอย การจัดการความสูญเปล่าจากการในวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ และการจัดการด้านความสูญเปล่าจากการใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ การแจกแจงทางด้านสถิติของการบัญชีแบบสิ้นในด้านต่างๆ ในภาพรวมจะแสดงได้ดังตารางที่ 16 ส่วนระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสิ้นในกระบวนการบัญชีของกิจการจะแสดงรายละเอียดในภาคผนวก ข

ตารางที่ 16 การแจกแจงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสิ้นด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่าภาพรวม

สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสิ้นด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่าภาพรวม					
	จำนวน	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความผิดพลาด	114	1.25	5.00	4.00	0.57
กระบวนการส่วนเกิน	114	1.00	5.00	3.98	0.68
วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ	114	2.00	5.00	4.12	0.75
การรอคอย	114	1.50	5.00	3.93	0.74
การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ	114	1.00	5.00	4.06	0.79
จำนวน	114				

จากตารางที่ 16 แสดงสถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสิ้นด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่าพบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีการจัดการความสูญเปล่าจากการใช้วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่ามากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.12 ตามมาด้วยการจัดการความสูญเปล่าด้านการใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.06 ในทางกลับกันบริษัทที่มีการจัดการความสูญเปล่าด้านการรอคอยน้อยที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 3.93 ทั้งนี้การจัดการความสูญเปล่าด้านความผิดพลาดและกระบวนการส่วนเกิน มีค่าเฉลี่ย 4.00 และ 3.98

ตามลำดับ ตารางถัดไปจะเป็นการแจกแจงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสิ้นด้านการบันทึกบัญชีในภาพรวม

ตารางที่ 17 การแจกแจงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสิ้นด้านการบันทึกบัญชีภาพรวม

สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสิ้นด้านการบันทึกบัญชีภาพรวม

	จำนวน	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความคิดพลาด	114	0.82	4.82	4.00	0.59
กระบวนการส่วนเกิน	114	1.67	5.00	3.97	0.65
วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ	114	2.50	5.00	3.94	0.60
การรอคอย	114	1.50	5.00	3.94	0.61
การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ	114	1.00	5.00	4.00	0.79
จำนวน	114				

ตารางที่ 17 แสดงสถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสิ้นด้านการบันทึกบัญชี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีการจัดการด้านความสูญเปล่า ด้านความคิดพลาดและการใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพมากที่สุดค่าเฉลี่ยคิดเป็น 4.00 ส่วนการจัดการความสูญเปล่าที่น้อยที่สุด คือ การจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์และการรอคอย โดยมีค่าเฉลี่ยเป็น 3.94 ทั้งนี้ค่าเฉลี่ยของการจัดการความสูญเปล่าด้านกระบวนการส่วนเกิน คือ 3.97 ตารางถัดไป จะเป็นการแจกแจงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสิ้นด้านการรายงานทางการเงินในภาพรวม

ตารางที่ 18 การแจกแจงโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสลิ้นด้านการรายงานทางการเงินภาพรวม

สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสลิ้นด้านรายงานทางการเงินภาพรวม					
	จำนวน	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความผิดพลาด	114	1.80	5.00	3.99	0.56
กระบวนการส่วนเกิน	114	1.00	5.00	3.76	0.67
วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ	114	2.33	5.00	4.10	0.56
การรอคอย	114	3.00	5.00	3.51	0.38
จำนวน	114				

ตารางที่ 18 แสดงสถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสลิ้นด้านการรายงานทางการเงิน ค่าเฉลี่ยของการจัดการความสูญเปล่าด้านวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการมีค่ามากที่สุดเท่ากับ 4.10 ตามมาด้วยการจัดการความสูญเปล่าด้านความผิดพลาดและกระบวนการส่วนเกินซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.99 และ 3.76 ส่วนด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการรอคอยมีค่าเท่ากับ 3.51 ตารางถัดไปจะเป็นการแสดงสถิติเชิงพรรณนาของการบัญชีแบบสลิ้นในแต่ละด้าน ซึ่งแบ่งออกเป็นข้อย่อยตามตารางที่ 19

ตารางที่ 19 สถิติเชิงพรรณนาของการบัญชีแบบสลิ้นด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่าในแต่ละข้อย่อย

ด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า					
	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
1. ความผิดพลาด (Defect)					
กิจการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมในการคำนวณและวัดมูลค่าทางการบัญชี เช่น การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือด้วยราคาทุน หรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับเป็นต้น เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการวัดมูลค่า	1	5	4.12	0.72	
กิจการมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากความผิดพลาดเนื่องจากวัดมูลค่ารายการบัญชีผิดระหว่างมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาด	0	5	4.03	0.79	
กิจการมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการรับรู้ดอกเบี้ยผิดพลาดไม่เป็นไปตามมาตรฐานรายการทางการเงิน	2	5	4.04	0.733	
กิจการมีการจัดทำแผนผังการไหลของงานหรือแผนวิเคราะห์รายการค้าเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการวิเคราะห์และวัดมูลค่าผิด	0	5	3.83	0.75	

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า				
	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)				
มีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูล สามารถทำงานร่วมกันในไฟล์เดียวเพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนที่ต้องส่งไฟล์และดาวน์โหลดเครื่องหลายครั้ง	1	5	3.91	0.77
กิจการมีการใช้การจัดการด้วยการมองเห็นโดยการลิสต์รายการงานทั้งหมดออกมาเพื่อดูว่าแต่ละคนในแผนกมีงานอะไรบ้าง ช่วยให้พนักงานเห็นภาพรวมของงานทั้งหมด และสามารถหาจุดบกพร่องต่างๆ ของงานได้	1	5	4.04	0.76
3. วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ (Supply)				
กิจการมีการประยุกต์ใช้เครื่องมือ 5ส หรือ เครื่องมืออื่นๆ ในการจัดระเบียบเอกสาร แก้ไขปัญหาเอกสารทางการบัญชีมากมายที่รอการลงนาม	2	5	4.12	0.75
4. การรอคอย (Waiting)				
กิจการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีช่วยสื่อสารในการแก้ไขปัญหาการรอคอยข้อมูลข่าวสารจากแผนกก่อนหน้า	1	5	3.98	0.88
กิจการมีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาการรอคอยเอกสารจากแผนกก่อนหน้า	2	5	3.88	0.75
5. การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)				
กิจการมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การกำหนดภาระงานให้ชัดเจน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ	1	5	4.06	0.79

การบัญชีแบบสินด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านการบันทึกบัญชี และด้านการรายงานทางการเงินจะแจกแจงข้อมูลตามข้อคำถามในการใช้แนวคิดแบบสินเพื่อจัดการความสูญเปล่า (Waste) ในแต่ละด้านหลัก ไม่ว่าจะเป็นการจัดการความสูญเปล่าด้านความผิดพลาด การจัดการความสูญเปล่าด้านกระบวนการส่วนเกิน การจัดการความสูญเปล่าด้านการรอคอย การจัดการความสูญเปล่าจากใช้วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ และการจัดการด้านความสูญเปล่าจากการใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ และจากการวิเคราะห์แบบสอบถามแต่ละข้อคำถามพบว่า การจัดการความสูญเปล่าด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่าที่สูงสุดจะเป็นการจัดการด้านความผิดพลาดในเรื่องการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการคำนวณและวัดมูลค่าทางการบัญชีและเรื่อง การใช้เครื่องมือ 5ส หรือ เครื่องมืออื่นๆ ในการจัด

ระเบียบเอกสารแก้ไขปัญหาเอกสารทางการบัญชีมากมายที่รอการลงนาม (Mean = 4.12) ตามมาด้วยเรื่องการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน (Mean = 4.06) ส่วนด้านที่น้อยที่สุดจะเป็นการจัดการด้านความผิดพลาดเช่นกันในเรื่องของการจัดทำแผนผังการไหลของงานหรือแผนวิเคราะห์รายการค้าเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการวิเคราะห์และวัดมูลค่าผิด (Mean=3.83)

ตารางที่ 20 สถิติเชิงพรรณนาของการบัญชีแบบสลับด้านการบันทึกบัญชีในแต่ละข้อย่อย

	ด้านการบันทึกบัญชี			
	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ความผิดพลาด (Defect)				
กิจการมีการวิเคราะห์ธุรกรรมและเหตุการณ์ทางธุรกิจก่อนการบันทึกบัญชี เพื่อป้องกันการจัดประเภทของรายการทางบัญชี และการบันทึกบัญชีผิดพลาด	1	5	4.09	0.85
โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบป้องกันมิให้บันทึกด้านเดบิตและเครดิตผิดพลาด ทั้งสองด้านของรายการต้องมีค่าเท่ากันเสมอ	2	5	3.96	0.80
กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อมีการกรอกข้อมูลทางการเงินที่ผิดพลาดหรือซ้ำซาก	0	5	4.03	0.92
โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบตรวจตัดยอดรายการเพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ตรงตามงวด	1	5	3.90	0.75
โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบทดสอบการคำนวณเพื่อป้องกันยอดคงเหลือผิดพลาด	1	5	4.19	0.74
กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีแทนระบบ manual เพื่อลดความผิดพลาดในการทำฝั่งทางเดินระบบบัญชี	1	5	3.89	0.77
โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบสอบทานการบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้างหรือตามหลักการบัญชีที่รับรอง	0	5	4.01	0.88
กิจการมีการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการตรวจสอบเอกสารทางการเงินเพื่อป้องกันปัญหาเอกสารทางการบัญชีที่มีข้อมูลไม่ถูกต้องครบถ้วน	0	5	3.97	0.89
กิจการมีการอบรมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันปัญหาการบันทึกบัญชีและการปรับปรุงรายการบัญชีที่ผิดพลาด	1	5	4.08	0.75
กิจการมีระบบการตรวจสอบฟิลด์ที่ขาดข้อมูล (Missing Data Check) เพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ครบถ้วนและถูกต้อง	1	5	3.96	0.77
กิจการมีโปรแกรมตรวจสอบใบกำกับภาษีหรือเอกสารเพื่อป้องกันปัญหาเอกสารไม่สมบูรณ์ในการบันทึกบัญชี	1	5	3.88	0.80

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ด้านการบันทึกบัญชี				
	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)				
กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารทางการบัญชีที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น	1	5	4.09	0.79
กิจการใช้เทคโนโลยีในการช่วยลดกระบวนการส่วนเกิน เช่น การใช้รหัสในไฟล์เอกสารเพื่อไม่ให้เกิดการอนุมัติที่ซ้ำซ้อน ไฟล์เอกสารจะวิ่งไปหาผู้อนุมัติอัตโนมัติ หรือการใช้ระบบสแกนนิ้วเข้าออก เป็นต้น	2	5	3.91	0.80
กิจการมีการใช้โปรแกรมบันทึกสมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันรับเงิน สมุดรายวันจ่ายเงิน สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปทันที เพื่อลดกระบวนการทำงานซ้ำซ้อน	2	5	3.91	0.78
3. วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ (Supply)				
กิจการมีการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อเก็บหลักฐานและเอกสารการบันทึกบัญชี	1	5	3.84	0.75
มีการบันทึกบัญชีในโปรแกรมทางการบัญชีเพื่อหลีกเลี่ยงการบันทึกบัญชีในกระดาษหรือฮาร์ดไฟล์	3	5	4.04	0.69
4. การรอคอย (Waiting)				
กิจการมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดเวลารอคอยเอกสารเพื่อบันทึกบัญชีจากฝ่ายขายและฝ่ายจัดซื้อ	2	5	3.99	0.76
มีการจัดทำแผนการไหลของงาน หรือ workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติใบสำคัญรับ ใบสำคัญจ่าย และเอกสารสำคัญอื่น ๆ	1	5	3.89	0.73
5. การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)				
กิจการมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การกำหนดภาระงานให้ชัดเจน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม	1	5	4.00	0.79

จากตารางที่ 20 ด้านการบันทึกบัญชีมีการจัดการด้านความสูญเสียด้านความผิดพลาดในเรื่องของการใช้โปรแกรมบัญชีมากที่สุด (Mean=4.19) ถัดมาจะเป็นด้านความผิดพลาดในเรื่องของการวิเคราะห์ธุรกรรมและเหตุการณ์ทางธุรกิจก่อนการบันทึกบัญชี เท่ากับด้านกระบวนการส่วนเกินในเรื่องของการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารทางการบัญชีที่มากเกินไป

(Mean=4.09) ในทางกลับกันด้านการบันทึกบัญชีกิจการมีการจัดการความสูญเปล่าจากการใช้วัสดุ อุปกรณ์น้อยที่สุดในเรื่องจัดการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อเก็บหลักฐานและเอกสารการบันทึกบัญชี (Mean=3.84)

ตารางที่ 21 สถิติเชิงพรรณนาของการบัญชีแบบสินด้านการรายงานทางการเงินในแต่ละข้อย่อย

	ด้านการรายงานทางการเงิน			
	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ความผิดพลาด (Defect)				
กิจการมีการเชื่อมโยงข้อมูลภายในองค์กรแบบเรียลไทม์เพื่อป้องกันการดึงข้อมูลเพื่อจัดทำงบทดลองผิดพลาดในกระบวนการรายงานทางการเงิน	0	5	4.01	0.88
กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อได้มีการกรอกข้อมูลทางการเงินที่จำเป็นและสำคัญ	0	5	3.97	0.89
กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อถึงวันสิ้นรอบทางบัญชีถึงรายการทางบัญชีที่ต้องทำการปรับปรุง เช่น รายการคงค้าง รายการล่วงหน้า วัสดุใช้ไป หนี้สงสัยจะสูญ หรือค่าเสื่อมราคา เป็นต้น	1	5	4.09	0.75
กิจการมีการใช้ตัวเลขจับคู่ (Visual Control) เพื่อจับคู่เอกสารประกอบการลงบัญชีและรายการบันทึกบัญชี แก้ไขปัญหาการไม่มีเอกสารประกอบการลงบัญชี	1	5	3.96	0.77
กิจการมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหา การแสดงรายการในงบการเงินไม่สอดคล้องกัน/ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และการแสดงรายงานในงบการเงินไม่ตรงกับบัญชี	1	5	3.88	0.8
2. กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)				
กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น	1	5	4.09	0.79
3. วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ (Supply)				
กิจการใช้โปรแกรมบัญชีที่ช่วยให้จัดการเอกสารจำนวนมากได้ง่าย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร	2	5	3.91	0.8
กิจการมีการจัดเก็บรายงานทางการเงินผ่านระบบคลาวด์ที่ล้ำสมัย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร	2	5	3.91	0.78

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ด้านการรายงานทางการเงิน				
	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ (Supply) (ต่อ)				
กิจการมีการใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษ เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร	1	5	3.84	0.75
4. การรอคอย (Waiting)				
กิจการมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดเวลารอคอยรายการบันทึกบัญชี/ปรับปรุงบัญชีจากฝ่ายบันทึกบัญชี	3	5	4.04	0.69
มีการจัดทำแผนการไหลของงาน หรือ Workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติการปรับปรุงบัญชีหรือรอคอยบททดลองหลังการปรับปรุง	2	5	3.99	0.76

ทั้งนี้ตามตารางสถิติเชิงพรรณนาของการบัญชีแบบลิ้นด้านการรายงานทางการเงินมีการจัดการความสูญเสียในด้านความผิดพลาดเรื่องโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อถึงวันสิ้นรอบทางบัญชีถึงรายการทางบัญชีที่ต้องทำการปรับปรุง และการจัดการความสูญเสียด้านกระบวนการส่วนเกินมากที่สุด (Mean=4.09) ในเรื่องของโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อถึงวันสิ้นรอบทางบัญชีและกิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารที่มากเกินไป ส่วนการจัดการความสูญเสียจากใช้วัสดุอุปกรณ์มีค่าน้อยที่สุด ในเรื่องของการใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษ (Mean=3.84)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบลิ้นในมิติการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลิ้นในกระบวนการบัญชีแล้ว ในแบบสอบถามยังมีข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับอุปสรรคปัญหาหรือข้อเสนอแนะของการที่กิจการนำแนวคิดแบบลิ้นไปใช้ในระบบบัญชี ซึ่งประเด็นหลักของการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลิ้นเข้ากับระบบบัญชีจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 พนักงานยังไม่มีความพร้อมหรือความรู้ในด้านนี้มากพอ เนื่องจากระบบมีการแสดงข้อมูลแบบเรียลไทม์ แม่นยำ รวดเร็ว ซึ่งไม่สอดคล้องกับการพัฒนาของบุคลากร การเรียนรู้ของพนักงานในระบบที่ใหม่อาจมองว่าเพิ่มภาระให้พนักงาน จึงทำให้การร่วมมือของพนักงานเป็นไปในทิศทางที่ไม่ดีเท่าที่ควร อาจทำให้การวางแผนผิดพลาดได้เนื่องด้วยระบบที่ใหม่และพนักงานไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

ประเด็นที่ 2 เกิดต้นทุนทั้งเวลาและตัวเงิน หากต้องการให้ระบบบัญชีของกิจการเป็นแบบเรียลไทม์ หรือทันเวลาจะต้องใช้ต้นทุนที่สูง เนื่องจากจะมีต้นทุนในการติดตั้งระบบ ต้นทุนในการเรียนรู้ของพนักงาน และหากกิจการใช้ระบบแบบไม่มีประสิทธิภาพและไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานจะทำให้เกิดการสิ้นเปลืองอีกด้วย

ประเด็นที่ 3 ควรสามารถประยุกต์ใช้กับภายนอกกิจการได้ด้วย เนื่องจากแนวคิดแบบสลินเป็นการจัดการกระบวนการภายในกิจการ หากกิจการสามารถทำได้ก็จะทำให้ลดการสูญเสียที่เกิดขึ้นภายในกระบวนการ ดังนั้นกิจการจึงมีความต้องการที่จะประยุกต์แนวคิดนี้เพื่อลดความสูญเสียเปล่าทั้งห่วงโซ่อุปทาน

จากหัวข้อนี้ที่กล่าวถึงสถิติเชิงพรรณนาและข้อเสนอแนะของบัญชีแบบสลิน หัวข้อถัดไปจะกล่าวถึงสถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรควบคุม ได้แก่ อายุกิจการ ขนาดของกิจการ การกำกับดูแลกิจการที่ดี ความเสี่ยงทางการเงิน และความสามารถในการทำกำไร ดังแสดงตารางที่ 22

ตารางที่ 22 แสดงสถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรควบคุม

สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรควบคุม					
	จำนวน	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
อายุกิจการ	114	5.00	166.00	34.86	19.03
ขนาดกิจการ	114	8.56	12.83	9.81	0.71
การควบคุมภายในที่ดี	114	0.00	1.00	0.60	0.49
ความเสี่ยงทางการเงิน	114	0.00	0.82	0.41	0.20
ความสามารถในการทำกำไร	114	0.71	4.18	0.08	0.42
รวม	114				

ตารางที่ 22 แสดงสถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลตัวแปรควบคุม พบว่าอายุบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีอายุตั้งแต่ 5 ปี ถึง 166 ปี วัดจากอายุบริษัทตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน โดยมีค่าเฉลี่ย 34.86 ปี มีค่าความผันผวนหรือส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูง (S.D.=19.03) แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีช่วงที่กว้าง ส่วนขนาดบริษัทวัดจากค่าค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมเพื่อให้ข้อมูลมีความราบเรียบและไม่แตกต่างกับตัวแปรตัวอื่นมากนัก ดังนั้นตัวแปรขนาดบริษัท การกำกับดูแลกิจการที่ดี ความเสี่ยงทางการเงิน และความสามารถในการทำกำไร จึงมีค่าความผันผวนไม่มากนัก ซึ่งตัวแปรการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะวัดจากคะแนนการกำกับดูแลกิจการ โดยมีค่าต่ำสุด 0 และค่าสูงสุด 1 เนื่องจากเป็นตัวแปรหุ่น ความเสี่ยงทางการเงินวัดจากอัตราส่วนหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์รวมมีอัตราส่วนตั้งแต่ 0.00-0.82 และความสามารถในการทำกำไรจะวัดจากอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้นซึ่งมีอัตราส่วนตั้งแต่ 0.71-4.18 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันว่าหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลตัวแปรการบัญชีแบบสิ้นเป็นการสกัดปัจจัยร่วมเป็นวิธีที่ใช้การประมาณค่าความร่วมกัน โดยการวิเคราะห์หาสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์พหุกำลังสอง โดยจะจัดกลุ่มตัวแปรข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์เชิงภายในกันให้อยู่กลุ่มเดียวกันโดยวิเคราะห์จากค่าน้ำหนักโดยจะอยู่ระหว่าง 0.513-0.730 ซึ่งค่าเกินกว่า 0.50 ดังนั้นเครื่องมือที่ใช้ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Hair et al., 2006)

ผลจากการวิเคราะห์จะแสดงในภาคผนวก ด จากตารางการวิเคราะห์ข้อมูล Kaiser-Meyer-Olkin Measure หรือ KMO ซึ่งเป็นค่าวัดความเหมาะสมของข้อมูลในการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านการบันทึกบัญชี และด้านรายงานทางการเงิน มีค่า KMO อยู่ที่ 0.926 0.931 และ 0.860 ตามลำดับซึ่งมีค่ามากกว่า 0 และเข้าใกล้ 1 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีความเหมาะสมในการใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบหรือปัจจัย (Kerlinger, 1986) และยังพบว่าสามารถจัดตัวแปรอยู่ในองค์ประกอบการบัญชีแบบสิ้น ทั้งด้านการวิเคราะห์ข้อมูลด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านการบันทึกบัญชี และด้านรายงานทางการเงินอย่างละ 1 ปัจจัย ทุกตัวแปรสกัดออกมาได้ 1 ปัจจัยทั้งสิ้น ทั้งนี้ค่า Extraction Communalities ของตัวแปรหลังจากได้สกัดปัจจัยแล้วด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่ามีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.722-0.855 ด้านการบันทึกบัญชีมีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.716-0.815 ส่วนด้านรายงานทางการเงินมีค่าน้ำหนักระหว่าง 0.749-0.808 และจากการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคผนวก ด สามารถอธิบายความผันแปรของปัจจัยด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่า ปัจจัยด้านการบันทึกบัญชี และปัจจัยด้านรายงานทางการเงิน 60.24% , 56.33% และ 59.56% ตามลำดับ

อีกหนึ่งการทดสอบที่สำคัญในการก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ คือ การทดสอบค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปร ผู้วิจัยได้นำตัวแปรที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์และวัดมูลค่า การบันทึกบัญชี การรายงานทางการเงิน อายุกิจการ ขนาดของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไร การกำกับดูแลกิจการที่ดี และประเภทอุตสาหกรรม ไปหาระดับความสัมพันธ์เบื้องต้นว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันภายในหรือไม่ เพราะหากตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันภายในจะเกิดปัญหาปัญหาร่วมเส้นพหุคูณ หรือ Multicollinearity ทำให้การวิเคราะห์สมการถดถอยมีความคลาดเคลื่อนและผิดพลาดได้ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรจะใช้ตารางสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันในการวิเคราะห์ หากสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันมีค่ามากกว่า 0.70 หรือ น้อยกว่า -0.70 แสดงว่า

ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูง (Ratner, 2009) ทั้งนี้ผลจากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์จะแสดง
ในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

	Sus	B_AnaMea _{it}	B_Rec _{it}	B_Rep _{it}	Size _{it}	Age _{it}	LEV _{it}	Profit _{it}	CG _{it}
Sus	1								
B_AnaMea _{it}		1							
B_Rec _{it}			1						
B_Rep _{it}				1					
Size _{it}					1				
Age _{it}						1			
LEV _{it}							1		
Profit _{it}								1	
CG _{it}									1

จากตารางที่ 23 พบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรความยั่งยืนกับตัวแปรการบัญชีแบบสินด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านการบันทึกบัญชี และด้านรายงานทางการเงิน เท่ากับ 0.228 0.059 และ 0.204 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรความยั่งยืนและตัวแปรการบัญชีแบบสินมีความสัมพันธ์กันในระดับที่น้อย และพบอีกว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียงสันของตัวแปรอิสระมีค่าระหว่าง -0.648 - 0.69 แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันภายในอยู่ในระดับที่ยอมรับได้เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียงสันในตารางมีค่า น้อยกว่า 0.70 หรือ มากกว่า -0.70 กล่าว คือ ตัวแปรอิสระส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับที่ต่ำหรือเรียกได้ว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันเองภายใน ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำตัวแปรดังกล่าวไปใช้ในการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ หรือ Multiple Regression Analysis ในลำดับถัดไป

ทั้งนี้ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ หรือ Multiple Regression Analysis จะต้องทำการตรวจสอบเงื่อนไขเพื่อทดสอบความเหมาะสมของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องมีการทดสอบข้อมูลของตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเงื่อนไขดังกล่าว ท ในงานวิจัยครั้งนี้จะใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสินกับความยั่งยืนโดยมีประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรกำกับ โดยจะมีตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 2 สมการ ซึ่งจะมีคำอธิบายของแต่ละตัวแปร ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 คำอธิบายของแต่ละตัวแปร

ชื่อตัวแปร	ตัวแปร
Sus	ความยั่งยืน
B_Ind _{it}	ประเภทอุตสาหกรรม
B_AnaMea _{it}	การวิเคราะห์และวัดมูลค่า
B_Rec _{it}	การบันทึกบัญชี
B_Rep _{it}	การรายงานทางการเงิน
Size _{it}	ขนาดบริษัท
Age _{it}	อายุบริษัท
LEV _{it}	ความเสี่ยงทางการเงิน
Profit _{it}	ความสามารถในการทำกำไร
CG _{it}	การกำกับดูแลกิจการที่ดี

ซึ่งการแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จะแปลความหมายได้โดยใช้หลักเกณฑ์ของ สุธิ เสริมชีพ (2559) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) อยู่ระหว่าง 0.91-1.00 คือ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) อยู่ระหว่าง 0.71-0.90 คือ มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) อยู่ระหว่าง 0.31-0.70 คือ มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) อยู่ระหว่าง 0.01-0.30 คือ มีความสัมพันธ์ในระดับน้อย

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) มีค่าเข้าใกล้ 0 หรือน้อยกว่า 0 คือ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

โดยผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจะแสดงในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

	ความยั่งยืน			
	สมการที่ 1		สมการที่ 2	
ตัวแปรตาม	Beta	t-test	Beta	t-test
ค่าคงที่	32.964	2.308**	31.929	2.232**
ด้านการวิเคราะห์และมูลค่า	6.203	2.050**	9.102	1.434
ด้านการบันทึกบัญชี	4.837	2.003**	7.676	2.207**
ด้านการรายงานทางการเงิน	16.543	2.785**	22.444	2.059**
ประเภทอุตสาหกรรม			4.23	1.755*
ตัวแปรกำกับของด้านการวิเคราะห์และมูลค่า			4.834	0.659
ตัวแปรกำกับของด้านการบันทึกบัญชี			-5.973	-1.223
ตัวแปรกำกับของด้านการรายงานทางการเงิน			8.152	0.643
ขนาดกิจการ	1.424	0.937	1.111	0.73
อายุกิจการ	0.002	0.045	0.009	0.172
ความเสี่ยงทางการเงิน	-2.129	-0.398	-0.161	-0.03
ความสามารถในการทำกำไร	4.817	1.969**	4.937	1.988**
การควบคุมภายในที่ดี	3.122	1.497	3.476	1.658
F-test	2.696**		2.306**	
R	0.413		0.464	
R Square	0.17		0.215	
Adjusted R Square	0.107		0.122	
Sig. F	0.010**		0.012**	
Durbin-Watson	1.578		1.573	

หมายเหตุ ** Significant ในระดับนัยสำคัญที่ 0.05

* Significant ในระดับนัยสำคัญที่ 0.10

จากตารางที่ 25 พบว่า ตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาจะมี 2 ตัวแบบ ที่มีตัวแปรตาม คือ ความยั่งยืน ตัวแบบแรกศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืนโดยมี F-Value เท่ากับ 2.696 และ มีค่า P-Value เท่ากับ 0.010 ส่วนตัวแบบที่สองศึกษาผลกระทบของประเภทอุตสาหกรรมต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืน โดยมี F-Value เท่ากับ 2.306 และ มีค่า P-Value เท่ากับ 0.012 ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวที่ 1 และตัวแบบที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (R) อยู่ที่ 0.413 และ 0.464 ตามลำดับ ถือว่ามีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง และมีค่า Adjusted R² อยู่ที่ 0.107 และ 0.122 ตามลำดับเช่นกัน

ผลการศึกษาความสัมพันธ์พบว่า สัมประสิทธิ์ของตัวแปรการบัญชีแบบลีนด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านการบันทึกบัญชี และด้านรายงานทางการเงิน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความยั่งยืน ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.95 หรือระดับนัยสำคัญที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 6.203, 4.837 และ 16.543 และมีค่า t-statistic เท่ากับ 2.050, 2.003 และ 2.785 ตามลำดับ สอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า การบัญชีแบบลีนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ในประเทศไทย และสามารถอธิบายได้ว่าบริษัทที่มีการบัญชีแบบลีนด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านบันทึกบัญชี และด้านรายงานทางการเงินที่สูง จะมีความยั่งยืนสูงตามไปด้วย ในทางกลับกันหากเพิ่มผลกระทบร่วมระหว่างการบัญชีแบบลีนและประเภทอุตสาหกรรมเข้าไป พบว่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรการบัญชีแบบลีนด้านการบันทึกบัญชี และด้านรายงานทางการเงิน มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความยั่งยืน ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 0.95 หรือระดับนัยสำคัญที่ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 7.676 และ 22.444 มีค่า t-statistic เท่ากับ 2.207 และ 2.059 กล่าวคือกิจการที่มีการบัญชีแบบลีนด้านบันทึกบัญชี และด้านรายงานทางการเงินที่สูง จะมีความยั่งยืนสูงตามไปด้วย ดังนั้นผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบัญชีแบบลีนและตัวแปรความยั่งยืน คือพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวนี้ แสดงว่ากิจการที่มีการบัญชีแบบลีนที่สูง ความยั่งยืนจะสูงตามไปด้วย

จากตารางที่ 25 พบอีกว่า การบัญชีแบบลีนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความยั่งยืนที่ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ในขณะที่เดียวกันประเภทอุตสาหกรรมก็มีความสัมพันธ์ด้านบวกกับความยั่งยืนที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 นอกจากนั้นตัวแบบที่ 2 ยังพบอีกว่า ผลกระทบร่วมระหว่างการบัญชีแบบลีน (ด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านรายงานทางการเงิน) และประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญโดยมีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 4.834, 8.152 และ t-statistic เท่ากับ 0.659, 0.643 ตามลำดับ ในทางกลับกันผลกระทบร่วมระหว่างการบัญชีแบบลีนด้านการบันทึกบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญ มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -5.973 และ t-statistic เท่ากับ -1.223 นั้นหมายความว่า แม้กิจการจะอยู่ในอุตสาหกรรมประเภทใดก็ตาม หากแต่กิจการมีการใช้การบัญชีแบบลีนที่สูงก็จะส่งผลให้ความยั่งยืนสูงตามไปด้วย

นอกจากนี้การศึกษาครั้งนี้ยังมีตัวแปรควบคุม 5 ตัวแปร ได้แก่ ขนาดกิจการ อายุกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไร และการกำกับดูแลกิจการที่ดี พบว่าตัวแปรควบคุมที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนในตัวแบบที่ 1 คือ ความสามารถในการทำกำไรที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ และ t-statistic เท่ากับ 4.817 และ 1.969 ส่วนตัวแบบที่ 2 ตัวแปรควบคุมที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนคือความสามารถในการทำกำไรเช่นกัน เช่นเดียวกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ และ t-statistic เท่ากับ 4.937 และ 1.988 ในทางกลับกันพบความสัมพันธ์เชิงลบระหว่างความเสี่ยงทางการเงินกับความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญโดยในตัวแบบที่ 1 มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -2.129 และ t-statistic เท่ากับ -0.398 ในตัวแบบที่ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.161 และ t-statistic เท่ากับ -0.030 ส่วนตัวแปรควบคุมด้านขนาดกิจการ อายุกิจการ และการกำกับดูแลกิจการที่ดีที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความยั่งยืนแต่ไม่มีนัยสำคัญ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. ศึกษาผลกระทบของประเภทธุรกิจมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 114 บริษัท และใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS หรือ Statistical Package for Social Science โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ตารางแสดงค่าร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ตารางแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) ตารางการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และตารางค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อบรรยายลักษณะข้อมูล ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ และการใช้สถิติการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืน และทดสอบผลกระทบของประเภทธุรกิจมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับการนำเสนอบทที่ 5 นี้ผู้วิจัยจะแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 สรุปผล ส่วนที่ 2 อภิปรายผล และส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สรุปผล

ผู้วิจัยได้จำแนกสรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วยตอน ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) โดยจะมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

ประชากรของงานวิจัยชิ้นนี้คือบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 557 บริษัท ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นตัวแทนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยบริษัทที่ได้ทำการตอบกลับทั้งหมด 114 บริษัท พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้จัดการฝ่ายบัญชีทั้งหมด

2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลความยั่งยืน

จากการวิเคราะห์ตัวแปรความยั่งยืนสามารถสรุปผลได้ว่าโดยภาพรวมบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจมากที่สุด ตามมาด้วยการเปิดเผยด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมตามลำดับ หากแบ่งออกเป็น 7 อุตสาหกรรมจะเห็นว่าคะแนนความยั่งยืนของอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคมีค่ามากที่สุด ส่วนอุตสาหกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยรวมน้อยที่สุด คือ อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่มีข้อมูลด้านเศรษฐกิจมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมอุปโภคบริโภคเช่นเดียวกันนี้อุตสาหกรรมที่มีข้อมูลด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคตามลำดับ ทั้งนี้อุตสาหกรรมที่มีข้อมูลด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมน้อยที่สุด คือ อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ ส่วนด้านสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมที่มีข้อมูลความยั่งยืนน้อยที่สุด คือ อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม

3. สรุปประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะการบัญชีแบบสิน

โดยภาพรวมแล้ว จากค่าเฉลี่ยพบว่า ตัวแปรการบัญชีแบบสินด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่าของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีการจัดการความสูญเปล่าจากการใช้วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่ามากที่สุด และมีการจัดการความสูญเปล่าด้านการรอคอยน้อยที่สุด ส่วนตัวแปรการบัญชีแบบสินด้านการบันทึกบัญชี ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีการจัดการด้านความสูญเปล่าด้านความคิดพลาด และการใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพมากที่สุด การจัดการความสูญเปล่าที่น้อยที่สุดคือการจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์และการรอคอย ทั้งนี้ตัวแปรการบัญชีแบบสินด้านการรายงานทางการเงิน ค่าเฉลี่ยของการจัดการความสูญเปล่าด้านวัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการมีค่ามากที่สุด ส่วนด้านที่น้อยที่สุดคือด้านการรอคอย

4. สรุปผลการบัญชีแบบสินเป็นรายข้อย่อย

การใช้แนวคิดแบบสินในระบบบัญชีด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านการบันทึกบัญชี และด้านการรายงานทางการเงิน จะแจกแจงข้อมูลตามการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสินเพื่อจัดการความสูญเปล่า (Waste) ในแต่ละด้านหลัก ไม่ว่าจะเป็นการจัดการความสูญเปล่าด้านความผิดพลาด การจัดการความสูญเปล่าด้านกระบวนการส่วนเกิน การจัดการความสูญเปล่าด้านการรอคอย

การจัดการความสูญเปล่าจากใช้วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ และการจัดการด้านความสูญเปล่าจากการใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ จากการวิเคราะห์แบบสอบถามแต่ละข้อคำถามพบว่า

4.1 การจัดการความสูญเปล่าด้านวิเคราะห์และวัสดุมูลค่าที่สูงสุดจะเป็นการจัดการด้านความผิดพลาดในเรื่องการใช้เทคโนโลยีในการคำนวณและวัสดุมูลค่าทางการบัญชี ส่วนด้านที่น้อยที่สุดจะเป็นการจัดการด้านความผิดพลาดเช่นกันในเรื่องของการจัดทำแผนผังการไหลของงานหรือแผนวิเคราะห์รายการค้าเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการวิเคราะห์และวัสดุมูลค่าผิด

4.2 ด้านการบันทึกบัญชีมีการจัดการด้านความสูญเปล่าด้านความผิดพลาดในเรื่องของการใช้โปรแกรมบัญชีมากที่สุด ในทางกลับกันด้านการบันทึกบัญชีกิจการมีการจัดการความสูญเปล่าจากการใช้วัสดุอุปกรณ์น้อยที่สุดในเรื่องจัดการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อเก็บหลักฐานและเอกสารการบันทึกบัญชี

4.3 ด้านการรายงานทางการเงินมีการจัดการความสูญเปล่าด้านความผิดพลาดและการจัดการความสูญเปล่าด้านกระบวนการส่วนเกินมากที่สุด ในเรื่องของโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อถึงวันสิ้นรอบทางบัญชีและกิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารที่มากเกินไป ส่วนการจัดการความสูญเปล่าจากใช้วัสดุอุปกรณ์มีค่าน้อยที่สุดในเรื่องของการใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษ

ในแบบสอบถามยังมีข้อคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับอุปสรรคปัญหาหรือข้อเสนอแนะของการที่กิจการนำแนวคิดแบบลีนไปใช้ในระบบบัญชี ซึ่งประเด็นหลักของการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนเข้ากับระบบบัญชีจะแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 พนักงานยังไม่มีความพร้อมหรือความรู้ในด้านนี้มากพอ เนื่องจากระบบมีการแสดงข้อมูลแบบเรียลไทม์ แม่นยำ รวดเร็ว ซึ่งไม่สอดคล้องกับการพัฒนาของบุคลากร การเรียนรู้ของพนักงานในระบบที่ใหม่อาจมองว่าเพิ่มภาระให้พนักงาน จึงทำให้การร่วมมือของพนักงานเป็นไปได้ในทิศทางที่ไม่ดีเท่าที่ควร อาจทำให้การวางแผนผิดพลาดได้เนื่องด้วยระบบที่ใหม่และพนักงานไม่สามารถปรับตัวได้ทัน ซึ่งข้อเสนอแนะที่จะแก้ไขประเด็นปัญหาดังกล่าวคือ กิจการต้องแสดงถึงจุดมุ่งหมายและข้อดีของการใช้แนวคิดแบบลีนมาปรับใช้กับระบบบัญชี พร้อมทั้งมีการจัดอบรมในการสอนการประยุกต์แนวคิดแบบลีนในระบบเพื่อพัฒนาบุคลากรให้ทันกับระบบ

ประเด็นที่ 2 เกิดต้นทุนทั้งเวลาและตัวเงิน หากต้องการให้ระบบบัญชีของกิจการเป็นแบบเรียลไทม์ หรือทันเวลาจะต้องใช้ต้นทุนที่สูง เนื่องจากจะมีต้นทุนในการติดตั้งระบบ ต้นทุนในการเรียนรู้ของพนักงาน และหากกิจการใช้ระบบแบบไม่มีประสิทธิภาพและไม่สอดคล้องกับการดำเนินงานจะทำให้เกิดการสิ้นเปลืองอีกด้วย ซึ่งข้อเสนอแนะที่จะแก้ไขประเด็นปัญหาดังกล่าวคือ ระบบจะต้องมีความตอบรับที่ง่ายและเข้าใจง่ายเพื่อย่นระยะเวลาในการเรียนรู้ระบบ อีกทั้งควรมีการพัฒนาบบเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินธุรกิจโดยที่ต้นทุนไม่สูงจนเกินไป

ประเด็นที่ 3 ควรสามารถประยุกต์ใช้กับภายนอกกิจการได้ด้วย เนื่องจากแนวคิดแบบสลินเป็นการจัดการกระบวนการภายในกิจการ หากกิจการสามารถทำได้ก็จะทำให้ลดการสูญเปล่าที่เกิดขึ้นภายในกระบวนการ ดังนั้นกิจการจึงอยากจะประยุกต์แนวคิดนี้เพื่อลดความสูญเปล่าทั้งห่วงโซ่อุปทาน

5. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรควบคุม

จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรควบคุม ได้แก่ อายุกิจการ ขนาดกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไร และการกำกับดูแลกิจการที่ดี พบว่า ข้อมูลอายุกิจการมีค่าความผันผวนหรือส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสูง (S.D.=19.03) เนื่องจากข้อมูลมีช่วงที่กว้างและกระจายตัวสูง ส่วนตัวแปรควบคุมตัวอื่นมีค่าความผันผวนหรือส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ไม่คลาดเคลื่อนกันมากนัก

ตอนที่ 2 สรุปผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

สรุปผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของสมมติฐานความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสลินต่อความยั่งยืนของกิจการ

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ในการทำนายความยั่งยืนของกิจการ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การบัญชีแบบสลินด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า การบัญชีแบบสลินด้านการบันทึกบัญชี และการบัญชีแบบสลินด้านรายงานทางการเงิน ส่วนตัวแปรควบคุมที่สามารถพยากรณ์ได้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 คือ ความสามารถในการทำกำไร จากข้อค้นพบนี้สามารถสรุปได้ว่าการบัญชีแบบสลินมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ว่าการบัญชีแบบสลินด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านการบันทึกบัญชี ด้านรายงานทางการเงินมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความยั่งยืน กล่าวคือ หากกิจการมีการบัญชีแบบสลินที่สูง ความยั่งยืนของกิจการก็จะสูงขึ้น ทั้งนี้หากกิจการมีความสามารถในการทำกำไรที่สูง จะทำให้ความยั่งยืนสูงขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากความสามารถในการทำกำไรเป็นผลการดำเนินงานด้านการเงินของกิจการ ช่วยทำให้กิจการดำรงธุรกิจต่อไปได้เกี่ยวเนื่องกับความยั่งยืน

สรุปผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของสมมติฐานประเภทของธุรกิจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของกิจการ

ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) เพื่อค้นหาปัจจัยที่เป็นตัวพยากรณ์ในการทำนายความยั่งยืนของกิจการ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การบัญชีแบบลิ้นด้านการบันทึกบัญชี การบัญชีแบบลิ้นด้านการรายงานทางการเงิน ส่วนตัวแปรควบคุมที่สามารถพยากรณ์ได้ที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 คือ ความสามารถในการทำกำไร และสามารถสรุปได้ว่าประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรแรงหรือกระตุ้นความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืนในทิศทางลบ โดยมีค่า R square เท่ากับ 0.215 หรือร้อยละ 21.50 หมายถึง ตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุมสามารถอธิบายตัวแปรตามหรือความยั่งยืนได้ 21.50% จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปได้ว่าการบัญชีแบบลิ้นมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความยั่งยืนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับความยั่งยืนที่ระดับนัยสำคัญ 0.10 ในทางกลับกัน ผลกระทบร่วมระหว่างการบัญชีแบบลิ้น (ด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่า, ด้านรายงานทางการเงิน) และประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ด้านบวกแต่ไม่มีนัยสำคัญ ส่วนผลกระทบร่วมระหว่างการบัญชีแบบลิ้น (ด้านการบันทึกบัญชี) และประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ด้านลบแต่ไม่มีนัยสำคัญ จึงสรุปได้ว่า กิจการที่อยู่ในอุตสาหกรรมประเภทไหนก็ตาม หากแต่กิจการมีการใช้การบัญชีแบบลิ้น ก็จะส่งผลต่อความยั่งยืนเช่นเดิม

อภิปรายผล

ในการความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้น (ในมิติการนำแนวคิดแบบลิ้นมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการบัญชี) กับความยั่งยืนของกิจการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากการทบทวนความสัมพันธ์การบัญชีแบบลิ้นและความยั่งยืนที่พบว่ามีการวิจัยค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นในมิติการประยุกต์ใช้กับผลการดำเนินงานของกิจการ และค้นพบความสัมพันธ์ระหว่างการผลิตแบบลิ้นและความยั่งยืนของกิจการ ในงานวิจัยชิ้นนี้จะเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นในมิติการประยุกต์ใช้และความยั่งยืน ผลการวิจัยปรากฏว่า กิจการมีการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลิ้นในกระบวนการทางบัญชีที่มาก ไม่ว่าจะเป็นในกระบวนการวิเคราะห์และวัดมูลค่า กระบวนการบันทึกบัญชี และกระบวนการรายงานทางการเงิน ต่างก็มีประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลิ้นในระดับที่มากถึงมากที่สุดสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไตรรงค์ สวัสดิกุล และนภาพรณ พลนิกรกิจ (2562) ที่ว่ากิจการในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีการประยุกต์ใช้การบัญชีแบบลิ้นด้านวิเคราะห์และวัดมูลค่า ด้านการบันทึกบัญชี และด้านรายงานทางการเงิน

ในระดับที่มาก แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชูลี เรื่องพลับพลา และคณะ (2560) ที่ว่านักบัญชีมีทัศนคติในการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนกับระบบบัญชีที่น้อยและปานกลาง เนื่องจากในอดีตทัศนคติของนักบัญชีที่มีต่อแนวคิดแบบลีนยังไม่มีเชื่อมั่นมากนัก อีกทั้งนักบัญชียังไม่มีความพร้อมในการปรับใช้แนวคิดแบบลีนเท่าที่ควรจึงมีความเป็นไปได้ว่านักบัญชีมิได้เห็นความสำคัญของแนวคิดแบบลีนเท่าปัจจุบัน จากผลลัพธ์การประยุกต์ใช้การบัญชีแบบลีนทำให้ทราบว่ากิจการต่างมีการตื่นตัวและมีการนำเอาแนวคิดแบบลีนมาปรับใช้ในกระบวนการบัญชีเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพทางการบัญชี

ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างการใช้การบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืนนั้นผลการวิเคราะห์พบว่าที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืนของกิจการที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีตัวแปรควบคุมคือ อายุกิจการ ขนาดกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ความสามารถในการทำกำไร และการกำกับดูแลกิจการที่ดี โดยที่มีค่า R-squared อยู่ที่ 0.170 สามารถตีความได้ว่าตัวแปรอิสระที่อยู่ในสมการทั้งตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุมสามารถอธิบายตัวแปรตามหรือความยั่งยืนได้ 17.00% ทั้งนี้ผลการศึกษายังสอดคล้องกับทฤษฎีการบริหารเชิงสถานการณ์ที่ว่าสภาพแวดล้อมต่างๆ ของกิจการจะส่งผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ ซึ่งการกำหนดกลยุทธ์ของกิจการและจะส่งผลถึงผลการดำเนินงาน ซึ่งในงานวิจัยชิ้นนี้การบัญชีแบบลีนถือเป็นกลยุทธ์ในการจัดการกระบวนการที่สำคัญ และจะส่งผลต่อความยั่งยืนที่ถือว่าเป็นผลการดำเนินงานของกิจการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียที่ว่าความคาดหวังของผู้มีส่วนได้เสียคาดหวังให้กิจการมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและการรักษาสมดุลในระบบ (ดีขึ้นในระยะยาว) ซึ่งการบัญชีแบบลีนถือเป็นกลยุทธ์ในการจัดการกระบวนการที่สำคัญที่ตระหนักถึงสังคมและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งความยั่งยืนก็เป็นผลการดำเนินงานทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเช่นกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไตรรงค์ สวัสดิ์กุล และนภาพรณ พลนิกรกิจ (2562) ที่ว่าการประยุกต์ใช้การบัญชีแบบลีนด้านการบันทึบบัญชีมีผลกระทบต่อผลการดำเนินงานด้านการเงินและที่ไม่ใช่ด้านการเงิน และงานวิจัยของ Amusawi et al. (2019) และวรธิตา รัตน์ไค้น (2559) ได้นำแนวคิดแบบลีนมาปรับปรุงในกระบวนการทางบัญชีที่เรียกว่าการบัญชีแบบลีน ผลการวิจัยพบว่า กิจการที่ใช้ประยุกต์ใช้เครื่องมือแบบลีนในระบบบัญชีจะทำให้กิจการมีการลดต้นทุนทางด้านตัวเงินและเวลา ทำให้ประสิทธิภาพในกระบวนการบัญชีเพิ่มขึ้น

จากการศึกษาผลกระทบของความสัมพันธ์พบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ไม่พบผลกระทบของประเภทธุรกิจต่อความสัมพันธ์ระหว่างการใช้การบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืนของกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hitt (1986) ที่ว่ากลยุทธ์ที่แตกต่างของกิจการมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพ แต่ไม่พบผลกระทบของประเภทของกิจการต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ของกิจการและประสิทธิภาพของกิจการ ในทางกลับกันผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Hitt et al. (1982) ที่กล่าวว่า

ประเภทธุรกิจมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ขององค์กรกับผลการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งการบัญชีแบบลินก็เป็นหนึ่งในกลยุทธ์ขององค์กรที่สำคัญ และผลการดำเนินงานก็เป็นส่วนหนึ่งของความยั่งยืนของกิจการอีกด้วย และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Dicle et al. (2014) ที่ได้ทำการศึกษา กลยุทธ์ของกิจการต่อความยั่งยืนโดยมีประเภทอุตสาหกรรมเป็นตัวแปรกำกับ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า พบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างกลยุทธ์ของกิจการกับความยั่งยืน และพบผลกระทบของประเภทธุรกิจต่อความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์ขององค์กรกับความยั่งยืน และไม่สอดคล้องกันกับงานวิจัยของ Sarah et al. (2021) ที่ว่ากลยุทธ์ด้านนวัตกรรมมีผลต่อผลการดำเนินงานของกิจการ แต่ไม่พบว่า ประเภทธุรกิจมีผลต่อความสัมพันธ์นี้ ซึ่งการที่ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกันอาจเป็นเพราะบริบทของการศึกษาที่แตกต่างกัน เนื่องจากการศึกษานี้ศึกษาในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็น การศึกษาบริบทในประเทศไทยที่มีความซับซ้อนจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรมที่แตกต่างจากประเทศอื่น ส่งผลให้บริบทการดำเนินธุรกิจในประเทศไทยแตกต่างจาก การดำเนินธุรกิจในประเทศอื่นด้วยเช่นกัน ตามที่งานวิจัยของ รัชยา ภักดีจิตต์ และคณะ (2019) ที่กล่าวว่า ในปัจจุบันแต่ละประเทศมีการแข่งขันที่เพิ่มและรุนแรงมากขึ้น มีความแตกต่างทางด้าน สังคมและวัฒนธรรมทำให้กลยุทธ์และผลการดำเนินงานของแต่ละประเทศแตกต่างกัน ดังนั้น ผลการศึกษาที่ได้จากงานวิจัยชิ้นนี้ที่ศึกษาผลกระทบของประเภทอุตสาหกรรมจึงไม่สอดคล้องกับ งานวิจัยที่ทำในประเทศอื่น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ประโยชน์ต่อนักลงทุน

การใช้แนวคิดแบบลินกับกลยุทธ์การบัญชีสามารถให้ประโยชน์หลายประการแก่นักลงทุน เนื่องจากสามารถนำไปสู่แนวทางการจัดการทางการเงินที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น เนื่องจากการบัญชีแบบลินมุ่งเน้นไปที่การจัดของเสีย ปรับปรุงกระบวนการ และลดค่าใช้จ่ายที่ไม่ จำเป็น การทำเช่นนี้สามารถลดโครงสร้างต้นทุนโดยรวมของบริษัทลงได้ ซึ่งอาจนำไปสู่ความสามารถ ในการทำกำไรที่ดีขึ้น และอาจได้รับผลตอบแทนที่สูงขึ้นสำหรับนักลงทุน อีกประการที่สำคัญ คือ การบัญชีแบบลินเน้นการใช้ข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องแบบเรียลไทม์ สิ่งนี้สามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้อง และทันเวลาแก่นักลงทุนในการตัดสินใจลงทุนอย่างมีข้อมูล เมื่อข้อมูลทางการเงินเป็นข้อมูลล่าสุดและ สะท้อนถึงสถานะปัจจุบันของธุรกิจ นักลงทุนสามารถประเมินผลการดำเนินงานและแนวโน้มของ บริษัทได้ดีขึ้น ทั้งนี้การบัญชีแบบลินมักจะทำให้การรายงานทางการเงินง่ายขึ้น ทำให้นักลงทุนเข้าใจ สถานะทางการเงินของบริษัทได้ง่ายขึ้น งบการเงินที่ชัดเจนและโปร่งใสสามารถช่วยให้นักลงทุน ประเมินสถานะทางการเงินของบริษัทและระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้ มากไปกว่านั้น การบัญชี

แบบสลิยังสามารถช่วยให้บริษัทจัดสรรเงินทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยระบุว่ากิจกรรมใดสร้างมูลค่าได้มากที่สุด ซึ่งอาจส่งผลให้ตัดสินใจจัดสรรเงินทุนได้ดีขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุน โดยการเพิ่มผลตอบแทนจากการลงทุนสูงสุด และแนวทางปฏิบัติทางบัญชีแบบสลิยังสามารถช่วยให้บริษัทจัดการกระแสเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การจัดการกระแสเงินสดที่ได้รับการปรับปรุงสามารถลดความเครียดทางการเงิน และช่วยให้มั่นใจว่าบริษัทต่างๆ มีเงินทุนที่จำเป็นสำหรับการเติบโตและการดำเนินงาน ซึ่งอาจส่งผลเชิงบวกต่อราคาหุ้นและเงินปันผลของบริษัทที่สำคัญ คือ ด้วยการมุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและลดของเสีย การทำบัญชีแบบสลิสามารถนำไปสู่ความยั่งยืนในระยะยาวของบริษัทได้ นักลงทุนมักชอบบริษัทที่มีรากฐานทางการเงินที่แข็งแกร่งและยั่งยืน

2. ประโยชน์ต่อบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

การใช้แนวคิดแบบสลิกับกลยุทธ์การบัญชีภายในบริษัทสามารถให้ประโยชน์หลายประการ ซึ่งจะช่วยให้ปรับปรุงการจัดการทางการเงินและประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยรวม ยกตัวอย่าง การบัญชีแบบสลิมุ่งเน้นไปที่การระบุและกำจัดของเสียและความไร้ประสิทธิภาพในกระบวนการทางการเงิน ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการประหยัดต้นทุนโดยการปรับปรุงประสิทธิภาพการบัญชีและการเงิน ลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร อีกทั้งการบัญชีแบบสลิยังเน้นข้อมูลและการรายงานแบบเรียลไทม์ ช่วยให้ตัดสินใจได้รวดเร็วและมีข้อมูลมากขึ้น นี่เป็นสิ่งสำคัญสำหรับการปรับตัวให้เข้ากับสภาวะตลาดที่เปลี่ยนแปลง การตอบสนองต่อปัญหาทางการเงิน และการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์อย่างทันท่วงที ในทางเดียวกันการบัญชีแบบสลิยังช่วยลดความยุ่งยากในการรายงานทางการเงินและทำให้โปร่งใสมากขึ้น งบการเงินที่ชัดเจนและเข้าใจง่ายสามารถปรับปรุงการสื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงนักลงทุน เจ้าหนี้ และหน่วยงานกำกับดูแล มากไปกว่านั้นการบัญชีแบบสลิยังช่วยให้บริษัทต่างๆ จัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยระบุพื้นที่ที่ทรัพยากรสามารถเปลี่ยนเส้นทางเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มได้ เช่น การลงทุนในโครงการที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า หรือลดการใช้จ่ายในพื้นที่ที่ไม่จำเป็น ทั้งนี้หลักการแบบสลิสามารถช่วยในการจัดการกระแสเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้มั่นใจได้ว่าบริษัทมีเงินทุนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงาน การลงทุน และการบริการหนี้ สิ่งนี้สามารถนำไปสู่ความมั่นคงทางการเงินที่ดีขึ้นและลดความเครียดทางการเงิน อีกปัจจัยที่สำคัญคือบริษัทที่ใช้หลักปฏิบัติทางการบัญชีแบบสลิอาจได้รับความได้เปรียบในการแข่งขันในตลาดโดยการลดต้นทุนและปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานจนนำไปสู่ส่วนแบ่งการตลาดที่เพิ่มขึ้นและความสามารถในการทำกำไรอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้

จากการทบทวนวรรณกรรมการบัญชีแบบสินพบว่า การศึกษาเรื่องการบัญชีแบบสินมีอยู่ 2 มิติหลัก คือ การบัญชีแบบสินมิติบัญชีต้นทุน และการบัญชีแบบสินมิติการประยุกต์แนวคิดแบบสินเข้ากับระบบบัญชีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในระบบบัญชี ซึ่งงานวิจัยชิ้นสนใจที่จะศึกษาในมิติที่สอง คือ การประยุกต์แนวคิดแบบสินเข้ากับระบบบัญชี ดังนั้นหากผู้อ่านหรือผู้ใช้ข้อมูลจะนำผลที่ได้ไปใช้ในการศึกษาอาจต้องคำนึงด้วยว่าเป็นการบัญชีแบบสินในมิติการประยุกต์แนวคิดแบบสินเข้ากับระบบบัญชี อีกทั้งยังมีตัวแปรเป็นจำนวนมากที่มีได้นำมาร่วมศึกษาในงานวิจัยชิ้นนี้ หากนำมาพิจารณาอาจทำให้ผลการศึกษาเปลี่ยนไปได้ ผู้ที่จะนำงานวิจัยชิ้นนี้ไปประยุกต์ใช้อาจต้องคำนึงถึงข้อจำกัดนี้ด้วย

งานวิจัยชิ้นนี้สนใจศึกษาความยั่งยืนขององค์กรซึ่งเป็นปัจจัยภายในองค์กร โดยงานวิจัยครั้งต่อไปควรตระหนักถึงปัจจัยภายนอก เช่น กฎหมายการค้า วัฒนธรรม ทรัพยากรในประเทศ เป็นต้น เนื่องจากความยั่งยืนเกี่ยวข้องกับทั้งสังคมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นหากงานวิจัยครั้งต่อไปมีการศึกษาเกี่ยวกับความยั่งยืนนอกองค์กร สนใจทั้งสังคมและสิ่งแวดล้อมนอกกิจการจะทำให้เพิ่มพูนความรู้เชิงวิชาการเป็นอย่างมาก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการศึกษานี้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำวิจัยครั้งต่อไปได้ดังต่อไปนี้

1. จากที่กล่าวข้างต้นว่างานวิจัยชิ้นนี้สนใจศึกษาการบัญชีแบบสินในมิติการประยุกต์แนวคิดแบบสินเข้ากับระบบบัญชี งานวิจัยครั้งต่อไปอาจทำการศึกษาการบัญชีแบบสินในมิติบัญชีต้นทุนกับความยั่งยืนของกิจการ
2. ควรมีการศึกษาเรื่องการนำแนวคิดแบบสินไปใช้ในกระบวนการอื่นที่มีใช้แค่กระบวนการผลิตและกระบวนการทางบัญชี เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่กระบวนการต่างๆ ในกิจการและทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบว่าคุณสมบัติแบบสินสามารถเพิ่มผลการดำเนินงานของกิจการได้หรือไม่
3. ในงานวิจัยชิ้นนี้ใช้มาตรวัดของการศึกษาความยั่งยืนจาก Global Reporting Initiatives Version งานวิจัยครั้งต่อไปอาจใช้มาตรวัดความยั่งยืนในมิติอื่น เช่น UN Global Compact หรือ ISO26000 เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กนกวรรณ ศรีทองสุก. 2560. ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การสนับสนุนจากองค์กร ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานกับความสุขในการทำงานโดยมีความเชื่ออำนาจ ในการควบคุมภายในเป็นตัวแปรกำกับ. **Proceeding National & International Conference**, 1(8), 141-150.
- ณชพล สุริยเสนีย์, สหพันธ์ ตั้งเบญจสิริกุล, เกียรติศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ และไวพจน์ กุลาชัย. 2560. การศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารองค์กรตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับอุตสาหกรรมการผลิต: กรณีศึกษา ผู้ได้รับรางวัลการประกวดผลงานตามปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง. **Journal of Graduate Studies Walaya Alongkorn Rajabhat University**, 11(2), 37-46.
- ดนูชา คุณพนิชกิจ. 2553. **การวิเคราะห์ต้นทุน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดลยา ไชยวงศ์, พชรินทร์ สารมาท และสัตยา ตันจันทร์พงศ์. 2562. อิทธิพลของคณะกรรมการ บริษัทที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลรายงานความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนไทย. **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ**, 13(3), 76-90.
- ไตรรงค์ สวัสดิกุล. 2563. การบัญชีแบบลิ้นในอุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม: การศึกษา เปรียบเทียบและผลกระทบต่อผลการดำเนินงานของกิจการ. **วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจ ประยุกต์**, 40(1), 77-93.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2563. **การดำเนินงานของกิจการจดทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา https://classic.set.or.th/th/regulations/simplified_regulations/common_shares_p1.html (10 กันยายน 2565).
- นิพนธ์ กาญจนพิพัฒน์กุล. 2554. **การบัญชีแบบลิ้น**. กรุงเทพฯ: อี.ไอ.สแควร์.
- บุรณิธ รัตนสมบัติ. 2557. **การพัฒนาตัวแบบเชิงกลยุทธ์การจัดการธุรกิจอย่างยั่งยืนในอนาคต ของวิสาหกิจขนาดใหญ่**. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาเอก. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ประภาภรณ์ เกียรติกุลวัฒนา และรพีพัฒนา ปัญญาสัตย์. 2564. รายงานความยั่งยืนเพื่อความ มั่นคงของตลาดทุนไปประเทศไทย. **วารสารวิทยาลัยพาณิชยศาสตร์บูรพาปริทัศน์**, 14(2), 80-94.

- รัชยา ภักดีจิตต์, อิทธิกร ขำเดช และเอก ชุณหะวัณ. 2562. การพัฒนาขีดความสามารถทางการค้าการลงทุนเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับผู้ประกอบการ SMEs กลุ่มอุตสาหกรรมเพื่อชุมชนและท้องถิ่นไทย. *วารสารการเมืองการบริหารและกฎหมาย*, 9(2), 187-230.
- รมิดา คงเขตวณิช. 2562. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการบัญชีแบบลิ้นและผลการดำเนินงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในประเทศไทย. *ดุชนิพนธ์ปริญาเอก*. มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- รวีวงศ์ ศรีทองรุ่ง, อัญชุลี เรืองพลับพลา และศิริมา ตันติธำรงวุฒิ. 2560. ทักษะคตินักวิชาการการเงินและบัญชีมหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีการบริหารจัดการความสูญเปล่าตามแนวคิดแบบลิ้น. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์*, 1(1), 1-10.
- สุธี เสริมชีพ. 2559. กลยุทธ์การบริหารร้านให้ประสบผลสำเร็จ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโท*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วรธิดา รัตนไค้. 2559. การประยุกต์ใช้แนวความคิดแบบลิ้นมาปรับปรุงกระบวนการทำงานของแผนกบัญชีกรณีศึกษาของ บริษัท เอ็มเอ็มทีเอช เอ็นจิ้น จำกัด จังหวัดชลบุรี. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโท*. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งประเทศไทย. *การลงทุน*. 2564. [แหล่งที่มา]. แหล่งที่มา <https://www.boi.go.th/th/index> (22 กันยายน 2565).
- อภิรดา ชินประทีป. 2559. การแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรและผลการดำเนินงานทางการเงิน. *วารสารการจัดการ*, 9(1), 118-132.
- Aaker, D. A., Kumar, V. & Day, G. S. 2001. *Marketing research*. (7th ed.). New York: John Wiley & Sons.
- Achanga, P., Shehab, E., Roy, R. & Nelder, G. 2006. Critical success factors for lean implementation within SMEs. *Journal of Manufacturing Technology Management*, 17(4), 460-471.
- Adam, S., Chola, E. & Jens, W. 2016. Industry 4.0 Implies Lean Manufacturing: Research Activities in Industry 4.0 Function as Enablers for Lean Manufacturing. *Journal of Industrial Engineering and Management*, 9(3), 811-833.
- Albliwi, S. A., Antony, J. & halim Lim, S. A. 2015. A systematic review of Lean Six Sigma for the manufacturing industry. *Business Process Management Journal*, 21(3), 665-691.

- Alukal, G. 2003. Create a Lean, mean machine. **Quality Progress**, 36(4), 29-35.
- Andrea, B. & Pauline, F. 2014. A Lean & Green Model for a production cell. **Journal of Cleaner Production**, 85, 19-30.
- Andrea, C. 2014. Sustainable manufacturing-greening processes using specific Lean Production tools: an empirical observation from European motorcycle component manufacturers. **Journal of Cleaner Production**, 85, 226-233.
- Agyapong-Kodua, K., Ajaefobi, J. O., Weston, R. H. & Ratchev, S. 2012. Development of a multi-product cost and value stream modelling methodology. **International Journal of Production Research**, 50(22), 6431-6456.
- Ahmed, N., Thompson, S. & Glaser, M. 2019. Global aquaculture productivity, environmental sustainability, and climate change adaptability. **Environmental management**, 63(2), 159-172.
- Albertini, E. 2013. Does environmental management improve financial performance? A meta-analytical review. **Organization & Environment**, 26(4), 431-457.
- Ali, Y., Younus, A., Khan, A. U. & Pervez, H. 2020. Impact of Lean, Six Sigma and environmental sustainability on the performance of SMEs. **International Journal of Productivity and Performance Management**, 39(4), 431-441.
- Alkan, B. Ş. 2022. How Blockchain and Artificial Intelligence Will Effect the Cloud-Based Accounting Information Systems. **The Impact of Artificial Intelligence on Governance, Economics and Finance**, 2, 107-119.
- Allawi, K. M., Mijbil, S. H. & Salloomi, R. K. 2019. The compatibility between lean accounting and cleaner production for achieving competitive advantage. **Polish Journal of Management Studies**, 20, 202-218.
- Amaro, P., Alves, A. C. & Sousa, R. M. 2019. Lean thinking: a transversal and global management philosophy to achieve sustainability benefits. **Lean Engineering for Global Development**, 8(2), 1-31.
- Amusawi, E. G., Almagtome, A. H. & Shaker, A. S. 2019. Impact of lean accounting information on the financial performance of the healthcare institutions: A case study. **Journal of Engineering and Applied Sciences**, 14(2), 589-399.

- Aras, G. & Crowther, D. 2008. Governance and sustainability: An investigation into the relationship between corporate governance and corporate sustainability. **Management Decision**, 46, 433-448.
- Bader, B. H., Badar, M. A., Rodchua, S., & McLeod, A. 2020. A study of the balancing of lean thinking and stakeholder salience in decision-making. **The TQM Journal**, 32(3), 441-460.
- Barnea, A., & Rubin, A. 2010. Corporate social responsibility as a conflict between shareholders. **Journal of business ethics**, 97(1), 71-86.
- Batista, A. A. D. S. & Francisco, A. C. D. 2018. Organizational sustainability practices: A study of the firms listed by the corporate sustainability index. **Sustainability**, 10(1), 226
- Belz, F. M. & Peattie, K. 2009. **Sustainability marketing**. Glasgow, Hoboken: Wiley & Sons.
- Bernard, C. 1938. **The Function of the Executive**. Cambridge Mass: Harvard University Press.
- Bickerstaff, K. & Simmons, P. 2004. The right tool for the job? Modeling, spatial relationships, and styles of scientific practice in the UK foot and mouth crisis. **Environment and planning D: society and space**, 22(3), 393-412.
- Bojana, N. 2020. Lean accounting and value stream costing for more efficient business process. **Economics Themes**, 58(4), 573-592.
- Boutayeb, A., Ennadi, A., Chamat, A. & Touache, A. 2022. Managing the Conflict between Economic and Social Factors in a Lean Context. **Journal of Engineering**, 2022.
- Boyle, T. A. & Scherrer-Rathje, M. 2009. An empirical examination of the best practices to ensure manufacturing flexibility: lean alignment. **Journal of Manufacturing Technology Management**, 20(3), 348-366.
- Bratianu, C., Neșțian, A. Ș., Tito, S. M., Voda, A. I. & Gută, A. L. 2020. The impact of knowledge risk on sustainability of firms. **Amphitheatre Economic**, 22(55), 639-652.

- Brenner, N. & Cochran, P. 1991. The stakeholder theory of the firm: Implications for business and society theory and research. **Proceedings of the International Association for Business and Society**, 897-933.
- Brosnahan, J. 2008. Unleash the power of lean accounting. **J. Account.** (July), 60-66.
- Busse, C., Schleper, M. C., Niu, M. & Wagner, S. M. 2016. Supplier development for sustainability: contextual barriers in global supply chains. **International Journal of Physical Distribution & Logistics Management**, 46(5), 442-468.
- Cardona, O. D. 2013. The need for rethinking the concepts of vulnerability and risk from a holistic perspective: a necessary review and criticism for effective risk management. **Mapping vulnerability**, 9(3), 37-51.
- Carnes, K. & Hedin, S. 2005. Accounting for Lean Manufacturing: Another Missed Opportunity. **Management Accounting Quarterly**, 7(1), 28-35.
- Chan, D. W., Lam, P. T., Chan, A. P. & Wong, J. M. 2010. Achieving better performance through target cost contracts: The tale of an underground railway station modification project. Facilities. **Facilities Special Issue on Performance Measurement and Management in Facilities Management**, 28(6), 261-277.
- Charles, A., Burbidge, C., Boyd, H., & Lavers, A. 2009. **Fisheries and the marine environment in Nova Scotia: Searching for sustainability and resilience.** GPI Atlantic: Halifax, Nova Scotia.
- Chen, J. C. & Cox, R. A. 2012. Operationalizing lean principles for lead time reduction in engineer-to-order (ETO) operations: A case study. **IFAC Papers Online**, 51(11), 128-133.
- Conway, P. & Nicoletti, G. 2006. Product market regulation in the non-manufacturing sectors of OECD countries: measurement and highlights. **Economics Department Working Papers No.350**, 1-65
- Cooper, R. & Kaplan, R. 1999. **The Design of Cost Management Systems.** (2nd ed.). New Jersey: Prentice-Hall.
- Chiarini, A., Baccarani, C. & Mascherpa, V. 2018. Lean production, Toyota Production System and Kaizen philosophy: A conceptual analysis from the perspective of Zen Buddhism. **The TQM Journal**, 30(4), 425-438.

- Dicle, Ü. & Köse, C. 2014. The impact of organizational learning on corporate sustainability and strategy formulation with the moderating effect of industry type. **Procedia-Social and Behavioral Sciences**, 150, 958-967.
- Dalton, D. R., Hitt, M. A., Certo, S. T. & Dalton, C. M. 2007. The fundamental agency problem and its mitigation. **Academy of Management annals**, 1(1), 1-64.
- Dan Perbankan, J. K. 2021. The impact of firm size, leverage, firm age, media visibility and profitability on sustainability report disclosure. **Journal Keuangan dan Perbankan**, 25(1), 36-47.
- Dale, B. G., Van der Wiele, A. & Van Iwaarden, J. D. 1999. TQM: An overview. **Managing quality**, 3-33.
- Danielsson, C. B. 2013. An explorative review of the Lean office concept. **Journal of Corporate Real Estate**, 15(3/4), 167-180.
- Darnall, N. & Edwards Jr, D. 2006. Predicting the cost of environmental management system adoption: the role of capabilities, resources and ownership structure. **Strategic management journal**, 27(4), 301-320.
- De Carolis, D. M. 2003. Competencies and imitability in the pharmaceutical industry: An analysis of their relationship with firm performance. **Journal of Management**, 29(1), 27-50.
- Degenhart, C. F. A., Jeremy, R. & Wabara, K. 2021. **Lean Synchronization in Teaching and Learning: Evidence from a Quasi-Experiment in a Venture Capital (VC) Methods Class**. [Online]. Available <https://www.linkedin.com/in/degenhart> (26 October 2023).
- Dempsey, N., Bramley, G., Power, S. & Brown, C. 2011. The social dimension of sustainable development: Defining urban social sustainability. **Sustainable development**, 19(5), 289-300.
- Downward, S. R. & Taylor, R. 2007. An assessment of Spain's Programa AGUA and its implications for sustainable water management in the province of Almeria, southeast Spain. **Journal of environmental management**, 82(2), 277-289.

- D'Amato, A. & Falivena, C. 2020. Corporate social responsibility and firm value: Do firm size and age matter? Empirical evidence from European listed companies. **Corporate Social Responsibility and Environmental Management**, 27(2), 909-924.
- Elkington, J. 1997. The triple bottom line. **Environmental management: Readings and cases**, 2, 49-66.
- Elkington, J. 2006. Governance for sustainability. **Corporate governance: an international review**, 14(6), 522-529.
- Fahriye, U. 2012. An integrated model for sustainable performance measurement in supply chain. **Elsevier Journal**, 62, 689-694.
- Fonseca, L. & Amílcar, A. 2016. Stakeholder Satisfaction and Sustainable Success. **International Journal of Industrial and Systems Engineering**, 24(2), 144-157.
- Freeman, R. E. 2001. A stakeholder theory of the modern corporation. **Perspectives in Business Ethics Side**, 3(144), 38-48.
- Foss, T., Myrvtveit, I. & Stensrud, E. 2001. MRE and heteroscedasticity: An empirical validation of the assumption of homoscedasticity of the magnitude of relative error. In **Proc. ESCOM, 12th European software control and metrics conference**. (pp. 157-164). Netherlands: Ideal Press.
- Freeman, R. E. 2010. **Strategic management: A stakeholder approach**. New York: Cambridge University press.
- Friedman, A. L. & Miles, S. 2006. **Stakeholders: Theory and practice**. Oxford: OUP.
- Fullerton, R. R., Kennedy, F. A. & Widener, S. K. 2014. Lean manufacturing and firm performance: The incremental contribution of lean management accounting practices. **Journal of Operations Management**, 32(7-8), 414-428.
- Garza, R. & Jose, A. 2015. **Lean and Green – A systematic review of the state of the art literature**. UK: The University of Derby.
- Geissdoerfer, M., Vladimirova, D. & Evans, S. 2018. Sustainable business model innovation: A review. **Journal of cleaner production**, 198, 401-416.
- Gerald, K. 2012. Use Lean Accounting to Add Value to the Organization. **The Journal of Corporate Accounting & Finance**, 23(3), 35-41.

- Gerde, V. W. & Logsdon, J. M. 2001. Measuring environmental performance: use of the toxics release inventory (TRI) and other US environmental databases. **Business Strategy and the Environment**, 10(5), 269-285.
- Gracanin, D., Buchmeister, B. & Lalic, B. 2014. Using cost-time profile for value stream optimization. **Procedia Engineering**, 69, 1225-1231.
- Grumet, R. S. & Wallace, A. F. 1998. An Interview with Anthony FC Wallace. **Ethno history**, 42(2), 103-127.
- Grundey, D. 2008. Editorial applying sustainability principles in the economy. **Technological and Economic Development of Economy**, 14(2), 101-106.
- Guerrero, E., Leavengood, S., Gutiérrez-Pulido, H. & Fuentes-Talavera, J. 2017. Applying Lean Six Sigma in the Wood Furniture Industry: A Case Study in a Small Company. **Quality Management Journal**, 24(3), 6-19.
- Haber, J. P. 2008. **Lean Accounting Best Practices**. Knoxville: University of Tennessee.
- Haffar, M. & Searcy, C. 2017. Classification of trade-offs encountered in the practice of corporate sustainability. **Journal of business ethics**, 140(3), 495-522.
- Hagen, E. 2020. **Sustainability in Open Street Map Building a More Stable Ecosystem in OSM for Development and Humanitarianism**. World Bank: GFDDR Labs.
- Hair, J. F. 2009. **Multivariate data analysis**. New York: McGraw Hill.
- Hair, J. F., Sarstedt, M., Hopkins, L. & Kuppelwieser, V. G. 2014. Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM): An emerging tool in business research. **European business review**, 26(2), 106-121.
- Hannan, M. T. & Freeman, J. 1984. Structural inertia and organizational change. **American sociological review**, 149-164.
- Harrison, J. S., Bosse, D. A. & Phillips, R. A. 2010. Managing for stakeholders, stakeholder utility functions, and competitive advantage. **Strategic management journal**, 31(1), 58-74.
- Hasan Mijbil, S., Mohammad Hamzah, A. & Majeed Allawi, K. 2020. **Measuring cost by using throughput accounting to rationalize administrative decisions**.

- Heesup, H. 2009. The Roles of the Physical Environment, Price Perception, and Customer Satisfaction in Determining Customer Loyalty in the Restaurant Industry. **Journal of Hospitality & Tourism Research**, 33(4), 487-510.
- Hernadi, B. H. 2012. Green accounting for corporate sustainability. **TMP**, 8(2), 23-30.
- Hitt, M. A., Ireland, R. D. & Stadter, G. 1982. Functional importance and company performance: Moderating effects of grand strategy and industry type. **Strategic management journal**, 3(4), 315-330.
- Hitt, M. A. & Ireland, R. D. 1986. Relationships among corporate level distinctive competencies, diversification strategy, corporate structure and performance. **Journal of management studies**, 23(4), 401-416.
- Howard, P. H. & Jaffee, D. 2013. Tensions between firm size and sustainability goals: Fair trade coffee in the United States. **Sustainability**, 5(1), 72-89.
- Hörisch, J., Freeman, R. E. & Schaltegger, S. 2014. Applying stakeholder theory in sustainability management: Links, similarities, dissimilarities, and a conceptual framework. **Organization & Environment**, 27(4), 328-346.
- Hussain, H. I., Grabara, J., Razimi, M. S. A. & Sharif, S. P. 2019. Sustainability of leverage levels in response to shocks in equity prices: Islamic finance as a socially responsible investment. **Sustainability**, 11(12), 3260.
- Iranmanesh, M., Zailani, S., Hyun, S. S., Ali, M. H. & Kim, K. 2019. Impact of lean manufacturing practices on firms' sustainable performance: Lean culture as a moderator. **Sustainability**, 11(4), 1112.
- Isabelle, C. & Daniel, T. 1999. Towards indicators of sustainable development for firms: A productive efficiency perspective. **Ecological Economics Journal**, 28, 41-53.
- Jensen, M. C. 1994. Self-interest, altruism, incentives, and agency theory. **Journal of applied corporate finance**, 7(2), 40-45.
- Jeremy, P. 2008. **Lean Accounting Best Practices, Chancellor's Honors Program Projects**. [Online]. Available https://trace.tennessee.edu/utk_chanhonoproj/1187 (10 September 2022).

- Jin, Z., Navare, J., & Lynch, R. 2019. The relationship between innovation culture and innovation outcomes: exploring the effects of sustainability orientation and firm size. **R&D Management**, 49(4), 607-623.
- Jørgensen, F., Matthiesen, R., Nielsen, J. & Johansen, J. 2007. Lean maturity, lean sustainability. In **Advances in production management systems**. (pp. 371-378). Boston: Springer MA.
- Kannan, K. S. & Manoj, K. 2015. Outlier detection in multivariate data. **Applied mathematical sciences**, 47(9), 2317-2324.
- Kerlinger, P. & Lein, M. R. 1986. Differences in winter range among age-sex classes of Snowy Owls *Nyctea scandiaca* in North America. **Ornis Scandinavica**, 18, 1-7.
- Ketchen Jr, D. J., Ireland, R. D. & Snow, C. C. 2007. Strategic entrepreneurship, collaborative innovation, and wealth creation. **Strategic entrepreneurship journal**, 1(3-4), 371-385.
- Kinasih Yekti Nastiti, P., Atahau, A. D. R. & Supramono, S. 2019. Working capital management and its influence on profitability and sustainable growth.
- King, P. L. 2019. Lean for the process industries: dealing with complexity. **Verslas: Teorija ir praktika/Business: Theory and Practice**, 20, 61-68.
- Kocamiş, T. U. 2015. Lean accounting method for reduction in production costs in companies. **International Journal of Business and Social Science**, 6(9), 6-13.
- Kocmanová, A., Hřebíček, J. & Dočekalová, M. 2011. Corporate Governance and Sustainability. **Economics & Management**, 16, 111-120.
- Kowang, T. O., Yew, L. K., Hee, O. C., Fei, G. C. & Long, C. S. 2019. Lean six sigma implementation: Does success means sustainability. **International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences**, 9(6), 907-914.
- Kristensen, H. S., & Mosgaard, M. A. 2020. A review of micro level indicators for a circular economy—moving away from the three dimensions of sustainability. **Journal of Cleaner Production**, 243, 118531.

- Kumaraguru, S., Kulvatunyou, B. S. & Morris, K. C. 2014. Integrating real-time analytics and continuous performance management in smart manufacturing systems. In **IFIP International Conference on Advances in Production Management Systems**. (pp. 175-182). Berlin: Heidelberg Springer.
- Lapinski, A., Horman, M. & Riley, D. 2005. Delivering sustainability: Lean principles for green projects. **Construction Research Congress 2005: Broadening Perspectives**, 45, 1-10.
- Laszlo, C. & Zhexembayeva, N. 2017. **Embedded sustainability: The next big competitive advantage**. Routledge.
- Lehtinen, U. & Torkko, M. 2005. The lean concept in the food industry: A case study of contract a manufacturer. **Journal of Food Distribution Research**, 36(1), 57-67.
- Leipzig, T. & Gamp, M. & Manz, D. 2017. Initializing customer-orientated digital transformation in enterprises. **Elsevier Journal**, 53(12), 222-236.
- León, H. C. M. & Calvo-Amodio, J. 2017. Towards lean for sustainability: Understanding the interrelationships between lean and sustainability from a systems thinking perspective. **Journal of cleaner production**, 142, 4384-4402.
- Leonard-Barton, D. 1992. Core capabilities and core rigidities: A paradox in managing new product development. **Strategic Management Journal**, 13, 111-126.
- Li, W. & Yi, P. 2020. Assessment of city sustainability Coupling coordinated development among economy, society and environment. **Journal of Cleaner Production**, 256, 125-135.
- Lilliefors, H. W. 1967. On the Kolmogorov-Smirnov test for normality with mean and variance unknown. **Journal of the American Statistical Association**, 62(318), 399-402.
- Lo, S. F. 2010. Performance evaluation for sustainable business: a profitability and marketability framework. **Corporate social responsibility and environmental management**, 17(6), 311-319.

- Logsdon, J. M. & Husted, B. W. 2000. Mexico's environmental performance under NAFTA: The first 5 years. **The Journal of Environment & Development**, 9(4), 370-383.
- López-Morales, J. S., Huerta-Estévez, A., Andrade-Estrada, M. G. & Zarrabal-Gutiérrez, C. G. 2020. Corporate social responsibility in ports of Latin America. **Marine Economics and Management**, 56, 81-99.
- Lourenço, I. C., Branco, M. C., Curto, J. D. & Eugénio, T. 2012. How does the market value corporate sustainability performance. **Journal of business ethics**, 108(4), 417-428.
- Maithm, K., Sarah, K. & Akeel, A. 2019. Value relevance of sustainability reporting under an accounting information system: Evidence from the tourism industry. **African Journal of Hospitality Tourism and Leisure**, 8, 1-12.
- Makrygianni, M., Besseris, G. J., & Stergiou, K. I. (2011). Reliability analysis and TQM problem solving tools for improving maintenance operations in modern jet fighters. In **2011 IEEE International Conference on Quality and Reliability**. (pp. 413-420). IEEE.
- Markonah, M., Salim, A. & Franciska, J. 2020. Effect of profitability, leverage, and liquidity to the firm value. **Dinasti International Journal of Economics, Finance & Accounting**, 1(1), 83-94.
- Mani, T. M., Bedwell, J. S. & Miller, L. S. 2005. Age-related decrements in performance on a brief continuous performance test. **Archives of clinical neuropsychology**, 20(5), 575-586.
- Martine, G. & Alves, J. E. D. 2015. Economy, society and environment in the 21st century: three pillars or trilemma of sustainability. **Revista Brasileira de Estudos de População**, 32, 433-460.
- Maskell, B. H. 2014. **Lean Management Accounting**. [Online]. Available http://www.maskell.com/lean_accounting/subpages/lean_accounting/lean_management_accounting.html (10 September 2022).
- Maskell, B. H. & Baggaley, B. L. 2003. **Practical Lean Accounting. A proven system for measuring and managing the lean enterprise**. New York: NY.

- _____. 2006. Lean accounting: What's it all about. **Target magazine**, 22(1), 35-43.
- Maskell, B. H., Baggaley, B. & Grasso, L. 2011. **Practical Lean Accounting: A Proven System for Measuring and Managing the Lean Enterprise**. Boca Raton: CRC Press.
- Maskell, B. H. & Kennedy, F. A. 2007. Why do we need lean accounting and how does it work. **Journal of Corporate Accounting & Finance**, 18(3), 59-73.
- Maury, B. 2018. Sustainable competitive advantage and profitability persistence: Sources versus outcomes for assessing advantage. **Journal of Business Research**, 84, 100-113.
- Melton, T. 2005. The benefits of lean manufacturing: what lean thinking has to offer the process industries. **Chemical engineering research and design**, 83(6), 662-673.
- Michael, Y. M. A. K. & Peacock, C. J. 2011. Social sustainability: A comparison of case studies in UK, USA and Australia. In **17th Pacific Rim Real Estate Society Conference, Gold Coast**. (pp. 16-19). New York: McGraw Hill.
- Mitsuhiro, K. & Akihiko, M. 2003. Do Profit Maximizers Maximize Profit: Divergence of Objective and Result in Oligopoly. **Economics, University of Tokyo Journal**, 35(88), 145-162.
- Moktadir, M. A., Ali, S. M., Kusi-Sarpong, S. & Shaikh, M. A. A. 2018. Assessing challenges for implementing Industry 4.0: Implications for process safety and environmental protection. **Process safety and environmental protection**, 117, 730-741.
- Monroy, C. R., Nasiri, A. & Peláez, M. Á. 2014. Activity based costing, time-driven activity based costing and lean accounting: Differences among three accounting systems' approach to manufacturing. In **Annals of Industrial Engineering 2012**. (pp. 11-17). London: Springer.
- Muckstadt, J. 2003. **Lean Production in A World of Uncertainty: Implications of Variable Demand**. New York: McGraw Hill.

- Muhammad, N., Upadhyay, A., Kumar, A. & Gilani, H. 2022. Achieving operational excellence through the lens of lean and Six Sigma during the COVID-19 pandemic. **The International Journal of Logistics Management**, 45, 145-165.
- Nasi, J., Nasi, S., Phillips, N. & Zyglidopoulos, S. 1997. The evolution of corporate social responsiveness: An exploratory study of Finnish and Canadian forestry companies. **Business & Society**, 36(3), 296-321.
- Naciti, V., Cesaroni, F. & Pulejo, L. 2021. Corporate governance and sustainability: A review of the existing literature. **Journal of Management and Governance**, 45(2), 1-20.
- Netland, T. H. 2016. Critical success factors for implementing lean production: the effect of contingencies. **International Journal of Production Research**, 54(8), 2433-2448.
- Ojo, E., Mbohwa, C. & Akinlabi, E. 2015. Sustainability-competitive advantage. In **Proceedings of the 2015 International Conference on Operations Excellence and Service Engineering**. (pp. 592-600). Florida: NY.
- Orazalin, N., Mahmood, M. & Narbaev, T. 2019. The impact of sustainability performance indicators on financial stability: evidence from the Russian oil and gas industry. **Environmental Science and Pollution Research**, 26(8), 8157-8168.
- Orlitzky, M. 2001. Does firm size confound the relationship between corporate social performance and firm financial performance. **Journal of Business Ethics**, 33(2), 167-180.
- Orzes, G., Moretto, A. M., Moro, M., Rossi, M., Sartor, M., Caniato, F. & Nassimbeni, G. 2020. The impact of the United Nations global compact on firm performance: A longitudinal analysis. **International Journal of Production Economics**, 227, 107664.
- Pascucci, E. 2021. More logistics, less aid: Humanitarian-business partnerships and sustainability in the refugee camp. **World Development**, 142, 105424.

- Petraru, M. & Gavrilesco, M. 2010. Pollution prevention, a key to economic and environmental sustainability. **Environmental Engineering and Management Journal**, 9(4), 597-614.
- Porter, M. H. 1976. **Strategy and Bilateral Market Power**. Cambridge: Harvard University Press.
- Powell, D., Lundeby, S., Chabada, L. & Dreyer, H. 2017. Lean Six Sigma and environmental sustainability: the case of a Norwegian dairy producer. **International Journal of Lean Six Sigma**, 8(1), 53-64.
- Prado-Prado, J. C., García-Arca, J., Fernández-González, A. J. & Mosteiro-Añón, M. 2020. Increasing competitiveness through the implementation of lean management in healthcare. **International Journal of Environmental Research and Public Health**, 17(14), 4981.
- Prayuda, R. Z. & Praditya, R. A. 2020. Does ISO 26000 Corporate Social Responsibility Influence Company Performance. **Journal of Industrial Engineering & Management Research**, 1(1b), 83-94.
- Quinn, J. B. 1992. **Intelligent Enterprise: a knowledge and service based paradigm for Industry**. New York: Simon and Schuster.
- Ratner, B. 2009. The correlation coefficient: Its values range between +1/-1, or do they. **Journal of targeting, measurement and analysis for marketing**, 17(2), 139-142.
- Rejc, A. 2004. Toward contingency theory of performance measurement. **Journal for East European Management Studies**, 11, 243-264.
- Riccio, C. A., Reynolds, C. R., Lowe, P. & Moore, J. J. 2002. The continuous performance test: a window on the neural substrates for attention. **Archives of clinical neuropsychology**, 17(3), 235-272.
- Richard, P. 2003. What in the World is Competitive Advantage. **Policy Working Paper 2003**, 7, 105-119.
- Rodriguez, M. A., Ricart, J. E. & Sanchez, P. 2002. Sustainable development and the sustainability of competitive advantage: A dynamic and sustainable view of the firm. **Creativity and innovation management**, 11(3), 135-146.

- Rosa, A. C. R. & Machado, M. J. C. V. 2013. Lean accounting: Accounting contribution for lean management philosophy. **Tourism & Management Studies**, 3, 886-895.
- Rosemary, R. & Cheryl, S. 2002. The role of performance measures and incentive systems in relation to the degree of JIT implementation. **Accounting, Organizations and Society Journal**, 27(8), 711-735.
- Rosemary, R., Frances, A. & Sally, K. 2014. Lean manufacturing and firm performance: The incremental contribution of lean management accounting practices. **Journal of Operations Management**, 32, 414-428.
- Ross, R. B., Pandey, V. & Ross, K. L. 2015. Sustainability and strategy in US agri-food firms: An assessment of current practices. **International Food and Agribusiness Management Review**, 18, 17-47.
- Rousseeuw, P. J. & Leroy, A. M. 2005. **Robust regression and outlier detection**. New York: John Wiley & sons.
- Ruiz-de-Arbulo-Lopez, P., Fortuny-Santos, J. & Cuatrecasas-Arbós, L. 2013. Lean manufacturing: costing the value stream. **Industrial Management & Data Systems**, 18(2), 111-118.
- Sajan, M. P., Shalij, P. R. & Ramesh, A. 2017. Lean manufacturing practices in Indian manufacturing SMEs and their effect on sustainability performance. **Journal of Manufacturing Technology Management**, 45, 122-132.
- Salmana, A. J., Abdullb, H. S. & Omars, S. S. 2020. A Proposed Accounting Model for Measuring and Evaluating the Sustainable Performance of Lean Accounting Services in Iraqi Hotels. **International Journal of Innovation**, 13(9), 619-641.
- Salvioni, D. M. & Gennari, F. 2014. Corporate governance, sustainability and capital markets orientation. **International Journal of Management and Sustainability**, 3(8), 469-483.
- Saura, I. G., Francés, D. S., Contri, G. B. & Blasco, M. F. 2008. Logistics service quality: a new way to loyalty. **Industrial management & data systems**, 108(5), 650-668.

- Sitzmann, T. & Yeo, G. 2013. A meta-analytic investigation of the within-person self-efficacy domain: Is self-efficacy a product of past performance or a driver of future performance. **Personnel Psychology**, 66(3), 531-568.
- Shamil, M. M., Shaikh, J. M., Ho, P. L. & Krishnan, A. 2014. The influence of board characteristics on sustainability reporting: Empirical evidence from Sri Lankan firms. **Asian Review of Accounting**, 22(2), 78-97.
- Smith, N. R. & Miner, J. B. 1983. Type of entrepreneur, type of firm, and managerial motivation: Implications for organizational life cycle theory. **Strategic management journal**, 4(4), 325-340.
- Stanley, D., Voeks, R. & Short, L. 2012. Is non-timber forest product harvest sustainable in the less developed world. A systematic review of the recent economic and ecological literature. **Ethnobiology and Conservation**, 1(9), 1-39.
- Stenzel, J. 2008. **Lean accounting: best practices for sustainable integration**. London: John Wiley & Sons.
- Stephen, L. & Stephen, S. 2010. Using Dynamic Value Stream Mapping and Lean Accounting Box Scores to Support Lean Implementation. **American Journal of Business Education**, 3(8), 111-121.
- Sundar, R., Balaji, A. N. & Kumar, R. S. 2014. A review on lean manufacturing implementation techniques. **Procedia Engineering**, 97, 1875-1885.
- Swatdikun, T. & Phonnikornkij, N. 2018. Japanese Cost Management in Thai Beverage Industry: A Case of Target Costing. **Jsn Journal**, 8(4), 248-264.
- _____. 2020. Lean Accounting in Textile and Garment Industry: Comparative Study and its Impact on Firm Performance. **University of the Thai Chamber of Commerce Journal Humanities and Social Sciences**, 40(1), 77-92.
- Taiichi, O. 1978. Toyota Production System: Beyond Large-Scale Production. **Toyota Production System**. Japan: Productivity Press.

- Teixeira, H. F., dos Santos, N. M. B. F., Akkari, A. C. S. & Munhoz, I. P. 2019. Lean Accounting: Economic-financial Performance of Companies with Lean Manufacturing. **International Journal of Advanced Engineering Research and Science**, 6(5), 86-96.
- Thaipat Insititute. 2012. **Integrated CSR reporting framework version 2**. [Online] Available https://www.thaicrs.com/2013/03/blogpost_21.html (10 September 2022).
- Thune, S. S. & House, R. J. 1970. Where long-range planning pays off Findings of a survey of formal, informal planners. **Business Horizons**, 13(4), 81-87.
- To, W. M., Lee, P. K. & Billy, T. W. 2020. Sustainability assessment of an urban rail system The case of Hong Kong. **Journal of Cleaner Production**, 253, 119961.
- Tyson, R. & Ralph, D. 2009. Conceptualizing the Effects of Lean on Production Costs with Evidence from the F-22 Program. **Journal of Operations Management**, 27(1), 23-44.
- Van Marrewijk, M. & Werre, M. 2003. Multiple levels of corporate sustainability. **Journal of Business ethics**, 44(2), 107-119.
- Waheed, A. & Zhang, Q. 2020. Effect of CSR and ethical practices on sustainable competitive performance: A case of emerging markets from stakeholder theory perspective. **Journal of Business Ethics**, 175(1), 1-19.
- Walsh, P. R. & Dodds, R. 2017. Measuring the choice of environmental sustainability strategies in creating a competitive advantage. **Business Strategy and the Environment**, 26(5), 672-687.
- Wan, L. & Ng, E. 2018. Evaluation of the social dimension of sustainability in the built environment in poor rural areas of China. **Architectural Science Review**, 61(5), 319-326.
- Wang, L. & Yuan, Q. 2009. Lean accounting based on lean production. In **2009 International Conference on Management and Service Science**. (pp. 1-4). IEEE.

- Weerasooriyana, N. W. M. R. & Alwis, A. C. D. 2017. Impact of employee engagement on lean manufacturing: An empirical study in Sri Lanka. **FIIB Business Review**, 6(2), 33-42.
- White, K. J. 1992. The Durbin-Watson test for autocorrelation in nonlinear models. **The Review of Economics and Statistics**, 370-373.
- Woehrle, S. L. & Abou-Shady, L. 2010. Using dynamic value stream mapping and lean accounting box scores to support lean implementation. **American Journal of Business Education**, 3(8), 67-76.
- Womack, J. P., Jones, D. T. & Roos, D. 1990. **The Machine that Changed the World**. New York: Simon and Schuster.
- Wilson Lonnie. 2010. **How to Implement Lean Manufacturing**. New York: McGraw Hill.
- Womack, J. 2005. **Lean Consumption form EE Manufacturing Engineer**. New York: McGraw Hill.
- Wu, P. & Low, S. P. 2016. **Lean and cleaner production**. Berlin: Springer-Verlag.
- Yamane, T. & Miyamoto, Y. 1970. Oxygen absorption into oil-in-water emulsions. A study on hydrocarbon fermenters. **Industrial & Engineering Chemistry Process Design and Development**, 9(4), 570-577.
- Yodbutr, A. 2010. **The determinants of corporate governance practices: Empirical evidence from Thailand**. Dissertation. Chulalongkorn University.
- Yokoyama, T. T., de Oliveira, M. A. & Futami, A. H. 2019. A systematic literature review on lean office. **Industrial Engineering & Management Systems**, 18(1), 67-77.
- Yvonne, W. & Andrew, Graves. 2004. A New Cost Management & Accounting Approach for Lean Enterprises. **The Irish Academy of Management Meeting Annual Conference**. United Kingdom: University of Bath School of Management.
- Yigitcanlar, T. 2014. Korean ubiquitous-eco-city: a smart-sustainable urban form or a branding hoax. **Technological Forecasting and Social Change**, 89, 100-114.

- Yiu, C. S., Grant, K. & Edgar, D. 2007. Factors affecting the adoption of Internet Banking in Hong Kong implications for the banking sector. **International journal of information management**, 27(5), 336-351.
- Zhang, B., Niu, Z. & Liu, C. 2020. Lean tools, knowledge management, and lean sustainability: the moderating effects of study conventions. **Sustainability**, 12(3), 956.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามของตัวแปรการบัญชีแบบสิ้น

**แบบสอบถามเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิกับคามยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**

คำชี้แจง การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย จึงขอความร่วมมือทุกท่านตอบแบบสอบถามตามความคิดเห็น และความเป็นจริง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์และเสนอในลักษณะโดยภาพรวม ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะเก็บเป็นความลับ

แบบสอบถามชุดนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ

ตอนที่ 2 ระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลิกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่เป็นคำตอบของท่านเพียงข้อเดียว

1. ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

1) ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี (Accounting Director)

2) ผู้จัดการแผนกบัญชี (Accounting Manager)

3) อื่นๆ (โปรดระบุ).....

2. ประเภทของอุตสาหกรรม

1) เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร

2) สินค้าอุปโภคบริโภค

3) ธุรกิจการเงิน

4) สินค้าอุตสาหกรรม

5) อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

6) ทรัพยากร

7) บริการ

8) เทคโนโลยี

3. ระยะเวลาดำเนินกิจการตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน จำนวน.....ปี

ตอนที่ 2 ระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กร

คำชี้แจง : โปรดแสดงเครื่องหมาย ✓ เพียงหนึ่งข้อเท่านั้น ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่สอดคล้องกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 5 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้ระดับน้อยที่สุด
- 0 หมายถึง ไม่มีการประยุกต์ใช้

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ลีนในระบบบัญชี

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

** ความสูญเปล่าในกระบวนการ หมายถึง สิ่งใดก็ตามในกระบวนการที่ไม่มีความจำเป็นต่อผลสำเร็จและประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งความสูญเปล่าจะประกอบไปด้วย

1. ความผิดพลาด (Defect) ในทางกระบวนการบัญชีหมายถึงความผิดพลาดในกระบวนการอันจะนำไปสู่แก้งานใหม่ หรือกระทบต่อคุณภาพของงาน
2. การเคลื่อนย้าย (Transportation) ในทางกระบวนการบัญชีหมายถึงการเคลื่อนย้ายที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์กับงานที่ทำอยู่ เช่น พื้นที่เก็บเอกสารที่อยู่ลึกเกินไป เป็นต้น
3. กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing) ในทางกระบวนการบัญชีหมายถึงการบริหารจัดการ การแบ่งหน้าที่การทำงาน หรือการสื่อสารกันระหว่างบุคคลที่ไม่ดีพอ เช่น การใช้คนอนุมัติงบประมาณในโครงการต่างๆ มากเกินสมควร การใช้เอกสารที่ซ้ำซ้อน เป็นต้น
4. วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ (Supply) หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ที่มากเกินไปซึ่งไม่เป็นประโยชน์หรือไม่จำเป็นในกระบวนการ
5. การผลิตที่มากเกินไป (Overproduction) ในทางกระบวนการบัญชี หมายถึง การเสนอหรือการบันทึกข้อมูลที่ไม่เป็นประโยชน์หรือไม่จำเป็นต่อผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน ทำให้เกิดต้นทุนส่วนนี้ขึ้น
6. การรอคอย (Waiting) ในทางกระบวนการบัญชีหมายถึงการรอคอยของคน การรอคอยเหล่านี้ไม่ได้ทำให้เกิดคุณค่าต่อองค์กรจึงนับเป็นความสูญเปล่า ทำให้งานที่จำเป็นต้องทำจริงถูกเลื่อนไป
7. การเคลื่อนไหว (Motion) ในทางกระบวนการบัญชีหมายถึงการเคลื่อนไหวใดที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์นับเป็นความสูญเปล่าทั้งสิ้น

8. การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent) ในทางกระบวนการบัญชี หมายถึง ไม่สามารถทำให้ใช้ประสิทธิภาพของพนักงานทุกคนในโครงการได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เช่น การมอบหมายงานให้กับพนักงานอย่างไม่เหมาะสม เป็นต้น

การประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีน	ระดับความคิดเห็น					
	5	4	3	2	1	0
ด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า						
1. ความผิดพลาด (Defect) 1.1 กิจการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมในการคำนวณและวัดมูลค่าทางการบัญชี เช่น การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือด้วยราคาทุนหรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับ เป็นต้น เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการวัดมูลค่า 1.2 กิจการมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากความผิดพลาดเนื่องจากวัดมูลค่ารายการบัญชีผิดระหว่างมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาด 1.3 กิจการมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการรับรู้ดอกเบี้ยผิดพลาดไม่เป็นไปตามมาตรฐานรายการทางการเงิน 1.4 กิจการมีการจัดทำแผนผังการไหลของงานหรือแผนวิเคราะห์รายการค้าเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการวิเคราะห์และวัดมูลค่าผิด						
2. กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing) 2.1 มีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูล สามารถทำงานร่วมกันในไฟล์เดียว เพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนที่ต้องส่งไฟล์และดาวน์โหลดเครื่องหลายครั้ง 2.2 กิจการมีการใช้การจัดการด้วยการมองเห็นโดยการลิสต์รายการงานทั้งหมดออกมาเพื่อดูว่าแต่ละคนในแผนกมีงานอะไรบ้าง ช่วยให้พนักงานเห็นภาพรวมของงานทั้งหมด และสามารถหาจุดบกพร่องต่างๆ ของงานได้						
3. วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ (Supply) กิจการมีการประยุกต์ใช้เครื่องมือ 5ส. หรือ เครื่องมืออื่นๆ ในการจัดระเบียบเอกสาร แก้ไขปัญหาเอกสารทางการบัญชีมากมายที่รอการลงนาม						
4. การรอคอย (Waiting) 4.1 กิจการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีช่วยสื่อสารในการแก้ไขปัญหาการรอคอยข้อมูลข่าวสารจากแผนกก่อนหน้า 4.2 กิจการมีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูลเพื่อแก้ไขปัญหาการรอคอยเอกสารจากแผนกก่อนหน้า						

<p>5. การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)</p> <p>กิจการมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การกำหนดภาระงานให้ชัดเจน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ</p>						
<p>ด้านการบันทึกบัญชี</p>						
<p>1. ความผิดพลาด (Defect)</p> <p>1.1 กิจการมีการวิเคราะห์ธุรกรรมและเหตุการณ์ทางธุรกิจก่อนการบันทึกบัญชี เพื่อป้องกันการจัดประเภทของรายการทางบัญชีและการบันทึกบัญชีผิดพลาด</p> <p>1.2 โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบป้องกันมิให้บันทึกด้านเดบิตและเครดิตผิดพลาด ทั้งสองด้านของรายการต้องมีค่าเท่ากันเสมอ</p> <p>1.3 กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อมีการกรอกข้อมูลทางการเงินที่ผิดพลาดหรือซ้ำซาก</p> <p>1.4 โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบตรวจตัดยอดรายการเพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ตรงตามงวด</p> <p>1.5 โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบทดสอบการคำนวณเพื่อป้องกันยอดคงเหลือผิดพลาด</p> <p>1.6 กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีแทนระบบ manual เพื่อลดความผิดพลาดในการทำผังทางเดินระบบบัญชี</p> <p>1.7 โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบสอบทานการบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง หรือตามหลักการบัญชีที่รับรอง</p> <p>1.8 กิจการมีการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการตรวจสอบเอกสารทางการเงินเพื่อป้องกันปัญหาเอกสารทางการบัญชีที่มีข้อมูลไม่ถูกต้องครบถ้วน</p> <p>1.9 กิจการมีการอบรมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันปัญหาการบันทึกบัญชีและการปรับปรุงรายการบัญชีที่ผิดพลาด</p> <p>1.10 กิจการมีระบบการตรวจสอบฟิลด์ที่ขาดข้อมูล (Missing Data Check) เพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ครบถ้วนและถูกต้อง</p> <p>1.11 กิจการมีโปรแกรมตรวจสอบใบกำกับภาษีหรือเอกสาร เพื่อป้องกันปัญหาเอกสารไม่สมบูรณ์ในการบันทึกบัญชี</p>						

<p>2. กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)</p> <p>2.1 กิจกรรมมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารทางการบัญชีที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น</p> <p>2.2 กิจกรรมใช้เทคโนโลยีในการช่วยลดกระบวนการส่วนเกิน เช่น การใช้รหัสในไฟล์เอกสารเพื่อไม่ให้เกิดการอนุมัติที่ซ้ำซ้อน ไฟล์เอกสารจะวิ่งไปหาผู้อนุมัติอัตโนมัติ หรือการใช้ระบบสแกนนิ้วเข้าออก เป็นต้น</p> <p>2.3 กิจกรรมมีการใช้โปรแกรมบันทึกสมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันรับเงิน สมุดรายวันจ่ายเงิน สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปทันที เพื่อลดกระบวนการทำงานซ้ำซ้อน</p>					
<p>3. วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ (Supply)</p> <p>3.1 กิจกรรมมีการใช้ซอฟต์แวร์ไฟล์เพื่อเก็บหลักฐานและเอกสารการบันทึกบัญชี</p> <p>3.2 มีการบันทึกบัญชีในโปรแกรมทางการบัญชีเพื่อหลีกเลี่ยงการบันทึกบัญชีในกระดาษหรือฮาร์ดไฟล์</p>					
<p>4. การรอคอย (Waiting)</p> <p>4.1 กิจกรรมมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดเวลารอคอยเอกสารเพื่อบันทึกบัญชีจากฝ่ายขายและฝ่ายจัดซื้อ</p> <p>4.2 มีการจัดทำแผนการไหลของงาน หรือ workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติใบสำคัญรับ ใบสำคัญจ่าย และเอกสารสำคัญอื่นๆ</p>					
<p>5. การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)</p> <p>กิจกรรมมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การกำหนดภาระงานให้ชัดเจน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม</p>					
ด้านการดำเนินงานทางการเงิน					
<p>1. ความผิดพลาด (Defect)</p> <p>1.1 กิจกรรมมีการเชื่อมโยงข้อมูลภายในองค์กรแบบเรียลไทม์เพื่อป้องกันการดึงข้อมูลเพื่อจัดทำงบทดลองผิดพลาดในกระบวนการรายงานทางการเงิน</p> <p>1.2 กิจกรรมมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อได้มีการกรอกข้อมูลทางการเงินที่จำเป็นและสำคัญ</p> <p>1.3 กิจกรรมมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อถึงวันสิ้นรอบทางบัญชีถึงรายการทางบัญชีที่ต้องทำการปรับปรุง เช่น รายการคงค้าง รายการล่องหน้า วัสดุใช้ไป หนี้สงสัยจะสูญ หรือค่าเสื่อมราคา เป็นต้น</p>					

<p>1.4 กิจกรรมมีการใช้ตัวเลขจับคู่ (Visual Control) เพื่อจับคู่เอกสารประกอบการลงบัญชีและรายการบันทึกบัญชี แก้ไขปัญหาการไม่มีเอกสารประกอบการลงบัญชี</p> <p>1.5 กิจกรรมมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหา การแสดงรายการในงบการเงินไม่สอดคล้องกัน/ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และการแสดงรายงานในงบการเงินไม่ตรงกับในบัญชี</p>						
<p>2. กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)</p> <p>กิจกรรมมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น</p>						
<p>3. วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ (Supply)</p> <p>3.1 กิจกรรมใช้โปรแกรมบัญชีที่ช่วยให้จัดการเอกสารจำนวนมากได้ง่าย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร</p> <p>3.2 กิจกรรมมีการจัดเก็บรายงานทางการเงินผ่านระบบคลาวด์ที่ล้ำสมัย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร</p> <p>3.3 กิจกรรมมีการใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษ เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร</p>						
<p>4. การรอคอย (Waiting)</p> <p>4.1 กิจกรรมมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดเวลารอคอยรายการบันทึกบัญชี/ปรับปรุงบัญชีจากฝ่ายบันทึกบัญชี</p> <p>4.2 มีการจัดทำแผนการไหลของงาน หรือ workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติการปรับปรุงบัญชี หรือรอคอยงบทดลองหลังการปรับปรุง</p>						

ตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการประยุกต์ใช้ลินในระบบบัญชี

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

การประเมินการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนในกระบวนการบัญชีของอุตสาหกรรม
ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตารางผนวกที่ 1 ระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนในกระบวนการวิเคราะห์และวัดมูลค่า

ด้านการบันทึกบัญชี					
	Min	Max	Mean	S.D.	ระดับการประยุกต์
1. ความผิดพลาด (Defect)					
1.1 กิจกรรมมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมในการคำนวณและวัดมูลค่าทางการบัญชี เช่น การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือด้วยราคาทุน หรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับ เป็นต้น เพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการวัดมูลค่า	1.00	5.00	4.12	0.72	มากที่สุด
1.2 กิจกรรมมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากความผิดพลาดเนื่องจากวัดมูลค่ารายการบัญชีผิดระหว่างมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาด	0.00	5.00	4.03	0.79	มากที่สุด
1.3 กิจกรรมมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการรับรู้ดอกเบี้ยผิดพลาดไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานรายการทางการเงิน	2.00	5.00	4.04	0.733	มากที่สุด
1.4 กิจกรรมมีการจัดทำแผนผังการไหลของงาน หรือแผนวิเคราะห์รายการค้าเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการวิเคราะห์และวัดมูลค่าผิด	0.00	5.00	3.83	0.75	มาก
2. กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)					
2.1 มีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูลสามารถทำงานร่วมกันในไฟล์เดียว เพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนที่ต้องส่งไฟล์และดาวน์โหลดเครื่องหลายครั้ง	1.00	5.00	3.91	0.77	มาก
2.2 กิจกรรมมีการใช้การจัดการด้วยการมองเห็น โดยการลิสต์รายการงานทั้งหมดออกมาเพื่อดูว่าแต่ละคนในแผนกมีงานอะไรบ้าง ช่วยให้พนักงานเห็นภาพรวมของงานทั้งหมด และสามารถหาจุดบกพร่องต่าง ๆ ของงานได้	1.00	5.00	4.04	0.76	มากที่สุด
3. วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ (Supply)					
3.1 กิจกรรมมีการประยุกต์ใช้เครื่องมือ 5ส.หรือเครื่องมืออื่นๆ ในการจัดระเบียบเอกสาร แก้ไขปัญหาเอกสารทางการบัญชีมากมายที่รอการลงนาม	2.00	5.00	4.12	0.75	มากที่สุด
4. การรอคอย (Waiting)					
4.1 กิจกรรมมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีช่วยสื่อสารในการแก้ไขปัญหาการรอคอยข้อมูลข่าวสารจากแผนกก่อนหน้า	1.00	5.00	3.98	0.88	มาก
4.2 กิจกรรมมีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูล เพื่อแก้ไขปัญหาการรอคอยเอกสารจากแผนกก่อนหน้า	2.00	5.00	3.88	0.75	มาก

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ด้านการบันทึกบัญชี					
	Min	Max	Mean	S.D.	ระดับการประยุกต์
5. การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)					
5.1 กิจกรรมมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การกำหนดภาระงานให้ชัดเจน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ	1.00	5.00	4.06	0.79	มากที่สุด

ตารางผนวกที่ 2 การประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนในกระบวนการบันทึกบัญชี

ด้านการบันทึกบัญชี					
	Min	Max	Mean	S.D.	ระดับการประยุกต์
1. ความผิดพลาด (Defect)					
1.1 กิจกรรมมีการวิเคราะห์ธุรกรรมและเหตุการณ์ทางธุรกิจก่อนการบันทึกบัญชี เพื่อป้องกันการจัดประเภทของรายการทางบัญชีและการบันทึกบัญชีผิดพลาด	1.00	5.00	4.09	0.85	มากที่สุด
1.2 โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบป้องกันมิให้บันทึกด้านเดบิตและเครดิตผิดพลาดทั้งสองด้านของรายการต้องมีค่าเท่ากันเสมอ	2.00	5.00	3.96	0.80	มาก
1.3 กิจกรรมมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อมีการกรอกข้อมูลทางการเงินที่ผิดพลาดหรือซ้ำซาก	0.00	5.00	4.03	0.92	มากที่สุด
1.4 โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบตรวจตัดยอดรายการเพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ตรงตามงวด	1.00	5.00	3.90	0.75	มาก
1.5 โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบทดสอบการคำนวณเพื่อป้องกันยอดคงเหลือผิดพลาด	1.00	5.00	4.19	0.74	มากที่สุด
1.6 กิจกรรมมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีแทนระบบ manual เพื่อลดความผิดพลาดในการทำฝั่งทางเดินระบบบัญชี	1.00	5.00	3.89	0.77	มาก
1.7 โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบสอบทานการบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้างหรือตามหลักการบัญชีที่รับรอง	0.00	5.00	4.01	0.88	มากที่สุด

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ด้านการบันทึกบัญชี					
	Min	Max	Mean	S.D.	ระดับการประยุกต์
1. ความผิดพลาด (Defect) (ต่อ)					
1.8 กิจกรรมมีการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการตรวจสอบเอกสารทางการเงินเพื่อป้องกันปัญหาเอกสารทางการบัญชีที่มีข้อมูลไม่ถูกต้องครบถ้วน	0.00	5.00	3.97	0.89	มาก
1.9 กิจกรรมมีการอบรมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันปัญหาการบันทึกบัญชีและการปรับปรุงรายการบัญชีที่ผิดพลาด	1.00	5.00	4.09	0.75	มากที่สุด
1.10 กิจกรรมมีระบบการตรวจสอบฟิลด์ที่ขาดข้อมูล (Missing Data Check) เพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ครบถ้วนและถูกต้อง	1.00	5.00	3.96	0.77	มาก
1.11 กิจกรรมมีโปรแกรมตรวจสอบใบกำกับภาษีหรือเอกสาร เพื่อป้องกันปัญหาเอกสารไม่สมบูรณ์ในการบันทึกบัญชี	1.00	5.00	3.88	0.80	มาก
2. กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)					
2.1 กิจกรรมมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารทางการบัญชีที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น	1.00	5.00	4.09	0.79	มากที่สุด
2.2 กิจกรรมใช้เทคโนโลยีในการช่วยลดกระบวนการส่วนเกิน เช่น การใช้รหัสในไฟล์เอกสารเพื่อไม่ให้เกิดการอนุมัติที่ซ้ำซ้อน ไฟล์เอกสารจะวิ่งไปหาผู้อนุมัติอัตโนมัติหรือการใช้ระบบสแกนนิ้วเข้าออก เป็นต้น	2.00	5.00	3.91	0.80	มาก
2.3 กิจกรรมมีการใช้โปรแกรมบันทึกสมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันรับเงิน สมุดรายวันจ่ายเงิน สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปทันที เพื่อลดกระบวนการทำงานซ้ำซ้อน	2.00	5.00	3.91	0.78	มาก
3. วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ (Supply)					
3.1 กิจกรรมมีการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อเก็บหลักฐานและเอกสารการบันทึกบัญชี	1.00	5.00	3.84	0.75	มาก
3.2 มีการบันทึกบัญชีในโปรแกรมทางการบัญชีเพื่อหลีกเลี่ยงการบันทึกบัญชีในกระดาษหรือฮาร์ดไฟล์	3.00	5.00	4.04	0.69	มากที่สุด
4. การรอคอย (Waiting)					
4.1 กิจกรรมมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดเวลารอคอยเอกสารเพื่อบันทึกบัญชีจากฝ่ายขายและฝ่ายจัดซื้อ	2.00	5.00	3.99	0.76	มาก

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

ด้านการบันทึกบัญชี					
	Min	Max	Mean	S.D.	ระดับการประยุกต์
4. การรอคอย (Waiting) (ต่อ)					
4.2 มีการจัดทำแผนการไหลของงานหรือ workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติใบสำคัญรับใบสำคัญจ่าย และเอกสารสำคัญอื่น ๆ	1.00	5.00	3.89	0.73	มาก
5. การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)					
5.1 กิจกรรมมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การกำหนดภาระงานให้ชัดเจน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม	1.00	5.00	4.00	0.79	มาก

ตารางผนวกที่ 3 การประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนในกระบวนการรายงานทางการเงิน

ด้านการรายงานทางการเงิน					
	Min	Max	Mean	S.D.	ระดับการประยุกต์
1. ความผิดพลาด (Defect)					
1.1 กิจกรรมมีการเชื่อมโยงข้อมูลภายในองค์กรแบบเรียลไทม์เพื่อป้องกันการดึงข้อมูลเพื่อจัดทำงบทดลองผิดพลาดในกระบวนการรายงานทางการเงิน	0.00	5.00	4.01	0.88	มากที่สุด
1.2 กิจกรรมมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อมิได้มีการกรอกข้อมูลทางการเงินที่จำเป็นและสำคัญ	0.00	5.00	3.97	0.89	มาก
1.3 กิจกรรมมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อถึงวันสิ้นรอบทางบัญชีถึงรายการทางบัญชีที่ต้องการปรับปรุง เช่น รายการคงค้าง รายการล่วงหน้า วัสดุใช้ไป หนี้สงสัยจะสูญ หรือค่าเสื่อมราคา เป็นต้น	1.00	5.00	4.09	0.75	มากที่สุด
1.4 กิจกรรมมีการใช้ตัวเลขจับคู่ (Visual Control) เพื่อจับคู่เอกสารประกอบการลงบัญชีและรายการบันทึกบัญชี แก้ไขปัญหาการไม่มีเอกสารประกอบการลงบัญชี	1.00	5.00	3.96	0.77	มาก
1.5 กิจกรรมมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหา การแสดงรายการในงบการเงินไม่สอดคล้องกัน/ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และการแสดงรายงานในงบการเงินไม่ตรงกับบัญชี	1.00	5.00	3.88	0.80	มาก

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

ด้านการรายงานทางการเงิน					
	Min	Max	Mean	S.D.	ระดับการประยุกต์
2. กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)					
กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการเงินบัญชี เพื่อป้องกันการออกเอกสารที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น	1.00	5.00	4.09	0.79	มากที่สุด
3. วัสดุอุปกรณ์ในกระบวนการ (Supply)					
3.1 กิจการใช้โปรแกรมบัญชีที่ช่วยให้จัดการเอกสารจำนวนมากได้ง่าย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร	2.00	5.00	3.91	0.80	มาก
3.2 กิจการมีการจัดเก็บรายงานทางการเงินผ่านระบบคลาวด์ที่ล้ำสมัย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร	2.00	5.00	3.91	0.78	มาก
3.3 กิจการมีการใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษ เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร	1.00	5.00	3.84	0.75	มาก
4. การรอคอย (Waiting)					
4.1 กิจการมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดเวลารอคอยรายการบันทึกบัญชี/ปรับปรุงบัญชีจากฝ่ายบันทึกบัญชี	3.00	5.00	4.04	0.69	มากที่สุด
4.2 มีการจัดทำแผนการไหลของงานหรือ workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติการปรับปรุงบัญชี หรือรอคอยงบทดลองหลังการปรับปรุง	2.00	5.00	3.99	0.76	มาก

ภาคผนวก ค

การประเมินผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ในรายงานความยั่งยืน

การประเมินผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ในรายงานความยั่งยืน
Checklist การปฏิบัติตามกรอบแนวทางการรายงานแห่งความยั่งยืน
Global Reporting Initiatives Version 4.0 ปี พ.ศ. 2557

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท

1. ชื่อบริษัท.....ชื่อย่อ.....
2. ประเภทอุตสาหกรรม.....
3. สินทรัพย์รวม.....ล้านบาท
4. อายุกิจการ.....ปี
5. ความเสี่ยงทางการเงิน (หนี้สิน/สินทรัพย์)เท่า
6. ความสามารถในการทำกำไร (กำไรสุทธิ/ส่วนของเจ้าของ)เท่า
7. คะแนนการกำกับดูแลกิจการ.....คะแนน

ข้อที่	รายการ	มีการปฏิบัติตาม	ไม่มีการปฏิบัติตาม
	ด้านเศรษฐกิจ		
1	ภาวะเศรษฐกิจ		
	1.1 กิจการเปิดเผยผลการดำเนินงานและมีการจ่ายเงินปันผลแก่ผู้มีส่วนได้เสีย		
	1.2 กิจการมีการบริหารความเสี่ยงและผลกระทบที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ		
	1.3 กิจการมีการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของพนักงาน		
	1.4 กิจการได้รับการช่วยเหลือและสิทธิพิเศษต่างๆ จากภาครัฐ		
	รวม		
2	บทบาทในตลาด		
	2.1 กิจการมีการเปิดเผยสัดส่วนของค่าจ้างมาตรฐาน เปรียบเทียบกับค่าจ้างขั้นต่ำ		
	2.2 กิจการมีการเปิดเผยสัดส่วนของผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในกิจการ		
	รวม		
3	ผลกระทบจากเศรษฐกิจทางอ้อม		
	3.1 กิจการมีการพัฒนา ผลกระทบของโครงสร้างเงินลงทุนพื้นฐานและการบริการสนับสนุนสาธารณะประโยชน์ เช่น การบริจาคสมทบทุน		
	3.2 กิจการมีรายงานเกี่ยวกับผลกระทบและขอบเขตทางเศรษฐกิจทางอ้อม เช่น ผลกระทบจากการใช้สินค้าหรือบริการ การเปลี่ยนแปลงการผลิตสินค้า และการจัดเก็บสินค้าหรือบริการ		
	รวม		

4	วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง		
	4.1 กิจกรรมการชำระเงินให้แก่ผู้จัดจำหน่ายภายในประเทศ เช่น รายงานงบประมาณการจัดซื้อ		
	รวม		
	รวมด้านเศรษฐกิจ		
	ด้านสังคม		
1	การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างยั่งยืน		
1.1	การจ้างงาน		
	1.1.1 กิจกรรมการเปิดเผยอัตราค่าจ้าง-ออกของพนักงาน		
	1.1.2 กิจกรรมการเปิดเผยผลประโยชน์และสวัสดิการของพนักงาน		
	1.1.3 กิจกรรมการเปิดเผยอัตราการคงอยู่และกลับมาทำงานของพนักงานหลังลาคลอดบุตร		
1.2	การจัดการความสัมพันธ์ทางด้านแรงงาน		
	1.2.1 กิจกรรมการแจ้งล่วงหน้าเกี่ยวกับข้อตกลงของการจ้างงาน และการแจ้งล่วงหน้าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน		
1.3	ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย		
	1.3.1 กิจกรรมการมีกรรมการที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของแรงงาน		
	1.3.2 กิจกรรมที่มีมาตรการป้องกันการบาดเจ็บและเสียชีวิตที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน		
	1.3.3 กิจกรรมที่มีมาตรการป้องกันความเสี่ยงและการเกิดโรคจากการปฏิบัติงาน		
	1.3.4 กิจกรรมอธิบายถึงข้อตกลงทางด้านสุขภาพและความปลอดภัยในที่ทำงาน		
1.4	การฝึกอบรมและการศึกษา		
	1.4.1 กิจกรรมการฝึกอบรมประจำปีของพนักงาน		
	1.4.2 กิจกรรมมีแผนการจัดการ ทักษะ และการเรียนรู้ของพนักงาน		
	1.4.3 พนักงานของกิจการได้รับการทดสอบพัฒนาการด้านอาชีพและผลการปฏิบัติงานของพนักงาน		
1.5	ความหลากหลายและโอกาสที่เท่าเทียม		
	1.5.1 กิจกรรมมีองค์ประกอบทางด้านโครงสร้างการบริหาร และตัวชี้วัดด้านความหลากหลายอื่น ของการแบ่งประเภทพนักงาน		
1.6	กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อแรงงาน		
	1.6.1 กิจกรรมมีแนวทางการแก้ไขข้อร้องทุกข์ในการปฏิบัติต่อแรงงาน		
	รวม		
2	สิทธิมนุษยชน		
2.1	แนวปฏิบัติการลงทุนและการจัดหา		
	2.1.1 กิจกรรมมีข้อตกลงและสัญญาการลงทุนที่สำคัญด้านสิทธิมนุษยชน		
	2.1.2 กิจกรรมการฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน		
2.2	การไม่เลือกปฏิบัติ		

	2.2.1	กิจการมีมาตรการป้องกัน และการดำเนินการแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเลือกปฏิบัติ		
2.3		เสรีภาพในการเจรจาต่อรอง		
	2.3.1	กิจการมีการบริหารความเสี่ยงในการถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ การเจรจาต่อรอง และข้อปฏิบัติในการสนับสนุนสิทธิและเสรีภาพ		
2.4		แรงงานเด็ก		
	2.4.1	กิจการมีมาตรการที่จะนำไปใช้เพื่อไปสู่การยกเลิกการใช้แรงงานเด็ก		
2.5		แรงงานที่ถูกบังคับ		
	2.5.1	กิจการมีมาตรการที่จะนำไปใช้เพื่อไปสู่การยกเลิกการใช้แรงงานที่ถูกบังคับ		
2.6		แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย		
	2.6.1	บุคลากรที่รักษาความปลอดภัยที่ได้รับการฝึกอบรมในเชิงนโยบาย หรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน		
2.7		สิทธิของคนในท้องถิ่น		
	2.7.1	กิจการมีการป้องกันและมาตรการแก้ไขการละเมิดสิทธิของคนในท้องถิ่น		
2.8		การประเมิน		
	2.8.1	กิจการมีการดำเนินงานที่ผ่านการทบทวนหรือประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน		
2.9		การประเมินเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้จัดจำหน่าย		
	2.9.1	มีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์สิทธิมนุษยชน		
	2.9.2	มีมาตรการป้องกันการส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินงานของกิจการ		
2.10		กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน		
	2.10.1	การดำเนินการแก้ไขต่อข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน		
3		สังคม		
3.1		ชุมชนท้องถิ่น		
	3.1.1	การดำเนินงานที่ปฏิบัติงานในชุมชนท้องถิ่นและแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น		
	3.1.2	กิจการมีมาตรการป้องกันการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น		
3.2		การทุจริต		
	3.2.1	กิจการมีการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการทุจริต		
	3.2.2	กิจการมีการสื่อสารและให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและการต่อต้านการทุจริต		
	3.2.3	มีการดำเนินการแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดจากการทุจริต		
3.3		นโยบายสาธารณะ		
	3.3.1	มูลค่าของการสนับสนุนทางการเมือง และผู้ได้รับผลประโยชน์		
3.4		พฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน		

	3.4.1	กิจการมีการดำเนินการตามกฎหมายสำหรับพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน การต่อต้านความเชื่อใจ แนวปฏิบัติผูกขาด และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น		
3.5		ความร่วมมือ		
	3.5.1	กิจการมีการลงโทษอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ		
3.6		การประเมินเรื่องผลกระทบต่อด้านสังคมของผู้จัดจำหน่าย		
	3.6.1	มีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์ที่กระทบด้านสังคม		
	3.6.2	กิจการมีการเปิดเผยกิจกรรมที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อสังคม		
3.7		กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคม		
	3.7.1	การดำเนินการแก้ไขข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสังคม		
		รวม		
4		ด้านความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์		
4.1		สุขภาพและความปลอดภัยของลูกค้า		
	4.1.1	สินค้าและบริการมีการประเมินด้านสุขภาพและความปลอดภัย		
	4.1.2	ระบุความเสี่ยงที่เกิดขึ้นของสินค้าและบริการที่กระทบต่อลูกค้า		
4.2		การติดตามสินค้าและบริการ		
	4.2.1	ชนิดและข้อมูลของสินค้าหรือบริการที่อยู่ภายใต้กรอบของข้อมูลที่ต้องแสดงเนื้อหาส่วนประกอบและวิธีการใช้		
	4.2.2	การแสดงผลของสินค้าหรือบริการ รวมถึงความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการไม่แสดงข้อมูล ทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อสินค้าหรือบริการ		
	4.2.3	กิจการมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า		
4.3		การสื่อสารตลาด		
	4.3.1	กิจการไม่มีการขายสินค้าต้องห้าม หรือสินค้าที่มีข้อโต้แย้ง		
	4.3.2	กิจการมีบทลงโทษหากเกิดความเสียหายที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารตลาด เช่น ค่าปรับ การถูกตักเตือน		
4.4		ความเป็นส่วนตัวของลูกค้า		
	4.4.1	การดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวของลูกค้า เช่น ข้อมูลลูกค้ารั่วไหล ข้อมูลลูกค้าเสียหาย เป็นต้น		
4.5		ความร่วมมือ		
	4.5.1	กิจการมีบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ		
		รวม		
		รวมด้านสังคม		
		ด้านสิ่งแวดล้อม		
1		วัตถุดิบ		
	1.1	กิจการเปิดเผยน้ำหนักและขนาดวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิตและการบรรจุ		
	1.2	กิจการมีการรีไซเคิลหรือการนำกลับมาใช้ใหม่ของวัตถุดิบ		
		รวม		

2	พลังงาน		
	2.1 มีการใช้พลังงานทางตรงภายในกิจการ เช่น ไฟฟ้า เชื้อเพลิง ความร้อน เป็นต้น		
	2.2 มีการใช้พลังงานทางอ้อม (การเปลี่ยนพลังงานทางตรงเป็นรูปแบบอื่น)		
	2.3 กิจการมีการเปิดเผยการใช้พลังงานทั้งหมด		
	2.4 กิจการมีการลดปริมาณการใช้พลังงาน		
	2.5 กิจการมีการลดความต้องการใช้พลังงานในกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ		
	รวม		
3	น้ำ		
	3.1 กิจการเปิดเผยปริมาณน้ำที่ใช้และบอกรที่มาของน้ำ		
	3.2 กิจการมีความรับผิดชอบต่อแหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบจากการใช้น้ำในองค์กร		
	3.3 กิจการมีการบำบัดน้ำเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่		
	รวม		
4	ความหลากหลายทางชีวภาพ		
	4.1 กิจการมีความรับผิดชอบต่อพื้นที่และที่ดินบริเวณใกล้เคียงและพื้นที่คุ้มครองทางกฎหมาย		
	4.2 กิจการมีมาตรการการแก้ไขผลกระทบในด้านลบของกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ เช่น มลพิษทางอากาศ การแพร่กระจายของโรค และการย้ายถิ่นฐานของคนในท้องถิ่น		
	4.3 กิจการมีการรายงานข้อมูลพื้นที่ตามธรรมชาติที่ได้รับความคุ้มครองการอนุรักษ์ และฟื้นฟู		
	4.4 กิจการมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบทางชีวภาพที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานขององค์กร		
	รวม		
5	การปล่อยมลพิษ		
	5.1 กิจการมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ทางตรง จากแหล่งที่องค์กรเป็นเจ้าของ เช่น การเผาเชื้อเพลิง		
	5.2 กิจการมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) จากแหล่งอื่นที่องค์กรเป็นเจ้าของ		
	5.3 กิจการมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ทางอ้อม เช่น การขนส่ง		
	5.4 กิจการมีการเปิดเผยปริมาณความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจก		
	5.5 กิจการมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก		
	5.6 กิจการมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยสารเคมีอื่นที่ทำลายโอโซน		
	5.7 กิจการมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยไนโตรเจนออกไซด์ ไฮโดรฟลูออโรคาร์บอน และสารพิษในอากาศ		
	รวม		

6	น้ำทิ้งและของเสีย		
	6.1 กิจกรรมที่มีการลดการระบายน้ำทิ้งจากกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ		
	6.2 กิจกรรมที่มีการลดปริมาณขยะ และมีวิธีการกำจัดขยะ		
	6.3 กิจกรรมที่มีการลดจำนวนและปริมาณการรั่วไหลที่มีนัยสำคัญ		
	6.4 กิจกรรมที่มีการกำจัดของเสียที่เป็นอันตราย		
	6.5 กิจกรรมที่มีการระบุชนิดและขนาด สภาวะคุ้มครองและคุณค่าทางความหลากหลายด้านชีวภาพของแหล่งน้ำ		
	รวม		
7	สินค้าและบริการ		
	7.1 กิจกรรมที่มีแผนงานและขอบเขตของการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและบริการ		
	7.2 กิจกรรมที่มีการระบุปริมาณของสินค้าที่ขายและวัสดุของบรรจุภัณฑ์จำแนกตามกลุ่ม		
8	การปฏิบัติตาม		
	8.1 กิจกรรมที่มีการรายงานผลกระทบที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ค่าปรับ และผลการลงโทษด้านสิ่งแวดล้อม		
9	การขนส่ง		
	9.1 กิจกรรมที่มีมาตรการการลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมจากการขนส่งสินค้า เช่น ฝุ่น คิวน์ เสียง		
10	ภาพโดยรวม		
	10.1 กิจกรรมที่มีค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อมแบ่งตามประเภท ต้นทุนการฟื้นฟู การกำจัดของเสีย และการปล่อยก๊าซ		
11	การประเมินสภาพแวดล้อมผู้จัดจำหน่าย		
	11.1 มีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์สิ่งแวดล้อม		
	11.2 กิจกรรมให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานของผู้จัดจำหน่าย		
12	การร้องทุกข์		
	12.1 กิจกรรมที่มีการดำเนินการแก้ไขต่อข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม		
	รวม		
	รวมด้านสิ่งแวดล้อม		

ภาคผนวก ง

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยและหนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย

Certificate of Completion

National Research Council of Thailand (NRCT)

certify that

ปรีชา จินดาหลวง

has completed the
Human Subject Protection (HSP)

E - Learning

Date approved
(13/12/2022)

Date expired
(13/12/2024)

(Dr. Wiparat De-ong)

Executive Director
National Research Council of Thailand

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Institutional Review Board, Chiang Mai Rajabhat University

หนังสือรับรองการพิจารณาจริยธรรมการวิจัย (Certificate of Approval)

การวิจัยนี้ได้รับการพิจารณาเข้าข่ายการพิจารณาแบบยกเว้น และการวิจัยที่จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมายข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

This research has been considered as an exemption review and conducted in accordance with international ethical principles. As well as national laws, regulations and regulations. It is deemed appropriate to conduct research in accordance with this research proposal.

ชื่อโครงการ : ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสินกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
Study Title : Relationship Between Lean Accounting And Sustainability Of Listed Companies In The Stock Exchange Of Thailand

รหัสโครงการ (Project Code) : IRBCMRU 2023/167.01.05

หัวหน้าโครงการและผู้ร่วมวิจัย :

นางสาวปรีชา จินดา นักศึกษาหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรุณี ยศบุตร คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทัดพงษ์ อวีโรธานนท์ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

Head of the Project and Co-Researcher :

Miss Parisa Jindaluang Students of the Doctor of Philosophy, Program Business Administration, Faculty of Business Administration, Mae Jo University
Asst. Prof. Dr. Chaiyot Sumritsakun Faculty of Business Administration, Maejo University
Asst. Prof. Dr. Arunee Yodbutr Faculty of Business Administration, Maejo University
Asst. Prof. Dr. Thatphong Awirothananon Faculty of Business Administration, Maejo University

(อาจารย์ ดร.อัคราสี บุญสงแท้)

(Dr. Akharasit Bunsongthae)

ประธานคณะกรรมการประจำจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Chairman the Institutional Review Board, Chiang Mai Rajabhat University

วันที่ 18 พฤษภาคม 2566

May 18, 2023

หมายเลขรับรอง (Certificate Number) : IRBCMRU 2023/167.01.05

วันที่ให้การรับรอง : 18 พฤษภาคม 2566

Date of Approval : May 18, 2023

วันหมดอายุใบรับรอง : 17 พฤษภาคม 2567

Expiration Date : May 17, 2024

ภาคผนวก จ

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถามงานวิจัย
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถาม งานวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง การบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คำชี้แจง :

1. แบบสอบถามฉบับนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลีนกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ
 - ตอนที่ 2 ระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กร
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสอบถามการบัญชีแบบลีน โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป โดยเกณฑ์การให้คะแนนในระบบ IOC
 - ให้ 1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
5. การบัญชีแบบลีน (Lean Accounting) หมายถึง การใช้แนวคิดแบบลีนที่มุ่งเน้นถึงการกำจัดความสูญเปล่าในกระบวนการทางบัญชี เพื่อให้เกิดความสูญเปล่าในกระบวนการน้อยที่สุด

และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล ซึ่งองค์ประกอบของการบัญชีแบบสินจะประกอบไปด้วย

5.1 การวิเคราะห์และวัดมูลค่า คือ การรวบรวมรายการทางการเงินให้เป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน ซึ่งรายการนั้นจะต้องเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการและมูลค่าตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน โดยการใช้แนวคิดแบบสินกำจัดความสูญเปล่า กำจัดความซ้ำซ้อนในกระบวนการและต้นทุนที่ไม่จำเป็น ลดการใช้ทรัพยากร ลดเวลารอคอยในกระบวนการ มีการใช้เทคโนโลยี และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล

5.2 การบันทึกบัญชี คือ การรวบรวมรายการหรือเหตุการณ์ทางการเงินของกิจการที่เกิดขึ้นในแต่ละวันตามหลักการบันทึกบัญชีที่ยอมรับ เพื่อให้สามารถบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้องและแม่นยำตามมาตรฐานการบัญชีโดยการใช้แนวคิดแบบสินกำจัดความสูญเปล่า กำจัดความซ้ำซ้อนในกระบวนการและต้นทุนที่ไม่จำเป็น ลดการใช้ทรัพยากร ลดเวลารอคอยในกระบวนการ มีการใช้เทคโนโลยี และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล

5.3 การรายงานทางการเงิน คือ การแสดงรายงานทางการเงิน การนำเสนอข้อมูลที่ผ่านมา การสรุปผลมาแล้ว เพื่อแสดงผลการดำเนินงาน แสดงฐานะการเงิน ณ ช่วงเวลาหนึ่ง โดยการใช้แนวคิดแบบสินกำจัดความสูญเปล่า กำจัดความซ้ำซ้อนในกระบวนการและต้นทุนที่ไม่จำเป็น ลดการใช้ทรัพยากร ลดเวลารอคอยในกระบวนการ มีการใช้เทคโนโลยี และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล

ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้นๆ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวปรีชา จินดาหลวง นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบเหมาะสมหรือไม่
อย่างไร

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม - ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี (Accounting Director) - ผู้จัดการแผนกบัญชี (Accounting Manager) - อื่นๆ (โปรดระบุ).....				
2	ประเภทของอุตสาหกรรม - อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร - อุตสาหกรรมทรัพยากร - อุตสาหกรรมเทคโนโลยี - อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค - อุตสาหกรรมบริการ - อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม - อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง				
3	ระยะเวลาดำเนินงานกิจการตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน - จำนวน.....ปี				

ตอนที่ 2 ระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กร

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กรสอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่ โปรดตอบโดยทำเครื่องหมาย

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1	ด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า				
1.1	ความผิดพลาด Defect				
1.1.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมในการคำนวณและวัดมูลค่าทางการบัญชี เช่น การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือด้วยราคาทุน หรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับ เป็นต้น				
1.1.2	กิจการมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากความผิดพลาดเนื่องจากวัดมูลค่ารายการบัญชีผิดพลาดระหว่างมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาด				
1.1.3	กิจการมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการรับรู้ดอกเบี้ยผิดพลาดไม่เป็นไปตามมาตรฐานรายการทางการเงิน				
1.1.4	กิจการมีการจัดทำแผนผังการไหลของงาน หรือแผนวิเคราะห์รายการค้าเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการวิเคราะห์และวัดมูลค่าผิด				
1.2	กระบวนการส่วนเกิน Excess Processing				
1.2.1	มีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูล สามารถทำงานร่วมกันในไฟล์เดียว เพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนที่ต้องส่งไฟล์และดาวน์โหลดเครื่องหลายครั้ง				
1.2.2	กิจการมีการใช้การจัดการด้วยการมองเห็นโดยการลิสต์รายการงานทั้งหมดออกมาเพื่อดูว่าแต่ละคนในแผนกมีงานอะไรบ้าง ช่วยให้พนักงานเห็นภาพรวมของงานทั้งหมด และสามารถหาจุดบกพร่องต่างๆ ของงานได้				

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1.3	สินค้าคงคลัง Inventory				
1.3.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้เครื่องมือ 5ส หรือ เครื่องมืออื่นๆ ในการจัดระเบียบเอกสาร แก้ไขปัญหาเอกสารทางการบัญชีมากมายที่รอการลงนาม				
1.4	การรอคอย (Waiting)				
1.4.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีช่วยสื่อสารในการ แก้ไขปัญหาการรอคอยข้อมูลข่าวสารจากแผนกก่อนหน้า				
1.4.2	กิจการมีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูล เพื่อ แก้ไขปัญหาการรอคอยเอกสารจากแผนกก่อนหน้า				
1.5	การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)				
1.5.1	กิจการมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การแบ่งงานให้เหมาะกับ คน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไข ปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม				
2	ด้านการบันทึกบัญชี				
2.1	ความผิดพลาด Defect				
2.1.1	กิจการมีการวิเคราะห์ธุรกรรมและเหตุการณ์ทางธุรกิจ เพื่อป้องกันการจัดประเภทของรายการทางบัญชี ผิดพลาด				
2.1.2	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบป้องกันมิให้บันทึกด้าน เดบิตและเครดิตผิดพลาด ทั้งสองด้านของรายการต้องมี ค่าเท่ากันเสมอ				
2.1.3	กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อมีการกรอกข้อมูลทาง การเงินที่ผิดพลาดหรือ ซ้ำซาก				

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
2.1.4	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบตรวจตัดยอดรายการเพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ตรงตามงวด				
2.1.5	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบทดสอบการคำนวณเพื่อป้องกันการยอดคงเหลือผิดพลาด				
2.1.6	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบสอบทานการบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง หรือตามหลักการบัญชีที่รับรอง				
2.1.7	กิจการมีการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการตรวจสอบเอกสารทางการเงินเพื่อป้องกันปัญหาเอกสารทางการเงินบัญชีที่มีข้อมูลไม่ถูกต้องครบถ้วน				
2.1.8	กิจการมีการอบรมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันปัญหาการบันทึกบัญชีและการปรับปรุงรายการบัญชีที่ผิดพลาด				
2.1.9	กิจการมีระบบการตรวจสอบฟิลด์ที่ขาดข้อมูล (Missing Data Check) เพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ครบถ้วนและถูกต้อง				
2.1.1	กิจการมีโปรแกรมตรวจสอบใบกำกับภาษีหรือเอกสาร 0 เพื่อป้องกันปัญหาเอกสารไม่สมบูรณ์ในการบันทึกบัญชี				
2.2	กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)				
2.2.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารทางการบัญชีที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น				
2.2.2	กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อให้เกิดเอกสารทางการบัญชีตรงกับ workflow ของกระบวนการ				
2.2.3	กิจการมีการใช้โปรแกรมบันทึกสมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันรับเงิน สมุดรายวันจ่ายเงิน สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปทันที เพื่อลดกระบวนการทำงานซ้ำซ้อน				

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
2.3	สินค้าคงคลัง (Inventory)				
2.3.1	กิจการมีการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อเก็บหลักฐานและเอกสารการบันทึกบัญชี				
2.3.2	มีการบันทึกบัญชีในโปรแกรมทางการบัญชีเพื่อหลีกเลี่ยงการบันทึกบัญชีในกระดาษหรือฮาร์ดไฟล์				
2.4	การรอคอย (Waiting)				
2.4.1	กิจการมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดเวลารอคอยเอกสารเพื่อบันทึกบัญชีจากฝ่ายขายและฝ่ายจัดซื้อ				
2.4.2	มีการจัดทำแผนการไหลของงาน หรือ workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติใบสำคัญรับ ใบสำคัญจ่าย และเอกสารสำคัญอื่นๆ				
2.5	การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)				
2.5.1	กิจการมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การแบ่งงานให้เหมาะกับคน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม				
3	ด้านการรายงานทางการเงิน				
3.1	ความผิดพลาด (Defect)				
3.1.1	กิจการมีการเชื่อมโยงข้อมูลภายในองค์กรแบบเรียลไทม์เพื่อป้องกันการดึงข้อมูลเพื่อจัดทำงบทดลองผิดพลาดในกระบวนการรายงานทางการเงิน				
3.1.2	กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อได้มีการกรอกข้อมูลทางการเงินที่จำเป็นและสำคัญ				
3.1.3	กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อถึงวันสิ้นรอบทางบัญชีถึงรายการทางบัญชีที่ต้องทำการปรับปรุง เช่น รายการคงค้าง รายการล่วงหน้า วัสดุใช้ไป หนี้สงสัยจะสูญ หรือค่าเสื่อมราคา เป็นต้น				

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
3.1.4	กิจการมีการใช้ตัวเลขจับคู่ (Visual Control) เพื่อจับคู่เอกสารประกอบการลงบัญชีและรายการบันทึกบัญชี แก้ไขปัญหาการไม่มีเอกสารประกอบการลงบัญชี				
3.1.5	กิจการมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหา การแสดงรายการในงบการเงินไม่สอดคล้องกัน/ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และการแสดงรายงานในงบการเงินไม่ตรงกับในบัญชี				
3.2	กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)				
3.2.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น				
3.3	สินค้าคงคลัง (Inventory)				
3.3.1	กิจการใช้โปรแกรมบัญชีที่ช่วยให้จัดการเอกสารจำนวนมากได้ง่าย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร				
3.3.2	กิจการมีการจัดเก็บรายงานทางการเงินผ่านระบบคลาวด์ที่ล้ำสมัย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร				
3.3.3	กิจการมีการใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษ เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร				
3.4	การรอคอย (Waiting)				
3.4.1	กิจการมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดเวลารอคอยรายการบันทึกบัญชี/ปรับปรุงบัญชีจากฝ่ายบันทึกบัญชี				
3.4.2	มีการจัดทำแผนการไหลของงาน หรือ workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติการปรับปรุงบัญชี หรือรอคอยงบทดลองหลังการปรับปรุง				

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ฉ

หนังสือขอความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถามงานวิจัย
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสินกับความยั่งยืน
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธร จิตอารี

ที่ อว ๖๙.๔/๒๐๑

คณะกรรมการธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
๖๓ หมู่ ๔ ตำบลหนองหาร
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
๕๐๒๙๐

๕๕

๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมืองานวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธร จิตอารี ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจ ด้วยคำดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวปรีชา จินดาหลวง รหัสนักศึกษา ๖๓๐๖๕๐๑๐๐๑ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (ภาคปกติ) ได้รับอนุมัติให้ทำงานวิจัยดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ในหัวข้อ "ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก นั้น

ทั้งนี้ คณะบริหารธุรกิจ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับหัวข้องานวิจัยดังกล่าวเป็นอย่างดี ในกรณี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะ ตามแบบตรวจ ด้วยคำดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จันนัยร บุญมาก)

คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

สำนักงานคณบดี งานบริการการศึกษาและกิจการนักศึกษา

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๘๗ ๓๕๕๐-๒ ต่อ ๓๑๐

โทรสาร ๐ ๕๓๘๗ ๓๕๖๔

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชเนีย บังเมฆ

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน คณะบริหารธุรกิจ สำนักงานคณบดี หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต โท. ๓๕๕๐

ที่ อว ๖๙.๔.๑๕/๕๖๗

วันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมืองานวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชเนีย บังเมฆ

ด้วย นางสาวปรีชา จินดาหลวง รหัสนักศึกษา ๖๓๐๖๕๐๑๐๐๑ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (ภาคปกติ) ได้รับอนุมัติให้ทำงานวิจัยดุษฎีนิพนธ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ในหัวข้อ "ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย" โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยศ สัมฤทธิ์สกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก นั้น

ทั้งนี้ คณะบริหารธุรกิจ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับหัวข้องานวิจัยดังกล่าวเป็นอย่างดี ในกรณีนี้ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะ ตามแบบตรวจ ด้วยคำดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริกุล ตูลาสอมบัติ)

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

3. คุณทีชาร วรงค์ทิพย์พันธ์

ที่ ฮว ๒๐๙.๔/๒๕๖๖

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้
๒๓ หมู่ ๔ ตำบลหนองหาร
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
๕๐๒๕๐

๒๐ มีนาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมืองานวิจัย

เรียน คุณทีชาร วรงค์ทิพย์พันธ์ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบตรวจ ด้วยคำดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นางสาวปรีชา จินดาหลวง รหัสนักศึกษา ๒๓๐๖๕๐๑๐๐๓ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารธุรกิจ (ภาคปกติ) ได้รับอนุมัติให้ทำงานวิจัยคุณวุฒิพนธ์ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร ในหัวข้อ “ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสั้นกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยศ สัมฤทธิ์สกุล เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก นั้น

ทั้งนี้ คณะบริหารธุรกิจ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่เหมาะสมกับหัวข้องานวิจัยดังกล่าวเป็นอย่างดี ในกรณีนี้ จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือและให้ข้อเสนอแนะ ตามแบบตรวจ ด้วยคำดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา ที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จัตนัยร์ บุญมาก)
คณบดีคณะบริหารธุรกิจ

สำนักงานคณบดี งานบริการการศึกษาและกิจการนักศึกษา

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๘๗ ๓๕๕๐-๒ ต่อ ๑๑๐

โทรสาร ๐ ๕๓๘๗ ๓๕๖๙

ภาคผนวก ข

ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถามงานวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง
การบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิสุทธร จิตตอารี ภาควิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถามงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบ
สิ้นกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คำชี้แจง :

1. แบบสอบถามฉบับนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสิ้นกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ
 - ตอนที่ 2 ระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสิ้นกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กร
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสอบถามการบัญชีแบบสิ้น โดยใส่เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป โดยเกณฑ์การให้คะแนนในระบบ IOC
 - ให้ 1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
5. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนั้นๆ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาว บริษา จินตาทอง นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม - ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี (Accounting Director) - ผู้จัดการแผนกบัญชี (Accounting Manager) - อื่นๆ (โปรดระบุ).....		/		เช่น ลงก แผนกผลิต
2	ประเภทของอุตสาหกรรม - อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร - อุตสาหกรรมทรัพยากร - อุตสาหกรรมเทคโนโลยี - อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค - อุตสาหกรรมบริการ - อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม - อุตสาหกรรมก่อสร้างหรืออสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	/			
3	ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน - จำนวน.....ปี	/			

ตอนที่ 2 ระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กร

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลีนกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กรสอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่ โปรดตอบโดยทำเครื่องหมาย

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1	ด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า				
1.1	ความผิดพลาด Defect				
1.1.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมในการคำนวณและวัดมูลค่าทางการบัญชี เช่น การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือด้วยราคาทุน หรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับ เป็นต้น	/			
1.1.2	กิจการมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากความผิดพลาดเนื่องจากวัดมูลค่ารายการบัญชีผิดระหว่างมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาด	/			
1.1.3	กิจการมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการรับรู้ดอกเบี้ยผิดพลาดไม่เป็นไปตามมาตรฐานรายการทางการเงิน	/			
1.1.4	กิจการมีการจัดทำแผนผังการไหลของงาน หรือแผนวิเคราะห์รายการค้าเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการวิเคราะห์และวัดมูลค่าผิด	/			
1.2	กระบวนการส่วนเกิน Excess Processing				
1.2.1	มีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูล สามารถทำงานร่วมกันในไฟล์เดียว เพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนที่ต้องส่งไฟล์และดาวน์โหลดเครื่องหลายครั้ง				เพิ่มความชัดเจนในการเชื่อมโยงกับ
1.2.2	กิจการมีการใช้การจัดการด้วยการมองเห็นโดยการลิสต์รายการงานทั้งหมดออกมาเพื่อดูว่าแต่ละคนในแผนกมีงานอะไรบ้าง ช่วยให้พนักงานเห็นภาพรวมของงานทั้งหมด และสามารถหาจุดบกพร่องต่างๆ ของงานได้		/		

ชื่อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1.3	สินค้าคงคลัง Inventory				
1.3.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้เครื่องมือ 5ส หรือ เครื่องมืออื่นๆ ในการจัดระเบียบเอกสาร แก้ไขปัญหาเอกสารทางการบัญชีมากมายที่รอการลงนาม		/		ควรเชื่อมโยงกับสินค้าคงคลัง
1.4	การรอคอย (Waiting)				
1.4.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีช่วยสื่อสารในการแก้ไขปัญหาการรอคอยข้อมูลข่าวสารจากแผนกก่อนหน้า	/			
1.4.2	กิจการมีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูล เพื่อแก้ไขปัญหาการรอคอยเอกสารจากแผนกก่อนหน้า	/			
1.5	การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)				
1.5.1	กิจการมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การแบ่งงานให้เหมาะกับคน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม		/		ใช้ภาษาให้เหมาะสม เช่น กำหนดภาระชัดเจน
2	ด้านการบันทึกบัญชี				
2.1	ความผิดพลาด Defect				
2.1.1	กิจการมีการวิเคราะห์ธุรกรรมและเหตุการณ์ทางธุรกิจเพื่อป้องกันการจัดประเภทของรายการทางบัญชีผิดพลาด	/			
2.1.2	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบป้องกันมิให้บันทึกด้านเดบิตและเครดิตผิดพลาด ทั้งสองด้านของรายการต้องมีค่าเท่ากันเสมอ	/			
2.1.3	กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อมีการกรอกข้อมูลทางการเงินที่ผิดพลาดหรือ ข้ำซาก	/			

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
2.1.4	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบตรวจตัดยอดรายการเพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ตรงตามงวด	/			
2.1.5	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบทดสอบการคำนวณเพื่อป้องกันยอดคงเหลือผิดพลาด	/			
2.1.6	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบสอบทานการบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง หรือตามหลักการบัญชีที่รับรอง	/			
2.1.7	กิจการมีการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการตรวจสอบเอกสารทางการเงินเพื่อป้องกันปัญหาเอกสารทางการเงินบัญชีที่มีข้อมูลไม่ถูกต้องครบถ้วน	/			
2.1.8	กิจการมีการอบรมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันปัญหาการบันทึกบัญชีและการปรับปรุงรายการบัญชีที่ผิดพลาด	/			
2.1.9	กิจการมีระบบการตรวจสอบฟิลด์ที่ขาดข้อมูล (Missing Data Check) เพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ครบถ้วนและถูกต้อง	/			
2.1.10	กิจการมีโปรแกรมตรวจสอบใบกำกับภาษีหรือเอกสาร เพื่อป้องกันปัญหาเอกสารไม่สมบูรณ์ในการบันทึกบัญชี	/			
2.2	กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)				
2.2.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการเงินบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารทางการเงินบัญชีที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น		/		
2.2.2	กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการเงินบัญชีเพื่อให้การเดินเอกสารทางการเงินบัญชีตรงกับ workflow ของกระบวนการ		/		อธิบายความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการเดินเอกสารกับกระบวนการส่วนเกิน
2.2.3	กิจการมีการใช้โปรแกรมบันทึกสมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันรับเงิน สมุดรายวันจ่ายเงิน สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปทันที เพื่อลดกระบวนการทำงานซ้ำซ้อน		/		

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
2.3	สินค้าคงคลัง (Inventory)				
2.3.1	กิจการมีการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อเก็บหลักฐานและเอกสารการบันทึกบัญชี			/	อธิบายให้เชื่อมโยงกับสินค้าคงค
2.3.2	มีการบันทึกบัญชีโปรแกรมทางการบัญชีเพื่อหลีกเลี่ยงการบันทึกบัญชีในกระดาษหรือฮาร์ดไฟล์	/		/	
2.4	การรอคอย (Waiting)				
2.4.1	กิจการมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดเวลารอคอยเอกสารเพื่อบันทึกบัญชีจากฝ่ายขายและฝ่ายจัดซื้อ	/			
2.4.2	มีการจัดทำแผนการไหลของงาน หรือ workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติใบสำคัญรับ ใบสำคัญจ่าย และเอกสารสำคัญอื่นๆ	/			
2.5	การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)				
2.5.1	กิจการมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การแบ่งงานให้เหมาะกับคน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม		/		เช่นเดียวกับข้อด้านบน
3	ด้านการรายงานทางการเงิน				
3.1	ความผิดพลาด (Defect)				
3.1.1	กิจการมีการเชื่อมโยงข้อมูลภายในองค์กรแบบเรียลไทม์เพื่อป้องกันการดึงข้อมูลเพื่อจัดทำงบทดลองผิดพลาดในกระบวนการรายงานทางการเงิน	/			
3.1.2	กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อได้มีการกรอกข้อมูลทางการเงินที่จำเป็นและสำคัญ	/			
3.1.3	กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อถึงวันสิ้นรอบทางบัญชีถึงรายการทางบัญชีที่ต้องทำการปรับปรุง เช่น รายการคงค้าง รายการล่วงหน้า วัสดุใช้ไป หนี้สงสัยจะสูญ หรือค่าเสื่อมราคา เป็นต้น	/			

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
3.1.4	กิจการมีการใช้ตัวเลขจับคู่ (Visual Control) เพื่อจับคู่เอกสารประกอบการลงบัญชีและรายการบันทึกบัญชี แก้ไขปัญหาการไม่มีเอกสารประกอบการลงบัญชี	/			
3.1.5	กิจการมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เพื่อแก้ไข ปัญหา การแสดงรายการในงบการเงินไม่สอดคล้องกัน/ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และการแสดงรายงานในงบการเงินไม่ตรงกับในบัญชี	/			
3.2	กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)				
3.2.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น	/			
3.3	สินค้าคงคลัง (Inventory)				
3.3.1	กิจการใช้โปรแกรมบัญชีที่ช่วยให้จัดการเอกสารจำนวนมากได้ง่าย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร			/	
3.3.2	กิจการมีการจัดเก็บรายงานทางการเงินผ่านระบบคลาวด์ที่ล้ำสมัย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร	/			
3.3.3	กิจการมีการใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษ เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร	/			
3.4	การรอคอย (Waiting)				
3.4.1	กิจการมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดเวลารอคอยรายการบันทึกบัญชี/ปรับปรุงบัญชีจากฝ่ายบันทึกบัญชี	/			
3.4.2	มีการจัดทำแผนการไหลของงาน หรือ workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติการปรับปรุงบัญชี หรือรอคอยงบทดลองหลังการปรับปรุง	/			

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ควรปรับข้อความให้สอดคล้องกับหัวข้อให้ชัดเจน
ควรแสดงความเชื่อมโยงของข้อความกับหัวข้อเรื่องให้ชัดเจน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชเนีย บังเมฆ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

สรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อแบบสอบถามงานวิจัย

ผู้ประเมิน: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชเนีย บังเมฆ

ประเมินเครื่องมือการวิจัยเรื่อง: ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสินกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการประเมิน:

ข้อคำถาม	ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
ตอนที่ 2 ทุกข้อคำถาม	ให้ค่า -1 คะแนน คือ ข้อคำถามมีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา ในทุกข้อคำถาม ตอนที่ 2

ข้อคิดเห็นของผู้ประเมิน

1. นิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational definition) ของการบัญชีแบบสินที่เฉพาะเจาะจงในการวัดค่าตัวแปรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ยังไม่สามารถสะท้อนผ่านข้อคำถามการวิจัยในแบบสอบถามที่พัฒนานี้ได้ อาจจะทำให้การวัดค่าระดับการประยุกต์ใช้การบัญชีแบบสินที่จะเชื่อมโยงไปที่ความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนฯ ยังไม่สามารถวัดค่าได้อย่างเที่ยงตรง

2. เนื่องจากการสร้างข้อคำถามในร่างแบบสอบถามการวิจัย พิจารณาเพียงในมิติของกระบวนการในระบบบัญชีการเงิน ซึ่งอาจทำให้ข้อคำถามในแบบสอบถามยังไม่สามารถวัดค่า “ตัวแปรการใช้การบัญชีแบบสิน” ที่ต้องการจะวัดได้ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย

3. เนื่องจากการใช้การบัญชีแบบสินที่จะเชื่อมโยงไปยังความสามารถในการดำรงอยู่ และการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในระยะยาวของกิจการ (ซึ่งก็คือ “ความยั่งยืน” ของกิจการ) ควรเป็นการวิเคราะห์การบัญชีแบบสินที่มีหลักการพื้นฐานมาจากแนวคิดทางการบัญชีบริหาร และการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์ด้วยเช่นกัน ดังนั้น การวิเคราะห์การประยุกต์การบัญชีแบบสินในมิติของกระบวนการในระบบบัญชีการเงินที่บริษัทจดทะเบียนปฏิบัติอยู่ ตามที่การวิจัยนี้กำหนดในกรอบแนวคิดการวิจัย (มองในมิติที่ประกอบด้วย การวิเคราะห์และวัดมูลค่า การบันทึกบัญชี และการรายงานทางการเงิน) อาจจะทำให้การวัดค่า “ตัวแปรการใช้การบัญชีแบบสิน” ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยของการวิจัยนี้ ที่มุ่งทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสินกับความยั่งยืนของกิจการจดทะเบียน ได้ครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

1. ทำการกำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ (Operational definition) ของการบัญชีแบบลินที่เฉพาะเจาะจงในการวัดค่าตัวแปรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ให้ชัดเจน โดยพิจารณาทั้งในมิติแนวคิดทางการบัญชีบริหาร และการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์ ร่วมกับแนวคิดทางด้านระบบบัญชีการเงิน และควรพัฒนาเครื่องมือการวิจัยต่อยอดจากงานวิจัยที่ผ่านมาที่ศึกษาในประเด็นนี้

2. สร้างข้อคำถามโดยถอดจากนิยามเชิงปฏิบัติการของตัวแปรที่ได้จากข้อ 1 และควรวิเคราะห์พัฒนา สร้าง ข้อคำถามที่จะเชื่อมโยงการใช้การบัญชีแบบลิน ไปที่การดำเนินงานที่ความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนได้ เพื่อให้ข้อคำถามในแบบสอบถามการวิจัยสามารถวัดค่า "ตัวแปรการใช้การบัญชีแบบลิน" ที่ต้องการจะวัดได้อย่างเที่ยงตรง

3. ควรออกแบบข้อคำถามโดยมีคำถามปลายเปิดร่วมด้วย เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบลินกับกระบวนการทางบัญชีได้ครบถ้วนทุกมิติมากขึ้น และข้อมูลที่เก็บได้มีความลึกซึ้งมากขึ้นในแต่ละตัวอย่าง และกลุ่มอุตสาหกรรม เป็นต้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิยา บังเมฆ

วันที่ 16 มีนาคม 2566

คุณทีชาร วังศ์ทิพย์พันธ์ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถามงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบ
 สิ้นกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คำชี้แจง :

1. แบบสอบถามฉบับนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบสิ้นกับความยั่งยืนของ
 บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. แบบสอบถามฉบับนี้มุ่งตรวจสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความ
 สอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ของแบบสอบถามและข้อเสนอแนะของ
 ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ประกอบด้วย
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ
 - ตอนที่ 2 ระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสิ้นกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กร
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
4. ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบสอบถามการบัญชีแบบสิ้น โดยใส่
 เครื่องหมาย (✓) ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไป
 พิจารณาปรับปรุงต่อไป โดยเกณฑ์การให้คะแนนในระบบ IOC
 - ให้ 1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - ให้ 0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้องตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา
 - ให้ -1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อนี้มีเนื้อหาไม่สอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
 ศึกษา
5. การบัญชีแบบสิ้น (Lean Accounting) หมายถึง การใช้แนวคิดแบบสิ้นที่มุ่งเน้นถึงการกำจัดความสูญ
 เปล่าในกระบวนการทางบัญชี เพื่อให้เกิดความสูญเปล่าในกระบวนการน้อยที่สุดและตอบสนองความ
 ต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล ซึ่งองค์ประกอบของการบัญชีแบบสิ้นจะประกอบไปด้วย
 - การวิเคราะห์และวัดมูลค่า คือ การรวบรวมรายการทางการเงินให้เป็นส่วนหนึ่งของงบการเงิน ซึ่ง
 รายการนั้นจะต้องเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการและมูลค่าตามมาตรฐานรายงานทางการเงิน โดย
 การใช้แนวคิดแบบสิ้นกำจัดความสูญเปล่า กำจัดความซ้ำซ้อนในกระบวนการและต้นทุนที่ไม่

จำเป็น ลดการใช้ทรัพยากร ลดเวลารอคอยในกระบวนการ มีการใช้เทคโนโลยี และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล

- การบันทึกบัญชี คือ การรวบรวมรายการหรือเหตุการณ์ทางการเงินของกิจการที่เกิดขึ้นในแต่ละวันตามหลักการบันทึกบัญชีที่ยอมรับ เพื่อให้สามารถบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้องและแม่นยำตามมาตรฐานการบัญชีโดยการใช้แนวคิดแบบสินก่าจัดความสูญเปล่า ก่าจัดความซ้ำซ้อนในกระบวนการและต้นทุนที่ไม่จำเป็น ลดการใช้ทรัพยากร ลดเวลารอคอยในกระบวนการ มีการใช้เทคโนโลยี และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล
 - การรายงานทางการเงิน คือ การแสดงรายงานทางการเงิน การนำเสนอข้อมูลที่ผ่านการสรุปผลมาแล้ว เพื่อแสดงผลการดำเนินงาน แสดงฐานะการเงิน ณ ช่วงเวลาหนึ่ง โดยการใช้แนวคิดแบบสินก่าจัดความสูญเปล่า ก่าจัดความซ้ำซ้อนในกระบวนการและต้นทุนที่ไม่จำเป็น ลดการใช้ทรัพยากร ลดเวลารอคอยในกระบวนการ มีการใช้เทคโนโลยี และตอบสนองความต้องการของผู้เกี่ยวข้องในการใช้ข้อมูล
6. ผู้วิจัยขอความกรุณาท่านผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ให้ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่ยังไม่สมบูรณ์ โดยการเขียนข้อเสนอแนะไว้ท้ายข้อความนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาว ปรีชา จินดาหลวง นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกิจการ

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1	ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม - ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชี (Accounting Director) - ผู้จัดการแผนกบัญชี (Accounting Manager) - อื่นๆ (โปรดระบุ).....	✓			
2	ประเภทของอุตสาหกรรม - อุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร ✓ - อุตสาหกรรมทรัพยากร ✓ - อุตสาหกรรมเทคโนโลยี ✓ - อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค ✓ - อุตสาหกรรมบริการ ✓ - อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม ✓ - อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ✓	✓			วางเพิ่มเติม 1 หมวด - อุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน เท่ากับอุตสาหกรรมตาม SET
3	ระยะเวลาดำเนินกิจการตั้งแต่ก่อตั้งจนถึงปัจจุบัน - จำนวน.....ปี	✓			

ตอนที่ 2 ระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสลับกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กร

คำชี้แจงสำหรับผู้เชี่ยวชาญ : โปรดพิจารณาว่าข้อความเกี่ยวกับระดับการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบสลับกับกระบวนการทางบัญชีในองค์กรสอดคล้องกับตัวแปรและวัตถุประสงค์ที่จะวัดหรือไม่ โปรดตอบโดยทำเครื่องหมาย

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1	ด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า				
1.1	ความผิดพลาด Defect				
1.1.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมในการคำนวณและวัดมูลค่าทางการบัญชี เช่น การวัดมูลค่าสินค้าคงเหลือด้วยราคาทุน หรือมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับ เป็นต้น	✓			ขอยกความว่า ใช้โปรแกรม/เทคโนโลยีอื่นทดแทนการวัด manual → จะเห็นกับลด defect
1.1.2	กิจการมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากความผิดพลาดเนื่องจากวัดมูลค่ารายการบัญชีผิดระหว่างมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตลาด	✓			
1.1.3	กิจการมีการใช้เทคโนโลยี/โปรแกรมเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากการรับรู้ดอกเบี้ยผิดพลาดไม่เป็นไปตามมาตรฐานรายการทางการเงิน	✓			
1.1.4	กิจการมีการจัดทำแผนผังการไหลของงาน หรือแผนวิเคราะห์รายการค้าเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากการวิเคราะห์และวัดมูลค่าผิด	✓			
1.2	กระบวนการส่วนเกิน Excess Processing				
1.2.1	มีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูล สามารถทำงานร่วมกันในไฟล์เดียว เพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนที่ต้องส่งไฟล์และดาวน์โหลดเครื่องหลายครั้ง	✓			
1.2.2	กิจการมีการใช้การจัดการด้วยการมองเห็นโดยการลิสต์รายการงานทั้งหมดออกมาเพื่อดูว่าแต่ละคนในแผนกมีงานอะไรบ้าง ช่วยให้พนักงานเห็นภาพรวมของงานทั้งหมด และสามารถหาจุดบกพร่องต่างๆ ของงานได้	✓			

ข้อ	ข้อคำถาม	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
1.3	สินค้าคงคลัง Inventory				
1.3.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้เครื่องมือ 5ส หรือ เครื่องมืออื่นๆ ในการจัดระเบียบเอกสาร แก้ไขปัญหาเอกสารทางการบัญชีมากมายที่รอการลงนาม	✓			
1.4	การรอคอย (Waiting)				
1.4.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีช่วยสื่อสารในการแก้ไขปัญหาการรอคอยข้อมูลข่าวสารจากแผนกก่อนหน้า	✓			
1.4.2	กิจการมีการประยุกต์ใช้ซอฟต์แวร์ในการแชร์ข้อมูล เพื่อแก้ไขปัญหาการรอคอยเอกสารจากแผนกก่อนหน้า	✓			
1.5	การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)				
1.5.1	กิจการมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การแบ่งงานให้เหมาะกับคน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม	✓			
2	ด้านการบันทึกบัญชี				
2.1	ความผิดพลาด Defect				
2.1.1	กิจการมีการวิเคราะห์ธุรกรรมและเหตุการณ์ทางธุรกิจเพื่อป้องกันการจัดประเภทของรายการทางบัญชีผิดพลาด		✓		การวิเคราะห์รายการผิดพลาดที่เน้นรายการผิด แต่ไม่เน้นกรณีอื่น ที่ต้องยกตรวจหาข้อผิดพลาดอื่นๆ ไปแล้ว
2.1.2	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบป้องกันมิให้บันทึกด้านเดบิตและเครดิตผิดพลาด ทั้งสองด้านของรายการต้องมีค่าเท่ากันเสมอ	✓			
2.1.3	กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อมีการกรอกข้อมูลทางการเงินที่ผิดพลาดหรือ ซ้ำซาก	✓			

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
2.1.4	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบตรวจตัดยอดรายการเพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ตรงตามงวด	✓			
2.1.5	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบทดสอบการคำนวณเพื่อป้องกันยอดคงเหลือผิดพลาด	✓			
2.1.6	โปรแกรมบัญชีของกิจการมีระบบสอบทานการบันทึกบัญชีตามเกณฑ์คงค้าง หรือตามหลักการบัญชีที่รับรอง	✓			
2.1.7	กิจการมีการอบรมบุคลากรเกี่ยวกับการตรวจสอบเอกสารทางการเงินเพื่อป้องกันปัญหาเอกสารทางการเงินบัญชีที่มีข้อมูลไม่ถูกต้องครบถ้วน	✓			
2.1.8	กิจการมีการอบรมพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อป้องกันปัญหาการบันทึกบัญชีและการปรับปรุงรายการบัญชีที่ผิดพลาด	✓			
2.1.9	กิจการมีระบบการตรวจสอบฟิลต์ที่ขาดข้อมูล (Missing Data Check) เพื่อป้องกันการบันทึกบัญชีไม่ครบถ้วนและถูกต้อง	✓			
2.1.10	กิจการมีโปรแกรมตรวจสอบใบกำกับภาษีหรือเอกสาร เพื่อป้องกันปัญหาเอกสารไม่สมบูรณ์ในการบันทึกบัญชี	✓			
2.2	กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)				
2.2.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการเงินบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารทางการเงินที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น	✓			
2.2.2	กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการเงินบัญชีเพื่อให้การเดินเอกสารทางการเงินตรงกับ workflow ของกระบวนการ	✓			
2.2.3	กิจการมีการใช้โปรแกรมบันทึกสมุดรายวันทั่วไป สมุดรายวันรับเงิน สมุดรายวันจ่ายเงิน สมุดรายวันซื้อ สมุดรายวันขาย ผ่านรายการไปยังบัญชีแยกประเภททั่วไปทันที เพื่อลดกระบวนการทำงานซ้ำซ้อน	✓			

ชื่อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
2.3	สินค้าคงคลัง (Inventory)				
2.3.1	กิจการมีการใช้ซอฟต์แวร์เพื่อเก็บหลักฐานและเอกสารการบันทึกบัญชี	✓			
2.3.2	มีการบันทึกบัญชีในโปรแกรมทางการบัญชีเพื่อหลีกเลี่ยงการบันทึกบัญชีในกระดาษหรือฮาร์ดไฟล์	✓			
2.4	การรอคอย (Waiting)				
2.4.1	กิจการมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดเวลารอคอยเอกสารเพื่อบันทึกบัญชีจากฝ่ายขายและฝ่ายจัดซื้อ	✓			
2.4.2	มีการจัดทำแผนการไหลของงาน หรือ workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติใบสำคัญรับ ใบสำคัญจ่าย และเอกสารสำคัญอื่นๆ	✓			
2.5	การใช้ทรัพยากรบุคคลไม่เต็มประสิทธิภาพ (Non-Utilized Talent)				
2.5.1	กิจการมีการวางแผนมอบหมายงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยมีลิสต์รายการที่ชัดเจน เช่น การแบ่งงานให้เหมาะกับคน การจัดปริมาณให้เหมาะสม เป็นต้น ในการแก้ไขปัญหาการกระจายงานไม่เหมาะสม	✓			
3	ด้านการรายงานทางการเงิน				
3.1	ความผิดพลาด (Defect)				
3.1.1	กิจการมีการเชื่อมโยงข้อมูลภายในองค์กรแบบเรียลไทม์เพื่อป้องกันการดึงข้อมูลเพื่อจัดทำงบทดลองผิดพลาดในกระบวนการรายงานทางการเงิน	✓			
3.1.2	กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อได้มีการกรอกข้อมูลทางการเงินที่จำเป็นและสำคัญ	✓			
3.1.3	กิจการมีโปรแกรมแจ้งเตือนเมื่อถึงวันสิ้นรอบทางบัญชีถึงรายการทางบัญชีที่ต้องทำการปรับปรุง เช่น รายการคงค้าง รายการล่วงหน้า วัสดุใช้ไป หนี้สงสัยจะสูญ หรือค่าเสื่อมราคา เป็นต้น	✓			

ข้อ	ข้อความ	ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
3.1.4	กิจการมีการใช้ตัวเลขจับคู่ (Visual Control) เพื่อจับคู่เอกสารประกอบการลงบัญชีและรายการบันทึกบัญชี แก้ไขปัญหาการไม่มีเอกสารประกอบการลงบัญชี <i>วิเศษ</i>	✓			
3.1.5	กิจการมีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา เพื่อแก้ไขปัญหา การแสดงรายการในงบการเงินไม่สอดคล้องกัน/ไม่เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี และการแสดงรายงานในงบการเงินไม่ตรงกับในบัญชี	✓			
3.2	กระบวนการส่วนเกิน (Excess Processing)				
3.2.1	กิจการมีการประยุกต์ใช้โปรแกรมทางการบัญชีเพื่อป้องกันการออกเอกสารที่มากเกินไป ทำให้เกิดต้นทุนที่สิ้นเปลืองขึ้น	✓			
3.3	สินค้าคงคลัง (Inventory)				
3.3.1	กิจการใช้โปรแกรมบัญชีที่ช่วยให้จัดการเอกสารจำนวนมากได้ง่าย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร	✓			
3.3.2	กิจการมีการจัดเก็บรายงานทางการเงินผ่านระบบคลาวด์ที่ล้ำสมัย เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร		✓		เป็นกระบวนการดำเนินการรายงานทางการเงินที่สะดวก ใช้ปริมาณกระดาษน้อย
3.3.3	กิจการมีการใช้ช่องทางอิเล็กทรอนิกส์แทนกระดาษ เพื่อลดการใช้ปริมาณกระดาษและลดต้นทุนการใช้ทรัพยากร		✓		
3.4	การรอคอย (Waiting)				
3.4.1	กิจการมีการใช้เทคโนโลยีที่สื่อสารระหว่างฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อลดเวลาการคอยรายการบันทึกบัญชี/ปรับปรุงบัญชีจากฝ่ายบันทึกบัญชี	✓			
3.4.2	มีการจัดทำแผนการไหลของงาน หรือ workflow เพื่อลดการรอคอยการอนุมัติการปรับปรุงบัญชี หรือรอคอยงบทดลองหลังการปรับปรุง	✓			

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

แบบสอบถาม การค้น คำนวณข้างมีตัวแปรที่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์

อาจเพิ่ม การขยาย ความในบางหัวข้อ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจได้ง่ายขึ้น

ภาคผนวก ซ

หนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลแบบสอบถาม เรื่อง การบัญชีแบบลีน
ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ที่ อว ๖๙.๒๐/ ๑๕๕

สำนักบริหารและพัฒนามหาวิชาการ
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
๖๓ หมู่ ๔ ตำบลหนองหาร
อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
๕๐๒๙๐

๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้บริหารฝ่ายบัญชี บริษัทหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สิ่งที่แนบมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวปรีชา จินดาหลวง รหัส ๖๓๐๖๕๐๑๐๐๑ นักศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ มีความประสงค์จะเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการทำคชฎินิพนธ์ เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีแบบลิ้นกับความยั่งยืนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย” ซึ่งในการทำคชฎินิพนธ์เรื่องดังกล่าวจะต้องเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารฝ่ายบัญชี บริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นั้น

เพื่อให้การทำวิจัยของนักศึกษาดังกล่าวได้ข้อมูลที่สมบูรณ์และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ฝ่ายบัณฑิตศึกษา สำนักบริหารและพัฒนามหาวิชาการ จึงขอความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่นักศึกษาดังกล่าว โดยจะเริ่มดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ เป็นต้นไป สำหรับรายละเอียดอื่นๆ ฝ่ายบัณฑิตศึกษา มอบหมายให้ นางสาวปรีชา จินดาหลวง ระดับปริญญาเอก สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ เป็นผู้ประสานรายละเอียดเพิ่มเติม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุวาลี อันพาพรหม)

รองผู้อำนวยการสำนักบริหารและพัฒนามหาวิชาการ ฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
ผู้อำนวยการสำนักบริหารและพัฒนามหาวิชาการ

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทรศัพท์ ๐ ๕๓๘๗ ๕๕๒๐

ภาคผนวก ญ

ผลการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของตัวแปรการบัญชีแบบสิน
และการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือของตัวแปรความยั่งยืน

ผลการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของตัวแปรการบัญชีแบบลินด้านการวิเคราะห์และ
ด้านและวัตถุลค่า

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.903	10

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
Ana1	4.1228	.71816	114
Ana2	4.0263	.79222	114
Ana3	4.0439	.73340	114
Ana4	3.8333	.75160	114
Ana5	3.9123	.77072	114
Ana6	4.0439	.75715	114
Ana7	4.1228	.75423	114
Ana8	3.9825	.88230	114
Ana9	3.8772	.75423	114
Ana10	4.0614	.79026	114

ผลการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของตัวแปรการบัญชีแบบลินด้านการบันทึกบัญชี

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.937	19

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
Rec1	4.0877	.84729	114
Rec2	3.9561	.80254	114
Rec3	4.0263	.91652	114
Rec4	3.9035	.75222	114
Rec5	4.1930	.73926	114
Rec6	3.8860	.77298	114
Rec7	4.0088	.87740	114
Rec8	3.9737	.88708	114
Rec9	4.0877	.74740	114
Rec10	3.9649	.77494	114
Rec11	3.8772	.79978	114
Rec12	4.0877	.79335	114
Rec13	3.9123	.80443	114
Rec14	3.9123	.78212	114
Rec15	3.8421	.74761	114
Rec16	4.0351	.69039	114
Rec17	3.9912	.75838	114
Rec18	3.8860	.72574	114
Rec19	4.0000	.78706	114

ผลการทดสอบความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นของตัวแปรการบัญชีแบบสินด้านการรายงานทางการเงิน

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.893	11

Item Statistics

	Mean	Std. Deviation	N
Rep1	4.0088	.87740	114
Rep2	3.9737	.88708	114
Rep3	4.0877	.74740	114
Rep4	3.9649	.77494	114
Rep5	3.8772	.79978	114
Rep6	4.0877	.79335	114
Rep7	3.9123	.80443	114
Rep8	3.9123	.78212	114
Rep9	3.8421	.74761	114
Rep10	4.0351	.69039	114
Rep11	3.9912	.75838	114

ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

การหาคุณภาพของเครื่องมือ (IOC)					
ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า					
1	1	1	-	1	ใช้ได้
2	1	1	-	1	ใช้ได้
3	1	1	-	1	ใช้ได้
4	1	1	-	1	ใช้ได้
5	1	1	-	1	ใช้ได้
6	1	0	-	0.5	ใช้ได้
7	1	0	-	0.5	ใช้ได้
8	1	1	-	1	ใช้ได้
9	1	1	-	1	ใช้ได้
10	1	0	-	0.5	ใช้ได้
ด้านการบันทึกบัญชี					
1	0	1	-	0.5	ใช้ได้
2	1	1	-	1	ใช้ได้
3	1	1	-	1	ใช้ได้
4	1	1	-	1	ใช้ได้
5	1	1	-	1	ใช้ได้
6	1	1	-	1	ใช้ได้
7	1	1	-	1	ใช้ได้
8	1	1	-	1	ใช้ได้
9	1	1	-	1	ใช้ได้
10	1	1	-	1	ใช้ได้
11	1	0	-	0.5	ใช้ได้
12	1	0	-	0.5	ใช้ได้
13	1	0	-	0.5	ใช้ได้
14	1	-1	-	0	ใช้ไม่ได้
15	1	1	-	1	ใช้ได้
16	1	1	-	1	ใช้ได้
17	1	1	-	1	ใช้ได้
18	1	1	-	1	ใช้ได้
19	1	0	-	0.5	ใช้ได้
ด้านการรายงานทางการเงิน					
1	1	1	-	1	ใช้ได้
2	1	1	-	1	ใช้ได้

3	1	1	-	1	ใช้ได้
4	1	1	-	1	ใช้ได้
5	1	1	-	1	ใช้ได้
6	1	1	-	1	ใช้ได้
7	1	-1	-	0	ใช้ไม่ได้
8	0	1	-	0.5	ใช้ได้
9	0	1	-	0.5	ใช้ได้
10	1	1	-	1	ใช้ได้
11	1	1	-	1	ใช้ได้

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือของตัวแปรความยั่งยืน

คุณณัฐธิดา รุ่งเรือง พนักงานการเงิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การประเมินผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ในรายงานความยั่งยืน
 Checklist การปฏิบัติตามกรอบแนวทางการรายงานแห่งความยั่งยืน
 Global Reporting Initiatives Version 4.0 ปี พ.ศ.2557

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท

1. ชื่อบริษัท..... ชื่อย่อ **AAI**
2. ประเภทอุตสาหกรรม.....
3. สิ้นทรัพย์รวม..... ล้านบาท
4. อายุกิจการ..... ปี
5. ความเสี่ยงทางการเงิน (หนี้สิน/สินทรัพย์)..... เท่า
6. ความสามารถในการทำกำไร (กำไรสุทธิ/ส่วนของผู้ถือหุ้น)..... เท่า
7. คะแนนการกำกับดูแลกิจการ..... คะแนน

ข้อที่	รายการ	มีการปฏิบัติตาม	ไม่มีการปฏิบัติตาม
	ด้านเศรษฐกิจ		
1.	ภาวะเศรษฐกิจ		
	1.1. กิจการเปิดเผยผลการดำเนินงานและมีการจ่ายเงินปันผลแก่ผู้มีส่วนได้เสีย	/	
	1.2. กิจการมีการบริหารความเสี่ยงและผลกระทบที่ส่งต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	/	
	1.3. กิจการมีการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของพนักงาน	/	
	1.4. กิจการได้รับการช่วยเหลือและสิทธิพิเศษต่างๆจากภาครัฐ		/
	รวม		
2.	บทบาทในตลาด		
	2.1. กิจการมีการเปิดเผยสัดส่วนของค่าจ้างมาตรฐาน เปรียบเทียบกับค่าจ้างขั้นต่ำ		/
	2.2. กิจการมีการเปิดเผยสัดส่วนของผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในกิจการ	/	

		รวม		
3.	ผลกระทบจากเศรษฐกิจทางอ้อม			
	3.1. กิจกรรมมีการพัฒนา ผลกระทบของโครงสร้างเงินลงทุนพื้นฐานและการบริการสนับสนุน สาธารณะประโยชน์ เช่น การบริจาคสมทบทุน			/
	3.2. กิจกรรมมีรายงานเกี่ยวกับผลกระทบและขอบเขตทางเศรษฐกิจทางอ้อม เช่น ผลกระทบ จากการใช้สินค้าหรือบริการ การเปลี่ยนแปลงการผลิตสินค้า และการจัดเก็บสินค้าหรือบริการ	/		
	รวม			
4.	วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง			
	4.1. กิจกรรมมีการชำระเงินให้แก่ผู้จัดจำหน่ายภายในประเทศ เช่น รายงานงบประมาณการจัดซื้อ	/		
	รวม			
	รวมด้านเศรษฐกิจ			
	ด้านสังคม			
1.	การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างยั่งยืน			
1.1.	การจ้างงาน			
	1.1.1. กิจกรรมมีการเปิดแผนยัติราชการเข้า-ออกของพนักงาน			/
	1.1.2. กิจกรรมมีการเปิดเผยผลประโยชน์และสวัสดิการของพนักงาน	/		
	1.1.3. กิจกรรมมีการเปิดเผยอัตราการคงอยู่และกลับมาทำงานของพนักงานหลังลาคลอดบุตร			/
1.2.	การจัดการความสัมพันธ์ทางด้านแรงงาน			
	1.2.1. กิจกรรมมีการแจ้งล่วงหน้าเกี่ยวกับข้อตกลงของการจ้างงาน และการแจ้งล่วงหน้าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน	/		
1.3.	ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย			
	1.3.1. กิจกรรมมีการรวมการที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของแรงงาน	/		
	1.3.2. กิจกรรมมีมาตรการป้องกันการบาดเจ็บและเสียชีวิตที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน	/		
	1.3.3. กิจกรรมมีมาตรการป้องกันความเสี่ยง และการเกิดโรคจากการปฏิบัติงาน			/
	1.3.4. กิจกรรมอธิบายถึงข้อตกลงทางด้านสุขภาพและความปลอดภัยในที่ทำงาน	/		
1.4.	การฝึกอบรมและการศึกษา			
	1.4.1. กิจกรรมมีการฝึกอบรมประจำปีของพนักงาน	/		
	1.4.2. กิจกรรมมีแผนการจัดการ ทักษะ และการเรียนรู้ของพนักงาน	/		

	1.4.3. พนักงานของกิจการได้รับการทดสอบพัฒนาการด้านอาชีพและผลการปฏิบัติงานของพนักงาน		/
1.5.	ความหลากหลายและโอกาสที่เท่าเทียม		
	1.5.1. กิจการมีองค์ประกอบทางด้านโครงสร้างการบริหาร และตัวชี้วัดด้านความหลากหลายอื่น ของการแบ่งประเภทพนักงาน		/
1.6.	กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อแรงงาน		
	1.6.1. กิจการมีแนวทางการแก้ไขข้อร้องทุกข์ในการปฏิบัติต่อแรงงาน	/	
	รวม		
2.	สิทธิมนุษยชน		
2.1.	แนวปฏิบัติการลงทุนและการจัดหา		
	2.1.1. กิจการมีข้อตกลงและสัญญาการลงทุนที่สำคัญด้านสิทธิมนุษยชน	/	
	2.1.2. กิจการมีการฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน		/
2.2.	การไม่เลือกปฏิบัติ		
	2.2.1. กิจการมีมาตรการป้องกัน และการดำเนินการแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเลือกปฏิบัติ		/
2.3.	เสรีภาพในการเจรจาต่อรอง		
	2.3.1. กิจการมีการบริหารความเสี่ยงในการถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ การเจรจาต่อรอง และข้อปฏิบัติในการสนับสนุนสิทธิและเสรีภาพ		/
2.4.	แรงงานเด็ก		
	2.4.1. กิจการมีมาตรการที่จะนำไปใช้เพื่อไปสู่การยกเลิกการใช้แรงงานเด็ก	/	
2.5.	แรงงานที่ถูกบังคับ		
	2.5.1. กิจการมีมาตรการที่จะนำไปใช้เพื่อไปสู่การยกเลิกการใช้แรงงานที่ถูกบังคับ	/	
2.6.	แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย		
	2.6.1. บุคลากรที่รักษาความปลอดภัยที่ได้รับการฝึกอบรมในเชิงนโยบาย หรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน		/
2.7.	สิทธิของคนในท้องถิ่น		
	2.7.1. กิจการมีการป้องกันและมาตรการแก้ไขการละเมิดสิทธิของคนในท้องถิ่น		/
2.8.	การประเมิน		
	2.8.1. กิจการมีการดำเนินงานผ่านการทบทวนหรือประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน	/	
2.9.	การประเมินเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้จัดจำหน่าย		

	2.9.1. มีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์สิทธิมนุษยชน		/
	2.9.2. มีมาตรการป้องกันการส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินงานของกิจการ	/	
2.10.	กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน		
	2.10.1. การดำเนินการแก้ไขข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน	/	
3.	สังคม		
3.1.	ชุมชนท้องถิ่น		
	3.1.1. การดำเนินงานที่ปฏิบัติงานในชุมชนท้องถิ่นและแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	/	
	3.1.2. กิจการมีมาตรการป้องกันการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น	/	
3.2.	การทุจริต		
	3.2.1. กิจการมีการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการทุจริต	/	
	3.2.2. กิจการมีการสื่อสารและให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและการต่อต้านการทุจริต	/	
	3.2.3. มีการดำเนินการแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดจากการทุจริต		/
3.3.	นโยบายสาธารณะ		
	3.3.1. มูลค่าของการสนับสนุนทางการเมือง และผู้ได้รับผลประโยชน์		/
3.4.	พฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน		
	3.4.1. กิจการมีการดำเนินตามกฎหมายสำหรับพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน การต่อต้านความเชื่อใจ แนวปฏิบัติผูกขาด และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น	/	
3.5.	ความร่วมมือ		
	3.5.1. กิจการมีการลงโทษอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ	/	
3.6.	การประเมินเรื่องผลกระทบต่อสังคมของผู้จัดจำหน่าย		
	3.6.1. มีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์ที่กระทบด้านสังคม		/
	3.6.2. กิจการมีการเปิดเผยกิจกรรมที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อสังคม	/	
3.7.	กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคม		
	3.7.1. การดำเนินการแก้ไขข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสังคม	/	
	รวม		
4.	ด้านความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์		
4.1.	สุขภาพและความปลอดภัยของลูกค้า		
	4.1.1. สินค้าและบริการมีการประเมินด้านสุขภาพและความปลอดภัย	/	

	4.1.2. ระบุความเสียหายที่เกิดขึ้นของสินค้าและบริการที่กระทบต่อลูกค้า		✓
4.2.	การติดต่อลูกค้าสินค้าและบริการ		
	4.2.1. ชนิดและข้อมูลของสินค้าหรือบริการที่อยู่ภายใต้กรอบของข้อมูลที่จำเป็นต้องแสดงเนื้อหาส่วนประกอบและวิธีการใช้	✓	
	4.2.2. การแสดงข้อมูลของสินค้าหรือบริการ รวมถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการไม่แสดงข้อมูล ทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อสินค้าหรือบริการ		✓
	4.2.3. กิจกรรมมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า	✓	
4.3.	การสื่อสารตลาด		
	4.3.1. กิจกรรมไม่มีการขายสินค้าต้องห้าม หรือสินค้าที่มีข้อโต้แย้ง	✓	
	4.3.2. กิจกรรมมีบทลงโทษหากเกิดความเสียหายที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารตลาด เช่น คำปรับ การถูกตัดเงินเดือน		✓
4.4.	ความเป็นส่วนตัวของลูกค้า		
	4.4.1. การดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวของลูกค้า เช่น ข้อมูลลูกค้ารั่วไหล ข้อมูลลูกค้าเสียหาย เป็นต้น	✓	
4.5.	ความร่วมมือ		
	4.5.1. กิจกรรมมีบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ	✓	
	รวม		
	รวมด้านสังคม		
	ด้านสิ่งแวดล้อม		
1.	วัดดุสิต		
	1.1. กิจกรรมเปิดเขื่อนน้ำหนักและขนาดวัดดุสิตที่ใช้ในกระบวนการผลิตและการบรรจุ	✓	
	1.2. กิจกรรมมีการรีไซเคิลหรือการนำกลับมาใช้ใหม่ของวัดดุสิต	✓	
	รวม		
2.	พลังงาน		
	2.1. มีการใช้พลังงานทางตรงภายในกิจการ เช่น ไฟฟ้า เชื้อเพลิง ความร้อน เป็นต้น	✓	
	2.2. มีการใช้พลังงานทางอ้อม (การเปลี่ยนพลังงานทางตรงเป็นรูปแบบอื่น)	✓	
	2.3. กิจกรรมมีการเปิดเผยการใช้พลังงานทั้งหมด	✓	
	2.4. กิจกรรมมีการลดปริมาณการใช้พลังงาน	✓	
	2.5. กิจกรรมมีการลดความต้องการใช้พลังงานในกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ	✓	

		รวม		
3.	น้ำ			
	3.1. กิจการเปิดเผยปริมาณน้ำที่ใช้และบอกที่มาของน้ำ			/
	3.2. กิจการมีความรับผิดชอบต่อแหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบจากการใช้น้ำในองค์กร	/		
	3.3. กิจการมีการบำบัดน้ำเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่	/		
		รวม		
4.	ความหลากหลายทางชีวภาพ			
	4.1. กิจการมีความรับผิดชอบต่อพื้นที่และที่ดินบริเวณใกล้เคียงและพื้นที่คุ้มครองทางกฎหมาย			/
	4.2. กิจการมีมาตรการการแก้ไขผลกระทบในด้านลบของกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ เช่น มลพิษทางอากาศ การแพร่กระจายของโรค และการย้ายถิ่นฐานของคนในท้องถิ่น	/		
	4.3. กิจการมีการรายงานข้อมูลพื้นที่ตามธรรมชาติที่ได้รับความคุ้มครอง การอนุรักษ์ และฟื้นฟู			/
	4.4. กิจการมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบทางชีวภาพ ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานขององค์กร	/		
		รวม		
5.	การปล่อยมลพิษ			
	5.1. กิจการมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ทางตรง จากแหล่งที่องค์กรเป็นเจ้าของ เช่น การเผาเชื้อเพลิง	/		
	5.2. กิจการมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) จากแหล่งอื่นที่องค์กรเป็นเจ้าของ			/
	5.3. กิจการมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ทางอ้อม เช่น การขนส่ง			/
	5.4. กิจการมีการเปิดเผยปริมาณความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจก	/		
	5.5. กิจการมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	/		
	5.6. กิจการมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยสารเคมีอินทรีย์ทำลายโอโซน			/
	5.7. กิจการมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยไนโตรเจนออกไซด์ ซัลเฟอร์ออกไซด์ และการปล่อยสารพิษในอากาศ			/
		รวม		
6.	น้ำทิ้งและของเสีย			
	6.1. กิจการมีการลดการระบายน้ำทิ้งจากกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ	/		
	6.2. กิจการมีการลดปริมาณขยะ และมีวิธีการกำจัดขยะ	/		

	6.3. กิจกรรมมีการลดจำนวนและปริมาณการรั่วไหลที่มีนัยสำคัญ		/
	6.4. กิจกรรมมีการกำจัดของเสียที่เป็นอันตราย	/	
	6.5. กิจกรรมมีการระบุชนิดและขนาด สภาวะคุ้มครองและคุณค่าทางความหลากหลายด้านชีวภาพของแหล่งน้ำ		/
	รวม		
7.	สินค้าและบริการ		
	7.1. กิจกรรมมีแผนงานและขอบเขตของการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและบริการ	/	
	7.2. กิจกรรมมีการระบุปริมาณของสินค้าที่ขายและวัสดุของบรรจุภัณฑ์จำแนกตามกลุ่ม		/
8.	การปฏิบัติตาม		
	8.1. กิจกรรมมีการรายงานผลกระทบที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ค่าปรับ และผลการลงโทษด้านสิ่งแวดล้อม		/
9.	การขนส่ง		
	9.1. กิจกรรมมีมาตรการการลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมจากการขนส่งสินค้า เช่น ผุ่น ครวิน เสี่ยง	/	
10.	ภาพโดยรวม		
	10.1. กิจกรรมมีค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อม แบ่งตามประเภทต้นทุนการฟื้นฟู การกำจัดของเสีย และการปล่อยก๊าซ		/
11.	การประเมินสภาพแวดล้อมผู้จัดจำหน่าย		
	11.1. มีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์สิ่งแวดล้อม		/
	11.2. กิจกรรมให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานของผู้จัดจำหน่าย		/
12.	การร้องทุกข์		
	12.1. กิจกรรมมีการดำเนินการแก้ไขข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม	/	
	รวม		
	รวมด้านสิ่งแวดล้อม		

คุณณรินทร์ทัย ไกลถิ่น ผู้ช่วยผู้ตรวจสอบบัญชี บริษัท ไทยออดิทเตอร์ กรุ๊ป จำกัด

การประเมินผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ในรายงานความยั่งยืน
 Checklist การปฏิบัติตามกรอบแนวทางการรายงานแห่งความยั่งยืน
 Global Reporting Initiatives Version 4.0 ปี พ.ศ.2557

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท

1. ชื่อบริษัท.....ชื่อย่อ **AAI**
2. ประเภทอุตสาหกรรม.....
3. สินทรัพย์รวม.....ล้านบาท
4. อายุกิจการ.....ปี
5. ความเสี่ยงทางการเงิน (หนี้สิน/สินทรัพย์).....เท่า
6. ความสามารถในการทำกำไร (กำไรสุทธิ/ส่วนของผู้ถือหุ้น).....เท่า
7. คะแนนการกำกับดูแลกิจการ.....คะแนน

ข้อที่	รายการ	มีการปฏิบัติตาม	ไม่มีการปฏิบัติตาม
	ด้านเศรษฐกิจ		
1.	ภาวะเศรษฐกิจ		
	1.1. กิจการเปิดเผยผลการดำเนินงานและมีการจ่ายเงินปันผลแก่ผู้มีส่วนได้เสีย	✓	
	1.2. กิจการมีการบริหารความเสี่ยงและผลกระทบที่ส่งต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	✓	
	1.3. กิจการมีการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของพนักงาน	✓	
	1.4. กิจการได้รับการช่วยเหลือและสิทธิพิเศษต่างๆจากภาครัฐ		✓
	รวม	3	
2.	บทบาทในตลาด		
	2.1. กิจการมีการเปิดเผยสัดส่วนของค่าจ้างมาตรฐาน เปรียบเทียบกับค่าจ้างขั้นต่ำ		✓
	2.2. กิจการมีการเปิดเผยสัดส่วนของผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในกิจการ	✓	

	รวม	1	
3.	ผลกระทบจากเศรษฐกิจทางอ้อม		
	3.1. กิจกรรมการพัฒนา ผลกระทบของโครงสร้างเงินลงทุนพื้นฐานและการบริการสนับสนุน สาธารณะประโยชน์ เช่น การบริจาคสมทบทุน		✓
	3.2. กิจกรรมมีรายงานเกี่ยวกับผลกระทบและขอบเขตทางเศรษฐกิจทางอ้อม เช่น ผลกระทบ จากการใช้สินค้าหรือบริการ การเปลี่ยนแปลงการผลิตสินค้า และการจัดเก็บสินค้าหรือบริการ	✓	
	รวม	1	
4.	วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง		
	4.1. กิจกรรมมีการชำระหนี้ให้แก่ผู้จัดจำหน่ายภายในประเทศ เช่น รายงานงบประมาณการ จัดซื้อ	✓	
	รวม	1	
	รวมด้านเศรษฐกิจ	6	
ด้านสังคม			
1.	การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างยั่งยืน		
1.1.	การจ้างงาน		
	1.1.1. กิจกรรมมีการเปิดเผยอัตราการเข้า-ออกของพนักงาน		✓
	1.1.2. กิจกรรมมีการเปิดเผยผลประโยชน์และสวัสดิการของพนักงาน	✓	
	1.1.3. กิจกรรมมีการเปิดเผยอัตราการคงอยู่และกลับมาทำงานของพนักงานหลังลาคลอดบุตร		✓
1.2.	การจัดการความสัมพันธ์ทางด้านแรงงาน		
	1.2.1. กิจกรรมมีการแจ้งล่วงหน้าเกี่ยวกับข้อตกลงของการจ้างงาน และการแจ้งล่วงหน้าเมื่อมี การเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน	✓	
1.3.	ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย		
	1.3.1. กิจกรรมมีกรรมการที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของแรงงาน	✓	
	1.3.2. กิจกรรมมีมาตรการป้องกันการบาดเจ็บและเสียชีวิตที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน	✓	
	1.3.3. กิจกรรมมีมาตรการป้องกันความเสี่ยง และการเกิดโรคจากการปฏิบัติงาน		✓
	1.3.4. กิจกรรมอธิบายถึงข้อตกลงทางด้านสุขภาพและความปลอดภัยในที่ทำงาน	✓	
1.4.	การฝึกอบรมและการศึกษา		
	1.4.1. กิจกรรมมีการฝึกอบรมประจำปีของพนักงาน	✓	
	1.4.2. กิจกรรมมีแผนการจัดการ ฝึกอบรม และการเรียนรู้ของพนักงาน	✓	

	1.4.3. พนักงานของกิจการได้รับการทดสอบพัฒนาการด้านอาชีพและผลการปฏิบัติงานของพนักงาน		✓
1.5.	ความหลากหลายและโอกาสที่เท่าเทียม		
	1.5.1. กิจการมีองค์ประกอบทางด้านโครงสร้างการบริหาร และตัวชี้วัดด้านความหลากหลายอื่น ของการแบ่งประเภทพนักงาน		✓
1.6.	กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อแรงงาน		
	1.6.1. กิจการมีแนวทางการแก้ไขข้อร้องทุกข์ในการปฏิบัติต่อแรงงาน	✓	
	รวม	8	
2.	สิทธิมนุษยชน		
2.1.	แนวปฏิบัติการลงทุนและการจัดหา		
	2.1.1. กิจการมีข้อตกลงและสัญญาการลงทุนที่สำคัญด้านสิทธิมนุษยชน	✓	
	2.1.2. กิจการมีการฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน		✓
2.2.	การไม่เลือกปฏิบัติ		
	2.2.1. กิจการมีมาตรการป้องกัน และการดำเนินการแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเลือกปฏิบัติ		✓
2.3.	เสรีภาพในการเจรจาต่อรอง		
	2.3.1. กิจการมีการบริหารความเสี่ยงในการถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ การเจรจาต่อรอง และข้อปฏิบัติในการสนับสนุนสิทธิและเสรีภาพ		✓
2.4.	แรงงานเด็ก		
	2.4.1. กิจการมีมาตรการที่จะนำไปใช้เพื่อไปสู่การยกเลิกการใช้แรงงานเด็ก	✓	
2.5.	แรงงานที่ถูกบังคับ		
	2.5.1. กิจการมีมาตรการที่จะนำไปใช้เพื่อไปสู่การยกเลิกการใช้แรงงานที่ถูกบังคับ	✓	
2.6.	แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย		
	2.6.1. บุคลากรที่รักษาความปลอดภัยที่ได้รับการฝึกอบรมในเชิงนโยบาย หรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน		✓
2.7.	สิทธิของคนในท้องถิ่น		
	2.7.1. กิจการมีการป้องกันและมาตรการแก้ไขการละเมิดสิทธิของคนในท้องถิ่น		✓
2.8.	การประเมิน		
	2.8.1. กิจการมีการดำเนินงานที่ผ่านการทบทวนหรือประเมินผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน	✓	
2.9.	การประเมินเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้จัดจำหน่าย		

	2.9.1. มีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์สิทธิมนุษยชน		✓
	2.9.2. มีมาตรการป้องกันการส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินงานของกิจการ	✓	
2.10.	กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน		
	2.10.1. การดำเนินการแก้ไขข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน	✓	
3.	สังคม		
3.1.	ชุมชนท้องถิ่น		
	3.1.1. การดำเนินงานที่ปฏิบัติงานในชุมชนท้องถิ่นและแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	✓	
	3.1.2. กิจการมีมาตรการป้องกันการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น	✓	
3.2.	การทุจริต		
	3.2.1. กิจการมีการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการทุจริต	✓	
	3.2.2. กิจการมีการสื่อสารและให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและการต่อต้านการทุจริต	✓	
	3.2.3. มีการดำเนินการแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดจากการทุจริต		✓
3.3.	นโยบายสาธารณะ		
	3.3.1. มูลค่าของการสนับสนุนทางการเมือง และผู้ได้รับผลประโยชน์		✓
3.4.	พฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน		
	3.4.1. กิจการมีการดำเนินตามกฎหมายสำหรับพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน การต่อต้านความเชื่อใจ แนวปฏิบัติผูกขาด และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น	✓	
3.5.	ความร่วมมือ		
	3.5.1. กิจการมีการลงโทษอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ	✓	
3.6.	การประเมินเรื่องผลกระทบต่อสังคมของผู้จัดจำหน่าย		
	3.6.1. มีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์ที่กระทบด้านสังคม		✓
	3.6.2. กิจการมีการเปิดเผยกิจกรรมที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อสังคม	✓	
3.7.	กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคม		
	3.7.1. การดำเนินการแก้ไขข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสังคม	✓	
		รวม	
4.	ด้านความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์		
4.1.	สุขภาพและความปลอดภัยของลูกค้า		
	4.1.1. สินค้าและบริการมีการประเมินด้านสุขภาพและความปลอดภัย	✓	

	4.1.2. ระบุความเสียหายที่เกิดขึ้นของสินค้าและบริการที่กระทบต่อลูกค้า		✓
4.2.	การติดต่อลูกค้าสินค้าและบริการ		
	4.2.1. ชนิดและข้อมูลของสินค้าหรือบริการที่อยู่ภายใต้กรอบของข้อมูลที่จำเป็นต้องแสดงเนื้อหาส่วนประกอบและวิธีการใช้	✓	
	4.2.2. การแสดงข้อมูลของสินค้าหรือบริการ รวมถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการไม่แสดงข้อมูล ทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อสินค้าหรือบริการ		✓
	4.2.3. กิจกรรมมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า	✓	
4.3.	การสื่อสารตลาด		
	4.3.1. กิจกรรมไม่มีการขายสินค้าต้องห้าม หรือสินค้าที่มีข้อโต้แย้ง	✓	
	4.3.2. กิจกรรมมีบทลงโทษหากเกิดความเสียหายที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารตลาด เช่น คำปรับ การถูกพักเดือน		✓
4.4.	ความเป็นส่วนตัวของลูกค้า		
	4.4.1. การดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวของลูกค้า เช่น ข้อมูลลูกค้ารั่วไหล ข้อมูลลูกค้าเสียหาย เป็นต้น	✓	
4.5.	ความร่วมมือ		
	4.5.1. กิจกรรมมีบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ	✓	
	รวม		
	รวมด้านสังคม		
	ด้านสิ่งแวดล้อม		
1.	วัสดุคืบ		
	1.1. กิจกรรมเปิดเผยน้ำหนักและขนาดวัสดุคืบที่ใช้ในกระบวนการผลิตและการบรรจุ	✓	
	1.2. กิจกรรมมีการรีไซเคิลหรือการนำกลับมาใช้ใหม่ของวัสดุคืบ	✓	
	รวม		
2.	พลังงาน		
	2.1. มีการใช้พลังงานทางตรงภายในกิจการ เช่น ไฟฟ้า เชื้อเพลิง ความร้อน เป็นต้น	✓	
	2.2. มีการใช้พลังงานทางอ้อม (การเปลี่ยนพลังงานทางตรงเป็นรูปแบบอื่น)	✓	
	2.3. กิจกรรมมีการเปิดเผยการใช้พลังงานทั้งหมด	✓	
	2.4. กิจกรรมมีการลดปริมาณการใช้พลังงาน	✓	
	2.5. กิจกรรมมีการลดความต้องการใช้พลังงานในกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ	✓	

		รวม		
3.	น้ำ			
	3.1. กิจการเปิดเผยปริมาณน้ำที่ใช้และบอกที่มาของน้ำ			✓
	3.2. กิจการมีความรับผิดชอบต่อแหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบจากการใช้น้ำในองค์กร	✓		
	3.3. กิจการมีการบำบัดน้ำเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่	✓		
		รวม		
4.	ความหลากหลายทางชีวภาพ			
	4.1. กิจการมีความรับผิดชอบต่อพื้นที่และที่ดินบริเวณใกล้เคียงและพื้นที่คุ้มครองทางกฎหมาย			✓
	4.2. กิจการมีมาตรการการแก้ไขผลกระทบในด้านลบของกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ เช่น มลพิษทางอากาศ การแพร่กระจายของโรค และการย้ายถิ่นฐานของคนในท้องถิ่น	✓		
	4.3. กิจการมีการรายงานข้อมูลพื้นที่ตามธรรมชาติที่ได้รับความคุ้มครอง การอนุรักษ์ และฟื้นฟู			✓
	4.4. กิจการมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบทางชีวภาพ ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานขององค์กร	✓		
		รวม		
5.	การปล่อยมลพิษ			
	5.1. กิจการมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ทางตรง จากแหล่งที่องค์กรเป็นเจ้าของ เช่น การเผาเชื้อเพลิง	✓		
	5.2. กิจการมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) จากแหล่งอื่นที่องค์กรเป็นเจ้าของ			✓
	5.3. กิจการมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ทางอ้อม เช่น การขนส่ง			✓
	5.4. กิจการมีการเปิดเผยปริมาณความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจก	✓		
	5.5. กิจการมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	✓		
	5.6. กิจการมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยสารเคมีอินทรีย์ทำลายโอโซน			✓
	5.7. กิจการมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยไนโตรเจนออกไซด์ ซัลเฟอร์ออกไซด์ และการปล่อยสารพิษในอากาศ			✓
		รวม		
6.	น้ำทิ้งและของเสีย			
	6.1. กิจการมีการลดการระบายน้ำทิ้งจากกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ	✓		
	6.2. กิจการมีการลดปริมาณขยะ และมีวิธีการกำจัดขยะ	✓		

	6.3. กิจกรรมมีการลดจำนวนและปริมาณการรั่วไหลที่มีนัยสำคัญ		✓
	6.4. กิจกรรมมีการกำจัดของเสียที่เป็นอันตราย	✓	
	6.5. กิจกรรมมีการระบุชนิดและขนาด สภาวะคุ้มครองและคุณค่าทางความหลากหลายด้านชีวภาพของแหล่งน้ำ		✓
	รวม		
7.	สินค้าและบริการ		
	7.1. กิจกรรมมีแผนงานและขอบเขตของการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและบริการ	✓	
	7.2. กิจกรรมมีการระบุปริมาณของสินค้าที่ขายและวัสดุของบรรจุภัณฑ์จำแนกตามกลุ่ม		✓
8.	การปฏิบัติตาม		
	8.1. กิจกรรมมีการรายงานผลกระทบที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ค่าปรับ และผลการลงโทษด้านสิ่งแวดล้อม		✓
9.	การขนส่ง		
	9.1. กิจกรรมมีมาตรการการลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมจากการขนส่งสินค้า เช่น ฝุ่น ครวีน เสียง	✓	
10.	ภาพโดยรวม		
	10.1. กิจกรรมมีค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อม แบ่งตามประเภทต้นทุนการฟื้นฟู การกำจัดของเสีย และการปล่อยก๊าซ		✓
11.	การประเมินสภาพแวดล้อมผู้จัดจำหน่าย		
	11.1. มีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์สิ่งแวดล้อม		✓
	11.2. กิจกรรมให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานของผู้จัดจำหน่าย		✓
12.	การร้องทุกข์		
	12.1. กิจกรรมมีการดำเนินการแก้ไขต่อข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม	✓	
	รวม		
	รวมด้านสิ่งแวดล้อม		

คุณบุญยหนู ตันสุชาติ ผู้ช่วยผู้ตรวจสอบบัญชี บริษัท สำนักงาน อีวาย จำกัด

การประเมินผลการปฏิบัติตามเกณฑ์ในรายงานความยั่งยืน
Checklist การปฏิบัติตามกรอบแนวทางการรายงานแห่งความยั่งยืน

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบริษัท

1. ชื่อบริษัท..... **เอเอ็น อีวาย อีแอสท์ เอเชีย จำกัด** ชื่อย่อ **AAI**
2. ประเภทอุตสาหกรรม.....
3. สินทรัพย์รวม.....
4. อายุกิจการ..... ปี
5. ความเสี่ยงทางการเงิน (หนี้สิน/สินทรัพย์) เท่า
6. ความสามารถในการทำกำไร (กำไรสุทธิ/ส่วนของผู้ถือหุ้น) เท่า
7. คะแนนการกำกับดูแลกิจการ..... คะแนน

ข้อที่	รายการ	มีการปฏิบัติตาม	ไม่มีการปฏิบัติตาม
	ด้านเศรษฐกิจ		
1.	ภาวะเศรษฐกิจ		
	1.1. กิจการเปิดเผยผลการดำเนินงานและมีการจ่ายเงินปันผลแก่ผู้มีส่วนได้เสีย	✓	
	1.2. กิจการมีการบริหารความเสี่ยงและผลกระทบที่ส่งต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	✓	
	1.3. กิจการมีการปฏิบัติตามแผนงานที่วางไว้ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของพนักงาน	✓	
	1.4. กิจการได้รับการช่วยเหลือและสิทธิพิเศษต่างๆจากภาครัฐ		✓
	รวม		
2.	บทบาทในตลาด		
	2.1. กิจการมีการเปิดเผยสัดส่วนของค่าจ้างมาตรฐาน เปรียบเทียบกับค่าจ้างขั้นต่ำ		✓
	2.2. กิจการมีการเปิดเผยสัดส่วนของผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในกิจการ	✓	
	รวม		

3.	ผลกระทบจากเศรษฐกิจทางอ้อม		
	3.1. กิจกรรมมีการพัฒนา ผลกระทบของโครงสร้างเงินลงทุนพื้นฐานและการบริการสนับสนุน สาธารณะประโยชน์ เช่น การบริจาคสมทบทุน		✓
	3.2. กิจกรรมมีรายงานเกี่ยวกับผลกระทบและขอบเขตทางเศรษฐกิจทางอ้อม เช่น ผลกระทบจากการใช้สินค้าหรือบริการ การเปลี่ยนแปลงการผลิตสินค้า และการจัดเก็บสินค้าหรือบริการ	✓	
	รวม		
4.	วิธีการจัดซื้อจัดจ้าง		
	4.1. กิจกรรมมีการชำระเงินให้แก่ผู้จัดจำหน่ายภายในประเทศ เช่น รายงานงบประมาณการจัดซื้อ	✓	
	รวม		
	รวมด้านเศรษฐกิจ		
	ด้านสังคม		
1.	การปฏิบัติต่อแรงงานอย่างยั่งยืน		
1.1.	การจ้างงาน		
	1.1.1. กิจกรรมมีการเปิดเผยอัตราการเข้า-ออกของพนักงาน		✓
	1.1.2. กิจกรรมมีการเปิดเผยผลประโยชน์และสวัสดิการของพนักงาน	✓	
	1.1.3. กิจกรรมมีการเปิดเผยอัตราการคงอยู่และกลับมำทำงานของพนักงานหลังลาออกชั่วคราว		✓
1.2.	การจัดการความสัมพันธ์ทางด้านแรงงาน		
	1.2.1. กิจกรรมมีการแจ้งล่วงหน้าเกี่ยวกับข้อตกลงของการจ้างงาน และการแจ้งล่วงหน้าเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงาน	✓	
1.3.	ความปลอดภัยและอาชีวอนามัย		
	1.3.1. กิจกรรมมีกรรมการที่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของแรงงาน	✓	
	1.3.2. กิจกรรมมีมาตรการป้องกันการบาดเจ็บและเสียชีวิตที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน	✓	
	1.3.3. กิจกรรมมีมาตรการป้องกันความเสี่ยง และการเกิดโรคจากการปฏิบัติงาน		✓
	1.3.4. กิจกรรมอธิบายถึงข้อตกลงทางด้านสุขภาพและความปลอดภัยในที่ทำงาน	✓	
1.4.	การฝึกอบรมและการศึกษา		
	1.4.1. กิจกรรมมีการฝึกอบรมประจำปีของพนักงาน	✓	
	1.4.2. กิจกรรมมีแผนการจัดการ ทักษะ และการเรียนรู้ของพนักงาน	✓	
	1.4.3. พนักงานของกิจการได้รับการทดสอบพัฒนาการด้านอาชีพและผลการปฏิบัติงานของพนักงาน		✓

1.5.	ความหลากหลายและโอกาสที่เท่าเทียม		
	1.5.1. กิจกรรมมีองค์ประกอบทางด้านโครงสร้างการบริหาร และตัวชี้วัดด้านความหลากหลายอื่น ของการแบ่งประเภทพนักงาน		✓
1.6.	กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับการปฏิบัติต่อแรงงาน		
	1.6.1. กิจกรรมมีแนวทางการแก้ไขข้อร้องทุกข์ในการปฏิบัติต่อแรงงาน	✓	
	รวม		
2.	สิทธิมนุษยชน		
2.1.	แนวปฏิบัติการลงทุนและการจัดหา		
	2.1.1. กิจกรรมมีข้อตกลงและสัญญาการลงทุนที่สำคัญด้านสิทธิมนุษยชน	✓	
	2.1.2. กิจกรรมมีการฝึกอบรมพนักงานเกี่ยวกับนโยบายด้านสิทธิมนุษยชน		✓
2.2.	การไม่เลือกปฏิบัติ		
	2.2.1. กิจกรรมมีมาตรการป้องกัน และการดำเนินการแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการเลือกปฏิบัติ		✓
2.3.	เสรีภาพในการเจรจาต่อรอง		
	2.3.1. กิจกรรมมีการบริหารความเสี่ยงในการถูกละเมิดสิทธิและเสรีภาพ การเจรจาต่อรอง และข้อปฏิบัติในการสนับสนุนสิทธิและเสรีภาพ		✓
2.4.	แรงงานเด็ก		
	2.4.1. กิจกรรมมีมาตรการที่จะนำไปใช้เพื่อไปสู่การยกเลิกการใช้แรงงานเด็ก	✓	
2.5.	แรงงานที่ถูกบังคับ		
	2.5.1. กิจกรรมมีมาตรการที่จะนำไปใช้เพื่อไปสู่การยกเลิกการใช้แรงงานที่ถูกบังคับ	✓	
2.6.	แนวปฏิบัติด้านความปลอดภัย		
	2.6.1. บุคลากรที่รักษาความปลอดภัยที่ได้รับการฝึกอบรมในเชิงนโยบาย หรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน		✓
2.7.	สิทธิของคนในท้องถิ่น		
	2.7.1. กิจกรรมมีการป้องกันและมาตรการแก้ไขการละเมิดสิทธิของคนในท้องถิ่น		✓
2.8.	การประเมิน		
	2.8.1. กิจกรรมมีการดำเนินงานที่ผ่านการทบทวนหรือประเมินผลกระทบบ้านสิทธิมนุษยชน	✓	
2.9.	การประเมินเรื่องสิทธิมนุษยชนของผู้จัดจำหน่าย		
	2.9.1. มีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์สิทธิมนุษยชน		✓

	2.9.2. มีมาตรการป้องกันการส่งผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนจากการดำเนินงานของกิจการ	✓	
2.10.	กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน		
	2.10.1. การดำเนินการแก้ไขต่อข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน	✓	
3.	สังคม		
3.1.	ชุมชนท้องถิ่น		
	3.1.1. การดำเนินงานที่ปฏิบัติตามในชุมชนท้องถิ่นและแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น	✓	
	3.1.2. กิจการมีมาตรการป้องกันการดำเนินงานที่มีผลกระทบต่อชุมชนท้องถิ่น	✓	
3.2.	การทุจริต		
	3.2.1. กิจการมีการบริหารความเสี่ยงเกี่ยวกับการทุจริต	✓	
	3.2.2. กิจการมีการสื่อสารและให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายและการต่อต้านการทุจริต	✓	
	3.2.3. มีการดำเนินการแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดจากการทุจริต		✓
3.3.	นโยบายสาธารณะ		
	3.3.1. มูลค่าของการสนับสนุนทางการเมือง และผู้ได้รับผลประโยชน์		✓
3.4.	พฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน		
	3.4.1. กิจการมีการดำเนินตามกฎหมายสำหรับพฤติกรรมต่อต้านการแข่งขัน การต่อต้านความเชื่อใจ แนวปฏิบัติผูกขาด และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น	✓	
3.5.	ความร่วมมือ		
	3.5.1. กิจการมีการลงโทษอันเกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบ	✓	
3.6.	การประเมินเรื่องผลกระทบด้านสังคมของผู้จัดจำหน่าย		
	3.6.1. มีการคัดเลือกผู้จัดจำหน่ายโดยใช้เกณฑ์ที่กระทบด้านสังคม		✓
	3.6.2. กิจการมีการเปิดเผยกิจกรรมที่เกิดขึ้นแล้วส่งผลกระทบต่อสังคม	✓	
3.7.	กระบวนการร้องทุกข์เกี่ยวกับผลกระทบต่อสังคม		
	3.7.1. การดำเนินการแก้ไขข้อร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบต่อสังคม	✓	
	รวม		
4.	ด้านความรับผิดชอบต่อผลิตภัณฑ์		
4.1.	สุขภาพและความปลอดภัยของลูกค้า		
	4.1.1. สินค้าและบริการมีการประเมินด้านสุขภาพและความปลอดภัย	✓	
	4.1.2. ระบุความเสียหายที่เกิดขึ้นของสินค้าและบริการที่กระทบต่อลูกค้า		✓

4.2.	การติดฉลากสินค้าและบริการ		
	4.2.1. ชนิดและข้อมูลของสินค้าหรือบริการที่อยู่ภายใต้กรอบของข้อมูลที่จำเป็นต้องแสดงเนื้อหาส่วนประกอบและวิธีการใช้	✓	
	4.2.2. การแสดงข้อมูลของสินค้าหรือบริการ รวมถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการไม่แสดงข้อมูล ทำให้เกิดความเข้าใจผิดต่อสินค้าหรือบริการ		✓
	4.2.3. กิจกรรมมีแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า	✓	
4.3.	การสื่อสารตลาด		
	4.3.1. กิจกรรมไม่มีการขายสินค้าต้องห้าม หรือสินค้าที่มีข้อโต้แย้ง	✓	
	4.3.2. กิจกรรมมีช่องทางหากเกิดความเสียหายที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารตลาด เช่น คำปรับ การถูกตักเตือน		✓
4.4.	ความเป็นส่วนตัวของลูกค้า		
	4.4.1. การดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการละเมิดความเป็นส่วนตัวของลูกค้า เช่น ข้อมูลลูกค้ารั่วไหล ข้อมูลลูกค้าเสียหาย เป็นต้น	✓	
4.5.	ความร่วมมือ		
	4.5.1. กิจกรรมมีช่องทางหากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ	✓	
	รวม		
	รวมด้านสิ่งแวดล้อม		
ด้านสิ่งแวดล้อม			
1.	วัสดุสิ้น		
	1.1. กิจกรรมเปิดเผยน้ำหนักและขนาดวัสดุสิ้นที่ใช้ในกระบวนการผลิตและการบรรจุ	✓	
	1.2. กิจกรรมมีการรีไซเคิลหรือการนำกลับมาใช้ใหม่ของวัสดุสิ้น	✓	
	รวม		
2.	พลังงาน		
	2.1. มีการใช้พลังงานทางตรงภายในกิจการ เช่น ไฟฟ้า เชื้อเพลิง ความร้อน เป็นต้น	✓	
	2.2. มีการใช้พลังงานทางอ้อม (การเปลี่ยนพลังงานทางตรงเป็นรูปแบบอื่น)	✓	
	2.3. กิจกรรมมีการเปิดเผยการใช้พลังงานทั้งหมด	✓	
	2.4. กิจกรรมมีการลดปริมาณการใช้พลังงาน	✓	
	2.5. กิจกรรมมีการลดความต้องการใช้พลังงานในกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ	✓	
	รวม		

3.	น้ำ		
	3.1. กิจกรรมเปิดเผยปริมาณน้ำที่ใช้และบอกที่มาของน้ำ		✓
	3.2. กิจกรรมมีความรับผิดชอบต่อแหล่งน้ำที่ได้รับผลกระทบจากการใช้น้ำในองค์กร	✓	
	3.3. กิจกรรมมีการบำบัดน้ำเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่	✓	
	รวม		
4.	ความหลากหลายทางชีวภาพ		
	4.1. กิจกรรมมีความรับผิดชอบต่อพื้นที่และที่ดินบริเวณใกล้เคียงและพื้นที่คุ้มครองทางกฎหมาย		✓
	4.2. กิจกรรมมีมาตรการการแก้ไขผลกระทบต่อในด้านลบของกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ เช่น มลพิษทางอากาศ การแพร่กระจายของโรค และการย้ายถิ่นฐานของคนในท้องถิ่น	✓	
	4.3. กิจกรรมมีการรายงานข้อมูลพื้นที่ตามธรรมชาติที่ได้รับความคุ้มครอง การอนุรักษ์ และฟื้นฟู		✓
	4.4. กิจกรรมมีความรับผิดชอบต่อผลกระทบทางชีวภาพ ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินงานขององค์กร	✓	
	รวม		
5.	การปล่อยมลพิษ		
	5.1. กิจกรรมมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ทางตรง จากแหล่งที่องค์กรเป็นเจ้าของ เช่น การเผาเชื้อเพลิง	✓	
	5.2. กิจกรรมมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) จากแหล่งอื่นที่องค์กรเป็นเจ้าของ		✓
	5.3. กิจกรรมมีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (GHG) ทางอ้อม เช่น การขนส่ง		✓
	5.4. กิจกรรมมีการเปิดเผยปริมาณความเข้มข้นของก๊าซเรือนกระจก	✓	
	5.5. กิจกรรมมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	✓	
	5.6. กิจกรรมมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยสารเคมีอินทรีย์ทำลายโอโซน		✓
	5.7. กิจกรรมมีมาตรการเกี่ยวกับการปล่อยไนโตรเจนออกไซด์ ซัลเฟอร์ออกไซด์ และการปล่อยสารพิษในอากาศ		✓
	รวม		
6.	น้ำทิ้งและของเสีย		
	6.1. กิจกรรมมีการลดการระบายน้ำทิ้งจากกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ	✓	
	6.2. กิจกรรมมีการลดปริมาณขยะ และมีวิธีการกำจัดขยะ	✓	
	6.3. กิจกรรมมีการลดจำนวนและปริมาณการรั่วไหลที่มีนัยสำคัญ		✓

	6.4. กิจกรรมมีการกำจัดของเสียที่เป็นอันตราย	✓	
	6.5. กิจกรรมมีการระบุชนิดและขนาด สภาวะคุ้มครองและคุณค่าทางความหลากหลายด้านชีวภาพของแหล่งน้ำ		✓
	รวม		
7.	สินค้าและบริการ		
	7.1. กิจกรรมมีแผนงานและขอบเขตของการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและบริการ	✓	
	7.2. กิจกรรมมีการระบุปริมาณของสินค้าที่ขายและวัสดุของบรรจุภัณฑ์จำแนกตามกลุ่ม		✓
8.	การปฏิบัติตาม		
	8.1. กิจกรรมมีการรายงานผลกระทบที่เกิดจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ค่าปรับ และผลการลงโทษด้านสิ่งแวดล้อม		✓
9.	การขนส่ง		
	9.1. กิจกรรมมีมาตรการการลดผลกระทบที่มีต่อสิ่งแวดล้อมจากการขนส่งสินค้า เช่น ฝุ่น คาร์บอนเสียง	✓	
10.	ภาพโดยรวม		
	10.1. กิจกรรมมีค่าใช้จ่ายในการคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อม แบ่งตามประเภทต้นทุนการฟื้นฟู การกำจัดของเสีย และการปล่อยก๊าซ		✓
11.	การประเมินสภาพแวดล้อมผู้จัดการจำหน่าย		
	11.1. มีการคัดเลือกผู้จัดการจำหน่ายที่ใช้เกณฑ์สิ่งแวดล้อม		✓
	11.2. กิจกรรมให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานของผู้จัดจำหน่าย		✓
12.	การร้องทุกข์		
	12.1. กิจกรรมมีการดำเนินการแก้ไขต่อข้อร้องทุกข์เกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อม	✓	
	รวม		
	รวมด้านสิ่งแวดล้อม		

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวอย่าง

ตารางผนวกที่ 4 การวิเคราะห์สถิติขั้นพื้นฐาน

	X1_Bar	X2_Bar	X3_Bar	ModX1_Bar	ModX2_Bar	ModX3_Bar	Size	Age	LEV	Profit	CG	Sus
N	Valid	114	114	114	114	114	114	114	114	114	114	114
	Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean	4.0026	3.9806	3.9721	2.3570	2.3546	2.3549	9.8118	34.8596	.4082	.0835	.5965	49.0630
Median	4.1000	4.0526	4.0000	3.4500	3.5000	3.5000	9.7170	33.0000	.4000	.0700	1.0000	48.8636
Mode	4.50	4.21	3.91	.00	.00	.00	8.56 ^a	29.00 ^a	.40	.04	1.00	50.00
Std. Deviation	.56325	.54257	.54828	2.06625	2.06146	2.06211	.70907	19.02671	.20338	.42373	.49277	10.82096
Skewness	-1.013	-1.318	-.951	-.207	-.218	-.212	1.216	3.231	.153	7.982	-.399	.366
Std. Error of Skewness	.226	.226	.226	.226	.226	.226	.226	.226	.226	.226	.226	.226
Kurtosis	2.139	4.373	2.779	-1.873	-1.884	-1.873	2.494	19.757	-.982	78.718	-1.874	.705
Std. Error of Kurtosis	.449	.449	.449	.449	.449	.449	.449	.449	.449	.449	.449	.449
Sum	456.30	453.79	452.82	268.70	268.42	268.45	1118.54	3974.00	46.54	9.52	68.00	5593.18

a. Multiple modes exist. The smallest value is shown

ภาคผนวก ด

ผลการวิเคราะห์ตัวประกอบ (Factor Analysis) ของตัวแปรการบัญชีแบบสิ้น

Factor Loading ของตัวแปรการบัญชีแบบสินด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	Analysis N
Ana1	4.1228	0.71816	114
Ana2	4.0263	0.79222	114
Ana4	3.8333	0.75160	114
Ana5	3.9123	0.77072	114
Ana6	4.0439	0.75715	114
Ana8	3.9825	0.88230	114
Ana9	3.8772	0.75423	114
Ana10	4.0614	0.79026	114

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.926
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	462.245
	df	28
	Sig.	0.000

Communalities

	Initial	Extraction
Ana1	1.000	0.730
Ana2	1.000	0.585
Ana4	1.000	0.521
Ana5	1.000	0.643
Ana6	1.000	0.628
Ana8	1.000	0.614
Ana9	1.000	0.569
Ana10	1.000	0.529

Extraction Method: Principal
Component Analysis.

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	4.819	60.241	60.241	4.819	60.241	60.241
2	.703	8.794	69.035			
3	.539	6.738	75.773			
4	.493	6.161	81.934			
5	.423	5.288	87.222			
6	.392	4.903	92.125			
7	.347	4.338	96.463			
8	.283	3.537	100.000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix^a

	Component
	1
Ana1	0.855
Ana2	0.765
Ana4	0.722
Ana5	0.802
Ana6	0.792
Ana8	0.784
Ana9	0.754
Ana10	0.727

Extraction Method:
Principal Component
Analysis.

a. 1 components
extracted.

Factor Loading ของตัวแปรแบบสลับด้านการบันทึกบัญชี

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	Analysis N
Rec1	4.0877	0.84729	114
Rec3	4.0263	0.91652	114
Rec5	4.1930	0.73926	114
Rec7	4.0088	0.87740	114
Rec8	3.9737	0.88708	114
Rec10	3.9649	0.77494	114
Rec11	3.8772	0.79978	114
Rec12	4.0877	0.79335	114
Rec13	3.9123	0.80443	114
Rec15	3.8421	0.74761	114
Rec19	4.0000	0.78706	114

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.931
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	665.840
	df	55
	Sig.	0.000

Communalities

	Initial	Extraction
Rec1	1.000	.536
Rec3	1.000	.587
Rec5	1.000	.534
Rec7	1.000	.538
Rec8	1.000	.513
Rec10	1.000	.519
Rec11	1.000	.593
Rec12	1.000	.665
Rec13	1.000	.525
Rec15	1.000	.632
Rec19	1.000	.554

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	6.196	56.328	56.328	6.196	56.328	56.328
2	0.829	7.535	63.863			
3	0.661	6.005	69.868			
4	0.595	5.405	75.273			
5	0.565	5.136	80.409			
6	0.486	4.417	84.827			
7	0.410	3.726	88.552			
8	0.372	3.377	91.930			
9	0.320	2.913	94.843			
10	0.304	2.766	97.609			
11	0.263	2.391	100.000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Factor Loading การบัญชีแบบลินด้านการรายงานทางการเงิน

Component Matrix^a

	Component
	1
Rec1	0.732
Rec3	0.766
Rec5	0.731
Rec7	0.734
Rec8	0.716
Rec10	0.720
Rec11	0.770
Rec12	0.815
Rec13	0.725
Rec15	0.795
Rec19	0.744

Descriptive Statistics

	Mean	Std. Deviation	Analysis N
Rep1	4.0877	0.84729	114
Rep3	4.0263	0.91652	114
Rep5	4.1930	0.73926	114
Rep7	4.0088	0.87740	114
Rep8	3.9737	0.88708	114
Rep11	3.8772	0.79978	114

KMO and Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		0.860
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	276.214
	df	15
	Sig.	0.000

Communalities

	Initial	Extraction
Rep1	1.000	0.575
Rep3	1.000	0.653
Rep5	1.000	0.562
Rep7	1.000	0.570
Rep8	1.000	0.573
Rep11	1.000	0.642

Total Variance Explained

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	3.574	59.561	59.561	3.574	59.561	59.561
2	.672	11.193	70.755			
3	.527	8.777	79.532			
4	.515	8.583	88.115			
5	.400	6.675	94.790			
6	.313	5.210	100.000			

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Component Matrix^a

	Component
	1
Rep1	0.758
Rep3	0.808
Rep5	0.749
Rep7	0.755
Rep8	0.757
Rep11	0.801

Extraction Method:
Principal Component
Analysis.

a. 1 components
extracted.

ภาคผนวก ต

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

ในการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจำเป็นต้องมีการตรวจสอบเงื่อนไขเพื่อทดสอบความเหมาะสมของข้อมูลกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องมีการทดสอบข้อมูลของตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการทดสอบเงื่อนไขตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. การทดสอบความผิดปกติของข้อมูล (Outlier)

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจำเป็นต้องมีการตรวจสอบข้อมูลระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างกันในเชิงเส้นหรือไม่ เนื่องจากวิธีที่นิยมใช้ในการตรวจสอบความผิดปกติของข้อมูลคือการใช้แผนภาพการกระจายหรือ Scatter Plots ซึ่งในกราฟจะแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร แต่เนื่องจากวิธีนี้ไม่มีการกำหนดค่าที่ชัดเจน อาศัยดุลยพินิจในการพิจารณาประกอบการสรุปผล ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้วิธีพิจารณาจากค่า Cook's Distance (Kannin et al., 2015) ผลการตรวจสอบความผิดปกติ (Outlier) โดยค่า Cook's Distance ของข้อมูลแสดงตามตารางผนวกที่ 5

ตารางผนวกที่ 5 แสดงค่า Cook's Distance ของข้อมูลเพื่อตรวจสอบความผิดปกติ

Residuals Statistics ^a					
	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Cook's Distance	0.000	0.196	0.010	0.026	114

ตัวแปรตาม = ความยั่งยืน

จากตารางผนวกที่ 5 พบว่า ค่า Cook's Distance เฉลี่ยของข้อมูลนี้มีค่าเท่ากับ 0.01 ความผิดปกติของข้อมูลจะพิจารณาจากสูตร (Rousseeuw et al., 2005)

$$\text{Cook's Distance} < 4/n$$

หากค่า Cook's Distance ของข้อมูลมีค่าน้อยกว่า $4/n$ จะถือว่าไม่มีความผิดปกติของข้อมูล โดย n ในกรณีนี้ คือ จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง จากการคำนวณจากสูตรข้างต้นค่า Cook's Distance มีค่าเท่ากับ 0.01 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.04 ($4/114$) ในทางเดียวกันพบว่าค่า Cook's Distance ของข้อมูลอยู่ระหว่าง 0.00-0.196 ดูจากค่า Maximum และ Minimum ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 1 จากข้อมูลดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าไม่มีความผิดปกติของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์

2. ค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ (Test of Normality)

ในการทดสอบเงื่อนไขของข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุจำเป็นต้องมีการตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนของข้อมูลว่ามีการแจกแจงแบบปกติหรือไม่ ในงานวิจัยชิ้นนี้จะใช้วิธี Kolmogorov-Smirnov Test ในการตรวจสอบ โดยมีระดับนัยสำคัญมากกว่า 0.05 ดังตารางผนวกที่ 6

ตารางผนวกที่ 6 การตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติของค่าความคลาดเคลื่อนโดยวิธี Kolmogorov-Smirnov Test

	Tests of Normality					
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
ความยั่งยืน	0.054	114	0.200*	0.984	114	0.179

จากตารางผนวกที่ 6 จะเห็นได้ว่าค่า Sig. ของสถิติในตารางมีค่าเท่ากับ 0.179 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.05 ค่านัยสำคัญ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรอิสระ (ความยั่งยืน) เป็นการแจกแจงแบบปกติ (Lilliefors, 1967)

3. ค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระจากกัน (Autocorrelation)

การตรวจสอบเงื่อนไขก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลอีกเงื่อนไขคือการตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระจากกัน โดยกำหนดว่าตัวแปรอิสระต้องเป็นข้อมูลที่ไม่มีความสัมพันธ์กันภายในตัวเอง จะพิจารณาและตรวจสอบได้จากค่า Durbin Watson โดยเกณฑ์ในการวัดค่า Durbin Watson จะมีดังนี้ (White, 1992)

มีค่าอยู่ในช่วง 1.50 – 2.50 แสดงว่ามีความเป็นอิสระต่อกัน

มีค่าอยู่ในช่วง 2.60 – 4.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงทิศทางลบ

มีค่าอยู่ในช่วง 0.00 – 1.40 แสดงว่ามีความสัมพันธ์กันในเชิงทิศทางบวก

ทั้งนี้ผลการตรวจสอบค่า Durbin Watson จะแสดงผลได้ตามตารางผนวกที่ 7

ตารางผนวกที่ 7 แสดงผลการตรวจสอบค่า Durbin Watson

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin Watson
1	0.437 ^a	0.191	0.104	10.24334	1.573

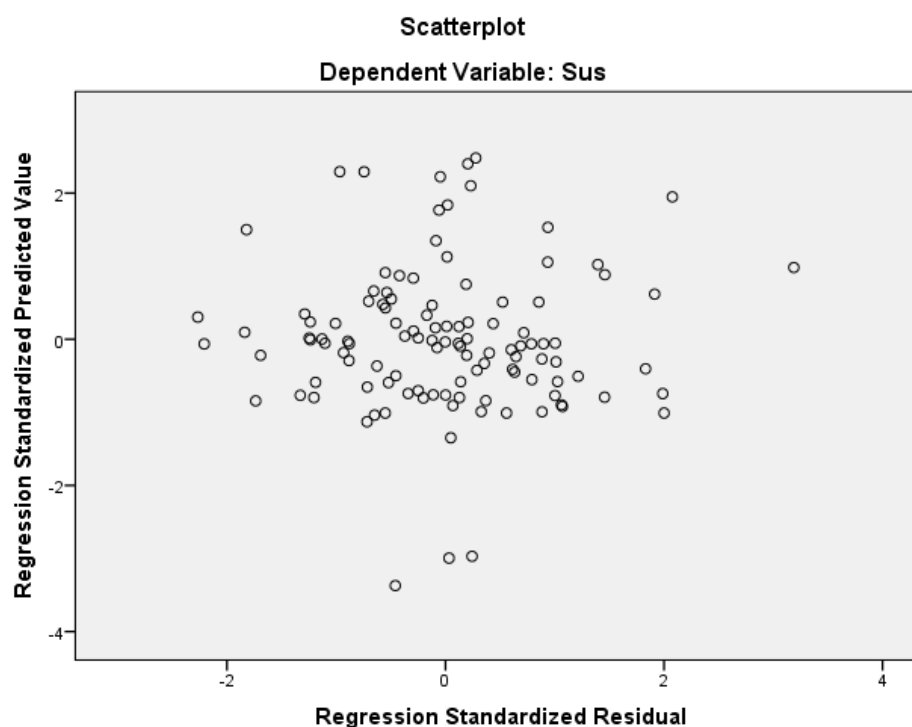
ตัวแปรตาม = ความยั่งยืน

ตัวแปรพยากรณ์ = ด้านการวิเคราะห์และมูลค่า, ด้านการบันทึกบัญชี, ด้านการรายงานทางการเงิน, ประเภทอุตสาหกรรม, ตัวแปรกำกับของด้านการวิเคราะห์และมูลค่า, ตัวแปรกำกับของด้านการบันทึกบัญชี, ตัวแปรกำกับของด้านการรายงานทางการเงิน, ขนาดกิจการ, อายุกิจการ, ความเสี่ยงทางการเงิน, ความสามารถในการทำกำไร, การควบคุมภายในที่ดี

จากเกณฑ์การตรวจสอบค่า Durbin Watson ที่ไม่ทำให้เกิดปัญหาค่าความคลาดเคลื่อนไม่เป็นอิสระจากกัน หรือ Autocorrelation จะอยู่ระหว่าง 1.50 – 2.50 ทั้งนี้หากค่า Durbin-Watson มีค่าน้อยกว่า 1.5 หรือมากกว่า 2.5 จะเกิดปัญหา Autocorrelation หรือตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันภายในตัวเอง ซึ่งทำให้การคำนวณสมการการวิเคราะห์ความถดถอยพหุเชิงเส้นนั้นมีปัญหาจากตารางแสดงผลการตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนของสมการพบว่า ค่า Durbin-Watson มีค่าเท่ากับ 1.573 ซึ่งอยู่ในระหว่าง 1.50-2.50 ดังนั้นตัวแปรอิสระในสมการที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ไม่มีความสัมพันธ์กันภายในตัวเอง

4. ค่าแปรปรวนความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่ (Homoscedasticity)

จากการทดสอบเงื่อนไขข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ อีกเงื่อนไขที่สำคัญ คือ การตรวจสอบค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนเป็นค่าคงที่หรือไม่หรือ Homoscedasticity คือ การตรวจสอบจากกราฟ Scatter Plot หากค่าความคลาดเคลื่อนเข้าใกล้ศูนย์ หรือมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงแคบ แสดงว่าค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนนั้นเป็นค่าคงที่ กราฟ Scatter Plot จะแสดงในภาพผนวกที่ 1

ภาพผนวกที่ 1 กราฟ Scatter Plot เพื่อหาค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนคงที่

จากการพิจารณากราฟ Scatter Plot พบว่า ค่าคลาดเคลื่อนในกราฟ มีการกระจายตัวเหนือและใต้ 0 ซึ่งเป็นการกระจายตัวอยู่ในช่วงแคบ ไม่ว่าจะ Y จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางไหน ดังนั้นจึงสรุปว่า ค่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนคงที่ และจากภาพจะเห็นว่าไม่มีรูปแบบใดที่สามารถลากเส้นเพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลได้จึงเรียกว่าข้อมูลในภาพมีความแปรปรวนคงที่ (Foss et al., 2001)

5. ตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน (Multicollinearity)

อีกเงื่อนไขหนึ่งของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ หรือ Multiple Regression Analysis คือ ตัวแปรทุกตัวจำเป็นต้องมีอิสระต่อกัน การวิเคราะห์เงื่อนไขนี้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีตัวแปรอิสระมากกว่า 1 ตัว ซึ่งจะตรวจสอบโดยการพิจารณาค่า Tolerance และ VIF ดังที่แสดงในตารางผนวกที่ 8

ตารางผนวกที่ 8 แสดงค่า Tolerance และ VIF เพื่อดูปัญหาตัวแปรอิสระทุกตัวไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือ Multicollinearity

Model	Collinearity Statistics	
	Tolerance	VIF
ค่าคงที่		
ด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า	0.210	4.763
ด้านการบันทึกบัญชี	0.398	2.513
ด้านการรายงานทางการเงิน	0.251	3.985
ตัวแปรกำกับของด้านการวิเคราะห์และวัดมูลค่า	0.204	4.892
ตัวแปรกำกับของด้านการบันทึกบัญชี	0.407	2.456
ตัวแปรกำกับของด้านการรายงานทางการเงิน	0.265	3.78
ขนาดกิจการ	0.786	1.273
อายุกิจการ	0.874	1.144
ความเสี่ยงทางการเงิน	0.755	1.325
ความสามารถในการทำกำไร	0.822	1.217
การควบคุมภายในที่ดี	0.872	1.147

ตัวแปรตาม = ความยั่งยืน

โดยการพิจารณาตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2009) ที่กล่าวว่าค่า Tolerance ต้องมีค่ามากกว่า 0.10 ถึงจะไม่เกิดปัญหาพหุสัมพันธ์ร่วมหรือ Multicollinearity และค่า VIF ของตัวแปรพยากรณ์ต้องมีค่าที่ไม่เข้าใกล้หรือเกิน 10 (Hair et al., 2009) จากการตรวจสอบการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางผนวกที่ 8 ค่า Tolerance ของแต่ละตัวแปรมีค่าระหว่าง 0.204-0.874 ซึ่งมีค่ามากกว่า 0.10 ตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2009) ในทางเดียวกัน ค่า VIF ของตัวแปรพยากรณ์มีค่าอยู่ระหว่าง 1.144-4.892 มีค่าไม่เข้าใกล้หรือเกิน 10 เช่นกัน ดังนั้นแสดงว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวแปรไม่เกิดปัญหาพหุสัมพันธ์ร่วม หรือ Multicollinearity ตัวแปรทุกตัวเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ

ภาคผนวก ก

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวปรีชา จินดาหลวง	
เกิดเมื่อ	1 เมษายน พ.ศ. 2537	
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2561	ปริญญาตรี บัญชีบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
	พ.ศ. 2563	ปริญญาโท วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการจัดการอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2561-2562 บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิภาค สอบบัญชี จำกัด	

บรรณานุกรม

ประวัติผู้วิจัย

